

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

Міжнародна Інтернет-конференція

***“ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В
УМОВАХ СПІВПРАЦІ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ ”***

м. Миколаїв

14-15 квітня 2016 року

УДК 330.111:061.1ЄС

ББК 65.011.2:65.58-656

С69

Зареєстровано в УкрІНТЕІ,
посвідчення № 673 від 16 грудня 2015 р.

Організаційний комітет:

Голова оргкомітету:

НОВІКОВ О.Є. – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи
Миколаївського національного аграрного університету

ШЕБАНІНА О.В. – доктор економічних наук, професор, декан факультету менеджменту
Миколаївського національного аграрного університету

Члени оргкомітету:

Червен І.І. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління виробництвом
та інноваційною діяльністю підприємств МНАУ

Домаскіна М.А. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної кібернетики і
математичного моделювання Миколаївського національного аграрного університету

Клочан В.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту
організацій та права МНАУ

Ключник А.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового сільського
господарства і зовнішньоекономічної діяльності МНАУ

Котикова О.І. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємств
МНАУ

Секретар оргкомітету:

Сгорова М.О. – асистент кафедри економічної кібернетики і математичного моделювання
Миколаївського національного аграрного університету

Соціально-економічний розвиток України в умовах співпраці з Європейським Союзом: тези доповідей Міжнародної інтернет-конференції молодих вчених і студентів 14-15 квітня 2016 р. / за ред. В. С. Шебанін (гол. ред.) та ін. – Миколаїв, 2016. – 289 с.

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямками: „ Економічне зростання аграрних підприємств в умовах зміцнення зовнішньоекономічних зв'язків України”, „Моніторинг і стимулювання соціально-економічного розвитку держави та регіонів і просторової асиметрії розміщення продуктивних сил”, „ Формування інноваційної стратегії підприємств і механізм її реалізації”, „ Інформаційно-правові аспекти євроінтеграційних процесів аграрної сфери України”.

Учасники конференції:

- Ø Миколаївський національний аграрний університет;
- Ø Белорусский государственный университет;
- Ø Lagos Nigeria Federeal Agricultural University of Akure, Nigeria;
- Ø Komrat State University, Moldova;
- Ø Science Business Analytics and Consulting, Fraport AG, Frankfurt am Main, Deutschland;
- Ø Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»;
- Ø Національний університет «Львівська політехніка»;
- Ø Львівська комерційна академія;
- Ø Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини ВНЗ "Університет "Україна";
- Ø Львівський інститут Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»;
- Ø Львівський національний університет імені Івана Франка;
- Ø Національний авіаційний університет;
- Ø Харківський державний університет харчування та торгівлі;
- Ø Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»;
- Ø ВП «Миколаївська Філія Київського Національного Університету Культури і Мистецтв».

Організатор конференції:

Факультет менеджменту Миколаївського національного аграрного університету

СЕКЦІЯ 1. Економічне зростання аграрних підприємств в умовах зміцнення зовнішньоекономічних зв'язків України

RURAL ECONOMIES: THE KEYSTONE OF FOOD SECURITY

Etsegbe Sadiq Quadry, Abimbola Olawuyi

Lagos Nigeria Federeal Agricultural University of Akure, Nigeria

The topics of hunger, poverty, and food security dominate the headlines as the Committee for World Food Security meets in Lagos, Nigeria this year leading up to World Food Day on October 16. Last month, world leaders met at the United Nations Summit on the Millennium Development Goals (MDGs) in New York to discuss progress made since these were set 10 years ago. At the top of the list is the ambition to end hunger and poverty around the world by 2015.

But an important question still needs to be answered – How do we achieve food security within the limits of our planet? Despite discussions and efforts over the years, nearly one billion people go to bed hungry and the mega trends of a world population to an expected 9 billion by 2050, changing consumption patterns, and climate change, do not make the journey any easier. Can't we just grow more food?

The simple answer would be to grow more food. But the challenge is much more complex and goes beyond the human right to food: we must match the rapidly increasing demand in ways that are environmentally and socially sustainable. This requires changes in the way food is produced, stored, processed, distributed, and accessed. The best solution will require a system where increase in production will play an important part, but will be constrained as never before by the finite resources provided by Earth's land, water, and biodiversity. Importantly, this system must be inclusive and recognize the rural economies around the world that – in the end – are the keystone of food security. But the reality is that more

than three-quarters of poor and hungry people live in rural areas. Think about it – the majority of farmers growing food cannot afford to eat it.

These farmers need to achieve sustainable increase in productivity but are hindered by lack of infrastructures, access to markets and modern technologies. Investing in agricultural and rural development holds the greatest potential to reduce poverty rapidly.

We first need to recognize that agriculture is a science that is vital to human well-being. Through continuous innovation over thousands of years, farmers have fed ever-growing populations with an increasing variety of produce. The Sumerians, for instance, used sulfur to control insects and mites 5,000 years ago and copper has been used to control fungal diseases for centuries.

This knowledge base must continue to evolve to meet today's challenges. Global agriculture demands a diversity of approaches, specific to crops, localities, resources, and cultures. With better knowledge sharing and creative financial solutions farmers can achieve sustainable increase in productivity. Syngenta collaborates with community partners to meet these local needs and help farmers become entrepreneurs. As result, farmers can invest in better agricultural solutions and compete in local and global markets. Farming businesses depends on their ability to choose the best solution suited to their specific conditions. The best yield that can be obtained involve an integrated approach using better seeds, water efficient technologies, nutrients, pest and weed management, and soil conservation. Putting integrated solutions in the hand of growers can enhance yields, improve incomes, and protect natural resources. This in turn can help break the cycle of poverty and hunger which inflicts rural communities worldwide.

Business, government, and society are united against hunger when they adopt a holistic approach to food security and appreciate the link between land, people, and technology. Technology is the enabler of resource efficiency and provides better solutions to farmers so they are able to meet the needs of the world. Policies that restrict this technology from reaching farmers are a threat to the right to food. **Agricultural technology is not a lifestyle choice** – it fulfills the right to

food by ensuring that all people have the capacity to feed themselves in dignity. Most agronomists are consultants, researchers, or teachers. Many work for agricultural experiment stations, federal or state government agencies, industrial firms, or universities. Agronomists also serve in such international organizations as the Agency for International Development, The United State Department of Agriculture, and the Food and Agriculture Organization of the United Nations.

Agronomists' career options are expanding rapidly with possible ties with golf landscaping including topsoil analysis and drainage conditions. They often work in conjunction with landscape architects and engineers to determine the best soil qualities/conditions to suite the site specifications.

Agronomy is the science and technology of producing and using plants for food, fuel, feed, fiber, and reclamation. Agronomy encompasses work in the areas of plant genetics, plant physiology, meteorology, and soil science. Agronomy is the application of a combination of sciences like biology, chemistry, economics, ecology, earth science, and genetics. Agronomists today are involved with many issues including producing food, creating healthier food, managing environmental impact of agriculture, and creating energy from plants.

Agronomists often specialize in areas such as crop rotation, irrigation and drainage, plant breeding, plant physiology, soil classification, soil fertility; weed control, insect and pest control. Agronomy is a branch of agricultural science that deals with the study of crops and the soils in which they grow. Agronomists work to develop methods that will improve the use of soil and increase the production of food and fiber crops. They conduct research in crop rotation, irrigation and drainage, plant breeding, soil classification, soil fertility, weed control, and other areas.

Plant breeding can be accomplished through many different techniques ranging from simply selecting plants with desirable characteristics for propagation, to more complex molecular techniques (i.e. cultigen and cultivar). Plant breeding has been practiced for thousands of years, since near the beginning of human civilization. It is now practiced worldwide by individuals such as gardeners and

farmers, or by professional plant breeders employed by organizations such as government institutions, universities, crop-specific industry associations or research centers.

International development agencies believe that breeding new crops is important for ensuring food security by developing new varieties that are higher-yielding, resistant to pests and diseases, drought-resistant or regionally adapted to different environments and growing conditions. Agronomists use biotechnology to extend and expedite the development of desired characteristics listed in the Plant Breeding section. Biotechnology is often a lab activity requiring field testing of the new crop varieties that are developed.

In addition to increasing crop yields agronomic biotechnology is increasingly being applied for novel uses other than food. For example, oilseed is at present used mainly for margarine and other food oils, but it can be modified to produce fatty acids for detergents, substitute fuels and petrochemicals. Agronomists study sustainable ways to make soils more productive and profitable. They classify soils and reproduce them to determine whether they contain substances vital to plant growth such as compounds of nitrogen, phosphorus, and potassium. If a certain soil is deficient in these substances, fertilizers may provide them. Soil science also involves investigation of the movement of nutrients through the soil, the amount of nutrients absorbed by a plant's roots, and the development of roots and their relation to the soil.

In addition, agronomists develop methods to preserve the soil and to decrease the effects of erosion by wind and water. For example, a technique called contour plowing may be used to prevent soil erosion and conserve rainfall. Researchers in agronomy also seek ways to use the soil more effectively in solving other problems. Such problems include the disposal of human and animal wastes; water pollution; and also the build-up in the soil of pesticides. No-tilling crops are a technique now used to help prevent erosion. Planting of soil binding grasses along contours can be tried in steep slopes. For better effect, contour drains of depths up to 1 meter may help retain the soil and prevent permanent wash off.

Agronomy programs are offered at colleges, universities, and specialized agricultural schools. Agronomy programs often involve classes across a range of departments including agriculture, biology, chemistry, and physiology. They can usually take from four to twelve years. Many companies will pay an agronomist-in-training's way through college if they agree to work for them when they graduate.

Literature

1. Barlowe R Land Resource Economics
2. Zhu dao lin Reform and development of land market
3. Bi bao de Land Economics
4. Zhu dao lin Land Management

EXPERIENCE IN ACADEMIC INTERNATIONAL COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND MOLDOVA

*Olena Kotykova, Doctor of Economics, professor
Mykolayiv National Agrarian University (Ukraine)*

*Olena Babenko, PhD
Komrat State University (Moldova)*

One of the priority areas of higher education is the development of interregional and international scientific relations.

The purpose of international scientific cooperation is to improve the efficiency of scientific development, increase the competitiveness of domestic economies, transferring to the innovation way of development.

The concept of international scientific cooperation has the following main priorities: the exchange of scientific and technical information and data; joint basic

research and application development; enhancing the role and the share of innovative products.

International scientific cooperation should be directed to the practical use of the achievements of domestic science in solving the problems of sustainable development of modern civilization (environment, energy and transport of the XXI century, global climate change, AIDS, global information infrastructure, etc.), as well as issues of global security (international terrorism, drug trafficking, information warfare). In addressing these issues the experience of countries with similar climatic, political, social, economic, environmental, and historical conditions of development, like Ukraine and Moldova, is a valuable.

Scientific and technical cooperation between Ukraine and the Republic of Moldova is subject to the Intergovernmental Agreement between the Government of the Republic of Moldova and the Government of Ukraine on cooperation in education, science and culture from 1993 [1], Programme of Cooperation in Science and Technology in 2013-2017, Agreement on cooperation between the National Academy of Sciences of Ukraine and the Academy of Sciences of Moldova from 1996 [2] and a number of agreements between scientific institutions of Ukraine and Moldova.

As results of the 5th meeting of the Ukrainian-Moldovan Commission on Scientific and Technological Cooperation (18/07/2013, Chisinau), six joint projects were approved for funding in 2014-2015 and signed a cooperation program in science and technology between the State Agency for Science, Innovation and Informatization of Ukraine and the Academy of Sciences of the Republic of Moldova for 2013-2017 years [2].

During 2014, the project "Research of conditions of synchronization of energy systems of Ukraine and Moldova to the European grid ENTSO-E» within Border Cooperation Programme of the European Neighborhood and Partnership Instrument "Ukraine-Romania-Moldova 2007-2013" was active, particularly ENTSO-E consortium Contract for services for this project, financial aspects and the timing [2].

However, in 2014 sectorial cooperation between relevant research institutions of the two countries in areas, defined by the Protocol of the 13th session of the Intergovernmental Ukrainian-Moldovan joint commission on trade and economic cooperation, was decelerated.

From 15 February to 15 April 2015 Joint scientific and technical Ukrainian-Moldovan projects Contest for 2016-2017 years is open for participation. Priority areas of research are information and communication technologies, nanotechnologies and new materials, biotechnology and agricultural sciences, energy and energy efficiency, medicine and pharmacy, environmental protection and human sciences. The main criteria for evaluating projects were defined as next: scientific quality and innovative nature of the project; the ability and competence of temporary research teams to implement the project; experience in international projects and development of international cooperation; quality infrastructure institutions, involved in the project; doctoral students and young researchers participation; the possibilities of the practical using of the project results; justification of the estimated cost of the project; participating in "Horizon 2020".

Within the mentioned contest scientists from Mykolayiv National Agrarian University (Ukraine) and Komrat State University (Republic of Moldova) developed a joint project «The formation and effective functioning of the food supply through sustainable development of agricultural land».

The project idea is based on a hypothesis about the relationship and interdependence between an effective system of regional food security and sustainability of rural areas in the interests of the state and commercial businesses.

The project aims to justify theoretical-methodological and practical recommendations on forming a system of food security based on sustainable development of agricultural land.

The novelty of the approach consists in right combination for the study of two systems at once: food security and sustainable development of rural regions.

The structure of the study includes 3 main components:

1) Methodological component, which provides:

- Analysis of rural territories conditions and determining the problems of their operation from the standpoint of sustainable development;

- Assessment of the current food supply system of regions and the establishment of features of its functioning in Ukraine and Moldova;

- Formation or work out of measures to ensure food security and sustainable development of rural regions;

2) Experimental component, which includes:

- An experiment in Moldova on the specific farms;

- Consumer surveys about their attitudes to organic products as one of the mechanisms to ensure food security on the basis of sustainable development of agricultural land;

3) Program component, which includes:

- A survey of manufacturers and consumers about their expectations from the implementation of measures to ensure food security and sustainable development of rural regions;

- Justification of the necessary measures to ensure food security and sustainable development of rural regions through interview of experts;

- Development of the concept of food security and sustainable development of rural regions on innovative principles.

Implementation of the project provides:

1) Economic effect: increasing incomes of the rural population, ensuring a balance of food products, the development of non-business activities in rural areas, reducing unemployment in rural areas;

2) Environmental impact: improving the ecological environment and food quality;

3) Social impact: improving living standards and the health of rural population; forming rural areas infrastructure and development of public self-government.

The project will facilitate: mutual exchange of good practice between Ukraine and Moldova; establishment and effective functioning of local systems of

food security (local markets); introduction and development of the cooperative movement among agricultural producers; demonstration of the benefits of sustainable rural development, the primary role in the implementation of which is played by local communities;

In the long term, implementation of the project will promote: joint conferences, seminars, symposiums, grant programs etc. between partner countries as well as the involving to cooperation third parties (extending cooperation); the development of friendly relations between the scientific communities of the partner countries; providing the new knowledge of the Ukrainian staff.

Literature

1. Agreement between the Government of Ukraine and the Government of the Republic of Moldova on cooperation in education, science and culture from 20.03.1993 [web-based] - Access: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/498_008
2. Scientific and Technical Cooperation between Ukraine and Moldova [web-based] - Access: <http://moldova.mfa.gov.ua/ua/ukraine-md/science>

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ РЕГІОНАЛЬНИХ ОРГАНІВ НЕДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В АКТИВІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Алексєєва Ю.І., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Розвитку й регулюванню ЗЕД сприяють різноманітні недержавні і напівдержавні організації. Це торгово-промислові палати, союзи підприємців, об'єднання експортерів, імпортерів, інвестиційні фонди і т.д.

Торгово-промислові палати – це комерційні організації, головним завданням яких є сприяння розвитку економічних і торговельних зв'язків з партнерами зарубіжних країн. Вони є юридичними особами, які діють на принципах повного комерційного розрахунку та самофінансування. Торгово-промислові палати надають цільові інформаційні послуги. ТПП мають регіональний характер діяльності, що дає змогу регулювати та розвивати як кожен регіон окремо, так і країну в цілому. Сьогодні з повним правом можна стверджувати: яка економіка країни – така і її торгово-промислова палата. У розвинутих країнах (США, Німеччина, Італія, Японія, Нідерланди та ін.) торгові палати є потужними багатофункціональними об'єднаннями ділових кіл. Причому їх завдання рік у рік розширюються, оскільки держава делегує палатам свої функції, заощаджуючи таким чином бюджетні кошти для вирішення соціальних, екологічних та інших важливих проблем. У країнах з нерозвинутою або перехідною економікою торгові палати вимушені доводити і відстоювати своє право на життя, як і багато їх членів – малих і середніх підприємств. Вони працюють в обстановці невпевненості, постійно відчуваючи тиск різних державних структур, які за рахунок палат хотіли б реалізувати свої кон'юнктурні інтереси. Найчастіше ці інтереси аж ніяк не відповідають прагненням і сподіванням підприємців-членів ТПП.

Регіональні Торгово-промислові палати з кожним роком удосконалюють свою діяльність. На нашу думку перспективними напрямками підвищення ролі регіональних органів недержавного регулювання (а саме Регіональних торгово-промислових палат) є наступні:

§ підтримка бізнесу, який виходить на міжнародні ринки збуту, а саме реалізація комплексу заходів з інформування та підготовки бізнесу регіонів до роботи в нових умовах, сприяння виходу на нові ринки і пошуку потенційних партнерів, допомога в участі у міжнародних виставках, можливо пошук і підбір фінансових донорів.

§ розвиток освітніх програм для бізнесу, підвищення кваліфікації підприємницьких кадрів і фахівців підприємств і організацій, забезпечення

доступу для малого і середнього бізнесу до сучасних економічних знань та інновацій. Це можуть бути як курси навчання, так і підготовка методичних рекомендацій, семінари, зустрічі;

Хоч Територіальні Торгово-промислові палати є недержавними органами але дуже тісно співпрацюють з Міністерствами, державними установами. Тому доцільним є створення напрямків діяльності в союзі з ними. Цей крок виведе Торгово-промислові палати на новий рівень. Отже виділимо наступні напрямки:

- залучення регіональних палат за підтримки Мінекономіки, Мінекобезпеки, Держмитслужби, Держстандарту до реалізації заходів, пов'язаних з визначенням недоброякісних товарів, сумнівних вантажів, верифікацією відповідності вітчизняних виробництв вимогам міжнародних систем якості – як противага монополізму іноземних компаній, що надають ці послуги на українському ринку. Ми вважаємо, що Палати готові виконувати послуги з реалізації вимог Закону України "Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної продукції шляхом проведення експертизи на відповідність споживчим якостям";

- участь ТПП за підтримки Держмитслужби і Держкомкордону у комплексі заходів щодо прискорення митної обробки вантажів у пунктах пропуску через державний кордон України з метою спрощення оформлення необхідних документів і зменшення витрат часу на прикордонний та митний огляд вантажів, розширення діяльності регіональних палат як митних брокерів;

- створення на базі ТПП України і регіональних палат разом з Міністерством економіки, Держкомстатом, Держмитслужбою комплексної інформаційної системи зовнішньоекономічної діяльності, транскордонних інформаційних центрів для України, Білорусі, Молдови, Єврорегіонів, надання на договірних умовах інформації, що не становить комерційної таємниці, про суб'єктів підприємницької діяльності України для вітчизняних

і іноземних підприємств, заінтересованих у розвитку спільних економічних відносин.

- підтвердження високої ділової репутації українських суб'єктів господарювання шляхом розширення передбаченого Законом "Про торгово-промислові палати в Україні" недержавного Реєстру надійних партнерів.

Отже можна зробити висновки, що регіональні органи недержавного регулювання(а саме регіональні Торгово-промислові палати) мають безліч перспективних напрямків діяльності, які б підвищили їх роль та допомогли активізувати зовнішньоекономічні зв'язки України.

Література

1. Багрова І. Міжнародна економічна діяльність України : Навчальний посібник / Інна Багрова, Оксана Гетьман, Валерій Власюк, За ред. Інни Багрової; Дніпропетровський ун-т економіки і права. -К.: Центр навчальної літератури, 2004. -380 с.
2. Ключник А.В., Каплунова О.В., Плеханова А.В.- Регулювання зовнішньоекономічної діяльності на регіональному рівні- «Молодий вчений» № 7 (10) липень, 2014 р.-107с.
3. Сайт Торгово-промислової палати України [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.ucci.org.ua/>

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗЕМЕЛЬНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

*Альбещенко О.С., асистент кафедри економіки підприємств
Миколаївський національний аграрний університет*

Земля є незамінним і безцінним багатством суспільства, формує основу ресурсного потенціалу аграрного сектора і виробничих потужностей

сільськогосподарських підприємств, а також матеріальною умовою життя і діяльності людей, основою для розміщення і розвитку галузей народного господарства, головним засобом виробництва в сільському господарстві. Тому забезпечення сталого розвитку економіки неможливе без організації раціонального використання і охорони земельних ресурсів з урахуванням регіональних особливостей землі як природного ресурсу.

Використання земельних ресурсів сільських територій України на сьогодні не завжди відповідає вимогам охорони, оскільки в результаті антропогенної діяльності порушено екологічно-безпечне природокористування, в першу чергу порушено допустиме співвідношення площ угідь, зокрема ріллі, пасовищ, сінокосів, земель водного та лісового фондів. Така господарська освоєність земельного фонду, без належних заходів щодо його охорони і відтворення як виробничого ресурсу та важливої складової навколишнього природного середовища привела до прогресуючої деградації земель. Необхідно також вирішити проблему створення системи протиерозійного і протипаводкового захисту з урахуванням необхідності охорони екосистеми, природних ландшафтів та об'єктів культурної спадщини.

Аналіз раціонального використання земельно-ресурсного потенціалу сільських територій слід здійснювати на відповідних рівнях: мікрорівні (в основному представлений сільськогосподарськими підприємствами) та мезорівень – земельні ресурси сільської території в цілому. Варто використовувати методологію GAF, розроблену Світовим Банком. Вона ґрунтується на комплексному та цілісному підході до оцінки системи управління земельними ресурсами, охоплює питання, пов'язані з правовою та інституційною базою, плануванням землекористування, оподаткуванням, управлінням земельними ресурсами державної і комунальної власності, доступом до інформації щодо земельних ресурсів, вирішенням спорів та розв'язанням конфліктів, а також управлінням великими масивами землі. Усі

ці складові аналізувалися як для земель сільськогосподарського призначення, так і для несільськогосподарських земель і земель лісового фонду.

Земельні ресурси є частиною природних незамінних ресурсів в сільському господарстві, які відносяться до відтворюваних ресурсів, є національним багатством держави. Земельні ресурси можуть відтворюватись у природних процесах і підтримуватись у постійної кількості, що визначається рівнем їх щорічного відтворення і споживання. Однак, іноді деякі види відновлювальних природних ресурсів таких як (земельні), можуть перейти і в розряд не відновлювальних природних ресурсів, або ж їх відновлення вимагатиме порівняно більше часу. Наприклад, родючість ґрунтів, яка підвищується при їх раціональному використанні, може значно погіршитись при неправильних методах обробітку [1].

Сучасна система управління сільськогосподарським землекористуванням характеризується наявністю проблем, основними з яких є:

- незавершеність розмежування земель державної та комунальної власності;
- незавершеність інвентаризації земель і створення системи державного земельного кадастру;
- невирішеність окремих питань регламентації порядку реєстрації земельних ділянок та ведення автоматизованої системи державного земельного кадастру;
- невизначеність організаційно-правових засад здійснення зонування земель;
- відсутність регламентів використання земель.

За оцінками експертів, українська земля, яка характеризується високим біоприродним потенціалом за умови регулювання всіх факторів росту та розвитку рослин, максимального рівня використання фізіологічно активної радіації(ФАР), наукового забезпечення, залучення та раціонального використання інвестицій, може прогодувати від 140-150 млн. чоловік [2].

Планування раціонального використання земельного потенціалу сільських територій потребує використання методів програмно-цільового планування, в основі якого лежить орієнтація діяльності на досягнення поставлених цілей.

Література

1. В.В. Горлачук, В.Г. В'юн, І.М.Песчанська, А.Я. Сохнич, В.П.Янчук, Т.А.Галушак. Управління земельними ресурсами Видавництво «Магнолія плюс» Видавець СПД ФО В.М.Піча Львів-2006.
2. Борисов А.Б. Великий економічний словник / А.Б. Борисов.-М.Книжний світ, 2003.-590 с.

АКТИВІЗАЦІЯ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ЗМІЦНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ

Арістова О.М., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Актуальність розвитку експорту продукції аграрних підприємств зростає в умовах глобалізації і міжнародної інтеграції, трансформації міжнародних економічних відносин і структури світової агропродовольчої системи.

Актуальність розвитку експорту продукції аграрних підприємств зростає в умовах глобалізації і міжнародної інтеграції, трансформації міжнародних економічних відносин і структури світової агропродовольчої системи.

Міжнародна торгівля є вихідною формою міжнародного економічного співробітництва. У сучасних умовах спостерігається від'ємне сальдо

зовнішньої торгівлі України, яке з кожним роком збільшується, що загалом негативно впливає на розвиток національної економіки країни.

З метою активізації зовнішньої торгівлі особливу увагу сьогодні необхідно приділити стимулюванню саме експортної діяльності. Стимулювання експорту допомагає розширити міжнародні ринки збуту та покращити якість, а відповідно і конкурентоспроможність товарів, перетворити підприємства у надійних експортерів.[1]

Вивченню проблем, які перешкоджають розвиткові українського експорту, а також можливим шляхам їх вирішення приділяють увагу такі вчені: І. Бураковський, А. Мазаракі, Л. Кутідзе, Ю. Верланов, Н. Осадча. ін.

Проте проблема вдосконалення експортного потенціалу України залишається відкритою і потребує аналізу, додаткового вивчення та пошуку оптимального вирішення.

Метою даної статті є аналіз стану зовнішньої торгівлі України та визначення основних напрямів активізації зовнішньоторговельної діяльності шляхом державної підтримки розвитку експортного потенціалу України.

Важливою умовою для входження України в світогосподарський простір є формування експортного потенціалу.

Ефективністьданихпроцесіввизначаєтьсяконкурентоспроможністюнаці ональноїекономіки, нарощуванням обсягів експорту та стимулювання національних виробників. Експортна діяльність є суттєвим чинником оздоровлення умов життя у країні.

Аналізуючи обсяг зовнішньої торгівлі України за товарами за січень 2014 року, помітно, що експорт товарів склав 5 126,3 млн дол. США, порівняно з січнем 2013 року зменшився на 3,7 %. Якщо розглянути товарну структуру експорту 2014 року порівняно з січнем 2013 року, то вона має такий вид: продукти рослинного походження становили 15,5 % (збільшення на 17,2 %), мінеральні продукти – 12,7 % (зменшення на 13,8 %), жири та олії тваринного або рослинного походження – 6,7 % (збільшення на 21,8 %), [2].

Найвагоміші експортні можливості все ще зосереджені у традиційних індустріальних і сировинних галузях. Проблему нарощування експортного потенціалу України слід вирішувати з урахуванням конкретних внутрішніх і зовнішніх економічних умов, а також визнанням суттєвої залежності вітчизняної економіки від зовнішньої торгівлі.

Тому необхідно сформувати цілісну систему заходів державного стимулювання експорту, головною метою якої повинно стати не тільки формування в країні сприятливих економічних, організаційних, правових та інших умов для розвитку експортного потенціалу, але і всіляко сприяти підвищенню ефективності його використання, а також створення механізмів надання державної фінансової, податкової, інформаційно-консультативної, дипломатичної та інших видів допомоги вітчизняним експортерам.

Для цього слід удосконалити механізми кредитування і страхування експорту за участю держави, а також надання державних гарантійних зобов'язань щодо експортних кредитів; покращити умови кредитування виробництва експортної продукції з тривалим циклом виготовлення, включаючи закупівлю сировини і матеріалів, які не виробляються в Україні.

Важливим кроком для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на зовнішніх ринках має стати організація в Україні ефективної системи сертифікації експортної продукції. Наприклад, створення в країні державної інспекції з якості експортних товарів, яка могла б служити бар'єром на шляху проникнення недоброякісної продукції на зовнішні ринки, сприяла б випуску конкурентоспроможної продукції з урахуванням сучасних вимог іноземних споживачів до її якості.

Одним із найважливіших напрямів підтримки експорту, особливо товарів із високим ступенем обробки, є використання важелів податкового регулювання. Доцільно було б удосконалити діючу податкову систему, а саме: розробити комплекс заходів щодо зниження непрямого оподаткування експорту послуг; звільнити експортерів від сплати податку на рекламу експортних товарів.[3]

Для підвищення експортного потенціалу України необхідно поліпшити інформаційне забезпечення зовнішньоторговельної діяльності. Першочерговим завданням в цьому напрямі є створення системи зовнішньоторговельної інформації. Для ефективного функціонування даної системи буде потрібно сформувати розгалужену мережу інформаційно-консультативних служб, які змогли б забезпечити оперативне надання зовнішньоторговельної і інформації у зручній для клієнта формі.

Література

1. Експортний потенціал України без системи логістики практично неможливий [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mycity.mk.ua/?p=49849/>
2. Аметова Э.И. Экспортный потенциал предприятий АПК как показатель эффективности их функционирования на внешнем рынке / Э.И. Аметова // Культура народов Причерноморья. - Симферополь, 2009. - №81. - 21-24 с.
3. Державний комітет статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЗЕД

Баранова Т.Ю., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

У сучасному світі чіткіше простежується тенденція до інтеграції в міжнародному економічному просторі. Доказом цього є тісна взаємозалежність виробництва і міжнародної торгівлі. Сьогодні більшість

товарів надходить на ринок через зовнішню торгівлю або виготовляється з використанням складників, що завозяться із-за кордону.

Процеси економічної інтеграції неоднозначні. Спостерігається підвищення ефективності виробництва за рахунок поглиблення спеціалізації. Завдяки зростанню торгівлі посилюється економічна активність у багатьох країнах.

Процес входження України в систему світогосподарських зв'язків багато в чому залежить від якості прийняття управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Міжнародні ділові операції, як і внутрішні, є результатом визначених управлінських дій: прогнозування і планування, організації, мотивації, керівництва, контролю і т.д.

Звичайно, всі зазначені функції менеджменту в зовнішньоекономічній діяльності мають істотні особливості. Скажімо, у процесі планування варто враховувати міждержавні відносини, що впливають на вибір партнерів. Маркетинг зовнішньоекономічної діяльності базується на вивченні міжнародних ринків, особливостей запитів іноземних клієнтів, просування товарів і послуг на закордонні ринки здійснюється з урахуванням місцевих традицій і численних обмежень і т.д. По-іншому виглядає і функція організації в зовнішньоекономічній діяльності. Наприклад, перед підприємством, що виходить на закордонні ринки, відразу ж виникає запитання: створювати за кордоном свої підрозділи чи шукати там закордонних посередників? Це специфіка організації зовнішньоекономічної діяльності, оскільки внутрішні ділові операції організувати набагато простіше і менш ризиковане.

Схожі проблеми виникають і в інших аспектах управління зовнішньоекономічною діяльністю. Це в результаті приводить до того, що із загальної системи управління рано чи пізно при збільшенні обсягу міжнародних операцій виділяється порівняно відособлена підсистема управління (менеджменту) зовнішньоекономічною діяльністю.

Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) пов'язаний із застосуванням загальних ідей і концепцій менеджменту у всіх формах зовнішньоекономічної діяльності (експорті й імпорті товарів і послуг, лізингових операціях, прямому інвестуванні і т.д.). Сутність менеджменту зовнішньоекономічної діяльності полягає в комплексному дослідженні та моделюванні міжнародного середовища у поєднанні з налагодженою взаємодією всіх підрозділів і посадових осіб організації/установи в інтересах продуктивного досягнення визначених зовнішньоекономічних стратегій [1].

Підприємства, що виходять на світовий ринок, зустрічають сьогодні жорстоку конкурентну боротьбу. Щоб вижити в цій боротьбі і досягти успіху, необхідно використовувати можливості маркетингу.

Саме на основі маркетингової діяльності проводиться більшість комерційних операцій на світовому ринку. Спеціальними дослідженнями встановлено, що більше 75% комерційних невдач відбувається через помилки в маркетинговій діяльності.

Використання міжнародного маркетингу в управлінні ЗЕД насамперед вимагає його планування, розробки стратегічної маркетингової програми. Важливо відзначити, що стратегічна маркетингова програма складає основу загального стратегічного плану фірми, в області ЗЕД. Ринкова ситуація постійно міняється, тому фірма завжди повинна мати стратегічну маркетингову програму на наступні 3-5 років.

Маркетинг на міжнародній арені є дуже складним, тому що охоплює не тільки збут, але й інші сфери діяльності підприємства, в тому числі виробництво, НДВКР, постачання, фінанси і т.п. крім того тут необхідне глибоке розуміння соціально-економічних та національно-культурних умов, що склалися в країні, де підприємство наміряється здійснювати свою діяльність. Можуть мати місце різниця в каналах розповсюдження, методах транспортування та зберігання, законодавчому та юридичному забезпеченні, митних правилах. Всі ці особливості значно підвищують загальний комерційний ризик підприємницької діяльності на міжнародному ринку.

Тому підприємству необхідно дуже ретельно обміркувати стратегію виходу на зовнішні ринки [2, с. 12].

Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків – умова міжнародного маркетингу.

Практика свідчить, що без широких міжнародних господарських зв'язків, зокрема без розвитку зовнішньої торгівлі та міжнародного маркетингу, неможливо здійснити перехід до ринкових відносин. Нині частка України у світовій торгівлі становить менше 1%. Тому інтенсифікація і поглиблення роботи в цьому напрямі є одним із найважливіших завдань сучасного економічного розвитку нашої країни. Однак вступ України у світове господарство відбувається дуже повільно і непослідовно, що пояснюється рядом об'єктивних і суб'єктивних причин. Передусім це стосується господарських зв'язків з країнами ближнього зарубіжжя. Економічна взаємозалежність республік колишнього СРСР була дуже високою і при його розпаді, коли міжреспубліканські зв'язки почали перетворюватися у міждержавні; порушення цих зв'язків, що набуло швидкого й масового характеру, негативно вплинуло на стан справ у цій сфері. Найбільш яскраво негаразди зовнішньоекономічних відносин виявляються у невеликих і нестабільних обсягах зовнішньої торгівлі, у значній частці бартерних операцій та нерозвинутості міжнародних зв'язків з іншими країнами. Зокрема продовжує залишатися недосконалою структура експорту й імпорту. Вона скоріше нагадує структуру країн третього світу, ніж сучасних індустріальне розвинутих держав. Переважаючими експортно-імпортними поставками є сировина, матеріали та паливно-енергетичні ресурси, недостатньо представлена продукція машинобудування, наукоємних та інших провідних галузей економіки [3].

Запорукою успіху будь-якої фірми на ринку є вміння знайти і задовольнити потреби споживачів. Такий підхід до діяльності фірми відображає сутність маркетингу як філософії бізнесу і передбачає орієнтацію її діяльності на задоволення потреб споживачів як єдину можливість досягти

цілей, пов'язаних із прибутком, проникненням на нові ринки, розвитком фірми. З іншого боку, маркетинг – це вид діяльності, функція менеджменту, спрямовані на інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень та конкретні дії щодо розробки та управління товаром, ціноутворення, розподілу та просування товарів.

Головним завданням маркетингових досліджень є розробка основних напрямів і методології ринкових досліджень, визначення характеру та джерел необхідної інформації, здійснення контролю конкретних дослідницьких програм, узагальнення отриманих результатів і підготовка необхідних рекомендацій.

До проведення маркетингових досліджень на зовнішньому ринку фірми спонукають різні причини, зокрема послаблення можливостей збуту чи зміна кон'юнктури на зовнішньому ринку; урядова анти-підприємницька політика, введення непомірного податкового обов'язку; державне стимулювання підприємців до виходу на зовнішні ринки для збільшення надходжень іноземної валюти та скорочення зовнішньоторгового дефіциту; зростання можливостей, які відкриваються для товарів фірм в інших країнах.

Будь-яке господарське рішення потрібно приймати на підставі результатів аналізу ринкової ситуації та тенденцій її зміни. Тому важливе значення мають дослідницькі функції маркетингу, оцінка факторів, від яких залежить успіх виробничої та ринкової політики фірми. Йдеться про систему комерційних досліджень, про всю сукупність проблем, пов'язаних із втіленням у життя ринкової концепції управління.

Концепція маркетингу полягає в тому, що вся діяльність підприємства ґрунтуються на сучасному стані споживчого попиту і прогнозуванні його змін на перспективу. Принципової різниці між маркетингом для внутрішнього і зовнішнього ринків немає. В обох випадках використовують різні методи, засоби і принципи маркетингової діяльності. Але враховувати особливості зарубіжних ринків при управлінні підприємством необхідно.

Література

1. Маркетинг: Учебник для вузов / Н.Д. Эрнашвили, К. Ховард, Ю.А. Цыпкин и др.; Под ред. Н.Д. Эрнашвили. - 2-е изд., перераб. И доп. - М. ЮНИТИ-ДАНА, 2000. - 623 с.
2. Дроздова. Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: Навчальний посібник. - Київ: ЦУЛ, 2002. - 172 с.
3. Щербак В.Г., Лозенко А.П. Проблеми проникнення вітчизняних підприємств на зовнішні ринки // Фінанси України - 1999. - №4. - с. 41- 43

УПРАВЛІННЯ КОНТРАКТНИМИ РИЗИКАМИ В УМОВАХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Баришник Л. С., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

В умовах ринкових відносин зовнішньоторговельні операції здійснюються у договірній формі. Договори оформляються у вигляді зовнішньоторговельного контракту, який визначає права та обов'язки сторін, а також їх відповідальність.

Контрактний ризик – це один із різновидів ризиків зовнішньоекономічної діяльності. Їх поділяють на внутрішні (прямо залежать від господарської діяльності підприємства) і зовнішні (залежні опосередковані). До першої групи відносять: невиконання виробничих завдань у визначені терміни, недотримання вимог якості, страйки, недобросовісність працівників, аварії, пожежі, крадіжки. До другої групи належать: політичні і військові; пов'язані з діяльністю органів державної влади; стихійні лиха; пов'язані з діяльністю третіх осіб; валютні; зміни ціни; падіння попиту; зростання конкуренції; неплатежів, банкрутства; непоставки товару і невиконання

договірних зобов'язань [1].

Управління ризиком – це процес зменшення або уникнення збитків у разі створення або настання ризикових подій. Зниження ризику означає зменшення можливих збитків або зниження ймовірності настання несприятливих подій [2].

Для оптимального прогнозування негативної, непередбачуваної ситуації її попередження та запобігання виділяють такі методи управління ризиками в умовах ЗЕД [3]:

- відмова від проведення будь-яких дій, пов'язаних з можливістю появи ризику в ЗЕД;
- прийняття рішень, які призводять до зниження рівня втрат;
- прийняття підприємцем повної відповідальності за проведення зовнішньоекономічної операції та ризиків пов'язаних з нею;
- передача відповідальності за ризик іншому партнеру або іншому суб'єкту господарської діяльності;
- розширення асортименту;
- лімітування (обмеження) видів діяльності або обсягів продукції, що випускається;
- страхування і самострахування.

Однією з основних проблем управління ризиками в ЗЕД є управління ризиками, які не залежать від діяльності підприємств. Для зменшення їх можливого негативного впливу потрібно використовувати такі методи:

- страхування - поліси, договори страхування;
- хеджування - біржові ф'ючерсні контракти і опціони.
- методи розрахунково-кредитних відносин, що зводять до мінімуму ризик неплатежу за поставлені товари, або неотримання товарів проти їх сплати;
- аналізування і прогнозування кон'юнктури (попиту, пропозиції, ціни) на зовнішньому ринку, планування і своєчасна розробка заходів з метою уникнення можливих збитків, викликаних несприятливими

кон'юнктурними змінами.

Основними проблемами вибору методів управління контрактними ризиками в умовах ЗЕД є:

- неочікувана зміна ситуації щодо міжнаціональних відносин з іноземним партнером;
- несподівані стихійні лиха, страйки, війна, тероризм в країні іноземного партнера, що може призвести до відтермінування на невизначений строк угоди або повністю її анулювання;
- економічна нестабільність іноземного партнера, неплатоспроможність покупця;
- зміна законодавства країни - розташування контрагента;
- інфляція, нестабільність валютних курсів;
- зміна ціни товару після підписання угоди тощо.

Таким, чином, можемо зробити висновок, що основна мета управління ризиками в ЗЕД - це їх попередження та зниження рівня негативного впливу. Потрібно звертати увагу, в першу чергу, на походження ризику, його вид, та обирати найоптимальніший метод його управління, що і стане позитивним чинником в успішній співпраці контрагентів. На нашу думку, найбільш оптимальний варіант вибору методу управління контрактними ризиками є поєднання вказаних методів залежно від ситуації, яка склалася, тобто створення такої комбінації, яка б могла створити більшу ефективність. Важливим є регулярне аналізування методів управління контрактними ризиками, яке сприяє розвитку підприємства, зокрема, розширенню його ринків збуту та зростанню прибутку від діяльності на міжнародних ринках.

Література

1. Багрова І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : підручник. – К. : Центр навч. Літ-ри, 2004. – 580 с.
2. Бахрамов Ю. Организация внешнеэкономической деятельности / Ю. Бахрамов. – СПб., 2000.

3. Василенко В.О. Теорія та практика прийняття управлінських рішень : навч. посіб. / В.О. Василенко. – К. : ЦУЛ, 2003, - 420 с.
4. Про затвердження положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів) : Наказ Мінекономіки від 06.09.2001 №201

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄС

Булименко М.О., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Останнім часом у політичному і науковому середовищі дедалі більше обговорюється питання необхідності розробки стратегії розвитку аграрної політики України в умовах інтеграції в європейську спільноту. При цьому наголошується, що однією з ключових проблем агропромислового комплексу країни є відсутність чітких стратегічних орієнтирів його розвитку – основної мети і завдань. Мета цієї статті – обґрунтувати стратегію і завдання розвитку сільського господарства, як ми їх розуміємо, що істотно відрізняються від здійснюваних нині підходів до аграрної політики держави.

Стратегічною метою аграрної політики України має стати створення висококонкурентного аграрного виробництва і забезпечення продовольчої безпеки країни. При цьому потрібен новий концептуальний підхід до визначення продовольчої безпеки, під якою слід розуміти не тільки фізичну наявність продуктів харчування, а й рівень економічної доступності їх населенню. Продовольча безпека країни має полягати в гарантуванні постійної фізичної і економічної доступності всіх громадян до безпечних продуктів харчування відповідно до індивідуальних споживацьких преференцій з метою підтримки активної і здорової життєдіяльності. Слід

також зазначити, що потрібно відходити від принципу забезпечення «раціональних норм споживання продуктів харчування». Не можна змусити людей харчуватися на рівні «раціональних норм». Ці норми для кожної людини персональні, залежать від смаків, традицій, сфери діяльності та рівня доходу. Основним напрямом досягнення стратегічного завдання аграрної політики має стати стимулювання попиту на продукти харчування шляхом підвищення доходів громадян і прямої адресної підтримки малозабезпечених верств населення, а головним критерієм його оцінки — підвищення продуктивності й ефективності сільського господарства, а також зростання добробуту сільського населення.

Пріоритетом розвитку аграрного виробництва має стати забезпечення високої конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції та продукції її переробки на внутрішньому і зовнішньому аграрних ринках в Європі. Для цього необхідно створити умови прозорої конкуренції по всьому ланцюжку товарного циклу — від сільськогосподарського виробника до кінцевого споживача продуктів харчування. Високоєфективне, конкурентне, спеціалізоване сільське господарство зможе забезпечувати значні надходження до консолідованого і місцевих бюджетів, а також дозволить Україні посісти належне їй місце у світовому аграрному розподілі праці і стане важливим аргументом під час її входження у світові політичні й економічні структури.[1]

Тому розробка стратегії розвитку сільського господарства України має також співвідноситись з її євроінтеграційними прагненнями. Досвід ЄС свідчить, що регулювання аграрних ринків і цінова підтримка сільського господарства не є ефективними засобами і не можуть бути прикладом для наслідування. Така підтримка не тільки не вирішує існуючих у галузі проблем, а й часто призводить до їх загострення. Сільське господарство слід розглядати як частину загальної економічної системи і його проблеми варто розв'язувати в контексті існуючих проблем економіки країни, а саме: створення необхідних умов для залучення інвестицій в економіку;

стабілізація макроекономічної політики; розвиток людського капіталу, ринкової і соціальної інфраструктури.

Як член СОТ, Україна зможе досить суттєво підтримувати своє сільське господарство. Правила СОТ обмежують використання лише тих заходів, які мають спотворюючий вплив на виробництво й торгівлю. Водночас ці правила передбачають використання важелів підтримки сільського господарства, що належать до так званої «зеленої скриньки», які не підлягають скороченню і контролю з боку СОТ. Ці важелі є також найефективнішими для забезпечення стабільного довгострокового розвитку сільського господарства.

Підводячи підсумки, можна зазначити, що Україні потрібна стратегія розвитку села загалом та сільського господарства зокрема. Ця стратегія має базуватися на абсолютно інших підходах і принципах, ніж аграрна політика держави, що провадиться сьогодні. З одного боку, слід розмежувати проблеми розвитку села від проблем аграрного бізнесу, а з іншого — потрібен комплексний підхід до розвитку сільських територій, за якого в центрі уваги перебувала б людина, яка живе в сільській місцевості. [2]

Сільському господарству, як і будь-якому іншому виду бізнесу, необхідні стабільні й прозорі умови роботи. Держава повинна забезпечити рівні умови для всіх видів підприємницької діяльності на селі, заохочуючи, передусім, капіталовкладення. Чим більшою буде конкуренція на всьому проміжку руху товару від постачальників ресурсів, виробників до споживачів, тим краще буде і селянам, і споживачам продуктів харчування. Пріоритетом державної політики має стати стимулювання попиту на продукцію сільського господарства через підвищення доходів громадян і фінансову підтримку малозабезпечених верств населення. Фінансова підтримка АПК має орієнтуватися на його стабільний і довгостроковий розвиток, з концентрацією на заходах загального призначення. [3]

Визначаючи стратегію розвитку аграрної політики, Україна повинна орієнтуватися на перспективу вступу в ЄС. Проте на момент цього вступу

Спільна аграрна політика ЄС матиме абсолютно інший зміст, ніж сьогодні. Тому збалансована, ефективна аграрна політика України, що забезпечить високу конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської продукції на внутрішньому і світових аграрних ринках, буде важливим позитивним аргументом у вирішенні питання її членства в ЄС, а також дозволить їй зайняти належне місце в міжнародному аграрному розподілі праці. За цих умов сільське господарство України дійсно може стати житницею і не тільки Європи, а й інших континентів, спеціалізуючись на виробництві найефективніших для умов країни видів продукції.

Література

1. Ш. фон Крамона-Таубаделя, с. Зоря, Л. Штріве „ Політика і розвиток сільського господарства в Україні”-К.: Альфа-Принт.2001-321 с.;
2. Україна-2015. „ Національна стратегія розвитку”-К.:2007;
3. Р. Муді, О. Полівлдський „ Експертно-імпорتنі операції з країнами ЄС: сільгоспродукція (посібник з правових питань)-К.:2005.

СТИМУЛЮВАННЯ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ВИХОДІ НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК

Галунець Н.І., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

В результаті порушення раніше сформованих виробничих і торгових зовнішньоекономічних зв'язків, відсутності державних замовлень, різкого зниження купівельної спроможності, руйнування виробничої інфраструктури села перед аграрними підприємствами постала проблема збуту продукції.

Для вітчизняних товаровиробників аграрної продукції ефективно її просування не можливе без стимулювання збуту. Стимулювання збуту - різні види маркетингової діяльності, що на визначений час збільшують вихідну цінність товару чи послуги та прямо стимулюють купівельну активність споживачів, роботу дистриб'юторів і торгового персоналу.

Стимулювати, як вказано в словниках, означає „привести в рух”. Саме таке завдання ставиться перед стимулюванням продажу в усі часи вдихнути життя в товар, щоб успішно його продати. Для розширення свого впливу на зовнішньому ринку і збільшення об'єму продажу аграрні підприємства повинні застосовувати комплекс маркетингових засобів або вмілого дозування тактичних прийомів, які стосуються самої аграрної продукції, її ціни, розподілу збуту і комунікативної діяльності [1].

З метою продавати все більше власної продукції на зовнішньому ринку та для стимулювання сфери зовнішньої торгівлі аграрної продукції крім знижок, зниження цін та гарантій, пропонуємо використовувати наступні заходи:

- конкурси – порівнювання результатів роботи торговельних посередників чи збутових агентів для матеріального заохочення переможців;
- конференції – проведення спеціальних семінарів, зустрічей, сертифікаційних програм для підвищення кваліфікації працівників власного торговельного апарату;
- заліки – авансове фінансування посередників для стимулювання збуту товарів безпосередньо в місцях їхнього продажу [2].

Ще одним засобом стимулювання збуту аграрної продукції є пропаганда, тобто зусилля з налагодження хороших відносин з громадськістю, що включають в себе використання редакційного, а не платного, місця в засобах масової інформації, формування сприятливого іміджу аграрних підприємств і спростування небажаних слухів, історій або подій.

Нині пропаганда багатofункціональна, що ефективно можна використати при стимулюванні збуту продукції аграрних підприємств. За допомогою пропаганди можна вплинути на громадську думку за менших витрат, ніж за допомогою реклами. В цьому випадку аграрні підприємства не платитимуть за місце чи час в засобах масової інформації. Замість цього вони платять персоналу за розробку і розповсюдження матеріалів і за керівництво заходами. Важливо розуміти, що для просування аграрної продукції, аграрні підприємства мають бути спрямовані на стимулювання попиту на вироблену продукцію і на формування позитивного іміджу самих аграрних підприємств[3].

При визначенні мети стимулювання на споживачів необхідно враховувати їх диференціацію. Об'єктом уваги можуть бути: покупці, посередники, торговий персонал магазину та працівники самого підприємства. Засоби стимулювання збуту щодо кожного з них, як правило, різні. Враховуючи вищесказане та провівши відповідні дослідження нами виділені та запропоновані для використання на аграрних підприємствах основні засоби впливу стимулюючих заходів відповідно об'єкту уваги, вибрані методи стимулювання збуту, мають ділитися на три категорії [3]:

- для споживачів це мають бути: знижки, кредит, преміальний продаж, конкурси, лотереї, можливість повернення грошей, куртажні гроші;

- для посередників - скупки, поставка частини товарів безкоштовно, субсидування реклами, конкурси;

- для співробітників – конкурси, премії, тощо.

Поряд з цим, аграрним підприємствам необхідно, в першу чергу, розробити комплексну програму розвитку, визначити конкретні цілі та певні заходи стимулювання збуту власної продукції. Необхідно познайомитись зі всіма відомими принципами дії основних методів стимулювання збуту. Скласти простий, але принадливий текст програми. Концепція стимулювання збуту повинна бути чітко сформульована. Вибрані методи і форми повинні відповідати іміджу аграрного підприємства і його продукції. Необхідно знати

ті засоби масової інформації, з якими прийдеться працювати. Повинна бути чітка координація діяльності по стимулюванню збуту з іншими маркетинговими планами. Потрібно чітко уявити, коли потрібно почати і закінчити всі заходи, перераховані вище.

При використанні маркетингових комунікацій у комплексі з іншими заходами стимулювання збуту варто цілеспрямовано діяти на чітко визначений зовнішній ринок, що дозволить, по-перше, точніше виявити специфічні потреби даної аудиторії споживачів, а, по-друге, створити інструмент для ефективного задоволення цих запитів і потреб.

Отже, використання запропонованих засобів стимулювання збуту аграрної продукції на зовнішній ринок надасть можливість більшого збуту продукції, тим самим отримаємо більший прибуток, та привернемо увагу споживачів до своєї продукції. Загалом це дозволить забезпечити створення позитивного образу аграрної продукції і формування інтересу до неї з боку іноземних покупців, тим самим підвищимо збут аграрної продукції на зовнішній ринок.

Література

1. Баркан Д.І. Ефективне управління збутом. / Баркан Д.І. М.: Академія, 2005. - 347 с.
2. Соловйов І. О. Агромакетинг: системна методологія, реалізація концепції :[монографія] / І. О. Соловйов. – Херсон: Олди-плюс, 2008. – 344 с
3. Чубукова О. Ю. Економіка інформації. Ринок продуктів та послуг. / О. Ю. Чубукова – К. : Нора-прінт, 2005. – 334 с.

ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЗМІЦНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ

Голубенко В. А., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

У ринкових умовах виробники аграрної продукції намагаються стати повноправними учасниками зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств агропромислового комплексу України в сучасних умовах доводить необхідність суттєвої трансформації системи економічних відносин, яка охоплює виробництво, рух, експорт аграрної продукції. Однак ефективність здійснення ЗЕД регіональними аграрними підприємствами неможлива без створення відповідної інфраструктури, яка забезпечить вільний рух агропромислової продукції, сільськогосподарської сировини та засобів виробництва від експортерів, імпортерів до споживачів.

Сучасна інфраструктура зовнішньоекономічної діяльності в Україні знаходиться в стадії формування відповідно до розвитку аграрних відносин у країні. Характерною особливістю становлення інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності в сучасних умовах є те, що в ній виникло багато посередницьких структур – партнерів агропідприємств, однак назвати їх інституціями інфраструктури можна лише умовно. Такі посередницькі фірми не забезпечують прийнятну ціну для виробників, при цьому маючи на цій посередницькій операції значний зиск, а агровиробники втрачають значну частину прибутку.

Необхідність подальшого формування та функціонування інфраструктури ЗЕД аграрних підприємств продиктована викликами глобалізації. Сьогодні більшість вітчизняних експортерів агропродукції потребують підтримки, суть якої полягає у кооперації зусиль

сільськогосподарських виробників для одержання необхідної інформації, заготівлі, переробки і збуту своєї продукції, отримання кредитів на придбання сучасної техніки, застосування нових технологій у рослинництві та тваринництві.

Умовою подальшого розвитку зовнішньоекономічної діяльності товаровиробників є формування інфраструктури ринку шляхом організації біржової торгівлі, створення резервних фондів необхідних обсягів, здійснення відповідної державної цінової політики. Перелічене дасть змогу задіяти альтернативний канал збуту отриманої сільськогосподарськими товаровиробниками продукції – зовнішній ринок, що дозволить їм привести граничні витрати до максимальної продуктивності виробництва й одержати найвищу віддачу від вкладеного капіталу.

Інфраструктура зовнішньої торгівлі аграрною продукцією передбачає сукупність міжнародних, державних і громадських організацій, які здійснюють обслуговування суб'єктів зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією, сприяючи їхній ефективній діяльності і взаємодії. Основним інфраструктурним елементом зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією області є аграрні біржі.

Аграрна біржа – це єдина державна товарна біржа в Україні. Створена у 2005 році, вона забезпечує рівні умови для всіх учасників біржової торгівлі та сприяє розвитку ринку, базовим активом яких є сільськогосподарська продукція.

Впродовж останніх років, Аграрна біржа займає провідні позиції з організації торгівлі сільськогосподарськими товарами в Україні.

На торговому майданчику Аграрної біржі можна укласти контракти на умовах спот і форвард.

Аграрна біржа забезпечує:

- максимальне спрощення пошуку ринку збуту та постачальників;
- прозорість ринкового ціноутворення;
- свободу здійснення брокерської діяльності;

- безкоштовні та якісні консультації спеціалістів відділу торгів та юридичного відділу щодо ринкової кон'юнктури, процедури укладення договорів, вирішення спорів та інших питань, які стосуються біржової торгівлі;
- організацію державних закупівель сільськогосподарської продукції.

Аграрна біржа володіє розгалуженою мережею регіональних відділень і представлена в кожному регіоні України.

Необхідність подальшого формування та функціонування інфраструктури ЗЕД аграрних підприємств продиктована викликами глобалізації. Сьогодні більшість вітчизняних експортерів агропродукції потребують підтримки, суть якої полягає у кооперації зусиль сільськогосподарських виробників для одержання необхідної інформації, заготівлі, переробки і збуту своєї продукції, отримання кредитів на придбання сучасної техніки, застосування нових технологій у рослинництві та тваринництві.

Отже, можна зробити такий висновок, що інфраструктурне забезпечення аграрних підприємств в умовах зміцнення зовнішньоекономічних зв'язків України її перспективи подальшого розвитку та вдосконалення зовнішніх економічних зв'язків пов'язані з проведенням єдиної зовнішньоекономічної політики держави, реалізацією її економічних інтересів і безпеки, проникненням та зміцненням позицій національного товаровиробника на зовнішніх ринках товарів та послуг, посиленням конкурентоспроможності української продукції, збільшенням її експорту, надходжень іноземних інвестицій, здійсненням контролю за надходженням в Україну валютних цінностей, захистом прав і законних інтересів України, вітчизняних та зарубіжних суб'єктів господарської діяльності.

Література

1. Ващук О.В. Інфраструктура аграрного ринку: проблеми та перспективи формування [Електронний ресурс] / О.В. Ващук. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2008dec/3_vashuk.htm
2. Електронний носій - <http://agrex.gov.ua/pro-birzhu/>
3. Майстро С. Формування та напрями державного регулювання розвитку інфраструктури аграрного ринку [Електронний ресурс] / С. Майстро. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua/e-journals/DeBu/2007-2/doc/2/08.pdf – С.4

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК НА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: ПОГЛЯД ІЗ-ЗА КОРДОНУ

Данелюк К. М., аспірант

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

Пильна увага навколо значення, функціонування та дієвості управлінського обліку, зародившись ще від часів визнання основним бухгалтерським законом цього виду обліку, не полишає його і сьогодні. Історично так склалося, що запитань стосовно управлінського обліку більше, ніж відповідей, а обраний Україною євроінтеграційний курс змушує не лише мислити більш глобально, а й переймати позитивний досвід успішних іноземних аграрних підприємств. У зв'язку з цим актуальним є вивчення сутності, ролі й значення управлінського обліку з позиції міжнародного досвіду.

Інститут дипломованих бухгалтерів управлінського обліку [1] пропонує аналізувати сутність поняття «управлінський облік» через своєрідну комбінацію: власне обліку, фінансів і мистецтва управління, враховуючи те, що апогей успішності діяльності господарюючого суб'єкта

досягається завдяки провідним управлінським технологіям. Означений вид обліку, дійсно, об'єднує навколо себе широкий спектр понять, факторів і навичок, які взаємодоповнюють один одного та формують синергетичний ефект. На аграрних підприємствах його функціонування є таким самим специфічним, як і їх діяльність, що є сезонною і ризиковою.

Дослідниця з Угорщини переконано наголошує, що забезпечити високу ефективність роботи аграрних підприємств в змозі лише корпоративне планування, яке неможливе без аналізу витрат [2, с. 4]. Таким чином, згідно з її твердженням, прерогативою управлінського обліку є аналіз витрат для подальшого планування й невпинного слідування стратегії підприємства.

Для доповнення попереднього твердження вдало підходять слова американського ученого Дж. Хартсфілда, що «..сучасні аграрні підприємства стають все більше бізнес орієнтованими, тому на сьогодні бути лише хорошим виробником продукції недостатньо, - потрібно бути й умілим бухгалтером і аналітиком» [3]. На його думку, фінансові показники є життєво необхідними для успішної роботи аграріїв, проте вони обов'язково можуть стати набагато кориснішими, якщо їх перевести в управлінську звітність. В даному випадку управлінський облік є ключем для вирішення питань щодо:

- зниження операційних витрат (власники аграрних підприємств можуть із впевненістю використовувати управлінський облік для проведення аналізу для визначення якості економічних ресурсів, що застосовуються для виробництва товарів або послуг. Якщо загальна якість кінцевої продукції не постраждає при використанні більш дешевшої сировини, то можна піти на такий крок щоб знизити витрати виробництва);

- покращення процесу маневрування грошовими коштами (очільники аграрних підприємств можуть використовувати бюджет для побудови фінансової «дорожньої» карти в розрізі планування майбутніх витрат і доходів. Основною метою такого бюджету є відсікання непотрібних грошових витрат);

- прийняття управлінського рішення на основі зважування альтернатив і проведення кількісно-якісного аналізу (продукції, запасів, угод, майбутніх вигод тощо. Оцінка і порівняння результатів роботи господарства за допомогою управлінського обліку може допомогти підвищити його ефективність. Відхилення, виявлені на ранній стадії можуть бути швидко і вчасно виправлені, перш ніж вони завдадуть шкоди ефективності роботи підприємства. В іноземців існує чітка переконаність: якщо бізнес реєструє сприятливий аналіз продуктивності, співробітники матимуть більш високий моральний дух);

- росту фінансової віддачі (власники аграрних підприємств можуть збільшити рівень надходжень завдяки налагодженому механізму відслідковування зміни споживчого попиту на ринку та ретельному аналізу дій конкурентів).

Крім можливостей вирішення означених нагальних проблем, зазначимо, що закордоном високо цінується вміння планувати бізнес й комплексно оцінювати потреби і можливості аграрного підприємства, а управлінський облік часто іменують обліком витрат або адміністративним, тобто таким, що задовольняє запити адміністрації. Натомість не всі науковці [4] підтримують таке ототожнення, оскільки існує переконаність, що облік витрат займається агрегацією витрат, які використовуються при оцінці запасів з метою задоволення вимог зовнішніх користувачів у разі надання їм фінансової звітності, в той час як управлінський облік покликаний забезпечувати адекватною інформацією внутрішніх зацікавлених користувачів для виконання функцій планування і контролю. Тим не менш, ця стовідсоткова невизначеність не дає приводу сумніватись стосовно того, чи правильно ми чинимо, коли аналізуємо і переймаємо позитивний досвід іноземних підприємств.

Отже, закордонний погляд на управлінський облік на аграрних підприємствах підтверджує першочергову важливість планування і обліку затрат. Вирішення означених питань щодо балансування між витратами і

доходами може забезпечити перевіреним часом механізм функціонування управлінського обліку, який, опираючись на досвід іноземних аграрних підприємств, сприятиме росту ефективності роботи вітчизняних та формуванню їх позитивної репутації.

Література

1. Офіційний сайт Інституту дипломованих бухгалтерів управлінського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cimaglobal.com/>
2. Kovacs A. Planning of agricultural enterprises with interaction of environmental effects: doctoral (PhD) thesis, science: Management and Business Administration / A. Kovacs. – Gödöllő, 2014. – 28 p.
3. Hartsfield J. The importance of keeping good farm records / J. Hartsfield // North Carolina State University Program. – Retrieved April 3, 2016, from: <https://sampson.ces.ncsu.edu>
4. Bufan I-D. The role of managerial accounting in the management process / I-D. Bufan // Annals. Economics Science Series. Timișoara. - Retrieved April 1, 2016, from: <http://fse.tibiscus.ro/anale/>

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ЯК МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Єгорова М. О., асистент кафедри економічної кібернетики і
математичного моделювання*

Миколаївський національний аграрний університет

Інвестиції, як фінансовий інструмент залучення капіталу, є домінуючим фактором економічного зростання переважної більшості країн світу. Тому формування сприятливого інвестиційного середовища, яке

ґрунтується, перш за все, на правових засадах та прозорих механізмах взаємодії між всіма учасниками інвестиційного процесу є одним з пріоритетних завдань уряду кожної держави.

Для створення єдиного інформаційного простору на світовому фінансовому ринку використовують різного роду рейтинги, які дозволяють учасникам інвестиційного процесу проводити постійний моніторинг своїх інвестиційних портфелів, а також знаходити нові об'єкти інвестування та джерела залучення коштів[1].

Інвестиційна привабливість підприємства – це рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, яке може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників, у тому числі інтегрального оцінювання [2].

Під інвестиційною привабливістю підприємства варто розуміти сукупність усіх внутрішніх та зовнішніх чинників його розвитку, кількісний вимір яких є прийнятним і задовольняє потреби потенційного інвестора.

До внутрішніх факторів, що визначають інвестиційну привабливість підприємства, належать наступні: наявність фінансових ресурсів підприємства та структура джерел їх формування; рівень залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування; наявність ліквідних активів та рівень платоспроможності підприємства; стан матеріально-технічного забезпечення; продуктивність праці; матеріаломісткість продукції; рентабельність підприємства, капіталу, продукції; організаційна структура підприємства; наявність розроблених фінансових та інвестиційних стратегій; наявність маркетингових стратегій; структура активів підприємства; наявність кредиторської та дебіторської заборгованості; наявність трудових ресурсів та рівень інтелектуального потенціалу підприємства; здатність ресурсного потенціалу швидко обертатись. Зовнішні фактори формування інвестиційної привабливості підприємства включають: податкову політику держави; зовнішньоекономічні зв'язки підприємства;

основних постачальників товарно-матеріальних цінностей та покупців продукції; географічну та галузеву підпорядкованість підприємства; місце підприємства на національному та іноземних товарних ринках; наявність конкурентів та пріоритети їх розвитку; вплив підприємства на розвиток економіки країни, регіону чи галузі; науковий потенціал населення регіону, в якому розташоване підприємство; зовнішньоекономічний потенціал галузі, в якій працює підприємство.

Оцінка інвестиційної привабливості здійснюється в декілька етапів, а саме: вибір методики оцінки та підбір показників, які будуть покладені в основу кількісного розрахунку рівня інвестиційної привабливості підприємства. Для визначення рівня інвестиційної привабливості підприємства необхідно використовувати методику визначення інтегрального рівня інвестиційної привабливості підприємства. Суть цієї методики полягає у тому, що необхідно визначити інтегральні та часткові показники оцінки інвестиційної привабливості декількох підприємств і на основі статистичних прийомів розрахувати загальний інтегральний рівень інвестиційної привабливості підприємства. Інтегральна оцінка дає змогу поєднати в одному показнику багато різних за назвою, одиницями виміру, вагомістю та іншими характеристиками чинників. Це спрощує процедуру оцінки конкретної інвестиційної пропозиції, а інколи є єдиною можливим варіантом її проведення і надання об'єктивних остаточних висновків. Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості необхідно здійснювати за декількома підприємствами (мінімум 5). Це можуть бути підприємства одного регіону, однієї галузі чи взагалі різні за видами діяльності, географічними особливостями та розмірами. Інтегральні показники оцінки інвестиційної привабливості підприємства включають в себе: інтегральний показник майнового стану, фінансової стійкості, прибутковості, ділової активності, ліквідності активів, а також ринкової активності інвестованого об'єкта. Для деталізації і розрахунку цих сукупних

показників підбираються часткові показники. Всі показники розраховуються за рік. [3]

Для будь-якого підприємства також вкрай важливим є визначення інтегрального показника інвестиційної привабливості, що дозволить підприємству визначити своє місце на ринку інвестицій серед інших суб'єктів господарювання та вчасно вжити заходів, що дозволять уникнути зниження інвестиційної привабливості в перспективі.

Література

1. Великоіваненко Г.І., Мамонова К.М. Комплекс економіко-математичних моделей оцінювання інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання // Нейро-нечіткі технології моделювання в економіці. – 2012. - №1. С. 65-96.
2. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учеб. Курс. – К.: Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с.
3. Вахович І. М., Олександренко І. В., Забедюк М. С. Методика оцінювання інвестиційної привабливості підприємства // Актуальні проблеми економіки. - 2014. – №11(161). – с. 154-160.

РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА ЕТАПІ ТРАНСФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Запутляєва К.О., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток міжнародного поділу праці вже в ХІХ столітті спричинив такий стан, за якого країни світу стали тісно пов'язаними одна з одною, що привело до зародження міждержавних зв'язків у світовій економіці. Світова економіка розвивається на основі об'єктивних економічних законів - законів

товаровиробництва і законів товарообміну. Це визначає загальні риси світової економіки: стимулювання виробництва та якості продукції; конкуренцію на товарних ринках; вивезення капіталів; концентрацію виробництва тощо. Основними принципами розвитку світової економіки були і є ефективність виробництва товарів і гуманізація суспільних відносин. З 1917 року, а особливо з 1945 року, принципи розбудови світової економіки були порушені створенням так званої «світової соціалістичної системи» на базі усуспільненої власності, планових методів господарювання і соціального розвитку. Країни з приватною власністю посіли близько 70% території земної кулі, в них мешкало дві третини населення, тобто ці держави за обсягом і структурою продуктивних сил, методами управління і стимулювання виробництва мали повну перевагу над країнами «соціалістичної системи». Намагання країн «соціалістичного блоку» під впливом СРСР збудувати ефективнішу економіку виявилися безуспішними. Економічна система на усуспільненій власності показала себе неконкурентоспроможною порівняно з економічною системою ринкового типу, що призвело до краху політичної системи спочатку «соціалістичного блоку», а потім і самого СРСР, у складі якого понад 70 років перебувала Україна [1, с. 385].

Нині світове господарство слід розглядати як об'єктивний результат економічного зростання і взаємодії факторів, які рухають виробництво матеріальних благ: безперервно поглиблюється розподіл праці, її спеціалізація, інтернаціоналізація виробництва, вільне переміщення у гео економічному просторі товарів і капіталу. Світове господарство характеризується посиленням інтернаціоналізації виробничих сил, створенням розгалуженої системи міжнародних економічних відносин, формуванням міжнаціональних механізмів, які регулюють господарський обмін між країнами. Об'єктивно простежується зростання і зміцнення цілісності сучасного світу. [2, с. 52].

Перехід до ринкової економіки в Україні зумовив зняття обмежень на здійснення зовнішньоекономічної діяльності. З огляду на лібералізацію міжнародних економічних відносин для українських підприємств вперше відкрилися новітні підходи у врегулюванні організації інтеграційних процесів, а для держави – необхідність розробки і пошуку наукових засад організації процесу виходу у світове співтовариство. Адже ринок розвивається разом із самим суспільством, яке може створити сприятливі умови для розвитку ринкових відносин або не перешкоджати цьому розвитку. Як показує гіркий досвід, прямолінійне втручання планово-директивних заходів неминуче призводить до порушення природних ринкових зв'язків, до виникнення негативних економічних і соціальних процесів, що й простежується сьогодні в економіці України. Країна має достатні продуктивні сили, щоб трансформуватися в господарську систему ринкового типу, але для цього важливо розглянути і визначити становлення регулюючих факторів організації виходу у світове співтовариство [3, с.273].

Важливе значення в формуванні зовнішньоекономічного механізму інтеграції України у світову економіку та міжнародний ринок має ресурсний потенціал як основа для розвитку експортного потенціалу країни, кооперація між країнами СНД у здійсненні зовнішньоекономічних зв'язків, викростання накопичених можливостей і досвіду в перехідний період та регулюючого механізму подальшого розвитку і формування інфраструктур від регіонів до країни в цілому. У перехідній економіці існують також особливості вступу в зовнішньоекономічні зв'язки нині незалежних країн, які раніше склали єдину велику державу. Це проблема не тільки України, а й усіх республік колишнього СРСР та країн, які входили до Ради економічної взаємодопомоги. Ті країни, які довше були підпорядковані командно-адміністративній системі, нині стикаються з більшими труднощами, і навпаки, країни, які менше часу перебували в тій системі, скоріше і продуктивніше входять до ринкового простору [4, с.128].

Таким чином, входження України у відкриту ринкову економіку є важливим чинником інтеграції підприємств країни у зовнішньоекономічне середовище як переходу із закритої економічної системи у відкриту. Процес глобалізації зовнішньоторговельних зв'язків українськими підприємствами може відбуватись лише на основі урахування вітчизняними товаровиробниками всіх факторів пропозиції світового ринку: не лише факторів входу-виходу фірм у світовий економічний простір, а й нових факторів інтеграції у макроекономічний простір для колишніх соціалістичних республік, що належали раніше до закритої економіки.

Література

1. Беляєв О. О., Бебело А. С. Політична економія. - К.: КНЕУ, 2001.
2. Бобров В. Я. Основи ринкової економіки і підприємництва. - К.: Вища шк., 2003.
3. Курс економіки. За ред. Райзберга. - М., 1997.
4. Богуславський О. В. Механізми розв'язання економічних суперечностей у перехідній економіці // Формування ринкових відносин в Україні. 2005. № 2 (45).

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦИФІЧНІ ВИМОГИ ЩОДО ІМПОРТУ АГРОПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Калюжна О.В., канд., екон. наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

В умовах зони вільної торгівлі особливої актуальності набуває пошук нових ринків збуту або диверсифікація виробництва. В майбутньому, коли зона вільної торгівлі запрацює і українські виробники адаптуються до нових

умов, загальна структура експорту зазнає суттєвих змін. Тут потенційно можливі два напрямки: ресурсне забезпечення первинною продукцією переробних підприємств Європейської митної зони чи тих підприємств, що будуть розміщені на території України, або ж виробництво готової продукції на території України та її продаж в межах дії Зони вільної торгівлі в Рамках Асоціації з ЄС. Кожна компанія, яка прагне потрапити на ринок ЄС, повинна розуміти загальні та специфічні механізми формування ринків ЄС, до яких відносяться:

- відповідність товарів санітарним та фітосанітарним вимогам, ринковим стандартам, які діють в ЄС;
- відповідність виробництв технічним та екологічним вимогам, що діють або визнаються країнами ЄС;
- відповідність виробництв технічним вимогам, що діють або визнаються країнами ЄС;
- обізнаність щодо імпортних обмежень доступу до ринку ЄС.

Законодавство ЄС у галузі безпеки харчових продуктів та захисту споживачів характеризується трьома чіткими принципами:

- гарантування продовольчої безпеки по всій довжині харчового ланцюгу (так званий підхід «від ферми до столу»);
- відповідальність операторів: виробники та підприємства несуть відповідальність за безпеку харчових продуктів (або безпеку кормів, сільськогосподарської та харчової продукції, продуктів тваринного походження та споживчих товарів);
- можливість відстеження харчових і кормових продуктів: бізнес оператори повинні встановити систему для забезпечення простежуваності продукції (наприклад, звідки вони отримали сировину; кому вони доставили свою продукцію тощо).

Окремо доцільно звернути увагу потенційних експортерів на нетарифне регулювання імпорту, яке діє на митній території ЄС (санітарні та фітосанітарні заходи (SPS), технічні бар'єри торгівлі (ТВТ), НАССР,

стандартизація, сертифікація, вимоги до маркування та упаковки, добровільних стандартів ведення бізнесу (GAP) тощо).

Санітарні та фітосанітарні заходи (SPS). Угода щодо застосування санітарних та фітосанітарних заходів, підписана в рамках СОТ, передбачає захист здоров'я людей і тварин від ризиків, спричинених харчовими продуктами, а також захист здоров'я людини від захворювань, носіями яких є тварини або рослини, і, нарешті, захист тварин і рослин від захворювань і шкідників. В рамках Угоди Україна взяла на себе ряд зобов'язань щодо наближення національного законодавства у сферах сільського господарства і SPS до законодавства ЄС. До цього моменту Україна і ЄС повинні узгодити та спільно пройти процедури:

- скасування дозволів на імпорт – Україна та ЄС мають скасувати необхідність отримання дозволу для імпорту, а також мають запровадити загальні умови імпорту (моделі офіційних сертифікатів, декларацій та комерційних документів);

- визнання – Україна та ЄС повинні взаємно визнати статус стосовно хвороб тварин, інфекцій тварин та шкідників, а також пройти процедуру визнання регіоналізації/зонування, зон, вільних від шкідливих організмів, та зон, що охороняються від шкідників;

- схвалення переробних потужностей – країна-імпортер має попередньо схвалити переробні підприємства, що знаходяться на території країни-експортера і планують ввозити до країни-імпортера продукти тваринного походження, без проведення попередніх інспекцій окремих підприємств;

- визнання еквівалентності – визнання країною-імпортером СФЗ, які застосовуються у країні-експортері як таких, що еквівалентні заходам, котрі вживає імпортер, що дозволить зменшити кількість прикордонних перевірок та спростити отримання сертифікатів.

Технічні Бар'єри Торгівлі (ТБТ). Угода, підписана в рамках СОТ, містить в собі основні положення щодо заходів, направлених на ухилення від

застосування зайвих торгових бар'єрів, недискримінації та уніфікації процедур і трактувань, узгодженості дій, гармонізації та еквівалентності технічних регламентів, взаємного визнання процедур оцінки відповідності, забезпечення та дотримання прозорості у торговельних відносинах. Заходи ТВТ пов'язані з вимогами щодо нанесення відповідного маркування, складу або якості харчових продуктів, дотримання вимог якості для свіжих харчових продуктів, ємності, форми і зовнішнього вигляду упаковки.

Аналіз ризиків і критичних контрольних точок (НАССР). Система НАССР ґрунтується на принципах аналізу можливих та наявних небезпек, визначення критичних контрольних точок та запровадження обмежень щодо них, запровадження процедури заходів моніторингу, визнання та фіксації його результатів. Запровадження європейської моделі системи гарантування безпеки і якості продуктів харчування, що базується на процедурах НАССР є невід'ємною складовою при отриманні дозволів щодо доступу до ринків Європейського Союзу.

Приватні стандарти (GAP). Стандарти, які розроблені і належать неурядовим установам та інституціям і включають в себе стандарти окремих підприємств, колективні національні стандарти, або ж спільні міжнародні стандарти.

Також практично всі країни світу (в тому числі Україна та ЄС) мають право застосовувати антидемпінгові, антисубсидійні, захисні заходи та процедури, у випадку, якщо існують підстави підозрювати країну-імпортера та їх митну територію у відповідних викривленнях міжнародної торгівлі.

Література

1. [http:// www..kmu.gov.ua/kmu/docs/ EA/TITLE_ IV.pdf](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/TITLE_IV.pdf)

РАЗВИТИЕ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В БЕЛАРУСИ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Киселев Д.Н., зам. директора лицея

Белорусского государственного университета

В структуре национальной экономики республики Беларусь сельское хозяйство занимает одно из ведущих мест: стоимость сельскохозяйственной продукции в валовом внутреннем продукте страны составляет 10%; сумма агропромышленных товаров в ВВП – около 30%. Поэтому устойчивость и конкурентоспособность агропромышленного производства в определяющей степени обеспечивает стабильность и эффективность всей экономики республики. Агропромышленная сфера формирует как исходную сырьевую базу, так и конечные объемы продуктов питания в контексте критериев продовольственной безопасности страны.

Национальной особенностью Беларуси является то, что с получением независимости в 1991 году, в отличие от соседних государств, в республике сохранилась государственная собственность на земли сельскохозяйственного назначения. Это законодательно не позволило в 90-е годы прошлого века распастись традиционно сложившемуся крупнотоварному производству, потенциально более эффективному, чем мелкотоварное. Однако серьезнейший удар по экономике страны, в том числе и по АПК, нанес разрыв десятилетиями устоявшихся как кооперационных производственных, так и экономических связей с республиками бывшего СССР. Это обусловило тяжелые негативные последствия для предприятий в течение последующих 10-15 лет.

В это же время на государственном уровне росло понимание проблем и необходимости принятия системных мер по их решению. Так, 6 февраля 1995 года был издан Указ Президента Республики Беларусь № 51 «О мерах по дальнейшему развитию сельскохозяйственного производства» и в контексте

его положений разработана и одобрена Коллегией Кабинета Министров Республики Беларусь 6 августа 1996 года «Государственная программа реформирования АПК Республики Беларусь». Эти документы послужили основой практической работы по реформированию аграрной отрасли. Определена главная цель аграрной реформы – постепенный переход агропромышленного производства от командно-административной к рыночной экономике с системой хозяйствования, предполагающей свободное функционирование хозяйствующих субъектов в рамках правового коридора при государственном регулировании отдельных сторон их деятельности.

Для перехода на устойчивое развитие требовалась комплексная разработка стратегии, направленной не только на повышение эффективности агропромышленного комплекса, но и на развитие социальной сферы села, что и было заложено в Государственной программе возрождения и развития села на 2005-2010 годы [1]. Принятое решение имело глобальное значение не только для АПК, но и всего народного хозяйства страны. Государство взяло на себя все функции модернизации социальной и производственной инфраструктуры сельского хозяйства и придания аграрному производству необходимых критериев конкурентоспособности.

Прежде всего, ориентир был взят на строительство агрогородков, которые представляют собой образцовые во всех отношениях поселения, создаваемые на базе административных центров сельских советов или центральных усадеб сельскохозяйственных организаций. При таком подходе достигается экономия средств путем их концентрации и улучшение социального обслуживания всего сельского населения. Необходимо принимать во внимание и масштабное строительство дорог с асфальтным покрытием, которые связали агрогородки с другими, более мелкими населенными пунктами.

Система мероприятий, предусмотренных Программой, имела достаточное финансовое, материально-техническое, научное и кадровое

обеспечение. Проведение таких масштабных мероприятий с освоением порядка 50 млрд долл. США дало возможность белорусскому сельскому хозяйству приблизить эффективность производства к уровню экономически развитых стран, чему в немалой степени способствовал взятый в Беларуси курс на сохранение и дальнейшее развитие крупнотоварного агропромышленного производства, имеющего организационно-производственные, технологические и финансово-экономические преимущества по сравнению с европейским мелким фермерством.

В 2013 году Национальной академией наук и Министерством сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь была разработана Стратегия развития сельского хозяйства и сельских регионов на 2015-2020 годы [3], которая стала основой новой 5-летней государственной программы.

Ожидаемые результаты реализации выработываемых мер государственной аграрной политики с учетом международных тенденций и требований к 2020 году дадут возможность значительно поднять конкурентоспособность отечественной сельхозпродукции и продовольствия, повысить уровень доходов работников, активизировать структурные изменения в агропромышленном комплексе республики, улучшить инвестиционный климат.

Литература

1. Государственная программа возрождения и развития села на 2005-2010 годы: утверждена Указом Президента Республики Беларусь 25 марта 2005 г. № 150. - Минск; Беларусь, 2005. - 96 с.
2. Государственная программа устойчивого развития села на 2011-2015 годы: утверждена Указом Президента Республики Беларусь 1 августа 2011 г. № 342. — Минск: Беларусь, 2010. - 152 с.
3. Стратегия развития сельского хозяйства и сельских регионов Беларуси на 2015-2020 годы / В.Г. Гусаков [и др.]. - Минск: Институт системных исследований в АПК НАН Беларуси, 2014. - 56 с.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

*Коваленко Г.В., кандидат економічних наук, асистент
Миколаївський національний аграрний університет*

Земля – головний засіб виробництва сільськогосподарських підприємств, що спеціалізуються на виробництві продукції рослинництва. На відміну від інших засобів виробництва, даний засіб не амортизується. Це пов'язано з тим, що при раціональному використанні земельних ресурсів їх продуктивність не тільки не знижується, а навпаки зростає, що повинно призводити до збільшення вартості земельної ділянки.

Взагалі поняття земельні ресурси можна розглядати у двох аспектах:

- по-перше - це частина земельного фонду, що використовується або може бути використана у народному господарстві;
- по-друге – це сукупний природний ресурс поверхні суші як просторового базису розселення і господарської діяльності, основний засіб виробництва в сільському та лісовому господарстві
[http://uk.wikipedia.org/wiki/Земельні_ресурси].

Земля — це територія суші або її частина (земельна ділянка) з ґрунтами, іншими природними компонентами ландшафту, що органічно поєднані та функціонують разом із нею, є об'єктами власності та господарської діяльності, що здійснюється на основі законодавства України.

Вирізняються такі рівні комплексного оцінювання земельних ресурсів:

- природно-історичний (природний). На цьому рівні оцінюються окремі компоненти території без спеціального визначення їх соціальної функції, тобто йдеться тільки про якісне оцінювання об'єктів та явищ;
- природно-ресурсний (геотехнологічний), сутність якого полягає в оцінюванні соціальної функції природних елементів території шляхом запровадження поняття «земельні ресурси», тобто на ресурсному рівні;

— еколого-соціально-економічний. На цьому рівні здійснюється поглиблений аналіз соціальних функцій сукупності земельних ресурсів за допомогою різних територіально-господарських систем або комплексів.

Земля має свої специфічні особливості, які виражаються у тому, що вона: знаходиться у власності державних, громадських організацій та є надбанням природи; використовуються майже у всіх сферах економічного процесу [1].

Земельні ресурси України доцільно поділяти на сільськогосподарські угіддя (рілля, сіножаті, пасовища) і несільськогосподарські землі (ліси, заболочені землі). В Україні особливо актуальною проблемою сьогодення є ефективне використання земельних ресурсів країни. Держава сьогодні спрямована на пошук шляхів щодо раціонального використання земельних ресурсів [2].

Враховуючи специфіку дослідження вважаємо, що земельний потенціал – це можливості сільських територій щодо використання їх земельних площ. Земельний потенціал сільських територій включає:

- землі сільськогосподарського призначення – землі, які пов'язані зі сферою сільськогосподарського виробництва;

- землі природоохоронного призначення – землі, на яких знаходяться природні заповідники, національні природні парки, біосферні заповідники, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки;

- землі історичного призначення – землі, на яких розташовані пам'ятки культури й архітектури, природні пам'ятки, сади, парки, музеї, пам'ятні історичні місця, високо естетичні сучасні архітектурні ансамблі, будівлі;

- землі рекреаційного призначення – земельні ділянки зелених насаджень міст та інших населених пунктів, навчально-туристських та екологічних стежок, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури та спорту, туристичних баз, кемпінгів, яхт-клубів, будинків рибалок і мисливців;

- землі оздоровчого призначення – землі, що мають природні лікувальні властивості, які використовуються або можуть використовуватися для профілактики захворювань і лікування людей.

Основою дальшого розвитку сільськогосподарського виробництва і збільшення виробництва сільськогосподарської продукції є високоефективне використання землі та земельних ресурсів, а також підвищення їх продуктивності. В умовах, коли земельні фонди обмежені, а потреби населення постійно зростають, підвищення економічної ефективності використання земельних ресурсів в сільському господарстві набуває першорядного значення.

Подальші дослідження варто спрямовувати на розробку організаційно-економічного механізму управління земельними ресурсами сільськогосподарських підприємств, який сприятиме підвищенню економічної та екологічної ефективності землекористування.

Література

1. Гончар О.В. Земля України // Агро світ. – 2001. - №17. – с. 24 – 27.
2. Земельна реформа в Україні // економіка АПК. – 2001. - №5. – с.3 – 8.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В СИСТЕМІ СВИТОГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Козаченко А.Ю., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Істотні зміни, що відбуваються в глобальному середовищі, вимагають від національних підприємств перегляду й переосмислення існуючих норм поведінки у сфері зовнішньоекономічної діяльності, прийняття рішень з

актуалізації новітніх концепцій менеджменту або переходу до зовсім нових. Насамперед, це орієнтація на довгострокове перебування на міжнародних ринках, яка вимагає стратегічного підходу до господарської діяльності.

Аналіз досліджень в області теорії і практики розвитку зовнішньоекономічної діяльності аграрних підприємств показав, що існують певні передумови формування зовнішньоекономічної політики у виді рекомендацій міжнародних організацій, праць вітчизняних і закордонних вчених і практиків.

Дослідженню проблем розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств України і, зокрема аграрних підприємств присвятили роботи О. Амоша, В. Андрійчук, В. Бойко, П. Гайдуцький, В. Геєць, А. Кандиба, В. Топіха, С. Кваша, П. Саблук, М. Парсяк, С. Соколенко, А. Коверга та інші відомі вчені.

Ефективність організації експортно-імпортних операцій залежить від функціонування підприємства в цілому. Так організація експортних операцій залежить від кваліфікації менеджера з продаж, від обраної маркетингової політики, від діяльності агентів з пошуку ринків збуту, від якості продукції, від ціни продукції, від витрат на організацію експортних операцій та їх здійснення. Ефективність імпортних операцій залежить від правильності вибору постачальників, від якості сировини, від його ціни, від термінів поставки та їх безперервності, від потреби виробництва у сировині, від виконання обов'язків з постачання сировини й з оплати, від ефективності роботи митного відділу, від транспортного забезпечення [3].

Миколаївщина є одним із провідних учасників міжнародних відносин України, адже має вигідне географічне розташування, потужні виробничі можливості, міцний ресурсний потенціал. Економічний потенціал регіону становлять більше 200 промислових і понад 2,3 тис. малих підприємств всіх форм власності, понад 600 сільськогосподарські підприємства й 4,3 тис. фермерських господарств.

Найбільшим сільгосптоваровиробником Миколаївської області і взагалі України, національним інвестором і лідером з експорту зернових і олійних культур є ТОВ СП «Нібулон». Нібулон є 100-відсотковим експортером пшениці на ринки Йорданії та Джибуті. Більше 40% експортує в Бангладеш та Сирію, більше 30% – Філіпіни, більше 20% в Іспанію та Пакистан, і біля 15% в Лівію. Концерн «Прометей» є також важливим експортером зернових культур в регіоні. Якісну цільно-молочну продукцію широкого асортименту торгової марки «Президент» поставляє на зовнішній ринок ЗАТ «Лакталіс-Миколаїв». ЗАТ «Баштанський сирзавод» – один із лідерів в Україні з виробництва високоякісних сирів, масла торгової марки «Славія». У 12 країн світу надходять молочні консерви ЗАТ «Первомайський молочноконсервний комбінат». Соки та нектари ТОВ «Сандора» експортуються у 24 країни світу, в п'яти із яких є лідером ринку (Білорусь, Молдова, Азербайджан, Вірменія, Киргизстан) [2].

Незважаючи на значну кількість підприємств виноградарсько-виноробного підкомплексу Миколаївської області, лише мала частина з них, в повній мірі займаються зовнішньоекономічною діяльністю. На сьогоднішній день, коло лідерів виноградарсько-виноробної індустрії досить вузьке і замикається на одній компанії – ВАТ «Коблево». Вона відіграє провідну роль у виробництві вин з відомими брендами. Між тим, в групу компаній, що займалися експортом, до 2007 року входило таке підприємство як ВАТ «Зелений Гай», проте із ліквідуванням експортних поставок до Білорусії, куди саме надходив товар з даного підприємства, їх кількість звелась до одного, що в даний час є діючою компанією з експорту вина [1].

У той же час окремі показники, які характеризують рівень розвитку аграрного сектору економіки регіону (рівень продуктивності праці, розвиток сучасних технологій, рівень інтеграції підприємств у світогосподарську систему, розвиток матеріального, інвестиційного забезпечення), значно поступаються розвиненим територіально-економічним комплексам інших країн. Виходячи з цього, метою реалізації стратегії розвитку експортного

потенціалу аграрного сектору Миколаївської області є перетворення існуючого потенціалу (шляхом повного використання наявних конкурентних переваг та формування нових через розширення зовнішньоекономічних зв'язків та структурну оптимізацію господарського комплексу) в реальне зростання показників діяльності регіональної економічної системи [4].

У підсумку дослідження можемо зазначити, що однією з основних задач, що стоять перед аграрною галуззю Миколаївської області, є підвищення конкурентоспроможності власної продукції. Можливості для розвитку аграрного виробництва дозволяють не тільки повністю забезпечити потреби населення в продовольчій продукції, створити стійку кормову базу для тваринництва, а й бути джерелом валютних надходжень до бюджету країни, так як у світі існує постійний попит на якісну продукцію. Однак повноправним учасником світового ринку можна стати, якщо виробництво буде стабільним, продукція – високої якості і конкурентоспроможною.

Література

1. Буцик А.Г. Підвищення конкурентоспроможності виробництва в АПК / А.Г. Буцик. – Тернопіль, 2014. – 20 с.
2. Дергалюк І.В. Національні інтереси України на світовому ринку зерна / І.В. Дергалюк // Вісник Академії митної служби України. – 2010. – № 1. – С. 80-87.
3. Пирог О. В. Оцінка експортного потенціалу регіонів України / О. В. Пирог, А. І. Зацепило / Економічний простір. — 2013. — № 24. — С. 144—152.
4. Швиданенко О.А. Сучасні критерії конкурентоспроможності: ефективність та інноваційність / О.А. Швиданенко // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 8. – С. 145-153.

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Латул Ю.Ю., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Ще на початку 1990-х років була окреслена зовнішньополітична орієнтація України в напрямку інтеграції до європейської спільноти. Європейський вибір відкриває нові перспективи для співпраці України з розвиненими країнами континенту, економічного розвитку, соціального й інтелектуального прогресу, зміцнення позицій держави в міжнародній системі координат тощо. Для України європейська інтеграція — це шлях модернізації економіки, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, можливість виходу на єдиний внутрішній ринок ЄС тощо [1, с.63].

В сучасних умовах зростання тенденції регіональної інтеграції та глобалізації світової економіки загалом виникає питання інтеграції української економіки до Європи з метою успішного формування зовнішнього сектору економіки України.

На сьогодні, зовнішньоекономічні зв'язки України знаходяться в процесі розвитку, перед державою постає важливе завдання зайняти гідне положення у світовому економічному просторі, враховуючи тенденції розвитку світового ринку, міжнародної економічної системи і виходячи з рівня розвитку власної національної економіки [2].

Необхідність інтеграції нашої держави у світогосподарську систему, обумовлена наступними причинами:

- необхідністю використання переваг міжнародного поділу праці для прискорення економічного і соціального розвитку країни.

- потребою вирішення екологічних пролем. Об'єктивна необхідність розвитку зовнішньоекономічних відносин доповнюється об'єктивними передумовами їх реалізації. Саме завдяки цим останнім, економічна інтеграція України у світогосподарську систему стає не тільки необхідною, а й можливою

- використання зовнішньоекономічних зв'язків задля прискорення науково-технічного розвитку та інтенсифікації економіки.

- можливість виходу на світові та європейські ринки і на нові види міжнародної співпраці [3].

Одним із головних позитивів членства України в ЄС є гарантування в країні стабільності політичної системи. Стаття 29 Договору про ЄС проголошує, що метою Союзу є забезпечення громадян високим рівнем безпеки на просторі свободи, безпеки та правосуддя за допомогою упровадження спільних дій між державами-членами ЄС в сфері правоохоронної й судової співпраці, а також у запобіганні й боротьбі з расизмом і ксенофобією. ЄС намагається досягти цієї мети, борючись із організованою злочинністю, зокрема тероризмом, торгівлею людьми, злочинами проти дітей, незаконною торгівлею наркотиками та зброєю, корупцією і шахрайством [4, с. 44].

Основними пріоритетами зовнішньоекономічної безпеки України в умовах євроінтеграції на першій стадії інтеграції – створенні зони вільної торгівлі з ЄС є:

- коригування моделі інтеграції української економіки до ЄС через пріоритетний розвиток внутрішнього ринку, проведення політики зменшення частки експорту у ВВП за збереження значної ролі зовнішньої торгівлі у процесі відтворення;

- застосування ефективної імпоротної політики з використанням процедур, прийнятих у рамках СОТ, які не суперечать чесній конкуренції та зростанню конкурентоспроможності національного капіталу;

- погодження в рамках переговорів з ЄК щодо створення зони вільної торгівлі положень про вільне функціонування ринкових інститутів, стабільних та недискримінаційних правових рамок для суб'єктів господарювання обох сторін, гарантування правових норм у торговельно-економічній сфері. Приєднання України до зони вільної торгівлі з ЄС посилює загрози економічній безпеці тих регіонів, які мають неефективну структуру господарського комплексу та низький рівень конкурентоспроможності підприємств.

В цих умовах основою міжнародного співробітництва вітчизняних регіонів з країнами ЄС має стати міжрегіональна інтеграція всередині нашої країни, що забезпечить зміцнення економічної безпеки на регіональному рівні за рахунок об'єднання факторних і розвинених конкурентних переваг західних та східних регіонів в процесі реалізації міжнародних проектів за підтримки європейських програм. Успішна співпраця регіонів, які територіально віддалені і знаходяться в різних країнах, можлива лише за активної підтримки держави і потребує удосконалення інституціонального забезпечення співробітництва. З цієї точки зору, ефективною буде державна політика, яка дозволить регіонам самостійно визначати стратегічні напрями їх співпраці з регіонами інших країн відповідно до пріоритетів загальнодержавної стратегії регіонального розвитку.

Література

1. Малик Я. Європейський Союз / Я. Малик, О. Киричук, І. Залуцький. — Львів, 2014. — 610 с.
2. Аналітичний огляд напрямків розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України / В.М.Лисогор, С.А. Яремко // Розвиток України в ХХІ столітті: економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та правові проблеми: збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції 11 березня 2010 року – Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2013. – Ч.1. – С. 29-32

3. Зовнішньоекономічні зв'язки України: історичні, геополітичні, соціальні передумови та нормативно-правове регулювання / А. М. Гаврилюк, О.В. Лисунець // Розвиток України в ХХІ столітті: економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та правові проблеми: збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції 11 березня 2010 року – Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2010. – Ч.1. – С. 15-20
4. Черкаський І. Макроекономічна політика України в системі кредитно-фінансових відносин з Євросоюзом / І. Черкаський // Збірник наукових праць.

**ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА
ПРИ ВИХОДІ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ ЗА УЧАСТІ ТОРГОВО-
ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ**

Мейдер Н.О., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасна орієнтація зовнішньоекономічної діяльності припускає проведення ринкових досліджень стратегічного характеру, які повинні готувати необхідну інформацію для стратегічного планування на рівні підприємства і прийняття стратегічних рішень. В цілому процес розробки експортної стратегії підприємства включає декілька етапів:

1. розвиток базової концепції зовнішньоекономічної діяльності, яка передбачає ситуаційний аналіз, дослідження макро- та мікросередовища функціонування підприємства, висування цілей та формування і оптимізацію стратегічного вибору, конкретизацію тактичних завдань, періодичну ревізію та перегляд попередніх програм;

2. використання різноманітних аналітичних підходів до розробки методів експансії та життєдіяльності підприємства на закордонному ринку;

3. формування та оптимізація особливостей функціонування підприємства у міжнародному середовищі, що передбачає певний рівень пристосування зовнішньоекономічних програм до закордонних умов та вимог.

Головна стратегічна мета підприємства в умовах ринкової економіки – це завоювання і розширення експортного ринку збуту та отримання максимального прибутку. Підприємство-експортер повинно взяти на озброєння ідею створення і підтримки конкурентної переваги, порівняної з кращими конкурентами, що ведуть діяльність по усьому світі і підприємство повинно прагнути до тривалого успіху, а не просто до виживання або тимчасових вигод, пов'язаних із самоспогляданням плодів від свого становища на ринку. [1, с.95].

Особливість сучасного підходу до процесу формування інноваційних стратегій полягає у створенні системи так званого «ново-ввідного конвеєра». Суть цього підходу полягає в тому, щоб забезпечити постійне впровадження у виробництво нових, сучасніших виробів; постійно скорочувати всі види витрат; підвищувати якісні характеристики інноваційної діяльності; забезпечувати конкурентні переваги на ринку. З цією метою, наприклад, японські компанії прагнуть виготовляти будь-які, навіть найскладніші вироби на основі стандартів, легко керованих наборів операцій, які здійснюються на універсальному, гнучкому і в широкому діапазоні переналагоджуваному обладнанні. Американські компанії зробили ставку на прискорення комп'ютеризації всіх видів виробничих і управлінських процесів через створення адаптивних інформаційних систем, складного набору оптимізаційних моделей і кількісних методів, здібних швидко виявити та запропонувати варіант ліквідації будь-якого незапланованого відхилення на будь-якому етапі виробничого процесу [5, с.300].

Проте формуючи стратегію, підприємству перш за все необхідно обрати ринок на якому планують працювати. Одним з недержавних органів, який надає широкий спектр послуг при виході підприємства на зовнішній ринок є торгово-промислова палата. Співпраця з ТПП допомагає підприємству сформуванню чіткої інноваційної потенціал при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. ТПП надає всю необхідну інформацію про зовнішній ринок країни-партнера. [4].

Після вибору іноземного ринку розробляється товарна, цінова, збутова та інші види політик, тобто елементи маркетингового комплексу, що входять в стратегічну маркетингову програму.

Після того, як підприємство визначило, який ринок є найбільш привабливим для нього та проаналізувало всі можливі негативні та позитивні сторони свого рішення, перед ним постає питання – у якій формі виходити на цей ринок. Ця проблема постає при розробці маркетингової стратегії, її вирішення є стратегічним для будь-якої фірми.

Вибір способу виходу на зовнішній ринок залежить від мети підприємства, масштабів діяльності, характеру товарів та намірів контролювати продаж. Враховується також потенційний обсяг продажу, витрати та інвестиції на організацію руху товарів, наявність персоналу та інші умови.

Кожен із способів виходу на міжнародний ринок має свої переваги та недоліки. Для того, щоб визначити, який з них найбільше підходить конкретному підприємству, необхідно проаналізувати його можливості і побажання та зробити висновок. Основою аналізу в даному випадку є наведені вище критерії. [2, с.72].

При визначенні найбільш привабливої інноваційної стратегії організації дотримуються певних критеріїв, серед яких найважливішими є: відповідність можливостям і загрозам зовнішнього середовища; відповідність цілям організації і сумісність з її місією; наявність необхідних ресурсів, наукового, технічного, виробничого, кадрового потенціалів; досягнення

балансу між усіма структурними підрозділами фірми; використання ефекту синергізму інноваційної діяльності як єдиної системи. [3, с.70].

Розроблення інноваційної стратегії передбачає прийняття стратегічних завдань (цілей), оцінку можливостей та ресурсів для їх використання; аналіз альтернатив; підготовку конкретних програм, проектів, бюджетів; оцінку сильних та слабких сторін діяльності суб'єктів з урахуванням обраних цілей.

Література

1. Воронова О.Н., Пузонова Е.П. Внешнеэкономическая деятельность: организация и управление: учебное пособие. М.: Экономить, 2007. – 495 с.
2. Гапоненко А. Л., Пакрухин А. П. Стратегическое управление: Учебник / А. Л. Гапоненко, А. П. Пакрухин. — М.: Омега-Л, 2004. — 472 с.
3. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: Навч. Посібник. К.: ЦНЛ, 2012. – 172 с.
4. Закон України "Про торгово-промислові палати в Україні" (1997 р.)
5. Пішеніна Т. І., Костюк В. К. Концептуальні основи формування ефективного механізму конкурентоспроможності підприємств [Електронний ресурс] / Т. І. Пішеніна, В. К. Костюк // Економічні інновації: Зб. наук. пр. – Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2014. – Вип. 57. – С. 305

РОЛЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Олійник Т.Г., старший викладач кафедри економіки підприємств
Миколаївський національний аграрний університет*

Зовнішньоекономічна діяльність є одним із найважливіших напрямків розвитку аграрних підприємств. Завдяки їй забезпечується покриття потреб країн світового співтовариства у сировині, матеріалах, обладнанні та

устаткуванні, товарах широкого вжитку, послугах. Разом з тим вона виступає невід'ємним напрямом розвитку багатьох великих, середніх та малих підприємств, які існують в аграрному виробництві.

В сучасних умовах зовнішньоекономічна діяльність – це діяльність, яка являє собою систему економічних відносин, які складаються при обміні ресурсами між країнами та їх економічними суб'єктами [1].

Основними мотивами розвитку зовнішньоекономічної діяльності на рівні аграрного підприємства можуть бути: розширення ринку збуту своєї продукції за національні межі з метою максимізації прибутку; закупка необхідної сировини, комплектуючих виробів, нових обладнань; залучення іноземних інвестицій з метою модернізації виробництва, зміцнення експортного потенціалу і конкурентних позицій на світових товарних ринках; участь в міжнародному розподілі праці, спеціалізації і кооперуванні виробництва з метою успішного розвитку своєї економіки [2].

Нині, серед численної кількості проблем та перешкод на шляху розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Миколаївській області, в Україні в цілому, можна визначити такі: більш високий рівень державного регулювання у порівнянні з іншими країнами; нестабільність законодавства в цілому та законодавчої бази відносно здійснення зовнішньоекономічної діяльності. політична та економічна нестабільність в державі; недостатньо розвинута система міжнародних банківських розрахунків; низький імідж українських підприємств як міжнародних партнерів на закордонних ринках; низька конкурентоспроможність продукції вітчизняного виробництва, що більшою мірою зумовлена недостатнім рівнем якості в порівнянні з іноземними товарами-аналогами; недостатня кваліфікація персоналу, зайнятого в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю [3].

На підставі виявлених проблем, можна сформулювати основні заходи щодо розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні: визначення основних пріоритетів розвитку країни та формування законодавчої бази зовнішньоекономічної діяльності відповідно до державних інтересів, а не

інтересів окремих суб'єктів; створення потужного експортного сектору завдяки високотехнологічним, наукомістким галузям машинобудування, агропромислового комплексу, видобувній та металургійній галузі промисловості; зміцнення та забезпечення конвертованості національної валюти; створення гнучкої податкової, цінової, депозитної, кредитної, фінансової та валютної політики, що стимулює диверсифікацію експортно-імпортних операцій; залучення іноземних інвестицій на вигідних засадах для економіки країни та за умов оптимального контролю з боку державних органів, який би забезпечував недопущення недобросовісного ведення бізнесу з боку іноземних суб'єктів; використання новітніх технологій в галузях народного господарства, перейняття іноземного досвіду як розвинених країн, так і тих що розвиваються.

Отже, на основі проведених досліджень, можемо зробити висновки, що зовнішньоекономічна діяльність аграрних підприємств - це сфера господарської діяльності, пов'язана з міжнародною виробничою й науково-технічною кооперацією, експортом і імпортом сільськогосподарської продукції, виходом підприємств на зовнішній ринок.

Література

1. Рум'янцев А. П. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. / Рум'янцев А. П., Рум'янцева Н. С. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 384 с.
2. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник / М.І. Дідківський. – К.: Знання, 2006.-580 с.
3. . Саблук П.Т. Кардинальні напрями вирішення економічних проблем в АПК / П.Т. Саблук // Економіка АПК. – 2005. – № 5. – С. 3-8.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ШВЕЦІЄЮ: АГРАРНИЙ АСПЕКТ

Полівода К.І., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток українсько-шведського регіонального співробітництва характеризується широким спектром напрямів співпраці, зокрема в економічній, соціальній, культурній та гуманітарній галузях.

Важливу роль відіграє співробітництво між містами України та Королівства Швеція, які підписали відповідні угоди (міста-побратими), зокрема між Києвом і Стокгольмом, між Луганськом і Вансбро, між Хмельницьким і Крамфорсом тощо. Українські міста Київ, Львів, Одеса та Харків співпрацюють зі шведськими містами Стокгольм, Гьотеборг та Мальмо в рамках мережі розвитку регіонального співробітництва «Євросітіз». Асоціація міст України розвиває партнерські відносини з Асоціацією місцевих влад Швеції.

Одним з вагомих напрямів регіонального співробітництва між Україною та Швецією є аграрний сектор. Зокрема, протягом останніх років представники Херсонської області відвідали шведську провінцію Сконе з метою налагодження міжрегіональної співпраці в аграрному секторі, зокрема щодо вирощування екологічної сільськогосподарської продукції та виробництва продуктів дитячого харчування.

4 березня 2016 року відбулася зустріч міністра аграрної політики України Юрія Мельника з міністром сільського господарства Швеції Ескілом Ерландсоном. За столом переговорів йшлося про співробітництво між Україною та Королівством Швеція в агропромисловому комплексі та розвиток двосторонніх відносин.

Одним із актуальних напрямів спільної роботи між Україною та Швецією, пов'язаний з розвитком і запровадженням альтернативних джерел енергії, зокрема біопалива та біогазу.

Підтримка з цього питання надзвичайно актуальна для України, адже, не зважаючи на те, що за три роки значно збільшилися площі посіву ріпаку і виробництво культури зросло, біопаливо з ріпаку практично не виробляється. Жодного промислового потужного виробництва біопалива в Україні немає. Зазвичай ріпак переробляють підприємства чи господарства на невеликих установках лише для власного споживання. Така ж ситуація з виробництвом і біогазу - нині в Україні працює лише 2-3 установки з виробництва цього продукту. Але тепер Верховна рада прийняла законопроект «Про біопаливо», який передбачає механізми розвитку цього сектора, при тому, що раніше цей напрямок стримувався переважно через недосконалість законодавства.

Крім біоенергетики, українська сторона зацікавлена в порушенні перед шведською стороною питання про співпрацю у сфері забезпечення безпеки харчових продуктів тваринного походження, рибних та морепродуктів, а також питань, пов'язаних з відповідністю національних стандартів європейським стандартам, обміном досвідом та підвищенням кваліфікації спеціалістів аграрного сектора. Україна також має бажання співпрацювати з Швецією у сфері тваринництва, зокрема: створення системи селекції; експорт-імпорт племінних (генетичних) ресурсів; науково-технічна співпраця з питань біотехнології; залучення інвестицій у розвиток тваринництва; створення спільних підприємств з виробництва продукції тваринництва, проведення спільних проектів з підготовки науковців і спеціалістів-практиків. Певні пропозиції щодо співпраці зі Швецією мають і такі галузі українського агропромислового комплексу як ветеринарія, машинобудування, харчова промисловість.

Література

1. Аграрний тиждень.Україна. До українського потенціалу додати досвід Швеції.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://a7d.com.ua/agropoltika>
2. Посольство України в Королівстві Швеція.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sweden.mfa.gov.ua/ua/ukraine-sweden/regions>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ – КРОК ДО ПОКРАЩЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Розульська Ю.Ю., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Низка сприятливих передумов для зерновиробництва в Україні створює надзвичайно потужну експортноорієнтовану галузь, яка може забезпечити стабільне джерело надходження валюти, адже кризові явища в багатьох галузях економіки вже частково компенсуються за рахунок експорту зерна, що дещо збалансовує платіжний баланс держави. Сучасні політичні та економічні зміни вимагають від України ресурсної мобілізації, а зернова галузь має всі шанси бути локомотивом експортної діяльності, системоутворювальним елементом зовнішньої торгівельно-економічної політики.

Слід відмітити, що ефективний розвиток зерновиробництва у сучасних ринкових умовах також неможливий без активного впровадження інновацій. Саме інноваційний шлях розвитку цієї галузі, як свідчить досвід розвинених країн світу, є вкрай необхідним для забезпечення належного рівня конкурентоспроможності виробленого в Україні зерна як на внутрішньому, так і зовнішніх ринках. Важливою передумовою при переведенні

зерновиробництва на інноваційну модель слід орієнтуватись на еколого-економічну ефективність, раціональне природокористування та ресурсозбереження. Ефективність зерновиробництва вимагає широкого застосування інновацій і раціонального розміщення зернових культур у сівозмінах господарств, а також впровадження нових сортів та гібридів, прогресивних технологій, належного зберігання вирощеного зерна [4].

Світовий ринок зерна є одним із наймасштабніших і найрозвинутіших продовольчих ринків, оскільки зернові у світі займають у середньому 61,8% ріллі (більше, ніж решта сільськогосподарських культур). Завдяки використанню інноваційних інтенсивних технологій вирощування зернових культур та екстенсивним заходам відбулося зростання їх валових зборів у світі з 624 млн т у 50-х роках до 2 млрд т у 90-х роках, тобто понад втричі. Фактично цими обсягами на світовому ринку оперують і впродовж наступних років [1].

Аналітик ІА «АПК-Інформ» А. Купченко зазначає: «Згідно з лютневими оцінками USDA, світове виробництво зернових культур становить 1,98 млрд т, з яких 63,8 млн т, або 3,1% – українське зерно. На перший погляд, частка не суттєва, і здавалося б не може особливо вплинути на розвиток світового ринку, але тут необхідно враховувати, що з України поставляють на експорт зерна більше, аніж переробляється в середині держави» [2]. Це характерно для дуже обмеженої кількості країн. Так, наприклад, згідно з оцінками АПК-Інформ, з 63,8 млн т врожаю зернових у 2014/2015 маркетингового року на експорт поставлено 34,3 млн т, або 54% від загального виробництва і 10,1% від загальносвітового обсягу експорту (рис. 1).

Таким чином, український зерновий ринок глибоко інтегрований у світовий торгівельний простір у цьому сегменті та часткою більше 10% уже спроможний як впливати на кон'юктуру, так і знаходитись під її впливом.

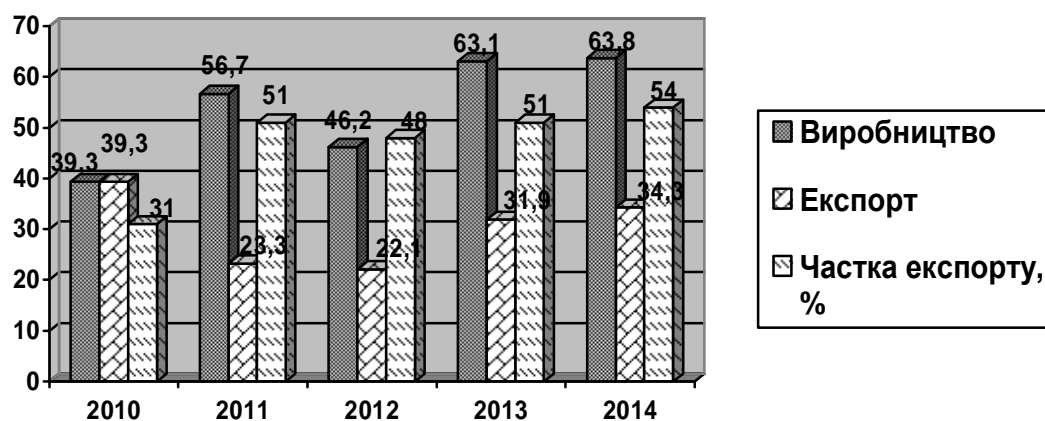

Рис. 1. Експортний потенціал українського ринку зерна, млн т [2]

На світовому ринку зерна Україна з'явилася у 1998/1999 маркетинговому році і, починаючи вже з 2002/2003 маркетингового року, зайняла досить міцну позицію в рейтингу найпотужніших світових експортерів. Україна, екпортувавши 32,3 млн тонн зерна в 2013/2014 маркетинговому році, увійшла у трійку найбільших світових експортерів зерна, попереду тільки США (72,3 млн тонн) та ЄС (38,5 млн тонн). Найбільше зерна за кордон поставила компанія «Нібулон» – понад 4,5 млн тонн, що становить 14% від загального експорту зернових з України. Серед найбільших експортерів – транснаціональні компанії ADM і «Луї Дрейфус Україна», які відвантажили 4,1 млн тонн і 3,5 млн тонн відповідно, а також Glencore (2,6 млн тонн) і «Бунге Україна» (2,5 млн тонн). Державна продовольчо-зернова корпорація України посіла п'яте місце (2,9 млн тонн), контролюючи 9% українського експорту зерна [3].

Поряд з цим, визначати Україну як стабільного світового експортера зерна не можна, що пояснюється недосконалістю регулювання ринку, відсутністю у більшості випадків урядових оперативних ефективних рішень та корупцією обраних зернотрейдерів до світових торговельних майданчиків [1].

Україна за останні роки значно посилила свої позиції в міжнародній торгівлі зерновими. За обсягом експорту пшениці країна входить до п'ятірки основних країн-експортерів. На підтвердження ситуації, що склалася, слід навести довготермінові прогнози ФАО, згідно з якими до 2023 року

виробництво пшениці в світі збільшиться до 778,1 млн. При цьому, виробництво пшениці в Україні, за оцінками експертів ФАО, за цей же період зросте на 26,29%, а виробництво грубих зернових – на 24,1%, що зумовить тільки закріплення позицій нашої країни [2].

Література

1. Колодійчук В.А. Актуальні проблеми євроінтеграції зерновиробників України / В.А. Колодійчук, І.А. Колодійчук // Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. С.З. Гжицького. – 2014. – Т. 16, № 2(5). – С. 97-103
2. Самаріна І. Як світ впливає на ринок зернових в Україні / Інна Самаріна // Агробізнес сьогодні. – 2015. – березень, № 5(300). – С. 16-18
3. Україна увійшла у трійку лідерів експорту зерна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.5.ua/ekonomika/ukraina-uviihshla-u-triiku-lideriv-eksportu-zerna-35323.html#>
4. Шебанін В.С. Зерновиробництву України – інноваційний розвиток / В.С. Шебанін // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2014. – Вип. 1. – С. 3-10. – Режим доступу: <http://visnyk.mnau.edu.ua/statti/2014/n77v1r2014shebanin.pdf>

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ВИХОДІ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗОВНІШНІ РИНКИ

Солонуха А.В., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Підприємства, що виходять на світовий ринок, зустрічають сьогодні жорстоку конкурентну боротьбу. Щоб вижити в цій боротьбі і досягти успіху, необхідно використовувати можливості маркетингу.

Саме на основі маркетингової діяльності проводиться більшість комерційних операцій на світовому ринку. Спеціальними дослідженнями встановлено, що більше 75% комерційних невдач відбувається через помилки в маркетинговій діяльності.

Вихід підприємства на зовнішній ринок, де панує жорстка міжнародна конкуренція, можливий лише за умови використання сучасних методів управління, насамперед маркетингу.

Маркетинг є основою кращої організації виробництва, посилення конкурентоспроможності господарюючого суб'єкта на ринку, формування його іміджу в соціально-економічному середовищі. У свою чергу основою маркетингу є постійний та системний аналіз ринку, передусім клієнтів і конкурентів, що дозволяє підприємствам розробляти ефективні товарні та цінові стратегії, спрямовані на конкретні сегменти споживачів продукції, надаючи при цьому підприємствам певних конкурентних переваг.

На підприємствах із централізованою структурою управління маркетингову діяльність (а відповідно і маркетингові дослідження) здійснює служба маркетингу. Вона може бути організована по-різному:

- організація „за функціями” найбільш доцільна, коли і товарів, і ринків у підприємства не багато. Для роботи з ними достатньо мати спеціалізовані відділи: ринкових досліджень, планування виробництва і маркетингу, управління збутом;
- організація „за видами товарів” доцільна, коли в підприємства різноманітний асортимент товарів, що потребує специфічних умов виробництва, збуту, обслуговування; при такій організації у відділах формуються групи, що займаються тільки „своїм” товаром, а вже стосовно цього товару встановлюється функціональна організація;
- організація „за ринками”, що є найбільш доцільною, якщо для обслуговування продукції необхідні спеціальні знання, якими володіють тільки його співробітники;

- організація „за територіями” вигідна при наявності широкої номенклатури товарів у кожному з виділених регіонів і незначних розходжень між їхніми споживачами.

Службою маркетингових досліджень здійснюється розробка основних напрямків і методології ринкових досліджень, визначення характеру і джерел необхідної інформації, планування і контроль конкретних дослідницьких програм, узагальнення отриманих результатів і підготовка необхідних рекомендацій.

На підприємствах із децентралізованою структурою управління маркетингову діяльність здійснюють відділи маркетингу у виробничих підрозділах. Вони координують виробничу і збутову діяльність з кожного виду продукції. В їхні функції входить комплексне вивчення ринків, розробка програм маркетингу, організація реклами, технічного обслуговування і збуту. Діяльність відділів маркетингу і виробничих відділів підприємства координує центральна служба маркетингу. У її функції входить розробка цілей і стратегії підприємства в цілому на основі програм маркетингу з кожного виду продукції, розроблених у виробничих відділах. Рішення з найбільш важливих питань маркетингової діяльності приймаються на вищому рівні управління.

Маркетингові дослідження є органічною складовою системи маркетингового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства, більше того, саме на основі результатів попередньо проведених маркетингових досліджень і визначаються основні напрямки товарної, цінової, збутової політики і політики просування на зовнішніх ринках. Використання дослідницької функції маркетингу являється необхідною передумовою ефективної зовнішньоекономічної діяльності підприємства, проте, враховуючи те, що в нашій країні такі дослідження почали здійснюватись відносно недавно, перед фахівцями-маркетологами, які їх проводять, виникає цілий ряд труднощів.

Це пов'язано перш за все з обмеженістю ресурсів, що виділяються на організацію даних досліджень: від цього і недостатнє інформаційне забезпечення, а відповідно і ризик допущення значних прорахунків при виборі того чи іншого напрямку маркетингової політики, який, зрештою, може виявитись хибним. Таким чином, сучасному підприємцю, який прагне досягти успіху, не слід забувати про те, що маркетингові дослідження в даний час являються одним із найважливіших інструментів у арсеналі ефективного менеджера.

Маркетингові дослідження – це важливий елемент системи маркетингового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства, це її фундамент, адже і тут у більшості випадків спрацьовує відомий вислів „хто володіє інформацією, той – володіє світом”, важливо тільки обрати вірний метод отримання цієї інформації та правильно її інтерпретувати.

Література

1. Капустіна А.М. Міжнародний маркетинг та його роль у зовнішньоекономічній діяльності / А.М. Капустіна // Управління розвитком. – 2012. - №14.
2. Ілясова Ю. В. Теоретичні аспекти міжнародного маркетингу в системі зовнішньоекономічної діяльності підприємств /Ілясова Ю.В. // Економічний вісник. — 2014. — № 9.
3. Фоменко Л. Становлення теорії маркетингу як науки та особливості його використання/ Л.Фоменко // Вісник ЛНАУ. – Л.: ЛНАУ, 2013. – № 20(1)

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА У СВІТІ

Сухаревська Д.Д., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

У ХХІ сторіччі ведення сільського господарства за органічними технологіями вважається новим явищем, як відомо, все нове – це давно забуте старе. Ведення органічного сільського господарства розпочалося ще 12 тисяч років тому в період неополізму. Сільське господарство зазнало значних змін з часів раннього землеробства. У Передній Азії, Єгипті, Індії розпочалося перше планомірне вирощування і збирання рослин, які раніше збиралися в дикому вигляді.

Незалежний розвиток сільського господарства відбувався в Північному й Південному Китаї, Африці, Новій Гвінеї, частині Індії та декількох регіонах Америки. Сільськогосподарські практики, такі, як зрошення, сівозмінна, вживання добрив та пестицидів були розроблені досить давно, але їхнє масове й ефективне використання почалося лише з ХХ століття. З часом виробники зробили висновки, що виробництво продукції має змінитися та отримати свій первісний вигляд.

Відомий ботанік з Британії Альберт Ховард з 1905 року по 1924 рік мав можливість проводити дослідження на території Індії і довести, що натуральні методи виробництва продукції мають переваги над конвенційними технологіями. В книзі «Сільськогосподарський заповід» автор пояснив, що всі рештки від циклічного проходження як від тварин, так і рослин повертаються у свій початковий стан – ґрунт, що дає змогу збагачувати його органічними матеріалами [1]. Було встановлено, що органічне сільське господарство є простим методом господарювання, де забороняється використовувати штучні добавки.

У 1939 році у Великій Британії дослідник Евой Белфор провів експеримент для визначення ефективності органічного виробництва продукції на сільськогосподарських підприємствах. Було обрано дві однакові ферми з рівною кількістю площі землі. В одному господарстві виробництво продукції продовжувалося за традиційними методами, а інше підприємство застосовувало органічні технології. Після закінчення експерименту було встановлено, що при вирощуванні продукції за екологічними нормами – виробники отримують врожайність майже однакову з конвенційними виробниками, але затрати на виробництво значно менші, а продукція є «чистою» та безпечною для вживання.

Органічне виробництво продукції потребує більшої кількості робочої сили, що сприяє зменшенню рівня залучення безробітних. Цей експеримент став пропагандувати метод органічного виробництва продукції [3].

В Японії, в цей самий період, вчений-біолог Массанобу Фукуока почав займатися дослідженням виробництва сільськогосподарської продукції без застосування пестицидів, гербіцидів, ГМО, мінеральних добрив. Вчений наголошував, що виробництво повинно бути максимально приближеним до природніх умов вирощування [1]. Багато вчених визнають М.Фукуока як засновником концепції органічного землеробства.

В період з 1940 року по 1987 рік відбувалося постійне переконання виробників у ефективності ведення органічного виробництва сільськогосподарської продукції. У 1942 році американський бізнесмен та видавець так захопився ідеєю органіки, що почав друкувати власний журна «Органічне фермерство та садівництво». В своєму журналі автор постійно підкреслював результативність та економічну доцільність виробництва екологічно чистої продукції.

Шалений всплеск органічно методу виробництва продукції перервала Друга Світова війна: виробники сільськогосподарської продукції змогли адаптувати військову сировину для обробітку ґрунтів та удобрення рослин під час дозрівання. Такі нововведення стали причиною підйому економіки,

але мали негативні наслідки для навколишнього середовища, які відразу дали про себе знати.

Період масового застосування конвенційного виробництва тривав до 1979 року. В цьому році сільськогосподарські підприємці які підтримували органічне виробництво, домоглися заборони на використання важких пестицидів та гербіцидів у виробництві сільськогосподарської продукції.

Переважаюча більшість виробників почала об'єднуватися в кооперативи по виробництву органічної продукції. На початку 1980 року уряди розвинутих країн визначили чіткі межі у регулюванні виробництва органічної продукції, підтверджуючи свої дії прийняттям стандартів для сертифікації органічної продукції.

В Україні виробництво органічної продукції розпочалося з 1970 року минулого століття під егідою широкомасштабного проекту «Полтавський експеримент з впровадження ґрунтозахисного безплужного землеробства» [2]. Цей експеримент мав на меті покращити становище ґрунту задля зменшення ерозійного та деградаційного процесу у сільськогосподарських угіддях, що було спричинено надмірним поливом та постійної оранки, застосуванням інтенсивних технологій з високими нормами мінеральних добрив та пестицидів.

В кінці 90-х років ХХ ст. розпочався активний розвиток органічних господарств, в чому допомагали великі міжнародні трейдерські організації сертифікували зацікавлені в органічному виробництві підприємства та здійснювали експорт виробленої у них продукції.

В Україні в даний час відсутня офіційна статистика з органічного виробництва. Всі дані, якими оперують науковці, беруться з іноземних джерел, сертифікаційних органів, однією з таких організацій є – «Федерація органічного руху в Україні».

За даними Федерації органічного руху в Україні з кінця 2002 року офіційними виробниками органічної продукції було зареєстровано 31 господарство, з загальною площею 240000 га, на якій ведеться вирощування

продукції; у 2014 році було зареєстровано вже 182 господарства з площею у 400764 га [2].

Починаючи з 1990 року обсяг виробництва органічної продукції зростає на 10-20% щорічно [2]. З кожним роком кількість виробників які переходять від конвенційного до органічного методу ведення господарювання зростає, адже кожен прагне вирощувати якісну та конкурентоспроможну продукцію на своїх землях. Тим більше, що попит на екологічно чисту продукцію, яка є безпечною для здоров'я також постійно зростає.

За прогнозними даними в Україні до 2020 року площа сільськогосподарських угідь під органічним виробництвом має зрости на 12%, що становитиме 48091,68 га, та кількість господарств має становити 250 господарств, що на 68 господарств більше ніж у 2014 році. В Україні виробництво органічної продукції перебуває на початковому етапі розвитку, хоча потенціал органічного сільськогосподарського виробництва на родючих українських землях оцінюється високим рівнем.

На сьогоднішній день світові продажі органічних продуктів становлять понад 55 млрд. дол. на рік. За прогнозами вчених-економістів, до 2020 р. обсяги ринку з екологічно-чистою продукцією досягне 200-250 млрд. дол. США. Близько 1,8 млн. виробників з різних країн світу займаються органічним виробництвом на більш ніж 37 млн. га сільськогосподарських угідь. В країнах ЄС кількість господарств за останні 15 років зросла більше, ніж у 20 разів [3].

Література

1. Дудар О.Т. Формування системи органічного агровиробництва / О.Дудар // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С.31-38.
2. Федерація органічного руху України, IFOAM. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.organic.com.ua

3. IFOAM Basic Standarts (approved by the IFOA General Assembly, Victoria, Canada, and august 2015). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifoam.org>

ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Тен І.В., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасне світове господарство характеризується виявленням протиріч і закономірностей економічного зростання та розвитку, поглибленням взаємовпливу національних економік у процесі здійснення зовнішньоекономічних зв'язків.

Такі показники, як: експортні та імпорتنі квоти товарів і послуг; товарна та географічна структура зовнішньої торгівлі; характер участі країни в міжнародному русі капіталу, робочої сили та технологій; ступінь відкритості національної економіки характеризують зовнішньоекономічні зв'язки, суттєво відрізняються в залежності від ступеня розвитку країни. Так, для високорозвинених країн світу характерним є висока питома вага високотехнологічної продукції в структурі експорту, в той же час, в структурі імпорту поступово скорочується питома вага продукції сільського господарства та сировини. Це необхідно враховувати Україні при розробці заходів пов'язаних з удосконаленням структури зовнішньо-торгівельного обороту, адже її участь в міжнародній торгівлі базується на поставках саме сировини та продукції сільського господарства.

Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків, які характеризуються обміном технологіями, також властивий розвиненим країнам, в той час як в

Україні вони представлені не достатньо. В першу чергу це пояснюється недостатньо високим рівнем розвитку виробництва та відсутністю можливостей придбання та використання нових технологій.

Для формування повної та вичерпної оцінки зовнішньоекономічних зв'язків необхідним є врахування факторів, які визначають їх розвиток та удосконалення, а саме: процеси глобалізації світової економіки; участь країн в інтеграційних об'єднаннях; система міжнародного поділу праці, яка ускладнюється під впливом науково-технічного прогресу; зміни в кон'юнктурі світового ринку; геополітичне положення країни; ресурсний потенціал національних економік.

Загалом коло показників ефективності зовнішньоекономічних зв'язків країни можна обмежити обсягом експорту, імпорту, товарообігу і зовнішньоекономічного сальдо. Але оцінку ефективності зовнішньоторговельних зв'язків не можливо дати лише за допомогою зазначених показників, оскільки вони характеризують обсяги зовнішньоторговельної діяльності, а не її ефективності

Зовнішньоекономічні зв'язки, які формують основу зовнішньоекономічної сфери, за будь-якої моделі реформування не повинні бути представленими стихійним ринковим силам. Держава, якщо має ціль зберегти себе як цілісну систему та зайняти достойне місце в змінному світі, обов'язково повинна якщо не контролювати, то принаймі відслідковувати процеси реформування зовнішньоекономічних зв'язків. В свою чергу теоретичні аспекти є підґрунтям для формування відповідних методик оцінки їх ефективності з метою визначення тенденцій і закономірностей, а також визначення шляхів удосконалення діючої зовнішньоекономічної політики.

[1]

Поряд з об'єктивною необхідністю інтеграції України у світове господарство та розвитку її зовнішньоекономічних відносин існують і об'єктивні можливості для таких процесів. До них насамперед належить економічний потенціал нашої країни. Об'єктивною ж можливістю, в свою

чергу, для інтеграції у світове господарство є вироблення механізму зовнішньоекономічних зв'язків, по-перше, на макrorівні – загальнодержавному; по-друге, на мікрорівні підприємств. Економічний стан будь-якої країни світу багато в чому визначається обсягом та структурою її зовнішньоекономічних зв'язків. Для України цей фактор взагалі має домінантне значення, оскільки в умовах сталого скорочення внутрішнього попиту на промислову продукцію зовнішня торгівля практично залишається єдиним вагомим чинником оздоровлення національної економіки та джерелом надходження валютних ресурсів, вкрай необхідних для придбання товарів критичного імпорту та модернізації й структурної перебудови виробництва. Система зовнішньоекономічних зв'язків як з теоретичної так і з практичної точок зору не позбавлена проблем, які виникають у зв'язку з невідповідністю національної інфраструктури зовнішньоекономічних зв'язків стандартам міжнародних організацій, при виборі оптимального варіанту інтеграції України в світогосподарську систему. Нині Україна має зовнішньоекономічні зв'язки та здійснює зовнішньоторговельні операції більш ніж 200-ми країнами світу. Для України більш перспективними є вихід на світовий ринок у своїй державно економічній цілісності з наступною інтеграцією у світову економіку. На даному етапі економічного розвитку наша держава має сконцентрувати свої зусилля на зміцненні зовнішньоекономічних зв'язків і функціонування механізму їх реалізації має бути спрямоване передусім на реалізацію загальнодержавних інтересів.

Зовнішньоекономічні зв'язки України потрібні для органічного інтегрування у всесвітні структури з метою закріплення миру та безпеки ефективного розвитку економіки, науки, освіти та культури, формуванню єдиного екологічного чистого простору Землі, задоволення особистих потреб громадян. [2]

Основними заходами для підтримки експорту продукції АПК повинні бути: податкові пільги експортерам; раціональна політика в питаннях повернення ПДВ; пільгові транспортні тарифи; маркетингова підтримка;

розширення системи державних гарантій політичних і довгострокових комерційних ризиків; спрощення системи надання експортерам продовольства відшкодування частини процентних ставок по експортних кредитах; довгострокове експортне кредитування; кредитування імпортерів агропродовольчої продукції; повернення імпортного мита на сировину для виробництва експортної продукції; оптимізація обсягів і структури продовольчої допомоги; спрощення митного оформлення; усунення технічних бар'єрів розвитку експорту; надання грантів; інформаційна і консультаційна підтримка експортерів; субсидування науково-дослідних робіт; інформаційна підтримка; сприяння розвитку виставочної діяльності; підтримка об'єднань експортерів; сприяння в підготовці кадрів в області зовнішньоекономічних зв'язків у сфері АПК; використання можливостей міжнародних сільськогосподарських і продовольчих організацій з метою розвитку експорту; створення сільськогосподарських торгових представництв у закордонних країнах.

Головною умовою проведення зовнішньоекономічної діяльності є її ефективність. В сучасних умовах поняття ефективності зовнішньоекономічної діяльності має комплексний і багатоаспектний характер. Воно може виражатись за допомогою різноманітних економічних показників, більшість яких демонструє переваги розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. При цьому варто враховувати те, що зовнішньоекономічні зв'язки сприяють забезпеченню оптимальних розмірів виробництва окремих видів товарів, упровадженню світових досягнень в області науки і техніки, отриманню необхідної сировини і матеріалів, розширенню номенклатури продукції, яка реалізується на внутрішніх ринках тощо. Все це визначає необхідність ретельного узгодження відповідних видів діяльності, забезпечення єдності критеріїв параметрів, які використовуються відповідно із реальними потребами народного господарства.

Зовнішньоекономічна діяльність аграрних підприємств є формою господарської діяльності, яка пов'язана з технологією виробництва

сільськогосподарської продукції та науково-технічною діяльністю, а також з системою міжнародного маркетингу здійснення експортних та імпорتنих операцій з цією продукцією. Значення зовнішньоекономічної діяльності аграрних підприємств полягає в можливості одержувати валютну виручку від експорту, підвищувати технічний рівень виробництва (за рахунок імпорту, більш ефективної техніки та технологій), виробляти конкурентоспроможну продукцію. [3]

Література

1. Методичні підходи та методика аналізу впливу зовнішньоекономічних зв'язків на розвиток аграрного сектору економіки. Електронний ресурс. Режим доступу: - <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2799>
2. Зовнішньоекономічні зв'язки України та необхідність їх зміцнення. Електронний ресурс. Режим доступу: - <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/mign-economika/4515-zovnishnoekonomichni-zv-yazki-ukrajini-ta-neobkhdnist-jikh-zmitsnennya.html>
3. Огієнко А.В. Оцінка ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору регіону/ А.В. Огієнко // Культура народів Причорномор'я: Науч. журнал ТНУ ім. В.И.Вернадского. – Сімферополь, 2009. – № 176. – С. 80-81.

ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ СИСТЕМИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

Федак А.О., студент

Національний університет «Львівська політехніка»

Визначення собівартості – це невід'ємна частина механізму ціноутворення банківських установ, що використовується для виявлення

недоцільних та ресурсозатратних послуг чи продуктів, які надаються банком та є неефективними, використовується для оцінки доцільності існування тих чи інших операцій, а також потрібна для оптимізування асортименту банківських послуг. Собівартість банківського продукту – це вартісна оцінка витрат, які банк несе у процесі створення та впровадження, а в подальшому реалізації своїх послуг та продуктів. Вибір правильної системи калькулювання собівартості є важливим завданням для успішної діяльності банку.

Механізм, який являє собою віднесення витрат на банківські послуги називається системою калькуляції собівартості. Ці системи розрізняються за типами витрат та за рівнем складності. Розглянуто такі види систем: пряма калькуляція собівартості, традиційна система нарахування витрат та система функціональної калькуляції витрат.[1]

Суть системи прямої калькуляції собівартості виражається в тому, що вона враховує лише прямі витрати понесені на реалізацію продукту або послуги банку, а непрямі вона враховує в частину прибутку. Ця система використовуються у банках, коли витрати на ресурси, які використовують сумісно і змінюються відповідно коливанням попиту є незначними у виробництві послуг та продуктів банку.[2] Оцінка непрямих витрат за цією системою проводиться лише при проведенні аналізів рентабельності окремих банківських послуг. Її можна рекомендувати лише банкам, у яких непрямі витрати у масиві загальних витрат складають незначну частину. На мою думку система прямої калькуляції має суттєві недоліки для впровадження у банківських установах, вона підходить для виробничих підприємств де основний масив витрат спричинений саме прямими витратами на сировину і безпосередньо виробництво. У банку використання цієї системи визве суттєве викривлення необхідної інформації через те, що непрямі витрати за цієї системи включаються до собівартості на основі певних допущень або ж застосовуючи добровільний підхід. Управлінські рішення, які будуть прийняті базуючись на цій інформації неточно відобразатимуть теперішній

стан банку, що спричинить проблеми розвитку банку у подальшому та призведе до значних втрат.

За традиційною системою нарахування витрат собівартість формується у варіанті коли усі накладні витрати після сумування розносяться по підрозділах і перераховуються на трудові години для виготовлення продукту банку або ж реалізацію послуги. Відмінність традиційної системи від функціональності виражається у різному механізмі розподілу накладних витрат, а саме у традиційній пропонується, що використовувані ресурси напряму залежать від кількості наданих послуг банку. Але, застосовуючи тільки фактори витрат, що залежать від обсягу виробництва, для розподілу накладних витрат, що не залежать від обсягу, в звітах можна отримати суттєві викривлення. Ступінь викривлення залежить від частки таких витрат у загальних витратах і від ступеня диверсифікованості продукції. Велика частка накладних витрат у банку і при впровадженні традиційної системи спричинить викривлення висновків про поточну ситуацію у банку і не дасть змоги передбачити негативні процеси, які можуть погіршити фінансове становище банку. Тому традиційна система нарахування витрат не бажана для застосування в банківських установах.

Якщо брати до уваги систему функціональної калькуляції собівартості то в її основі, як і в традиційній буде розподіл непрямих витрат але уже не на продукт або ж послугу, яку надає банк, а на сам процес виробництва та реалізації. За цією системою витрати розподіляються за функціональними напрямками діяльності банку, а також використовується дуже велика кількість факторів витрат. Також за цією системою існує тенденція розподілу непрямих витрат на цільові витрати без етапу їх перерозподілу на бізнес центри. Усі накладні витрати після додавання за статтями у випадку функціональної калькуляції розносяться на окремі види діяльності. У цій системі, як правило є більша кількість центрів витрат. У процесі аналізу у відповідності зі структурою технологічного процесу перерозподіляються витрати банку і переносяться на собівартість банківських продуктів.

Система функціональної калькуляції собівартості подає актуальну інформацію про те, які процедури здійснюються в процесі щоденної діяльності банку, що є причиною виконання тієї чи іншої функції і її підсумком, який взаємозв'язок функцій різних підрозділів, як переноситься вартість ресурсів, спожитих банком на собівартість продуктів, які реалізуються.[3]

Отже проблема вибору системи калькулювання собівартості постає перед управлінцями усіх банківських установ але якщо брати до уваги особливості кожної з проаналізованих систем калькуляції собівартості на банківські продукти та послуг, та також тенденції розвитку сучасної банківської системи можна виокремити систему функціональної калькуляції собівартості, як найбільш ефективну та найбільш вживану у сучасних банках. Після порівняння вище зазначених систем можемо наочно побачити в чому полягають переваги даної системи і чому її краще впроваджувати при банківській діяльності.

Література

1. Васильєва Т.А, Козьменко С.М., Маркетинг у банку : навчальний посібник; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи НБУ». – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 353 с.
2. Кузнєцова Л.В., Жердецька Л. В. Ціноутворення в банківській справі: Підручник. – Одеса: Видавництво „Атлант”, 2008. – 320 с.
3. Посилання на інформаційно аналітичний журнал Українського агентства фінансового розвитку «Україна фінансова» [Електронний ресурс]2003-2009
Режим доступу: http://ufin.com.ua/analit_mat/gkr/029.htm

СТАНОВЛЕННЯ РИНКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ПРОДУКЦІЇ

*Христенко О.А., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств
Миколаївський національний аграрний університет*

Сьогоднішній інтернаціональний аграрний бізнес щодалі більшою мірою залежить від механізму дії економічного закону порівняльних переваг у світовому господарстві через розвиток експортно-імпортних відносин та рух капіталів. Зовнішня торгівля вже давно стала головним фактором участі країни в міжнародному поділі праці і світогосподарських зв'язках. Україна може зайняти своє місце в міжнародному поділі праці та інтегруватися у світове співтовариство тільки на основі створення високорозвинутого експортного аграрного комплексу, який би відповідав вимогам сучасного світового ринку.

Реалізація цієї стратегічної мети потребує чималих ресурсів, насамперед валютних надходжень. Низька міжнародна конкурентоспроможність вітчизняних товарів і послуг помітно обмежує обсяги надходжень інвестицій в країну. Отже, нагальною потребою є поліпшення ресурсного потенціалу країни, особливо його експортної складової. [4].

Вихід на світові ринки може відбуватися лише за умови конкурентоспроможності національної продукції, яка досягається наявністю конкурентних переваг. Досягнення та реалізація останніх набирають особливого значення в умовах сучасної господарської глобалізації. Завдання полягає у визначенні наявних конкурентних переваг, сфер та галузей, де вони виявляються найповніше, їх розвитку та створенні нових. Україна володіє достатньо значимими перевагами природного та виробничого характеру, що дає підстави для оптимістичної оцінки результатів входження України в світовий господарський простір. Теорія і практика засвідчують важливу роль

експорту в забезпеченні економічних інтересів країни. Експорт правомірно вважається важливим фактором економічного зростання. Активізація та раціоналізація експорту для багатьох країн післявоєнного світу стала важливою підмогою розвитку і піднесення добробуту [1].

В умовах глобалізації агропродовольчих ринків необхідно визначити перелік стратегічних галузей сільського господарства і провести глибоку діагностику їх стану і відповідних сегментів ринків із метою максимальної адаптації до конкурентних умов зовнішнього середовища і створення глобальних продуктів.

Наявність товаровиробників органічної продукції необхідно на сучасному етапі оскільки дає можливість одержати позитивний синергетичний ефект від органічного виробництва, а саме виробництво якісних продуктів харчування, підвищення показників зайнятості населення, сприяє організації найбільш ефективного, раціонального використання і охорони природних ресурсів.

Світовою спільнотою визначено, що одним із найбільш перспективних виробничих методів майбутнього є органічне сільське господарство. У світі постійно зростає кількість країн суб'єкти господарювання яких переорієнтовуються із конвенційного на органічне бджільництво. Ринок і виробництво товарної органічної продукції бджільництва: меду, воску, маточного молочка, трутневого гомогенату, прополісу, перги, бджолиного обніжжя, бджолиної отрути і т.п. має важливе значення для економік країн в цілому, і національної зокрема, адже вона будучи багатою на вітаміни, мікро і мікроелементи, мінеральні сполуки, є незамінною у раціоні людини і є гарним профілактичним і лікувальним засобом.

Продукція органічного походження виробляється більше ніж у 60 країнах світу. Згідно вимог Міжнародної Федерації Органічного Руху при виробництві органічної продукції бджільництва мають бути забезпечені гідні умови утримання. Світовим лідером в області виробництва й експорту органічного меду є Бразилія, Аргентина, Мексика і Туреччина. У більшості

країн органічне бджільництво практикують менш 1% бджолярів. Виключенням є Македонія – 20%, Італія – 13%, Канада – 2%. В Україні офіційно зареєстровано лише 1 підприємство, це менше ніж 0,01% від загальної кількості товаровиробників.

Оцінка сучасного стану галузі бджільництва України показує, що країна входить до четвірки головних виробників меду за валовим обсягом виробництва і за споживанням цього продукту на душу населення, а в умовах посилення дії інтеграційних процесів і міжнародної конкуренції виходити на світові ринки необхідно з високоякісною продукцією. Однією з головних експортоорієнтованих галузей України потенційно може стати продукція бджільництва, адже світовий попит на дану продукцію не задоволений у т.ч. і на органічну.

Література

1. Аніловська Г.Я. Державний фактор трансформаційних перетворень в економіках перехідного типу: монографія / Г.Я. Аніловська. – Львів: Вид-во ЛКА, 2002. – 324 с.
2. Антонюк Л.Л. Еволюція теоретичних поглядів на конкурентоспроможність / Л.Л. Антонюк // Міжнародна економіка: наук. зб. / відп. ред. В.Є. Новицький ; ІСЕМВ. – 2001. – Вип. 28. – С. 211–222.
3. Зубець М. В. Економічні аспекти реформування агропромислового комплексу України / М. В. Зубець, М. Д. Безуглий. – К.: Аграр. Наука, 2010. – 18 с.
4. Павловська Л.Д. Євроінтеграційний вектор розвитку аграрного сектора економіки: монографія / Л.Д. Павловська, О.М. Яценко. – Житомир: Вид-во «Житомир. нац. агрокол. ун-т», 2009. – 328 с.
5. Юрченко Л. І. Екологічна глобалізація та гуманітаризація освіти [Електронний ресурс] / Л. І. Юрченко. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_48/Gileya48/F32_doc.pdf

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ НА РИНОК ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Януш М.В., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Україна визнана в світі як держава із значним аграрним потенціалом і не може ізолюватися від світової економіки, від взаємовигідної співпраці з іншими державами. В сучасних умовах коли Україна намагається співпрацювати з Європейським Союзом це зумовлює необхідність розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору країни. На сучасному етапі міжнародних економічних відносин аграрні підприємства зіткнулися з рядом проблем стосовно реалізації та подальшого розвитку експортно-імпортних операцій, які виступають основою товарообігу економіки.

Зовнішньоекономічна діяльність є важливою і невід'ємною сферою господарської діяльності аграрних підприємств та усіх учасників ринкових відносин. Переоцінка принципів і модельних характеристик економічного розвитку яка відбулася у сучасному суспільстві змінила уявлення про міжнародне співробітництво.

Сьогодні Європейський Союз займає провідні позиції у світовому господарстві. На його частку припадає 41,4% світового товарного експорту та 39,8% імпорту, 42,8% сагового експорту та 41,9% імпорту послуг. Тому для будь-якої країни співробітництво з Європейським Союзом означає можливість отримати істотні економічні здобутки, які, зрештою, сприятимуть економічному зростанню та підвищенню життєвого рівня населення.

У стратегії економічного зростання важливе місце належить підвищенню ефективності зовнішньоекономічної політики, яка повинна

бути спрямована на зміцнення позицій підприємств аграрного сектору у світовій торгівлі та забезпечувати вихід на нові ринки.

Для інтеграції на внутрішній ринок ЄС Україна повинна орієнтуватися на європейські стандарти, адже основні перешкоди у торгівлі з країнами – членами ЄС полягають у вимогах до безпечності та якості продукції, її характеристиках, процедурах оцінки відповідності технічним регламентам, тощо.

Серед усіх галузей сільське господарство має пріоритетний потенціал для розвитку міжнародної торгівлі. Щодо сільськогосподарських експортерів, то адаптація свого виробництва до стандартів ЄС - це лише перші кроки, які потрібно подолати.

Серед нагальних проблем, які нині мають вирішити підприємці слід виокремити такі:

- відсутність фінансової допомоги з боку держави (дотації і програми підтримки);
- нерозвинена інфраструктура, що призводить до збільшення вартості виробництва, високих втрат продукції під час транспортування або зберігання;
- корумповані та занадто довгі митні процедури;
- невідшкодування ПДВ експортерам;
- невідповідність продукції європейським стандартам.

Також проблеми можуть виникнути із модернізацією, переоснащенням виробничих можливостей підприємств. Зрозуміло, що чим складніша галузь виробництва, тим складнішими будуть процеси її оновлення.

Проте це навіть не проблема, а рушійна сила. Для кожної розвиненої країни потрібно нарощувати обіги виробництва, щоб конкурувати та виробляти якісну продукцію не тільки на внутрішньому, а й міжнародних ринках.

Для того, щоб мінімізувати та нейтралізувати можливі негативні наслідки євроінтеграційних процесів у сфері сільського господарства,

потрібно розробити відповідний механізм адаптації діяльності підприємств аграрного сектору до умов і вимог ЄС, що є дуже складним і суперечливим процесом. Розроблення механізму адаптації діяльності аграрних формувань необхідно здійснювати шляхом одночасного аналізу процесу змін організації й оцінки кінцевого їх результату. Потрібно розробити принципово нову схему взаємодії держави й господарських суб'єктів аграрного сектору, що пов'язана з прямим вирішенням економічних проблем через створення ефективних, прозорих інструментів регулювання.

Слід зазначити, що на шляху розвитку експортної політики для вітчизняних підприємців є ряд перешкод, які тільки завдяки державній політиці можна вирішити протягом певного періоду та вивести сільськогосподарську продукцію на новий якісний рівень.

Крім того, є нагальна проблема щодо неузгодженості тарифного регулювання та квотування української сільськогосподарської продукції, яку необхідно вирішувати передусім на законодавчому рівні з метою збереження та розвитку галузі.

Потрібно не забувати, що експорт якісної сільськогосподарської продукції може принести Україні значні прибутки і підвищити товарний рівень не лише на європейському, а й на міжнародних ринках.

Література

1. Асоціація з ЄС сприятиме технологічному переозброєнню українського АПК [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.interesu.info/?action=news_inf&id=26789.
2. Момотюк Р.А., Герасимчук Т.Ю. Про підвищення ефективності виробництва і промислової переробки сільськогосподарської продукції [Електронний ресурс] / Р. А. Момотюк. – Режим доступу: <http://agrmash.info/zb/18/18-2.pdf#page=133>.
3. Смирнова К. В. Європейська інтеграція та Україна / К. В. Смирнова // Право України. – 2015. – № 4

**Секція 2. Моніторинг і стимулювання соціально-економічного
розвитку держави та регіонів і просторової асиметрії розміщення
продуктивних сил**

FEATURES OF ECONOMIC DEVELOPMENT IN GERMANY

Ksenia Bilay

Senior Consultant Multi-Channel Trade

Master of Science Business Analytics and Consulting

Fraport AG, Frankfurt am Main, Deutschland

Over 25 years of postwar sustainable economic development of Western Europe in the world began to be approved a second center of power. From 1948 to 1973 the total GDP of this region always had good results. Of particular note is 50-60 years when the average growth of the economy in Germany and Italy increased in 4 times, France - more than 2 times, Great Britain - nearly half. This is due not only to the Marshall Plan, but also expanding the domestic market, the growth of international trade, the era of cheap oil from the Persian Gulf, the restructuring of the industry based on the implementation of the latest scientific and technical developments from war's times, the policy of Western governments aimed at supporting economic growth.

Features of the economic model. The economic model of countries of the European continent significantly different from the USA model.

1. Countries in this region have focused on the social market economy with more than the USA's economy participation in the economy of corporate structures and the state.

2. Significantly higher level of social protection of workers and employees. In Europe, considerable widespread collective agreements between workers and the company, without the requirement of indexing. The USA actively embody new, more

efficient technologies, freeing workers. But economic growth, which was provided by these technologies, made it possible to create more jobs. So in the end of 90s the unemployment rate in the US was even lower than the level of so-called effective employment, which according to the Phillips curve is 5% (in March 1999 it was 4.2%, which was the lowest figure in the last 29 years) . In Europe, in that time the unemployment rate reached 15%.

3. Europe is still characterized by oligarchic structure of the distribution of property (a small group of wealthy families), while US corporations mainly owned by large group of foreign shareholders. No individual shareholder has no such stake, which would have allowed at least some significant degree of control. Even the five largest shareholders "General Motors", which representing institutions, that in turn, accumulate stocks of many individual shareholders collectively own less than 6% of the shares of the corporation. Shareholders are guided by profitability and high dividends. Much of American corporate profits after tax goes for the payment of dividends. In 1990 it was aimed at 34.1% of revenue, in 1993 - 34.2%, in 1994 - 47.5%, in 1995 - 51.5%, in 1996 -42.2%, in 1997 - 43.6%, in 1998 - 41.6%. In the case of inefficient management of the company by managers shareholders of corporations simply sell shares and invest money in more promising projects.

4. Much less effective use of scientific potential, as each country itself seeks to produce high-tech products. Therefore, European companies scale smaller than US. In the USA, after the takeover of "Chrysler" company by German concern "Daimler Benz" had remain only two national car manufacturers, but they are both included in the ten largest companies in the world. Americans didn't produce televisions since the Korean 'LG Electronics' bought the last TV manufacturer in the USA.

5. Scientific researches much less effective compared to the US, since they are often duplicated in neighboring countries. In addition, funds are spent mainly on basic research, applied research is primarily related developments in traditional industries. That is why Europe's economy produces mainly traditional products and services of the industrial age. In the advanced high technology sectors, European countries cannot compete with the United States.

6. The high share of government in the economy. Government spending is about 50% of GDP in Western countries, which indicates the limited competition, especially in the EU.

7. Most Western European countries have small scale and relatively narrow domestic market, which determined their export orientation of the economy. At first they built a relatively open economy, which corresponded to stage an open, but not closed postindustrial society.

In Germany in the wake of the crisis on early 80s in 1982 the conservative government led by Helmut Kohl came to power. Rejecting the Keynesian methods of regulating the economy, the government put the basis of the monetarist concept proposals. This became the basis of economic growth in 1983-1990 years, when there have been intensive processes of accumulation, increasing investment, expanding exports. Within the EU, Germany sold more than 50% of their products. It was revised national priorities in science and technology policy and the country began to take a leading position in the costs of research and experimental development (NDEKR).

A sharp decline of economic growth has fallen at the beginning of the 90s. The main reasons were: the need for strong investment in the economy of the eastern regions after the unification of Germany and East Germany; unfavorable situation on the market caused by the loss of markets in Eastern Europe and the USSR; deterioration of competitiveness of national products; the global recession of the world economy in 1990-1992.

After the reunification of Germany October 3, 1990, its territory increased by 1/3, the population - from 64 to 80 mln people. In the five new lands market restructuring began and it needs of huge investment (in 1991 they accounted for 140 billion marks, in 1992 - 152 billion, in 1993 - 182 billion), which led to budget deficit, increasing government debt (in 1990 it stood at 1.039 trillion marks in 1993 - 1850 billion brands).

Experience association showed that the accelerated integration of two opposing economic systems cannot provide immediate positive results. It takes a long time,

during which it is necessary to carry out the transformation processes, to create a market economy. This transition is a condition of deep market reforms.

However, despite the negative trends in the economy after the reunification of Germany, it remains one of the leading EU countries. The main reasons for dynamic economic development in Germany are: high level of consumer demand; increasing employment and wages; expansion of the German domestic market; the rapid development of science and technology, development of priority sectors of export orientation.

ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ОЧАКІВСЬКОГО РАЙОНУ

Аржанова О.В., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Тваринництво – одна із провідних галузей агропромислового комплексу, що забезпечує людину продуктами харчування, а промисловість – сировиною.

Нині основними виробниками тваринницької продукції є господарства населення, на які у 2014 році припадало 89,7% від загальнообласного обсягу виробництва молока. Цією категорією господарств торік вироблено 331,1 тис. т молока (на 0,2% менше ніж у 2013 році).

Основою для нарощування обсягів виробництва тваринницької продукції є наявність поголів'я худоби та птиці. За період з 2000 по 2014 рік у сільськогосподарських підприємствах Миколаївської області чисельність поголів'я великої рогатої худоби зменшилася на 81,5%, у тому числі корів – на 81,2%. У порівнянні з 2000р. поголів'я великої рогатої худоби в аграрних підприємствах Очаківського району зменшилося на 53,5%, зокрема корів – на 46,3%.

Зменшення чисельності поголів'я корів призвело до зниження обсягів виробництва молока в господарствах Миколаївської області. На противагу – в сільськогосподарських підприємствах Очаківського району дані показники зростають. Так, за досліджуваний період обсяг виробництва молока в господарствах Миколаївської області зменшились на 58,1%, а в підприємствах Очаківського району – зріс на 23,8 %. Відтак, питома вага району у загальному виробництві молока в області зростає з 5,1 до 15,1%, тобто на 10 в.п.

Така ситуація склалась завдяки тому, що в сільськогосподарських підприємствах очаківського району продуктивність корів перевищує середні дані по області. Так, середній надій молока від однієї корови (у розрахунку на корову, яка була на початок року) в аграрних підприємствах Миколаївської області становив 4494 кг, на 262,1% більше ніж у 2000р.

В той час, як у сільськогосподарських підприємствах Очаківського району продуктивність корів усі досліджувані роки була вищою від показників по області: коливання складають від 18 до 57%. Однак в цілому темп росту показника відносно 2000 року склав 178,0%, що менше, ніж по області.

Вперше за останні п'ять років показник рентабельності продукції тваринницької галузі в сільськогосподарських підприємствах мав позитивне значення – 3,7%. Але прибутковим було тільки виробництво молока, рівень рентабельності якого дорівнював 6,1% та яєць курячих – 44,3%. Слід також відмітити, що рівень рентабельності молока в сільськогосподарських підприємствах Очаківського району за весь період дослідження лише у 2012 та 2013 роках був нижчим від середнього значення по області, а від'ємним – лише у 2000 та 2012 роках.

Така ситуація свідчить про очевидні цінові переваги при реалізації молока аграрними господарствами Очаківського району, адже, починаючи з 2010 року виробнича собівартість молока в них була вищою від середнього значення собівартості по області.

Аналізуючи виробництво молока, варто акцентувати увагу на переважному його розміщенні у господарствах населення (96,5%). Це свідчить

про відсутність крупнотоварного виробництва молока в області. Саме цей факт, на наш погляд, є основною причиною глибокої затяжної кризи галузі молочного скотарства, оскільки переважне виробництво молока в особистих селянських господарствах має низку суттєвих недоліків.

По-перше, господарства населення не здатні забезпечити належні санітарно-гігієнічні умови та первинну переробку молока, що спричинює низьку якість виробленої продукції. На погіршення якості молока впливає також висока частка людської праці в процесі виробництва.

По-друге, особисті селянські господарства мають обмежені фінансові можливості, що проявляється у неспроможності застосовувати нові інтенсивні технології, відсутності можливості проводити належну племінну роботу у тваринництві, закуповувати високопродуктивних племінних корів та у відсутності збалансованих раціонів тварин. Як наслідок, зростає собівартість виробленої продукції та знижується продуктивність, а отже, й ефективність виробництва.

По-третє, переважне виробництво молока у господарствах населення є причиною суттєвих сезонних коливань виробництва молока. Крім того, домогосподарства є вразливішими до умов зовнішнього середовища по-рівняно з великими сільськогосподарськими підприємствами і тому не можуть забезпечити стабільного розвитку галузі у довгостроковій перспективі. В умовах, коли переважне виробництво молока здійснюється в особистих домогосподарствах, значно утруднюється можливість управління розвитком галузі та планування обсягів виробництва.

Значне переміщення обсягів виробництва продукції у приватний сектор призвело до погіршення ефективності ведення молочного скотарства з питань селекційно – племінної роботи, кормозабезпечення, ветеринарно – санітарного, технічного і технологічного забезпечення та інформаційного і дорадчого супроводження. Подальше скорочення поголів'я великої рогатої худоби може призвести до різкого зниження родючості ґрунтів внаслідок зменшення

внесення органічних добрив, і, як результат – зниження врожайності та валових зборів як продовольчих, так і кормових культур.

Виведення галузі молочного скотарства з кризового стану має здійснюватись за такими напрямками:

- створення сучасного крупнотоварного виробництва продукції скотарства шляхом прискореного збільшення поголів'я тварин та їх продуктивності;

- зміцнення кормової бази та кадрового забезпечення;

- стимулювання товаровиробників різних форм господарювання за збільшення обсягів та якості виробництва продукції молочного скотарства.

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Бугайчук Н.В., аспірант кафедри економіки підприємства

Львівська комерційна академія

Прагнення України до сталого економічного розвитку вимагає кардинальних змін у економічному, суспільно-політичному житті та подоланні кризових явищ соціального характеру. Так, нераціональний підхід до перерозподілу доходів, в т.ч. фінансування об'єктів соціальної сфери, неефективна організація та управління закладами соціального комплексу призвели до численних соціальних проблем, серед яких бідність, відсутність середнього класу, скорочення обсягів споживання соціальних послуг населенням, соціальної напруженості, зниження рівня та якості життя населення.

Відтак для подолання наслідків зазначених проблем вкрай необхідна модернізація соціального комплексу держави, що забезпечить його ефективне

функціонування та розвиток як основи соціально-економічного розвитку України.

Так, В. Куценко зазначає, що модернізація соціального комплексу – це основа його стійкого розвитку, узгоджена реалізація ряду взаємопереплетених процесів, до найважливіших з яких слід віднести [1, с. 619]:

- технологічну модернізацію, пов'язану зі змінами того набору способів, за допомогою яких вирішуються проблеми забезпеченості населення відповідними благами та ресурсами;

- соціальну модернізацію, що передбачає зміну професійної, соціальної та освітньої структур суспільства у відповідь на вимоги, що ставляться технологічною модернізацією;

- інституційну модернізацію, пов'язану зі зміною економічних і правових механізмів регулювання інвестування та виробництва продукту, виходячи із вимог, що пред'являються технологічною модернізацією;

- політичну модернізацію, направлену на створення в країні сприятливих умов для розвитку інвестиційних взаємозв'язків, поліпшення інвестиційного клімату;

- інфраструктурну модернізацію, пов'язану із реформуванням існуючих або створення нових інфраструктурних об'єктів, що створюють умови для життєдіяльності населення та задоволення їх потреб;

- економічну модернізацію, пов'язану із відновленням фінансування соціальної сфери не за залишковим принципом, що впливатиме на якість надання соціальних послуг.

Зауважимо, що одним із основних інструментів розвитку та ефективного функціонування соціального комплексу України виступають інвестиції. Відтак вкрай важливим є вирішення проблеми інвестиційних взаємозв'язків із соціальною політикою та забезпечення інвестиційними ресурсами об'єктів соціального комплексу. Так, Пакуліна А., основними цільовими установками інвестиційної політики в соціальному комплексі вважає [2, с. 61]:

- створення сприятливого інвестиційного клімату, що сприяє залученню матеріальних та нематеріальних засобів комерційних організацій, іноземних інвесторів в окремі види діяльності, організації і підприємства соціального комплексу: правової бази, системи соціально-економічних заходів по стимулюванню інвесторів, чіткого комплексу організаційних процедур, що регламентують дії на цьому сегменті ринку усіх зацікавлених учасників (інвесторів, представництв національних структур, населення та ін.);

- виконання рішень національних законодавчих і виконавчих органів влади з питань соціальної політики, у т. ч. у сфері інвестицій. Розробка і ухвалення регіональних законопроектів на додаток до національних законодавчих документів і правил з їх виконання, звернення із законодавчими ініціативами в найвищі органи влади;

- згладжування за допомогою активної соціальної політики протиріч і перекосів в соціальній сфері, у т.ч. і тих, які утворилися через недосконалість законодавства, а також протиріччя в ньому. Нерівномірність розвитку окремих регіонів, наявність у них специфічних соціальних проблем часто викликає необхідність швидкого реагування на проблеми, що загострилися;

- досягнення комплексності в рішенні окремих соціальних проблем, у першу чергу, з метою економії коштів і ресурсів, а також їх ефективного використання. Під комплексністю в рішенні соціальних проблем розуміється врахування взаємин і взаємозв'язків максимально можливої кількості організацій і установ, що мають відношення до вирішення певної соціальної проблеми; облік можливих джерел фінансування та інвестування; проведення оцінювання можливих наслідків від рішень, що приймаються, а також моделювання та прогнозування наслідків цих рішень;

- визначення пріоритетів фінансування найбільш важливих для конкретного регіону соціальних проблем,.

Найбільш реалістичним напрямом соціально-економічного розвитку держави є ефективне функціонування та розвиток соціального комплексу, який, водночас, виступає головним пріоритетом забезпечення високого рівня та

якості життя населення. Відтак основними напрямками розвитку соціального комплексу України повинні стати: модернізація соціального комплексу України; забезпечення інвестиційними ресурсами об'єктів соціального комплексу; забезпечення умов для людського розвитку.

Література

1. Куценко В.І. Соціальний вектор економічного розвитку : монографія / В. І. Куценко; під наук. ред. д-ра екон. наук, проф., акад. НАН України Б.М. Данилишина. НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. – К. : Наукова думка, 2010. – 736 с.
2. Пакуліна А. А. Інвестиції як інструмент розвитку та управління регіональним і муніципальним соціальним комплексом / А. А. Пакуліна // Бізнес Інформ. - 2012. - № 11. - С. 58-62.

ПОДАТКОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ

Васюник Т.І., магістр

Львівський національний університет імені Івана Франка

Впливовим інструментом на стадії формування та стадії відтворення основного капіталу є податки, які є не тільки головним джерелом мобілізації коштів до державного бюджету, і найважливішим інструментом регулювання відтворення основного капіталу.

Податки та їх функції відображають базисні економічні відносини, які використовуються державою у податковій політиці для макроекономічного регулювання відтворення основного капіталу через різні інструменти (податкові ставки, податкові канікули, податковий кредит, інвестиційні знижки тощо), що входять в податковий механізм, який являє собою сукупність

економічних інструментів, організаційно-правових норм і методів управління оподаткуванням. Ефективність його використання залежить від того, якою мірою держава враховує сутність і форми податків, формує раціональну податкову систему.

Як показує світовий досвід і вітчизняна практика, найбільш поширеними видами податкових пільг є зниження податкових ставок, податкові канікули, інвестиційні дисконти, податковий кредит пільги непрямого оподаткування, створення вільних економічних зон. Загальновідомим є той факт, що зниження ставки податку на прибуток впливає на збільшення сукупного попиту і пропозиції за рахунок збільшення прибутку, що залишається в розпорядженні організації, і, як наслідок, стимулює інвестиційну активність. Це відзначають і західні дослідники, які переконані, що основним завданням реформування корпоративного податку є відтворення рівних умов для всіх економічних суб'єктів і визначення системи податкових пільг. Переваги даного підходу полягають в стимулюванні конкурентних відносин, і забезпеченні комфортних умов для підприємств, які інвестують свої доходи в модернізацію виробництва, оновлення основного капіталу і впровадження прогресивних видів техніки та устаткування [2, с. 62].

Щодо податкових канікул, то вони представлені у вигляді встановленого законом терміну, впродовж якого певні групи підприємств, фірм, компаній звільняються від сплати окремих видів податків або податків загалом причому терміни та умови їх надання різняться в залежності від країни [1, с. 564].

Податковий кредит – це вирахування з податку на прибуток частини інвестиційних витрат з можливим використанням цього кредиту для подальших капіталовкладень, в тому числі і на відтворення основного капіталу. Дія цього інструмента досить проста і полягає в тому, що сума податкового кредиту зараховується на спеціальний податковий рахунок і може бути включене в баланс як податкові витрати, в результаті чого підприємство заощаджує кошти на інвестиційні витрати.

Інвестиційні знижки застосовується у формі зниження податкових ставок і, як показує досвід, мають той же ефект, що і податковий кредит. Здебільшого цей інструмент представлений у формі пільгового оподаткування реінвестованого у виробництво прибутку, що оподатковуються за зниженими ставками або відраховуються із суми прибутку, що підлягає оподаткуванню.

Визначальним інструментом на стадії продуктивного використання основного капіталу є амортизаційна політика, яку ми розглядаємо, як один з напрямків податкової політики. За допомогою амортизаційної політики держава забезпечує сприятливі умови для накопичення фінансових ресурсів, а підприємства приймають рішення про використання накопичених коштів. Інвестиційна політика в цілому і прискорена амортизація в першу чергу спрямовуються на створення для підприємств умов з оновлення основного капіталу при появі якісно нових технологій і обладнання незалежно від термінів служби старого обладнання і темпів технічного прогресу. В результаті прискорюється процес обігу основного капіталу в галузях, якісно змінюється структура відтворення основних засобів в межах цілої країни.

Вплив амортизаційної політики держави полягає не тільки в регулюванні розміру власних фінансових ресурсів, які йдуть розширення виробничо-інвестиційної діяльності, а й на темпи відтворення основного капіталу [4, с. 75]. Тому, для більш дієвішого впливу амортизаційної політики на процес відтворення основного капіталу необхідно дотримуватись наступних принципів: своєчасності та правильності переоцінки основних засобів; диференціації норм амортизації залежно від функціонального призначення основних засобів; об'єктивного обліку морального і фізичного зносу; сприяння розширеному відтворенню та прискоренню науково-технічного прогресу.

Література

1. Економічна енциклопедія : у трьох томах. – Т. 1; ред. кол. : С. В. Мочерний та ін. – К. : Академія, 2000. – 864 с.

2. Костюнина Г. М. Международная практика регулирования иностранных инвестиций / Г. М. Костюнина, Н. Н. Ливенцев. – М. : Анкил, 2001. – 128 с.
3. Кундицький О. О. Вплив амортизаційної політики на відтворення фінансових ресурсів в економіці України / О.О. Кундицький // Формування ринкової економіки в Україні : збірник наукових праць. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2004. – (Вип. 14). – С. 181–189.
4. Фукс А. Е. Амортизація і оновлення основного капіталу: теорія і практика : монографія
5. я / А. Е. Фукс. – К. : Видавництво КДЕУ, 1996. – 160 с.

**МОДЕЛЬ МІЖГАЛУЗЕВОГО БАЛАНСУ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ
ПРОЦЕСІВ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Годорожа Т.О., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Макроекономічне прогнозування сьогодні реалізується на основі використання таблиць міжгалузевого балансу. Таблиці “витрати-випуск” (міжгалузевий баланс) є системою взаємопов’язаних таблиць (матриць) пропозиції ресурсів та їх використання, що відображають склад витрат і формування ресурсів (пропозиції) кожного виду товарів і послуг та використання (попит) товарів та послуг у виробничому споживанні (підприємствами для виробництва), кінцевому споживанні (домашніми господарствами, загальним державним управлінням), валовому нагромадженні (основного капіталу, зміні запасів), експорті. Ці таблиці дають розгорнуту характеристику процесів відтворення та ілюструють взаємозв’язки між виробниками і споживачами та взаємозалежність між видами економічної

діяльності [1]. Цю модель можна розглядати як елемент прогностичного обґрунтування вибору державноуправлінського рішення щодо прогнозування та моделювання необхідного обсягу інвестицій для впровадження інновацій на центральному рівні. Балансові моделі широко використовують в економічних дослідженнях, аналізі, плануванні. Ці моделі будуються на підставі балансового методу, тобто узгодженні матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Основу інформаційного забезпечення балансових моделей в економіці становить матриця коефіцієнтів витрат ресурсів за конкретними напрямками їхнього використання. Наприклад, у моделі міжгалузевого балансу таку роль відіграє так звана технологічна матриця – таблиця міжгалузевого балансу, що складається з коефіцієнтів (нормативів) прямих витрат на виробництво одиниці продукції в натуральному вираженні. З багатьох причин вихідні дані реальних господарюючих об'єктів не можуть бути використані в балансових моделях безпосередньо, тому підготовка інформації до введення в модель є досить складною проблемою. Так, для побудови моделі міжгалузевого балансу використовується специфічне поняття чистої (чи технологічної) галузі, що поєднує все виробництво певного (агрегованого) продукту незалежно від адміністративної підпорядкованості й форм власності підприємств і фірм. Перехід від господарських галузей до чистих галузей вимагає спеціального перерахунку реальних даних господарських об'єктів, наприклад, агрегування галузей, вилучення внутрішньогалузевого обігу тощо.

Принципова схема міжгалузевого балансу (МГБ) виробництва й розподілу суспільного продукту у вартісному вираженні наведена в таблиці 1. У підґрунтя цієї схеми покладено поділ сукупного продукту на дві частини: проміжний і кінцевий продукт; усе народне господарство подане тут як сукупність галузей (чисті галузі). Кожна з цих галузей фігурує в балансі як виробник і як споживач. Розгляньмо схему МГБ в розрізі його блоків, що мають різний економічний зміст, – їх заведено називати квадрантами балансу (на схемі квадранти позначені римськими цифрами).

Таблиця 1. Принципова схема міжгалузевого балансу (МГБ)

Галузі-виробники	Галузі-споживачі					Кінцевий продукт	Валовий продукт
	1	2	3	...	n		
1	x_{11}	x_{12}	x_{13}	...	x_{1n}	Y_1	X_1
2	x_{21}	x_{22}	x_{23}	...	x_{2n}	Y_2	X_2
3	x_{31}	x_{32}	x_{33}	...	x_{3n}	Y_3	X_3
.	.	.	.	I	.	II	.
.
.
n	x_{n1}	x_{n2}	x_{n3}	...	x_{nn}	Y_n	X_n
Амортизація	C_1	C_2	C_3	...	C_n	IV	
Оплата праці	v_1	v_2	v_3	III	v_n		
Чистий дохід	m_1	m_2	m_3	...	m_n		
Валовий продукт	X_1	X_2	X_3	...	X_n		$\sum_{i=1}^n X_i = \sum_{j=1}^n X_j$

Перший квадрант МГБ – це таблиця міжгалузевих потоків. Показники, що містяться на перетині рядків і стовпців, є обсягами міжгалузевих потоків продукції x_{ij} , i та j – відповідно номери галузей виробників і споживачів. Перший квадрант за формою є квадратною матрицею n -го порядку, сума всіх елементів якої дорівнює річному фонду відтворення амортизації засобів виробництва у матеріальній сфері.

У другому квадранті подана кінцева продукція всіх галузей матеріального виробництва, де під кінцевою продукцією мається на увазі продукція, що виходить зі сфери виробництва в кінцеве використання (на споживання та накопичення). У табл. 1 цей розділ подано в узагальненому вигляді як один стовпчик величин Y_i ; у розгорнутій схемі балансу кінцевий продукт кожної галузі можна подати диференційовано за напрямками використання: на особисте споживання населення, суспільне споживання, на накопичення, покриття збитків, експорт тощо.

Вектор кінцевої продукції всіх галузей матеріального виробництва доцільно представити використовуючи функцією інноваційного процесу, де його складові будуть визначатися за формулою:

$$Y_i = \begin{cases} \gamma \cdot [\ln(k_{iz}z + 1) + 1] \cdot L_i^{\gamma\alpha} \cdot (cK)_i^{\gamma(1-\alpha)} \cdot e^{u_i}, & \text{поліпшувача} \\ & \text{інновація;} \\ \gamma \cdot e^{k_{iz}z} \cdot L_i^{\gamma\alpha} \cdot (cK)_i^{\gamma(1-\alpha)} \cdot e^{u_i}, & \text{баланс} \\ & \text{інновація,} \end{cases} \quad (2)$$

Де Y – товарна продукція у порівняних цінах; L – трудові ресурси; K – основний капітал; I – валові виробничі інвестиції; c – індекс завантаження використання основного капіталу; a – частка заробітної плати; d – частка інвестицій, що індукують ТП, у загальному обсязі валових інвестицій; f – коефіцієнт віддачі від масштабу; k_{iz} – коефіцієнт ефективності використання інвестицій, що індукують ТП; u – випадкова змінна; e – основа натурального логарифму; g – коефіцієнт масштабу, що нормалізує одиниці виміру змінних моделі (здійснює перехід до порівняних шкал).

Третій квадрант МГБ також характеризує національний дохід, але з боку його вартісного складу – як суму чистої продукції й амортизації; чисту продукцію тлумачать як суму оплати праці та чистого доходу галузей. Обсяг амортизації (C_j) та чистої продукції ($v_j + m_j$) деякої галузі називають умовно чистою продукцією цієї галузі й позначають у подальшому через Z_j .

Четвертий квадрант відбиває розподіл і використання національного доходу. В результаті перерозподілу створеного національного доходу утворюються скінченні доходи населення, підприємств, держави.

Дані четвертого квадранта важливі для відображення в міжгалузевій моделі балансу доходів і витрат населення, джерел фінансування капіталовкладень, поточних витрат невиробничої сфери, для аналізу загальної структури доходів за групами споживачів. Загалом МГБ у межах єдиної моделі об'єднує баланси галузей матеріального виробництва, баланс сукупного суспільного продукту, баланс національного доходу, баланс доходів і витрат населення.

Модель міжгалузевого балансу (МГБ) дозволяє розглядати національне господарство країни у взаємозв'язку основних макроекономічних показників та виявляти міжгалузеві зв'язки та структуру економіки на прогнозований період.

Політика економічного зростання має проводитися з урахуванням МГБ. Розгляд та аналіз найбільш важливих показників стану економіки у рамках загальноприйнятих правил виходить із завдань зробити різні етапи макроекономічного прогнозування та планування порівняльними між собою. У зв'язку з цим центральну увагу приділяють міжгалузевому балансу. Однак, методи вивчення на базі МГБ – це лише одна із багатьох груп методів прогнозно-планових розробок.

Можливості практичного застосування моделі "витрати-випуск" (міжгалузевого балансу) досить широкі, чим пояснюється доцільність її використання при моделюванні макроекономічних інноваційних процесів. При цьому основна мета такого моделювання – визначення пріоритетних галузей з високою інноваційною спрямованістю, можливість корегування напрямків розвитку інших галузей народного господарства України.

Література

1. Загальна характеристика таблиць “витрати-випуск” (міжгалузевого балансу) як економіко-математичної моделі економіки // Міністерство економіки України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=75024&caua=38738
2. Глухов В.В., Медников М.Д., Коробко С.Б. Математические методы и модели для менеджмента. – СПб.: Лань, 2000. – 480 с.

ОПТИМІЗАЦІЙНІ МОДЕЛІ ПЛАНУВАННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Домаскіна М.А., канд. ек. н., доцент

Миколаївський національний аграрний університет

Домаскіна К.М., студентка

Національний авіаційний університет

Очевидно, що реформи, які мали місце в останні 20-25 років, не пройшли безслідно для агропромислового комплексу.

Звертає на себе увагу тенденція падіння ряду показників функціонування більшості галузей сільського господарства. Крім того, порушені зв'язки між виробництвом, переробкою і збутом продукції, які потрібно відновити, а точніше, вивести на новий рівень.

Зміни, що відбуваються в сільському господарстві, необхідно враховувати при плануванні перспектив розвитку агропромислового комплексу. При цьому зростає значення математичного моделювання різних процесів в даному комплексі. Серед безлічі моделей необхідно виділити оптимізаційні моделі.

У лінійних моделях застосовують різних цільових функцій. Найчастіше критерій оптимальності визначають на максимум прибутку або мінімум витрат. Крім того, при вирішенні задач по оптимізації структури сільськогосподарських угідь для забезпечення кормами тварин мінімізують витрати на використання земельних ресурсів. Зустрічаються завдання, вирішення яких пов'язане з мінімумом впливу галузей сільськогосподарського виробництва на оточуюче середовище. На додаток до цього багатofункціональні завдання сільськогосподарського виробництва можуть описуватися безліччю критеріїв.

Очевидно, що лінійні оптимізаційні моделі не завжди адекватно відображають реальні ситуації в галузях сільського господарства, оскільки на

аграрне виробництво впливають природні чинники. Навіть стабільні сільськогосподарські організації, що мають сучасну матеріальну базу і кваліфіковані кадри, в значній мірі залежні від екстремальних природних явищ. Це підтверджується аналізом показників сільськогосподарського виробництва, які в роки посух, ураганів, раннього снігу, дощових паводків та весняних повеней значно зменшувалися на тлі загальних тенденцій зростання.

Іншими словами, багато параметрів, що входять в оптимізаційні моделі, характеризуються як ймовірнісні та невизначені. У зв'язку з цим зростає складність завдань математичного програмування і не існує однозначного варіанту вибору оптимального рішення. Тому завдання лінійного програмування можна використовувати для отримання попереднього результату і його порівняння з рішеннями більш складних моделей. Очевидно, що все сказане не означає, що лінійні задачі математичного програмування не можна застосовувати самостійно. Наприклад, їх можна використовувати при моделюванні нескладних завдань з незначним числом параметрів. І навіть складні завдання, які не потребують високої точності обчислень, краще вирішувати на основі методів лінійного програмування.

Проте, переважну більшість ситуацій в аграрному секторі неможливо описати за допомогою виключно детермінованих моделей. У ряді випадків змінні приймають дискретні значення. Тоді можуть виникнути складності із пошуком оптимального рішення навіть при лінійності обмежень і критерію оптимальності. Зокрема, до таких завдань відноситься завдання оптимізації машиннотракторного парку, що є досить актуальним в період переоснащення господарств технікою і впровадження нових технологій як для великих організацій, так і для фермерських господарств.

Нами пропонується використання параметричного програмування для планування виробництва рослинницької та тваринницької продукції. У загальному вигляді задача багатопараметричного програмування записується наступним чином:

$$F = \sum_{j=1}^n c_j(t_k)x_j$$

$$\sum_{j=1}^n a_{ij}(t_k)x_j = b_i(t_k)$$

при $x_j \geq 0$

Задача параметричного програмування в наведеній інтерпретації дає можливість оцінювати розвиток підприємства або галузі в залежності від безлічі різних параметрів. Серед таких використовуються час, попередні значення характеристик і фактори, що впливають на коефіцієнти критерію оптимальності, лівих частин обмежень, а також правих частин умов завдання. Якщо характеристики $c_j(t_k)$, $a_{ij}(t_k)$, $b_i(t_k)$ пов'язані з параметром, що представляє собою час, то математична модель дозволяє отримувати рішення, залежні від тимчасових змін системи.

У найпростішому випадку в задачах параметричного програмування використовуються лінійні функції, що залежать від одного параметра.

Задача параметричного програмування може бути застосована до визначення оптимальної структури виробництва галузей сільського господарства та їх поєднання в умовах невизначеності. Пропонуємо мінімізувати витрати на виробництво при невизначених характеристиках в цільовій функції і правій частині умов задачі. При цьому були використані задачі як лінійного, так і параметричного програмування.

Отримані результати показують можливість варіювати параметри моделей для управління реальними виробничими процесами.

Література

1. Глухов В.В. Математические методы и модели для менеджмента / В.В. Глухов, М.Д. Медников, С.Б. Коробко. – СПб, Лань, 2000. – 480с.
2. Зайченко Ю.П. Дослідження операцій / Ю.П. Зайченко, С.А. Шумілова. – Київ: Вища школа, 1984. – 224с.

3. Ястремский А.И. Стохастические модели математической экономики / А.И. Ястремский. – Киев, Вища школа, 1983. – 127с.

РОЗВИТОК ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА НА ІНОВАЦІЙНОЇ ОСНОВІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Дриженко О.А., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Сталий розвиток агропромислового комплексу та соціально-економічне зростання країни великою мірою залежить від стану зернового господарства, яке займає чільне місце в його структурі. Нині одним з основних гальмівних чинників такого розвитку є відсутність ведення більшістю сільськогосподарських підприємств цілеспрямованої інноваційної діяльності, як важливої передумови підвищення ефективності виробництва конкурентоспроможної продукції. Зернове господарство належить до стратегічно важливих галузей аграрної економіки України. Забезпечуючи продовольчу безпеку країни, воно є основою розвитку національного агропродовольчого ринку.

Проблеми розвитку зернового господарства як на макро-, так і на регіональних рівнях розглядаються у працях В.І. Бойка, О.Ю. Єрмакова, О.В.Захарчука, І.В. Кобути, М.Г. Макаренка, Л.О. Мармуль, В.Я. Месель-Веселяув, П.Т. Саблука, В.П. Ситника, Л.М. Худолій, І.І. Червена, С.М.Чмиря, О.М. Шпичака та інших. Проте залишаються недостатньо висвітленими питання пошуку можливостей підвищення ефективності зернового господарства на інноваційній основі.

Визначено, що основним спонукальним мотивом впровадження інновацій для більшості суб'єктів господарювання є виробництво конкурентоспроможної продукції з метою одержання прибутку. Однак в умовах конкуренції досягти бажаного результату можна при забезпеченні ефективності застосування науково-технічних, економічних, організаційних, соціальних та екологічних факторів [1].

Інноваційна діяльність у сфері зерновиробництва є важливою складовою продовольчої безпеки країни. Стратегічним завданням розвитку зернової галузі держави є створення високопродуктивного і конкурентоспроможного зернового господарства.

Порівнюючи валові збори зернових і зернобобових культур за 1990 і 2014 роки слід відмітити, що в Україні сільськогосподарські підприємства, не дивлячись на деформацію структури посівних площ в сторону кукурудзи, та зростання урожайності не досягли рівня 1990 року.

Тому в Україні, враховуючи природний рівень родючості ґрунтів та сприятливі кліматичні умови, є можливість продовжити нарощувати виробництво зерна. Нині одним з основних гальмівних чинників такого розвитку є відсутність ведення значною кількістю сільськогосподарських підприємств цілеспрямованої інноваційної діяльності, як важливої передумови підвищення урожайності та ефективності виробництва зернобобових культур.

Враховуючи зарубіжний та вітчизняний досвід, можна виділити декілька основних пріоритетних напрямів інноваційного розвитку зернового господарства:

- реструктуризація й оновлення матеріально-технічної бази зернопродуктового підкомплексу;
- використання нових сортів, які забезпечать підвищення продуктивності та якості зерна.
- впровадження інноваційних (енергозберігаючих та інтенсивних) технологій виробництва зерна;
- удосконалення структури посівних площ в господарствах.[3]

Останніми роками у технологіях виробництва сільськогосподарської продукції відбуваються кардинальні зміни. Інноваційна концепція розвитку агротехнологій полягає у зниженні енерго- та ресурсомісткості технологічних операцій, біологізації землеробства, оптимізації термінів виконання передбаченого комплексу операцій, забезпеченні екологічності виробництва. Важливе значення для підвищення ефективності зернового виробництва є технології, які концентрують новітні досягнення науки і техніки та дають можливість реалізувати потенційну продуктивність сортів відповідно до ґрунтових особливостей і погодних умов і забезпечать одержання високих урожаїв. Нині у світовому землеробстві розробляють, вивчають і впроваджують кілька технологій землеробства – інтенсивну, біологічну (органічну) та прямої сівби (No-till) [2, с. 54].

Проте, враховуючи вплив кризових явищ на економіку країни, важливого значення набуває впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, адаптованих до місцевих природних умов на основі визначених пріоритетів та інноваційних рішень, які разом із відносно високою врожайністю могли б забезпечувати економне використання матеріальних ресурсів і були екологічно безпечними для навколишнього природного середовища. Використання ресурсозберігаючих технологій вирощування зернових є основою інноваційного розвитку галузі, а саме: економія ресурсів, підвищення урожайності культур, поліпшення якості продукції, підвищення родючості ґрунтів, зниження залежності врожаю від погодних умов.

Отже в нинішній ситуації активізації інноваційної діяльності у сільськогосподарських підприємствах немає альтернативи. Головне при цьому – широке використання сучасних технологій, які безпосередньо впливають на підвищення урожайності зернових культур і зменшення затрат на їх вирощування.

Література

1. Інновації як фактор підвищення ефективності виробництва зерна [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2727>.
2. Танчик С.П. Основні напрями розвитку землеробства в Україні / С.П. Танчик // Пропозиція. – 2008. – № 10. – С. 51-56.
3. Ткачук В. І. Інновації як фактор підвищення ефективності виробництва зерна [Електронний ресурс] / В. І. Ткачук // "Ефективна економіка". – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2727..>

ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Євстрат'єва Т.І., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Тваринництво — одна із стратегічних галузей народного господарства України, важлива роль якої пояснюється тим, що господарства, які займаються виробництвом продукції тваринного походження, не лише забезпечують населення незамінними продуктами харчування і є запорукою продовольчої безпеки держави, а й сприяють покращенню соціально-економічного стану працівників та підвищують надходження до бюджету країни. Тваринництво охоплює ряд галузей: скотарство, свинарство, птахівництво та інші

В Миколаївській області тваринництво представлене такими основними галузями як скотарство, свинарство і птахівництво. Певною мірою розвинутими є вівчарство, бджільництво та кролівництво.

У 2014 році, виробництво тваринницької продукції забезпечило 21,3% всієї валової продукції сільського господарства, що на 1,7 в. п. більше від

аналогічного показника в 2013р. та на 7,6 в. п. менше – ніж у 2005р. Обсяги виробництва валової продукції тваринництва порівняно з 2013 роком зросли на 1,6%. Збільшення відбулося у сільськогосподарських підприємствах на 31,2%, в той час як в господарствах населення спостерігалось зменшення на 3,8%.

Господарствами всіх категорій у 2014 році було вирощено 50,5 тис. т худоби та птиці (у живій вазі), що на 0,6% більше ніж у попередньому році. Відношення обсягів вирощування худоби до її реалізації на забій дорівнювало 87,5% (101,2% – у 2013р.). У цілому по області відбулося збільшення обсягів виробництва м'яса на 16% і становило торік 36,2 тис. т (у забійній вазі), яєць – на 66,9% (500,0 млн. штук), вовни – на 22,8% (124 т), проте зменшилось виробництво молока на 0,4% (369,3 тис. т), меду – на 28,7% (5063 т).

Нині основними виробниками тваринницької продукції є господарства населення, на які у 2014 році припадало 99,3% від загальнообласного обсягу виробництва меду, 89,7% –молока, 85,6% – м'яса у живій вазі, 84,7% – вовни та 28,2% – яєць. Цією категорією господарств торік вироблено м'яса (у забійній вазі) – 30,8 тис. т, що на 16,7% більше порівняно з 2013 роком, яєць – 141,0 млн. штук (на 0,4%), вовни – 105 т (на 31,3%). Дещо інша ситуація склалася з виробництвом молока, якого вироблено 331,1 тис. т (на 0,2% менше ніж у 2013 році) та меду – 5028 т (на 28,8% менше).

Сільськогосподарськими підприємствами у 2,3 раза перевищені обсяги 2013р. по виробництву яєць, на 12,5% – м'яса (у забійній вазі). Наразі, у цих господарствах виробництво меду скорочено на 10,3%, вовни – на 9,5%, молока – на 1,5%.

Середній надій молока від однієї корови (у розрахунку на корову, яка була на початок року) в аграрних підприємствах становив 4494 кг, на 4,7% більше ніж у 2013р. (у 1,7 раза більше ніж у 2005р.). У середньому від однієї курки-несучки отримано 306 штук яєць, на 15,5% більше ніж у попередньому році, на 9,3% – ніж у 2005р. Настриг вовни від однієї вівці порівняно з 2013р. збільшився на 31,6% і становив 2,5 кг (на 4,2% більше порівняно з 2005р.).

Основою для нарощування обсягів виробництва тваринницької продукції є наявність поголів'я худоби та птиці. Протягом минулого року в області спостерігалася тенденція скорочення чисельності птиці на 26,2%, великої рогатої худоби – на 14,3% (корів – на 8,7%), свиней – на 12,2%, овець та кіз – на 3,3%

Стосовно розподілу поголів'я худоби та птиці за категоріями господарств слід відмітити, що у 2014 році зберігалася тенденція зростання питомої ваги окремих видів худоби, що утримується у господарствах населення. Так, на початок поточного року на подвір'ях громадян було зосереджено 85,5% загальнообласної чисельності великої рогатої худоби (на початок 2006 року – 79,2%), з неї корів – 90,4% (88,1%), свиней – 60,2% (51,3%), овець та кіз – 84,9% (77,3%), птиці – 71,2% (71,1%).

За період з 2005 по 2014 рік у сільськогосподарських підприємствах чисельність поголів'я великої рогатої худоби зменшилася на 48,8%, корів – на 42,3%, свиней – на 24,7%, овець та кіз – на 14%, птиці – на 2,4%. У порівнянні з 2013р. поголів'я великої рогатої худоби в аграрних підприємствах зменшилося на 6,3%, зокрема корів – на 7,1%, свиней – на 6,7%, овець та кіз – на 10,1%, птиці – на 51,1%.

Вперше за останні п'ять років показник рентабельності продукції тваринницької галузі в сільськогосподарських підприємствах мав позитивне значення – 3,7%.

Прибутковим було тільки виробництво молока, рівень рентабельності якого дорівнював 6,1% та яєць курячих – 44,3%. Як і в попередні роки, збитки отримано від виробництва м'яса великої рогатої худоби (рівень рентабельності якого становив мінус 50,0%), свиней (–8,9%), овець та кіз (–47,4%), птиці (–57,9%), вовни (–44,3%) та меду (–16,3%).

До основних причин, які зумовили руйнівні наслідки галузі тваринництва і продовжують руйнівну дію, можна віднести: домінування стихійних процесів на ринку молока і м'яса; нестабільний рівень закупівельних цін, що не забезпечує стійкого беззбиткового виробництва і знижує інвестиційну

привабливість галузі; відсутність інтеграційних процесів в ланцюгу виробництво–переробка–реалізація, що посилює диспаритет міжгалузевих цін; морально застаріле технічне обладнання тваринницьких ферм і комплексів, що призводить до високої енергоємності виробництва одиниці продукції та її собівартості; відсутність вигідної для товаровиробників кредитної політики; низька купівельна спроможність населення України; недосконала державна підтримка тощо.

Скорочення поголів'я худоби та птиці, а відповідно і виробництва продукції тваринництва, призвело до зменшення споживання населенням цієї продукції. Виробництво більшості продуктів тваринництва і надалі залишається економічно не вигідним. Нині назріла нагальна потреба чітко визначити пріоритети розвитку галузі скотарства, механізми її державної підтримки. Виходом з цієї ситуації може бути лише орієнтація на модель “трьох і” — інтеграція, інновація, інвестиція.

ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГООЩАДНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ

Завербний А.С., к.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

Економіка нашої країни перебуває у зтяжній кризі. Україна стикнулася з рядом проблем, зокрема необхідності кардинальної структурної перебудови економіки в цілому, обмеженості енергетичних ресурсів, перебоїв у їх імпортуванні (в основному із країни-агресора – РФ) тощо. Потенційним напрямком вирішення зазначених, а також багатьох інших проблем (зокрема екологічної та ін.) виступає підвищення рівня енергоощадності в країні [1, с.

184-185]. Як показує дослідження статистики, рівень розвитку енергетики суттєво впливає на стан економіки країни, рівень життя тощо [1, с. 184-185].

За умови обмеженості викопних енергетичних ресурсів перед всіма країнами постало питання переходу на альтернативні енергетичні ресурси, наприклад, відновлювальні. Особливо гостро дане питання стоїть перед країнами, які не володіють значними покладами енергетичних ресурсів, а значною мірою залежать від їх імпортування (природний газ для України).

Україна в цьому напрямку почала реформувати власний енергетичний сектор досить пізно. Адже, розвинені країни, в тому числі й європейські, ще у 70-их роках минулого століття при настанні світової енергетичної кризи почали задумуватися над зниженням рівня енергоощадності економіки а також диверсифікуванні енергетичних ресурсів. Україна ж перебуваючи у складі союзу мала необмежений доступ до надзвичайно дешевих енергетичних ресурсів (при цьому дешевизна була економічно необґрунтованою, але за планової економіки це і не вимагалось). Тому втрата часу призвела до того, що економіка нашої країни є однією з найбільш енергозатратних у світі. Це спричинює надзвичайно низький рівень конкурентоздатності всіх галузей економіки.

Потенційними шляхами вирішення існуючих проблем є розробка системи управління енергоощадністю економіки. Адже практично всі розвинені країни світу свого часу створили на державному і регіональному рівні органи які здійснюють дані процеси [1, с. 184-186]. В Україні ж хоч і була прийнята загальна енергетична стратегія (ще у 2006 році), однак як виявилось, вона не була ефективною. Вже у 2013 році довелося суттєво змінювати не лишень тактичні аспекти але й основні напрямки стратегії [2, с. 4-5]. Позитивними структурними змінами, що стосуються рівня енергоощадності економіки виступають нарощування обсягів виробництва електроенергії (вітрової, сонячної тощо). Ще одним позитивним зрушенням виступають енергоощадні кредити, як ефективний механізм відшкодування кредитів залучених для купівлі населенням енергоефективного обладнання і матеріалів [3]. Дані кроки

сприяють підвищенню рівня енергоощадності, а отже і енергетичної (як однієї з основних складових економічної безпеки) безпеки нашої країни.

Однак, не дивлячись на це необхідно активізувати діяльність держави, суб'єктів господарювання та громадян з метою підвищення рівня енергоощадності економіки України, що дозволить вирішити існуючі проблеми.

Література

1. Кулибаба С. В. Енергоощадність в Україні та особливості її фінансування / С. В. Кулибаба // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010 р., № 20.12, с. 184-188.
2. Енергетична стратегія України на період до 2030 р. схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 1071. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/n0002120-13>.
3. Постанова Кабінету Міністрів №1056 від 17 жовтня 2011 року «Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/>

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ ПРИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Загребаленко Ю.Ю., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Проблема продуктивності праці посідає важливе місце в економіці країни. Особливого значення набуває зростання продуктивності праці в сільському господарстві на сучасному етапі подолання кризового стану в

галузі, нарощування виробництва конкурентоспроможної продукції, забезпечення продовольчої безпеки країни. Сутність категорії продуктивності праці окремі дослідники вбачають в тому, що вона одночасно виражає природно-речовий і специфічно суспільний характер продуктивного використання живої праці в процесі історичного розвитку виробництва [1, 2, 3].

Продуктивність праці визначають як здатність конкретної праці виробляти певну кількість матеріальних благ (продукції) за одиницю робочого часу, як ступінь плідності, здатності конкретної робочої сили виробляти споживчі цінності чи виконувати будь-яку корисну роботу [1, 2, 4].

У літературі є різні погляди на співвідношення продуктивної сили і продуктивності праці. В дискусії, що ведеться вже тривалий час, деякі автори ототожнюють ці економічні категорії, вважають, що їх розмежування є теоретично не обґрунтованим, а протиставлення зазначених термінів взагалі штучне і надумане. При вимірюванні продуктивності праці трудові витрати визначають у конкретних одиницях робочого часу, а в розрахунках продуктивної сили праці враховують ще й якість шляхом приведення трудових витрат до простої праці нормальної інтенсивності і кваліфікації [3, 5].

Продуктивність праці – це показник її ефективності, результативності, що характеризується співвідношенням обсягу продукції, робіт чи послуг, з одного боку, та кількістю праці, витраченої на виробництво цього обсягу, з іншого. Залежно від прямого чи оберненого співвідношення цих величин ми маємо два показники рівня продуктивності праці: виробіток і трудомісткість.

Вимірювання продуктивності праці має ґрунтуватися на розумінні її економічного змісту та визначенні показників, які можуть характеризувати рівень продуктивності праці у часі і просторі. При цьому до методів вимірювання продуктивності праці висувуються наступні вимоги:

- 1) одиниця виміру не може викривляти показники продуктивності праці;
- 2) повністю враховувати фактичний обсяг робіт і затрати робочого часу;
- 3) забезпечувати єдність методів вимірювання продуктивності праці;

4) показники продуктивності праці мають бути наскрізними, зведеними, порівняльними, мати високий ступінь узагальнення, бути універсальними у застосуванні.

Продуктивність можна визначати на рівні суспільства, регіону, галузі, підприємства, організації, цеху, виробничої ділянки, бригади та окремого працівника.

Як вже зазначалося, продуктивність праці вимірюється відношенням обсягу виробленої продукції до затрат праці.

Залежно від способу визначення обсягів виробленої продукції, розрізняють натуральний, трудовий і вартісний методи вимірюванні продуктивності праці:

1) натуральний метод: обсяг виробленої продукції і продуктивність праці розраховують в натуральних одиницях (шт., тонни, метри тощо). Цей метод широко використовується всередині підприємства: на робочих місцях, у бригадах, на окремих ділянках, що виробляють однорідну продукцію. Якщо підприємство (цех, ділянка, бригада) випускає продукцію, котра має одне й те саме призначення, проте відрізняється за якоюсь однією ознакою, виробіток можна розрахувати за допомогою умовно-натуральних одиниць. Натуральний метод має обмежене застосування, оскільки підприємства і галузі випускають здебільшого різнорідну продукцію. Крім того, даний метод не дозволяє врахувати зміни обсягу незавершеного виробництва, яке в деяких галузях має велику частку в загальному обсязі продукції.

2) трудовий метод: обсяг виробленої продукції визначається в нормо-годинах. Даний метод використовується на робочих місцях, у бригадах, на виробничих ділянках і в цехах, де обсяг виробленої продукції або виконаних робіт визначається в нормо-годинах. Цей метод має обмежене застосування, оскільки базується на використанні незмінних норм, що суперечить необхідності перегляду норм у міру здійснення організаційно-технічних заходів. Крім того, на підприємствах розраховують здебільшого технологічну трудомісткість, яка виражає затрати часу лише основних робітників.

3) вартісний метод: дозволяє порівняти різнорідну продукцію з витратами на її виготовлення як на окремому підприємстві або галузі, так і економіки в цілому. У зв'язку з цим вартісний метод застосовується на всіх етапах планування та обліку як на галузевому, так і на територіальному рівнях.

Таким чином, в ринковій економіці домінуючу роль відіграють ті показники продуктивності праці, у яких обсяг продукції вимірюється у вартісному вираженні, оскільки дозволяють порівнювати рівень продуктивності праці при виробництві різного асортименту продукції, а тому вони є універсальними. Існує три напрями підвищення продуктивності праці в сільському господарстві: збільшення валової продукції за рахунок підвищення урожайності культур, садів та виноградників; економія робочого часу та вивільнення трудових ресурсів з виробничої сфери; резервами комплексного впливу.

Література

1. Богиня Д. П. Основи економіки праці: Навч. посіб. – 2-е вид., стер. / Богиня Д. П., Грیشнова О. А. – К. : Знання- Прес, 2001. – 313 с.
2. Вітвіцький В. В. Мотивація праці в умовах економічної реформи / Вітвіцький В. В. // Економіка АПК. – 2000. – №12. – С. 79 – 82.
3. Завіновська Г. Т. Економіка праці: Навч. посіб. / Завіновська Г. Т. – К. : КНЕУ, 2000. – 200 с.
4. Дієсперов В. С. Сільськогосподарська праця в нових умовах / Дієсперов В. С. – К. : ІАЕ УААН, 2000. – 186 с.
5. Чикуркова А. Д. Формування ціни робочої сили в аграрному секторі / Чикуркова А. Д. // Економіка АПК. – 2001. – №1. – 98 – С. 100.

ЗБУТОВА ПОЛІТИКА НА РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Зеленько А.В., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасний розвиток аграрного сектору економіки потребує особливої уваги до формування та активізації діяльності суб'єктів ринкової інфраструктури, створення ефективної маркетингової мережі руху сільськогосподарської продукції від виробника до споживача, яка мала б забезпечити паритетність економічних інтересів виробників, переробників і кінцевих споживачів.

Протягом 2014р. сільськогосподарськими підприємствами (крім малих) області було реалізовано аграрної продукції на суму 7472 млн. грн., з якої вартість продукції рослинництва становила 6889,1 млн. грн. (92,2% загальної виручки), відповідно тваринництва – 582,9 млн. грн. (7,8%). У порівнянні з попереднім роком виручка від реалізації сільгосппродукції зросла на 44,8% (на 2313,5 млн. грн.), при цьому вартість продукції рослинництва збільшилася на 43,9% або на 2101,5 млн. грн., а тваринництва – на 57,2% (на 212,0 млн. грн.).

Аналіз каналів продажу аграрної продукції за останнє десятиріччя показав, що найвагомішу частку у виручці від реалізації займає продаж за іншими напрямками (комерційним структурам, безпосередньо підприємствам торгівлі та громадського харчування, зарубіжним країнам, за валюту, тощо). У минулому році ним забезпечено 89,7% (6703,6 млн. грн.) загальнообласної виручки від продажу сільськогосподарської продукції, що на 3,2 в. п. більше ніж у 2013р. та на 29,2 в. п. – ніж у 2005р.

Характерною ознакою останнього десятиріччя є поступове звуження такого каналу реалізації, як продаж переробним підприємствам, питома вага якого зменшилася з 12,9% у 2005р. до 6,3% у 2014р.

За 2014р. загальний обсяг реалізації аграрної продукції порівняно з попереднім роком збільшився на 8,2%, у тому числі продукції рослинництва – на 6,6%, тваринництва – на 28%. Упродовж 2014р. господарствами області було продано 1695,8 тис. т зернових культур, що на 22,4% більше рівня 2013р. та вдвічі – 2005р.

У структурі реалізації зернових культур 48,5% припадало на пшеницю (на 2,2 в. п. більше ніж у попередньому році), 24,2% – на ячмінь (на 2,3 в. п. більше), 23,3% – на кукурудзу (на 4,7 в. п. менше). Слід зазначити, що збільшення обсягів реалізації, порівняно з попереднім роком, відбулося по переважній більшості культур зернової групи: зернобобових – у 2,5 рази, ячменю – на 34,9%, пшениці – на 28,1%, інших зернових культур – на 14,2%, гречки – на 10,6%, проса – на 8,6%, кукурудзи – на 1,9%. Менше ніж у 2013р. було продано жита (наполовину) та вівса (на чверть).

Крім зменшення реалізації наведених вище видів рослинницької продукції, також відбулося скорочення продажу цукрових буряків (на 56,6%), баштанних культур (на 53,9%), картоплі (на 47,3%), плодів та ягід (на 28,5%), винограду (на 12,6%), ріпаку (на 5,6%), сої (на 5%), соняшнику (на 2,4%).

Виробниками тваринницької продукції у 2013 році реалізовано 10,4 тис. т худоби та птиці (в живій вазі), що на 19,9% більше рівня 2013р., у тому числі великої рогатої худоби – 2,8 тис. т (на 10,9% менше), свиней – 5,4 тис. т (на 40,6% більше), птиці – 2,2 тис. т (на 31,8% більше). У структурі реалізації худоби та птиці найвагоміше місце займає продаж свиней – 51,9% (у 2013р. – 44,3%).

Аналізуючи середні ціни на продукцію сільського господарства у порівнянні з 2013р., можна констатувати їх підвищення на 33,9%, зокрема на продукцію рослинництва – на 35%, тваринництва – на 22,8%. Серед видів рослинницької продукції баштанні культури подорожчали майже удвічі, цукрові буряки (фабричні) – на 54,4%, зернові культури – на 40,8%, ріпак – на 33,7%, соя – на 32,6%, соняшник – на 31,7%, картопля – на 29,7%, овочі – на 19,3%, плоди та ягоди – на 4,3%. Всі види тваринницької продукції також

виявилися дорожчими, ніж у 2013р.: ціни на худобу та птицю зросли на 18,1%, яйця – на 17,5%, вовну – на 8,3%, молоко і молочні продукти – на 5,8%.

Для більш раціонального та досконалого управління збутом сільськогосподарської продукції для кожного підприємства необхідно розробляти моделі з урахуванням впливу різних зовнішніх та внутрішніх факторів. Орієнтувати моделювання на досягнення ключових кінцевих результатів збутової діяльності, що сприяють досягненню стратегічних цілей фірми. Збутова політика на ринку сільськогосподарської продукції повинна в першу чергу враховувати споживчий попит населення у високоякісних продуктах харчування.

Для підвищення прибутковості виробництва та захисту економічних інтересів в сфері збуту для сільськогосподарських товаровиробників необхідним є об'єднання в асоціації та групи з ціллю організації ефективних збутових мереж.

Для забезпечення надійності розвитку агробізнесу в Україні доцільним є розвиток виробничої та соціальної інфраструктури в сільській місцевості.

Для того щоб механізм цінової інтеграції запрацював ефективно, слід виконати ряд умов, зокрема створити прозору систему ф'ючерсних торгів з правом доступу до інформації в будь-який час усіх зацікавлених суб'єктів внутрішнього і зовнішнього ринків. Забезпечити ефективне саморегулювання товарних ф'ючерсних ринків за участі держави як окремого учасника ринку, що не порушує «загальних правил гри». Ринок повинен бути вільним від будь-яких торговельних зловживань. Залежність українського ринку від світового буде збільшуватись, про що свідчить значна частка експорту в загальній структурі експорту зернових і олійних культур. Щоб забезпечити ефективне ціноутворення насамперед слід чітко визначити та регламентувати умови торгівлі. Ефективний товарний ф'ючерсний ринок може забезпечити правильні сигнали для оптових ринкових цін та визначатиме можливість отримання прибутку, який може бути гарантованим як частина торговельного процесу.

ЛОГІСТИЧНИЙ АУТСОРСИНГ ЯК ФАКОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ РЕГІОНУ

*Іваненко Т.Я., доцент кафедри управління виробництвом та
інноваційною діяльністю підприємств
Миколаївський національний аграрний університет*

Формування механізму прибуткового господарювання в агропромисловому комплексі повинно ґрунтуватися на єдиних принципах і орієнтуванні всіх його сфер на досягнення високоефективних результатів виробництва. Він має забезпечувати своєчасне та гнучке реагування на зміни внутрішнього й зовнішнього середовища, а також максимальну заінтересованість усіх працівників якнайповніше використовувати наявні виробничі ресурси, об'єднання зусиль розрізнених, самостійних підприємств аграрного і промислового переробного секторів економіки, які спрямовані на створення цілісної управлінської системи, що забезпечує раціональне використання природного, трудового, матеріального та інвестиційного потенціалів економічних суб'єктів.

Передумовою розробки планів соціально-економічного розвитку Південного регіону на найближчу перспективу є дослідження проблем стану й функціонування його стратегічних галузей, в тому числі важливої галузі зерновиробництва, за їхнім виробничим та економічним складом витрат, забезпеченістю технічними засобами, а також мінімізації витрат, пов'язаних з реалізацією і транспортування зерна на внутрішньому та зовнішньому ринку.

З метою підвищення прибутку на авансований капітал, результати наукових досліджень, інформаційні технології, розробки, проекти повинні перетворюватися у фактори економічного розвитку господарських систем, тобто стати інноваціями і використовуватися не лише у виробництві а й сфері обігу. В результаті здійснення цих процесів нові знання трансформуються у прогресивні техніку, технології, нові товари і послуги, більш високі

кваліфікацію й навички працівників, нові організаційно-управлінські прийоми і методи.

Найбільш прийнятним шляхом активізації економіки регіонів є підвищення ефективності зернової галузі на базі нової виробничої системи – регіонального зернового кластера, суть якого полягає в кооперації зусиль споріднених підприємств, фінансових, дослідницьких, навчальних, торгових структур і державних установ для спільного виробництва продукції, яка відповідає світовим стандартам. Кластерна модель має великий потенціал і в зерновій галузі, оскільки вона є стратегічною для держави для розвитку як внутрішнього, так і зовнішнього іміджу країни на міжнародній арені.

Для ринку зерна кластер виступає в ролі "осередку зростання" і стартової бази для зовнішньоекономічних відносин. Висока конкурентоспроможність зернової галузі може триматися саме на міцних конкурентних позиціях зернового кластера.

Кластерна модель розвитку зернової галузі вимагає змістовнішого дослідження логістичного менеджменту, упровадження системи логістики на підприємствах, створення відповідної логістичної інфраструктури.

Логістична діяльність підприємств охоплює процес планування, транспортування, складування та інші процеси з метою доведення продукції (товарів) від первинного джерела до кінцевого споживача, а також надання допомоги останньому при обслуговуванні [1].

На жаль, сьогодні не кожне сільськогосподарське підприємство спроможне самостійно ефективно створювати та підтримувати логістичні системи, тому виникає необхідність залучення зовнішніх ресурсів, а саме аутсорсингу логістичної діяльності, що є можливим, доцільним та необхідним для товаровиробників, об'єднаних у кластер.

Передача логістичних функцій на аутсорсинг для сільськогосподарських підприємств регіону, об'єднаних в зерновий кластер, є інноваційною технологією. Аутсорсинг логістичних функцій це один із сучасних методів оптимізації логістичної діяльності, який полягає у делегуванні на договірній

основі всіх логістичних функції або їх частину зовнішнім сервісним логістичним компаніям.

Не останнє місце в системі логістики займає саме логістика постачання, яка являється необхідною умовою підвищення ефективності управління виробничим процесом організації та можливим напрямом зниження витрат. При управлінні постачанням виникає досить багато проблем, вирішення яких покликане забезпечити безперебійне функціонування виробничого процесу, як наслідок – зменшення витрат, більше та якісніше задоволення потреб споживачів і відповідно до цього – забезпечення стабільної діяльності й прибутку підприємств.

В основі аутсорсингу логістичної діяльності лежить бажання підприємства до зменшення логістичних витрат та концентрації на основному виді діяльності. Логістичні функції не є основним видом діяльності підприємств АПК і з метою ефективного управління повинні бути винесені за межі підприємств. При цьому використання послуг логістичних посередників, які володіють необхідними ресурсами, приводить не лише до зниження витрат, а й до якісного підвищення рівня споживання.

Аутсорсинг логістичної діяльності дозволить зосередити увагу сільськогосподарських підприємств, об'єднаних у кластер, на основному виді діяльності, отримувати високоякісні сервісні послуги, скоротити сукупні витрати, зменшити потреби в капіталовкладеннях.

Логістичний аутсорсинг в аграрному секторі регіону має стати ефективним інструментом доступу до нових виробничих, управлінських технологій, а також оновлення їх виробничих потужностей.

Література

1. Каранковська І.В. Аналіз аутсорсингу логістичної діяльності / І.В.Каранковська // Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем. Збірник наукових праць МННЦ ІТіС. – 2011. – № 16. – С. 112 – 119.

ЕКОНОМІЧНІ ЗАХОДИ АНТИКРИЗОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Кізін Г.В., аспірант кафедри економіки

Львівська комерційна академія

Циклічність економічного розвитку супроводжується різного роду структурно-інноваційними зрушеннями, що є суттєвою зміною внутрішньої будови всієї системи, характеру взаємодії між її елементами та законів цих взаємозв'язків. Це призводять не тільки до кількісних, а й до якісних змін, а саме до виникнення нової якості економічної системи в цілому, переходу її на вищий щабель розвитку. Критерієм незворотності структурно-інноваційних зрушень виступає зміна в структурі суспільних потреб, по мірі поширення яких інновація вдосконалюється, стає більш ефективною, набуває нових споживчих властивостей, що відкриває для неї нові сфери застосування, ринки, нових споживачів.

Наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. фундаментом зародження й розвитку нової постіндустріальної перспективи стали структурно-інноваційні зрушення, а саме різке піднесення економічного значення людини, її інтелекту, знань, масове впровадження сучасних інформаційних і ресурсозберігаючих технологій, що радикально знижують енерго-, матеріаловитрати, трудові та інші витрати, принципово нова структура економіки й відповідно продуктивних сил. Саме держава повинна взяти на себе частину видатків по забезпеченню технологічного прогресу і зменшення ризику підприємств від його запровадження і, разом з тим, відігравати головну роль у регулюванні економічних коливань, а саме: подолання економічної кризи і досягнення економічної рівноваги, використовуючи макроекономічні теорії та практичний досвід.

Антициклічне регулювання економіки – це цілеспрямовані дії держави, а також великих корпорацій і фінансових структур спрямовані на регулювання

циклічних коливань і стабілізацію ринкової кон'юнктури. Антициклічне регулювання економіки призводить до того, що зміна ділової активності не має стрілоподібного характеру. Вперше антикризове регулювання економіки застосував уряд США в період 1929-1933 років. Після другої світової війни і до тепер розвинуті країни світу широко практикують арсенал антикризового регулювання, що забезпечує динамічний розвиток економіки.

Антикризове регулювання здійснюється економічно-правовими та адміністративними методами. Найважливіші економічні заходи антикризової політики держави представлено на рис. 1. До основних адміністративно-правових методів регулювання економіки належать: зміна патентного законодавства, амортизаційних правил, інструкцій і положень.

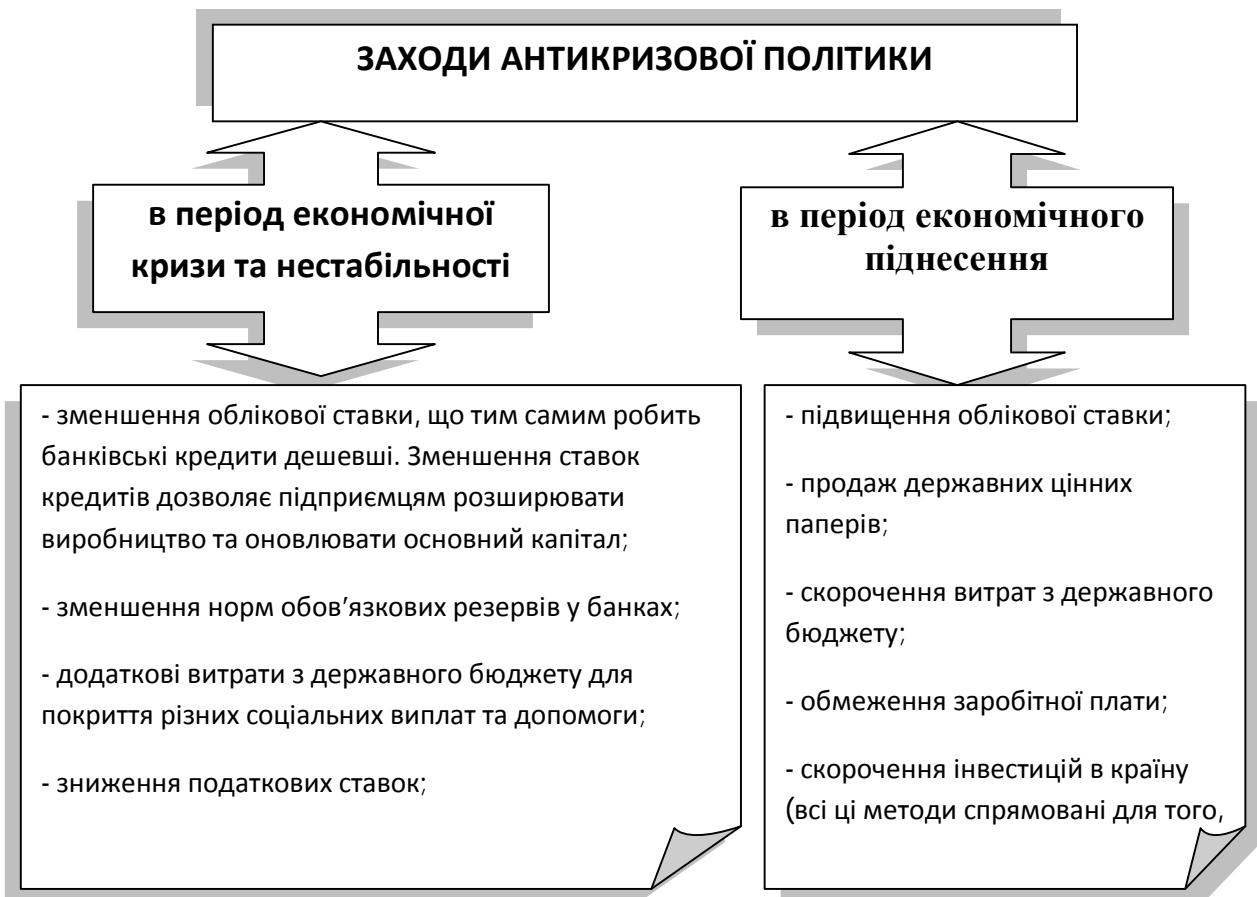

Рис. 1. Економічні заходи антикризової політики держави

Зважаючи на історичний досвід державного регулювання економікою, його необхідність не викликає сумніву. Роль держави в регулюванні циклічних коливань полягає у застосуванні відповідних методів та інструментів державного регулювання з метою створення інноваційної моделі розвитку

економіки, яка б орієнтувалась на вибір найефективніших варіантів функціонування наявних факторів виробництва та забезпечувала б сприятливі соціально-економічні умови життєдіяльності. Перевага має надаватися інструментам непрямого державного впливу на економіку (інструменти фіскальної, бюджетної, грошово-кредитної, амортизаційної, інноваційної, інвестиційної, інформаційної політик), що впливають на структурно-інноваційні зрушення не прямо, а через створення певного правового, економічного, соціального середовища, яке змушує елементи структури функціонувати в потрібному державі напрямі. Намагання влади та бізнесу протидіяти негативним виявам попередніх і поточних криз, а також попередити такі прояви в майбутньому, реалізуються через антикризове управління, якому притаманні такі сутнісні ознаки: процес розроблення й реалізація заходів; раціональність; новаторство; оперативний, попереджувальний, стратегічний і тактичний механізми управління; передбачення й запобігання небезпеці кризи; виявлення та діагностика загроз і аналіз їх симптомів; зниження негативних наслідків кризи; недопущення банкрутства; стабілізація; відновлення платоспроможності та достатнього рівня фінансової стійкості; виведення з кризи; стимулювання подальшого розвитку [1].

Література

1. Мельниченко О. А. Антикризова політика держави: сутність та пріоритетні напрями / О. А. Мельниченко // Теорія та практика державного управління. – Вип. 2 (49). – Харків, 2015. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: - <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-2/doc/1/03.pdf>.
2. Сацик В. Антициклічне регулювання економіки України в сучасних умовах волатильності міжнародних ринків / В. Сацик // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ndi-fp.asta.edu.ua/files/doc/publications/vdovichenko-innovac-index.pdf>
3. Скиба М. В. Теоретичні аспекти державного управління структурно-інноваційними зрушеннями в економіці / М. В. Скиба // [Електронний ресурс].

– Режим доступу: <http://ndifp.asta.edu.ua/files/doc/publications/vdovichenko-innovac-index.pdf><http://www.academy.gov.ua/ej/ej3/txts/SOCIALNA/13-SKIBA.pdf>

ІНДИКАЦІЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

*Котикова О.І., доктор економічних наук, професор
Миколаївський національний аграрний університет*

*Бабич М.М., кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини ВНЗ
"Університет "Україна"*

Управління процесом стійкого розвитку, оцінка ефективності використовуваних засобів, оцінка рівня досягнутого вимагають розробки індикаційної моделі стійкого розвитку.

Нами проведено дослідження індикації екологічного, економічного та соціального стану сільськогосподарського землекористування в Україні на основі обґрунтованих раніше методичних підходів [1].

Підводячи підсумок проведеному аналізу стану екологічності землекористування, слід зробити такі висновки:

1) вкрай незадовільно вирішується питання збереження та підвищення родючості ґрунтів через різке зниження внесення органічних добрив, що в свою чергу призведе до зниження врожайності сільськогосподарських культур;

2) практично не поліпшується санітарно-хімічний стан ґрунтів, що свідчить про їх високу забрудненість різними хімічними речовинами, нейтралізація яких природою здійснюється дуже повільно;

3) не здійснюються необхідні заходи по захисту ґрунтів від ерозії, про що свідчить зростання їх площ, особливо сильноеродованих ґрунтів;

4) незадовільно здійснюється рекультивація порушених земель, що не дає можливості їх продуктивного використання;

5) зростають площі засолених земель, що свідчить про недостатнє їх гіпсування;

б) не зменшується розораність сільськогосподарських угідь, що свідчить про інтенсивне використання ріллі, від чого екологічний стан земель погіршується, а відтак – знижується ефективність землекористування;

7) позитивним є зниження надходження забруднюючих речовин в атмосферу та в поверхневі водойми. Однак пояснюється це передусім кризовим станом промислового виробництва, а не впровадженням екологічнобезпечних технологій виробництва;

8) за останні роки зроблено позитивні кроки по розширенню площ заповідників, національних парків, що позитивно вплине на стан довкілля, збереження флори і фауни.

Підводячи підсумок індикації соціального розвитку сільськогосподарського землекористування, можна зробити такі висновки:

1) із двадцяти шести індикаторів, які взято для аналізу, лише чотири показники соціального блоку (сільський житловий фонд та його обладнання, коефіцієнт дитячої смертності, обсяг валової продукції сільського господарства в розрахунку на 1 особу) та чотири показники соціально-економічного блоку (землезабезпеченість, інвестиції на душу населення, квінтільний коефіцієнт диференціації грошових доходів, рівень економічної активності населення в сільській місцевості) мають кращі, порівняно з базовими роками значення, а решта – вісімнадцять – гірші;

2) у сільській місцевості знижується народжуваність населення, природний приріст і очікувана тривалість життя при народженні, зростає смертність населення. Зменшується виробництво основних видів продукції землеробства в розрахунку на одну особу, а споживання продуктів харчування за половиною індикаторів не відповідає раціональним нормам, погіршився рівень забезпеченості населення закладами культури та мистецтва;

3) екологічний та економічний розвиток землекористування не забезпечив поліпшення соціальних показників, не заклав позитивних основ для прийдешніх поколінь.

Підводячи підсумок проведеної індикації економічного стану розвитку землекористування в Україні, можна зробити такі висновки:

1) за роки перебудови агропромислового сектора економіки частка сільського господарства у загальному обсязі валової доданої вартості постійно зменшується, не зважаючи на збільшення інвестицій в основний капітал сільського господарства;

2) постійно зменшується виробництво сільськогосподарської продукції, особливо галузі тваринництва;

3) катастрофічно знижується продуктивність рослинництва і тваринництва, про що свідчить зниження врожайності більшості сільськогосподарських культур і хоча продуктивність тварин дещо зросла, в розрахунку на використовувану площу земельних угідь показники погіршуються;

4) як наслідок низького рівня ефективності землекористування знижується рентабельність сільськогосподарських підприємств;

5) постійно знижується забезпеченість сільськогосподарських підприємств основними засобами, що свідчить про відсутність у переважної більшості господарств новітніх технологій виробництва продукції;

6) зниження енергетичних потужностей сільськогосподарських підприємств як в цілому, так і в розрахунку на 100 га посівної площі свідчить, що енергоозброєність праці в сільському господарстві вкрай низька. В умовах застосування передових технологій такі показники можна було б вважати досягненням, проте в сучасних умовах це свідчить про нерозвиненість технічної бази сільськогосподарських підприємств;

7) індикація економічного стану розвитку землекористування в Україні свідчить, що воно не відповідає вимогам стійкого розвитку.

Отже, індикація екологічного, економічного та соціального стану розвитку землекористування в Україні свідчить, що воно не відповідає вимогам стійкого розвитку.

Література

1. Котикова О. І. Методологічні та методичні основи комплексної оцінки стійкого розвитку сільськогосподарського землекористування // О. І. Котикова // Сборник научных трудов SWorld. – Выпуск 2. Том 20. – Одесса: Куприенко, 2012. – С. 85-94.

ПРИРОДНА ОСНОВА ДЕМОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Крилова І.Г., канд. екон. наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

Відтворення, збереження та нагромадження людського капіталу є основою соціально-економічного розвитку країни, який повинен базуватись на таких ресурсах як природні, творчі та інтелектуальні здібності людини. Розвиток людського капіталу відбувається під впливом різних чинників, але особливої уваги потребує дослідження саме демографічних, адже від кількості та якості носіїв людського капіталу буде залежати умови формування його складових та ефективність використання.

Соціально-демографічний стан села нині можна охарактеризувати як кризовий, як і соціально-демографічну ситуацію в Україні в цілому: за період 1979-2014 рр. чисельність сільського населення зменшилась на 5,2 млн осіб. Основним проявом демографічної кризи є депопуляція, яка почалась в сільській місцевості з 1979 р., а починаючи з 1991 р. і в міській і в сільській місцевості

спостерігається природне зменшення населення. За період 1979-2014 р.р. в сільській місцевості України існує природне скорочення населення, а в останні роки кількість померлих переважає над народженими близько на 40%. Основними причинами смерті сільського населення залишаються «хвороби системи кровообігу», «новоутворення». Коефіцієнт депопуляції сільського населення перевищує граничне значення (1) та зростає з 1,27 в 1990 р. до 1,48 в 2014 р.

Характерною рисою всіх змін статеві-вікового складу сільського населення України є його старіння, що має прояв у зменшенні частки дітей і молоді та збільшення частки людей старшого і похилого віку. Згідно шкали Е. Россета сільське населення має дуже високий рівень демографічної старості. Необхідно відмітити, що процес старіння населення в Україні відбувається не внаслідок зростання тривалості життя (яке в порівнянні з європейськими країнами значно коротше), а саме за рахунок зниження народжуваності та погіршення здоров'я громадян.

Підводячи підсумок викладеному, можна зазначити, що природна основа демографічного розвитку людського капіталу сільського населення погіршується: депопуляція, що охопила всю сільську місцевість України з 1979 року, є основною причиною зменшення населення. Процес оновлення сільського населення знаходиться в критичному стані, адже не відбувається заміщення померлих людей поколінням народжених. Серед інших демографічних проблем, які негативно впливають на формування та розвиток ЛК наступні: високий рівень старіння населення, зниження народжуваності, скорочення середньої тривалості життя, руйнування сільського розселення, міграційний вплив молоді та осіб середнього віку із сільської місцевості. Ситуація, коли кризисний стан економіки посилює демографічну кризу притаманна сучасній Україні. Основні напрями поліпшення демографічного капіталу в сільській місцевості повинні базуватись на основних принципах концепції людського розвитку, згідно з якими економіка існує для розвитку людей, а не люди – для розвитку економіки. Ні за яких темпів економічного

зростання суспільний прогрес неможливий, якщо не реалізовані важливі для людини можливості: прожити довге й здорове життя; розширювати й оновлювати знання; мати доступ до засобів існування, які забезпечать гідний рівень життя. Отже, покращення здоров'я, збільшення тривалості життя, зниження безробіття, створення робочих місць, поліпшення якості життя – все це має сформувати сприятливе середовище для довготривалої і продуктивної діяльності сільського населення.

Література

1. Державний комітет статистики України // <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Соціально-економічне становище сільських населених пунктів України / Статистичний збірник. — К. : Державна служба України, 2014.—178 с.
3. Населення України // database.ukrcensus.gov.ua/

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АНТИМОНОПОЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Луцак Р.Л., к.е.н., доцент

Львівська комерційна академія

Антимонопольне регулювання – це процес обмеження монопольної діяльності, що передбачає безпосереднє державне регулювання на конкретних монополізованих ринках, або діяльності конкретних монопольних утворень шляхом централізованого встановлення кількісних і якісних показників [1].

У країнах з розвинутою ринковою економікою процеси антимонопольного законодавства, а відповідно створення конкурентного ринкового середовища з його регулювання, відбуваються по-різному, з урахуванням накопиченого досвіду. Так, на сучасному етапі розвитку

міжнародних економічних відносин склалися три системи антимонопольного регулювання (табл. 1).

Таблиця 1

Моделі антимонопольного регулювання у світовій економіці (складено за [2, с. 67-68])

Назва моделі	Характеристика
Американська	діє в країнах Американського континенту, виходить з принципу формальної юридичної заборони монополістичної практики як такої; найбільш формалізована і жорстка парадигма системи антимонопольного захисту суспільства, що існує вже більше 110 років; інтереси підтримки конкуренції на національному ринку мають явний пріоритет порівняно з іншими завданнями економічного розвитку країн, виняток – захист внутрішнього ринку від демпінгу
Європейська	прийнята в країнах ЄС і низці інших країн, в основу якої покладений принцип контролю і регулювання, склалася набагато пізніше ніж в США – після Другої світової війни; монополістична діяльність, що діє в межах ЄС, у принципі не виключається, не забороняється, але допускається, поки не порушує інституційні положення конкуренції; порівняно з американською системою, підтримка конкуренції має менший пріоритет, ніж забезпечення інтересів європейських бізнес-структур, допускаються способи партнерської взаємодії, що визнаються антиконкурентними в США
Японська	розповсюдилася на Південну Корею і інші нові «азіатські тигри»; підтримка конкуренції між національними бізнес-суб'єктами на внутрішньому ринку не тільки поступається в пріоритетності загальної експортної експансії, але і повністю підпорядкована цій меті; для забезпечення захоплення й утримання позицій на міжнародних ринках допускаються форми партнерської взаємодії, що явно суперечить інтересам конкуренції між національними бізнес-суб'єктами, у т. ч. і на внутрішньому ринку

Антимонопольне законодавство в різних країнах називається по різному. В США – це антитрестівське законодавство, в Японії – антимонопольне, в більшості країн членів ЄС – боротьба з обмеженою діловою практикою. Проте

основи створення системи антимонопольного законодавства, яка визначала правила і порядок захисту конкуренції в різних напрямках, були вперше розроблені в США завдяки прийнятим законам Шермана (1890 р.), Клейтона (1914р.), Робінсона-Патмана (1936 р.).

Так, антитрестівське законодавство США являє собою одну із специфічних форм державного регулювання економіки, спробу регулювати ринкові відносини, рівень і масштаби конкуренції з метою підвищення ефективності економіки. За такої моделі держава дає можливість підприємствам самостійно домагатися успіху – або терпіти невдачі – в залежності від їх статусу на ринках в умовах вільної конкуренції.

Європейська конкурентна політика побудована на принципах регулювання і обмеження монополістичної діяльності, що відрізняється від законодавства американського типу, де монополії є формально заборонені. Зокрема, досить високу ефективність конкурентної політики в європейських країнах забезпечує так званий перехресний контроль, коли процес реалізації конкурентної політики розділений між кількома органами: один здійснює розслідування, другий приймає рішення, третій (дорадчий) дає незалежну оцінку того, що відбувається у сфері конкуренції [3, с. 51-60].

Відзначимо, що розвиток антимонопольного регулювання в Японії відображає її культурно-історичні та соціальні особливості і традиції. Побудоване за принципом американського законодавства японська система протидії трестовим утворенням розглядає конкуренцію в двох аспектах: як відносини між постачальниками однорідної продукції кінцевим споживачам (по горизонталі) і як відносини підприємств-конкурентів (по вертикалі). Жодне підприємство в Японії не може здійснити горизонтальне злиття чи об'єднання, якщо результатом буде значне обмеження конкуренції у відповідній галузі. Зокрема, у японському законодавстві є положення, що обмежують вертикальну інтеграцію і створення монополістичних об'єднань на її основі. Ці положення не мають аналогій в антимонопольному праві інших країн. Також

забороняється цілий ряд підприємств холдингового типу на території Японії, в т. ч. функціонування холдингів з іноземним капіталом.

Література

1. Україна. Закон. Про антимонопольний комітет України : від 26.11.1993 № 3659-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>.
2. Клименко С. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. / С. М. Клименко, Д. О. Барабась, Т. В. Омеляненко, О. С. Дуброва, А. В. Вакуленко. – К. : КНЕУ, 2006. – 527 с.
3. Механізм економічної політики : навч. посіб. / Ю. М. Уманців, О. І. Мінняло, В. І. Косик. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. – 436 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-КАДРОВОГО КАПІТАЛУ ЯК ВАЖЛИВЕ ЗАВДАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ В ТОРГІВЛІ

Мазярко І.С., аспірант

Львівська комерційна академія

В основі удосконалення державної політики регулювання розвитку соціально-трудових відносин об'єктивно знаходиться інститут соціального діалогу, адже він уможливорює процеси визначення, усвідомлення і зближення соціально-трудових інтересів усіх суб'єктів цих відносин. У сфері торгівлі соціальний діалог є об'єктивно необхідною передумовою для формування та ефективної реалізації соціального капіталу, комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності та підвищення таким чином нематеріальної складової конкурентоспроможності, зростання макроекономічної ефективності торгівлі.

Відповідно, важливе завдання соціального діалогу в торгівлі відводиться організації розвитку людського, інтелектуально-кадрового і соціального капіталу [2, с. 9-11]. Соціальний діалог як об'єкт державного регулювання може розглядатися як зріз економічних відносин у соціально-трудої сфері, який є об'єктивно незалежним від усвідомлення цих відносин суб'єктами соціального діалогу, їх соціального значення, та діяльності пов'язаної з трудовою активністю [1, с. 152-153].

Забезпеченість населення України мережею роздрібної торгівлі (підприємств – юридичних осіб) у розрахунку на 10 тис. жителів у 2014 р. до 2007 р. зменшилася на 25,0 %. Спад відбувся, головним чином, у 2009 р. і продовжився до 2014 р., коли на 1000 осіб припадало 12 об'єктів торгівлі, з них 9 магазинів. Необхідно відзначити й те, що при скороченні кількості магазинів відбулось стрімке зростання кількості ринків з продажу споживчих ринків (у т.ч. стихійних), що часто призводить до тінізації споживчого ринку та недостатньо якісного обслуговування населення. Це негативно й у контексті системної реалізації соціального діалогу. Так, частка обороту роздрібної торгівлі на організованих та неформальних ринках у 2014 р. була значною та становила 51,4 %. Додамо, що на стихійних ринках якість товарів та торговельного обслуговування нижчі, а в окремих випадках якість товарів незадовільна і може зашкодити здоров'ю покупців через недостатність контролю за їх якістю і безпечністю.

Негативним є те, що розпочався період зниження забезпеченості населення торговою площею попри зростання показника післякризового 2009 р. Так, у 2014 р. середня торговельна площа одного магазину зменшилася на 3,0 % ($6,2 \text{ м}^2$) відносно попереднього року. Перш за все, вважаємо, що це пов'язано зі зменшенням кількості торговельних підприємств, уповільненням розвитку нових форматів торгівлі, таких як супермаркети, гіпермаркети, магазини самообслуговування. Порівнюючи показники 2014 р. з попереднім роком відзначимо зменшення кількості універсамів, супермаркетів – на 191 од. (13,2 %), гіпермаркетів – на 125 од. (82,2 %), універмагів – на 8 од. (30,8 %), а

також магазинів самообслуговування – на 483 од. (6,8 %).

Поряд із зменшенням фізичного навантаження на торговий персонал, значно зростає роль особистих якостей, здібностей і професійних навичок працівників та виникає необхідність швидкого орієнтування, спостережливості, урівноваженості, оволодіння основами психології торгівлі [3, с. 456-459].

Хоча до 2014 р. було досягнуто істотних позитивних зрушень, але їх сукупність не стала достатньою для інтенсивного розвитку роздрібної торгівлі, оскільки Україна за окремими важливими кількісно-якісними характеристиками суттєво відстає від розвинутих країн та навіть держав пострадянського простору (650 м² – середньоєвропейський рівень забезпеченості населення торговою площею, 520 м² – у м. Москві, 286 м² – Республіці Білорусь). Відповідно, належна якість торговельно-технологічного процесу та обслуговування покупців на вітчизняних підприємствах торгівлі в цих умовах не може бути в достатній мірі забезпечена. Більше того, залишається низьким технічний та технологічний рівень стаціонарної мережі торговельних підприємств. В більшості підприємств торгівлі технологічна політика зорієнтована переважно на зовнішнє оформлення інтер'єрів, а їх оснащення сучасним торговельним обладнанням, транспортними засобами, особливо в сільській місцевості та малих населених пунктах є недостатнім.

Особливо низькою залишається забезпеченість саме сільського населення торговою площею. У 2014 р. торговельна площа у розрахунку на один магазин у міських поселеннях була у 4,3 рази більшою, ніж у сільських. Зокрема, через скорочення торгової мережі споживчої кооперації, незадовільне постачання товарів, їх вузький асортимент роздрібний товарооборот у сільській місцевості упродовж 2007-2014 рр. не перевищував 10,0 % загального обсягу роздрібного товарообороту по Україні. Це змушує сільське населення купувати частину товарів у містах.

Отже, зміна форм і форматів торгівлі об'єктивно позначається та впливає на особливості функціонування сфери соціально-трудова відносин, концентрація та осучаснення торгівлі є тенденцією позитивною, але, з іншого,

призводить до витіснення з ринку дрібніших учасників і посилення таким чином монополізації галузі. Відтак, органам державного регулювання потрібно звернути увагу на всі ці зміни і прямо чи опосередковано врахувати їх при удосконаленні соціального діалогу в галузі.

Література

1. Довбня В. В. Проблемы и противоречия социально-трудовых отношений в переходной экономике Украины / В. В. Довбня // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Економічна серія. – 2000. – № 468.– С. 152-157.
2. Кріс А. Внутрішня торгівля / А. Кріс, Ж. Жалпе. – [пер. з фр.]. – [общ. ред. В. С. Загашвили]. – М. : Прогресс-Универс, 1993. – 285 с.
3. Організація торгівлі : підруч. – [2-ге вид, прероб. та доп.] / за ред. В. В. Апопія. – К. : ЦНЛ, 2005. – 616 с.

СТРАТЕГІЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В АГРАРНІЙ СФЕРІ РЕГІОНУ

Нежданова Д.М., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Одним з найактуальніших завдань розвитку економіки України в ринкових умовах є створення відповідних умов для ефективного функціонування суб'єктів господарювання. При цьому дуже важливим є створення сприятливих умов для сільськогосподарського виробництва, удосконалення організаційно-економічних відносин в цій сфері, розвитку міжгосподарських зв'язків та методів управління раціональним використанням обмежених виробничих ресурсів і, зокрема, земельних.

На сучасному етапі більшість сільськогосподарських підприємств потерпають від незадовільного рівня стратегічного та оперативного планування. Тобто, можна стверджувати, що на практиці забезпечення ефективної роботи господарюючих суб'єктів сільського господарства залежить не тільки сьогодні, але й у перспективі, як ближній, так і віддаленій, від ступеня освоєння методології і застосування методів стратегічного управління підприємством у ринкових умовах господарювання.

Стосовно самого поняття "стратегія" що використовується в сфері управління підприємством, то це є довгостроковий комплексний план (програма) дій керівництва з відповідним колективом. Такий план чи програма має бути спрямований на досягнення підприємством чітко визначених цілей. Він ґрунтується на реальних можливостях певного господарюючого суб'єкта та економічних умов, у яких це підприємство функціонує.

Стратегію ще можна розуміти як план управління підприємством, спрямований на закріпленні його позицій, задоволення потреб та досягнення визначених цілей, або дії та підходи управлінського персоналу щодо досягнення визначених показників виробничо-господарської діяльності. Стратегія – це комбінація із запланованих дій та швидкої адаптації до нових досягнень та нової диспозиції на полі конкурентної боротьби. Встановлення основних довгострокових цілей та намірів організації, а також напрямку дій і ресурсів, які необхідні для досягнення цих цілей.

Стратегія ефективного використання земельних ресурсів, у широкому розумінні, визначається як система цілей та способів їх досягнення, спрямованих на реалізацію інтересів господарюючих суб'єктів. Основними елементами визначення стратегії ефективного використання земельних ресурсів є предмет, об'єкт, суб'єкт та принципи побудови організації земельних відносин в аграрних формуваннях.

Предметом стратегії ефективного використання земельних ресурсів є система взаємозв'язків та взаємовідносин між суб'єктами господарювання.

Об'єктом стратегії є сукупність організаційно-економічних процесів у діяльності господарюючих суб'єктів сільського господарства. Ця діяльність спрямована на отримання прибутку на основі поєднання індивідуальної і суспільної вигоди на засадах самостійності, ризику, відповідальності та інноваційності.

Суб'єктами стратегії ефективного використання земельних ресурсів є сільськогосподарські підприємства та держава, де інтереси суб'єктів аграрної сфери господарювання представлені безпосередньо, а інтереси держави - опосередковано, через різноманітні інститути.

Принципи побудови стратегії ефективного використання земельних ресурсів у сільськогосподарських підприємствах регіону повинні відображати як тактичні, так і стратегічні напрямки. Частина їх є постійними, тобто не змінюється протягом часу реалізації стратегії. Інша їх частина може мати кон'юнктурний характер, тобто коригуватись залежно від ситуації, що складається на певному підприємстві.

Основні принципи побудови стратегії ефективного використання земельних ресурсів в сільськогосподарських підприємствах такі. Перший принцип ґрунтується на взаємозв'язку стратегії ефективного використання земельних ресурсів у регіоні та стратегії економічного розвитку держави в цілому. Другий принцип стратегії це правовий, де всі суб'єкти аграрного виробництва повинні працювати винятково в рамках чинного правового поля та активно впливати на його формування з метою реалізації власних інтересів, тобто для одержання максимуму прибутку. При цьому держава не лише активно формує правове поле для суб'єктів господарювання, а також і здійснює управлінську функцію, яка складається з економічних та адміністративних методів управління.

На стратегію ефективного використання земельних ресурсів впливає принцип врахування природних та економічних умов, в яких функціонує підприємство, тобто спочатку потрібно здійснити аналіз сучасного стану земельних угідь, а потім обрати напрям виробничої діяльності у відповідності з

проведеним аналізом. При цьому необхідно враховувати особливості використання земельних ресурсів у сільськогосподарських підприємствах на регіональному рівні.

Надзвичайно важливим у цьому плані є принцип програмно-цільового підходу до розробки стратегії ефективного використання земельних ресурсів в сільськогосподарських підприємствах, тобто здійснення сукупності планових, організаційних, економічних заходів, які дозволятимуть спрямовувати діяльність суб'єктів господарювання на досягнення поставленої мети.

Основним завданням при розробці стратегії ефективного використання земельних ресурсів у регіоні є підвищення ефективності господарювання сільськогосподарських підприємств з метою одержання ними максимального ефекту (прибутку) при найменших затратах виробництва з розрахунку на одиницю продукції і раціональному використанню земельних ресурсів.

Література

1. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: монографія / В. Г. Андрійчук // К. : КНЕУ, 2005. – 292 с.
2. Корчинська О. А. Ефективність використання сільськогосподарських угідь: теоретичний і практичний аспекти / О. А. Корчинська // Землеустрій і кадастр. – 2008. – № 1. – С. 52-59.

МОНІТОРИНГ АСИМЕТРІЇ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ

Нестеренко Л.Є., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Справедливість або несправедливість економічної та соціальної організації суспільства в територіальному аспекті може бути оцінена з двох

точок зору. По-перше, з точки зору відповідності соціальної забезпеченості території її економічним потенціалом і економічним зусиллям. По-друге, з точки зору величини територіального розшарування суспільства. З метою своєчасного виявлення подібних відхилень слід регулярно проводити моніторинг та діагностику відповідності рівнів економічного і соціального розвитку територій. Подібний аналіз може мати певне значення і для оцінки системи територіального управління адміністративними районами регіону.

Оцінка рівня соціального та економічного становища територій може бути використана також для обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення бюджетної та інвестиційної політики. Наявність факту розшарування суспільства в територіальному аспекті актуалізує необхідність створення адекватної системи управління нерівністю територій, що дозволяє, з одного боку, задіяти мотиваційно-стимулюючі механізми, а з іншого – виключити соціальні вибухи в суспільстві і певною мірою вирішити проблему соціальної справедливості.

Важлива проблема, яка постає перед органами регіонального управління в зв'язку з цим, полягає в необхідності розробки технології кількісного визначення досягнутих територіями (районами) рівнів економічного і соціального розвитку.

Асиметрія є категорією симетрії і трактується як її порушення. Поруч економістів пропонується розглядати асиметрію як відхилення (або відмінність) властивостей і параметрів певного об'єкта (об'єктів) від якогось стандарту, норми, нормального або типового стану властивостей і параметрів для подібного роду систем. Норма або стандарт виступають в даному випадку в якості одиниці шкали вимірювання асиметрії. У якості подібних стандартів можна розглядати такі параметри, як прожитковий мінімум, споживчий кошик і т.п.

Отже, відхилення від цих значень в ту чи іншу сторону покажуть ступінь асиметричності даного параметра з того чи іншого регіону. Сукупність усіх подібних відхилень і буде характеризувати економічну асиметрію в

регіональному аспекті, тобто стійкі в часі і просторі розриви в рівні економічного розвитку регіонів. У загальному випадку асиметрія пов'язана з регіональними (місцевими) поділами на сильних – слабких, донорів – реципієнтів, лідерів – аутсайдерів та ін. Найбільш підходящим прикладом застосування на практиці соціальних стандартів, що мають кількісну форму вираження, є категорія “прожитковий мінімум”. Зростаюча асиметрія економічних і соціальних умов, а також небезпека автаркії і протекціонізму представляють реальну загрозу для національної безпеки.

Основною умовою існування демократичної держави (федеративного або унітарного) є збереження капіталу. Найбільш важливим у розвитку вільного демократичного і сучасного суспільства є вільний доступ усіх громадян до основних товарів і послуг. Проблема полягає не у вирівнюванні положення регіонів, а у вирівнюванні рівня доступу всіх громадян, незалежно від місця їх проживання до життєво необхідних благ. Оцінювана в динаміці асиметрія в різних областях може бути циклічним процесом, викликаним підйомом і кризою. Крім того, на неї можуть впливати фактори зміни обраних критеріїв та індикаторів.

У методологічному плані виділяються два типи асиметрії: якісна і кількісна. Кількісна асиметрія оцінюється за допомогою параметрів (характеристик) регіональних ситуацій, які можуть бути коректно виражені сукупністю чисельних значень і (або) їх інтегральною величиною. Якісна асиметрія оцінюється на основі стійких уявлень про регіональний “благо” або регіональних “цінностях”, порівняння з якими дозволяє визначати ступінь (“норма”, “краще”, “гірше” тощо) наближення або відхилення від аксіологічного критерію. Якісні та кількісні оцінки доповнюють один одного, причому тільки наявність перших дозволяє осмислити весь спектр приватних кількісних характеристик кожної регіональної ситуації і проблеми як щось цілісне.

Регіональна асиметрія є політико-правова і соціально-економічна категорія, що відображає стійкі в часі відхилення властивостей і параметрів

регіональних систем від їх критеріальних значень. Існування жорсткого зв'язку між соціальною та економічною сферами виробництва, більш того, наявність тісного фінансової залежності першої від другої, а також експериментальні розрахунки показують, що застосування суто соціального підходу до виявлення асиметрії в регіональному розвитку виявляється недостатнім для найбільш повного розкриття змісту цього поняття. У зв'язку з цим необхідно розкрити категорії соціальної та соціально-економічної асиметрії.

Соціальна асиметрія – це стійкі розриви (або відхилення) у часі і просторі в параметрах регіональних соціальних систем щодо деяких заданих стандартів (значень) у регіональному розрізі незалежно від рівня економічного розвитку порівнюваних регіонів. Очевидно, що в даному визначенні фіксується лише результат і не відображається зв'язок з причинами, що зумовили його виникнення. Для встановлення соціальної асиметрії з урахуванням економічного стану регіональної системи, від якого безпосередньо залежить досягнення тих чи інших соціальних стандартів та умов розвитку, необхідний аналіз категорії “соціально-економічна асиметрія”.

Соціально-економічна асиметрія – це стійкі розриви (або відхилення) у часі і просторі в умовах та результати розвитку об'єктів соціальної сфери в регіонах щодо законодавчо або нормативно встановленої системи соціальних стандартів (або певних розрахунковим шляхом), що мають наукове обґрунтування, і рівня економічного розвитку регіонів . Скорочення цих розривів забезпечує вирівнювання умов для більш повної реалізації конституційних прав громадян в задоволенні соціальних потреб, а в довгостроковому плані сприяє розвитку країни в цілому.

Література

1. СИМЕТРИЯ І АСИМЕТРИЯ РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ// [Електронний ресурс], — режим доступу: <http://moyaosvita.com.ua/geografija/simetriya-i-asimetriya-rozmishhennya-produktivnix-sil/>

ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Нетовканий Д.В., спеціаліст

Миколаївський національний аграрний університет

Інвестиції відіграють центральну роль в економічному розвитку країни і визначають загальне зростання економіки. Від ефективності інвестиційної діяльності залежать стан аграрного виробництва, рівень технічної оснащеності основними засобами аграрних підприємств, можливості структурної перебудови економіки, вирішення соціальних і екологічних проблем. Незважаючи на активізацію інвестиційної діяльності в Україні, позитивні тенденції в інвестиційній сфері аграрного сектору економіки ще не набули сталого характеру. Крім цього, ринкова організація економічної діяльності будується на вільному розподілі інвестицій із властивими йому особливостями регіональних і галузевих умов інвестування. У зв'язку з цим, набуває актуальності проблема покращення інвестиційного клімату України, що сприятиме інвестиційній привабливості вітчизняних сільськогосподарських підприємств.

Роль інвестиційної діяльності як вирішального фактора підвищення ефективності виробництва, забезпечення стабільного економічного зростання постійно збільшується і в сучасних умовах для аграрних підприємств є пріоритетним напрямком. Необхідною умовою розвитку будь-якої галузі сільського господарства є цілеспрямована інвестиційна діяльність. При цьому ефективна економічна діяльність підприємств залежить певною мірою від форм і обсягів інвестицій, оскільки вони формують виробничий потенціал підприємств агропромислового комплексу на основі нової науково-технічної бази, тобто стимулюють зростання технічного прогресу, яке, в свою чергу,

забезпечує структурні зрушення у народному господарстві і підвищує якість показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях.

Основним показником якості продукції сільського господарства в Європі є розвиток вирощування органічної продукції. Українська земля за 20 років облогування не бачила не лише гербіцидів, пестицидів, а й мінеральних добрив. Тобто українська с/г продукція екологічно чиста. Органічні продукти (від англ. organic food) — це продукція сільського господарства та харчової промисловості, яка виготовлена відповідно до затверджених правил (стандартів), що передбачають мінімізацію використання пестицидів, синтетичних мінеральних добрив, регуляторів росту, штучних харчових добавок, а також забороняють використання генетично-модифікованих продуктів (ГМО).

Враховуючи той факт, що Україна вже займає провідні позиції на світовому ринку органічної продукції та має значний потенціал для подальшого нарощування виробництва екологічно чистих продуктів харчування і задоволення як зростаючого внутрішнього попиту, так й збільшення обсягів експортних поставок, вважаємо, що розвиток органічного сільського господарства слід розглядати як один з пріоритетних напрямів інвестування й впровадження інноваційних розробок. Конкурентні переваги України в цій сфері можна охарактеризувати за наступними напрямками.

Література

1. Мусієнко О.Л. Інвестиційна привабливість як складова системи управління підприємства аграрного виробництва. / О.Л Мусієнко// Ефективна економіка .- №10, 2013
2. Одотюк І.В, Фащевська О.М, Дульська І.В, Ткачова О.А. Перспективні сфери інвестування інноваційних розробок в Україні./ І.В.Одотюк, О. М.Фащевська, І.В.Дульська, О.А.Ткачова// Ефективна економіка –№6,2011

РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Павлюк С.І., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

Сільський розвиток – процес, при якому забезпечується гармонійний соціоекономічний прогрес сільської місцевості на основі самоорганізації сільських громад із максимально можливим використанням чинників ендогенного розвитку (місцевих активів) при їх поєднанні із зовнішніми можливостями. Створення економічного підґрунтя для підвищення якості життєвого середовища для сільського населення повинно відбуватися за рахунок розвитку громади [1].

З метою формування самодостатніх територіальних громад було прийнято Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», метою якого є формування спроможних, самодостатніх територіальних громад, які б володіли відповідними матеріальними, фінансовими ресурсами, територією та об'єктами соціальної інфраструктури, необхідними для ефективного виконання покладених на їхні органи місцевого самоврядування завдань та функцій та покращення якості надання адміністративних, соціальних, громадських послуг жителям територіальних громад [2].

Світова практика свідчить, що місцеві (територіальні) громади можуть внести суттєвий вклад у вирішення проблем бідності, становлення сільської економіки та розвиток соціально-орієнтованого малого підприємництва.

Одним з прикладів посилення врядування за участі громад з метою покращення умов проживання людей в межах сільських територіях в Україні є започаткований у 2007 році Проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», який фінансується Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) та Європейським Союзом. За підтримки ПРООН місцеві громади встановлюють та підтримують партнерські відносини з центральними

та місцевими органами влади, приватним сектором та міжнародними донорами і тим самим покращують місцеву інфраструктуру, забезпечують трудову зайнятість, сприяють підприємництву, а також поліпшують якість надання найважливіших соціальних послуг (в освіті, медицині тощо).

Спільний проект Європейського Союзу та Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» активно діє по всій території України з 2008 року. Більше 2,6 млн осіб у понад 2000 сіл покращили своє життя завдяки реалізації мікропроектів щодо відновлених дитячих садків та шкіл (664), медичних пунктів (118), доступу до якісної води (110), охорони довкілля (9), енергозберігаючого вуличного освітлення (706) [3].

Складовими економічного розвитку сільських територій Проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», передбачається створення нових та надання підтримки існуючим неприбутковим багатопрофільним сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам для створення нових робочих місць та отримання доходу у сільській місцевості.

Загалом з початку проекту (2007-2015 роки) було створено 47 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, загальною чисельністю 1491 осіб, а це 1018 домогосподарств, причому на кожний кооператив в середньому припадає 62 домогосподарства. В рамках проекту сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи запроваджують власні економічні ініціативи – мікропроекти, а саме з вирощування овочів та фруктів, виробництво молока. Проект передбачає закупівлю обладнання (наприклад, трактора та запчастин, ванни для охолодження молока) або створення структур (наприклад, «зеленого дому»), які сприяють виробництву або обробці сільськогосподарської продукції за рахунок використання нових технологій.

Станом на кінець 2015 року загальна вартість таких мікропроектів склала 16,2 млн грн, або 344 680 грн у середньому на один проект. Причому 77% від загальної суми фінансування це кошти ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», 17% – власні внески членів кооперативів, 5,6% – кошти місцевих органів влади та 0,4% – приватних донорів [3].

Проект надає підтримку обласним та місцевим органам влади щодо поширення кращих практик та досвіду із спільного планування та подальшого поширення підходу, орієнтованого на громаду. Діяльність Проекту спрямовано на відновлення соціальної та комунальної інфраструктури в таких пріоритетних сферах діяльності громад, як енергоефективність, охорона здоров'я, охорона навколишнього середовища, водопостачання спільно з розвитком малого аграрного бізнесу.

Проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» застосовує цілісний підхід щодо сприяння сталому місцевому розвитку та демократичному місцевому врядуванню шляхом об'єднання моделі розвитку громад, яка є ефективною з точки зору витрат та досягнення результатів та вартою розповсюдження, із дорадчими послугами щодо національної політики та розбудовою спроможності місцевих органів влади.

Підсумовуючи вищевикладене, відмітимо, що реалізація Проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» забезпечує соціально-економічний розвиток сільських територій та оптимальну комунікаційну структуру між громадою, органами виконавчої влади і місцевого самоврядування, є дуже ефективним та діючим механізмом місцевого розвитку.

Література

1. Бородіна О.М. Соціальні інновації в системі сільського розвитку: концептуальні підходи / О.М. Бородіна // Економіка України. – 2010. – №9. – С. 68-77.
2. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 року № 157-VIII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-viii>).
3. Річний звіт про діяльність проекту МРГ 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cba.org.ua/images/stories/Ukr_Edited_APR-2015_Final_2.pdf.

СУТНІСТЬ ТА ДЖЕРЕЛА САМОФІНАНСУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ ТОРГІВЛІ

Стефанишин О.Б., старший викладач

Львівський інститут Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Сучасні макроекономічні проблеми в Україні призвели до скорочення обсягу власних фінансових ресурсів суб'єктів господарювання в тому числі сфери торгівлі та ускладнення доступу до зовнішніх джерел фінансування, погіршення фінансового стану та ліквідності, зниження фінансової незалежності.

Питання фінансового забезпечення суб'єктів господарювання на теоретично-прикладному рівні завжди були в центрі сучасних досліджень В. Базилевича, Г.Кірейцева, В.Опаріна, В. Оспіщева, О.Терещенка, С.Юрія та інших. Проте ще недостатньо досліджені питання фінансового забезпечення сфери торгівлі. Актуальність дослідження випливає з того, що фінансове забезпечення є запорукою стабільного функціонування і подальшого розвитку будь-якого господарюючого суб'єкта, в тому числі сфери торгівлі.

У практичній діяльності процес фінансового забезпечення реалізується за допомогою основних методів фінансового забезпечення, які в свою чергу, проводяться за допомогою фінансових інструментів, що мають свої важелі впливу.

Основними методами фінансового забезпечення торгівлі є: самофінансування, кредитування та бюджетне (державне, зовнішнє, безповоротне), донорське фінансування.

В сучасних умовах, що притаманні економічній системі України, суб'єкти господарювання в тому числі торгівельної сфери, у першу чергу розраховують на внутрішні фінансові джерела та ресурси, а зовнішні джерела – відіграють регулюючу і допоміжну роль.

Самофінансування – це ефективне використання власних коштів в процесі задоволення як поточних потреб так і потреб розширеного відтворення суб'єктів господарювання (сфери торгівлі) з метою досягнення поставленої мети. Самофінансування ґрунтується на самостійності у прийнятті рішень та зацікавленості у результатах і пов'язане із справжньою фінансовою незалежністю суб'єкта господарювання. Джерела самофінансування включають амортизаційні відрахування, нерозподілений прибуток, результати вибуття активів, суми страхових відшкодувань збитків, пов'язаних із втратою майна, суми одержані від ліквідації, продажу основних засобів.

Важливим джерелом самофінансування діяльності суб'єктів господарювання сфери торгівлі служать амортизаційні відрахування. Вони відносяться до витрат підприємства, відображаючи знос основних засобів і нематеріальних активів, і надходять у складі грошових коштів за реалізовані товари та послуги. Їх призначення – забезпечувати не тільки просте, але й розширене відтворення. Перевага амортизаційних відрахувань як джерела коштів полягає в тому, що вони існують при будь-якому фінансовому становищі підприємства і завжди залишаються в його розпорядженні. Проте, доводиться констатувати, що як і в інших галузях, на сьогодні в торгівлі амортизація не виконує відтворювальну функцію в повному обсязі.

Самофінансування за рахунок прибутку може здійснюватися відкритим та прихованим способом, в залежності від засобу відображення прибутку у звітності, а саме у балансі.

Відкрите самофінансування – тезаврація прибутку – це спрямування його на формування власного капіталу підприємства з метою фінансування інвестиційної та операційної діяльності. Величина тезаврації відповідає обсягу чистого прибутку, який залишився в розпорядженні підприємства після сплати всіх податків та нарахування дивідендів. Тезаврація прибутку здійснюється з метою розширення обсягів фінансово-господарської діяльності підприємства за такими двома основними напрямками – поповнення оборотного капіталу та фінансування необоротних активів [1].

Щодо прихованого фінансування, цей метод фінансування пов'язаний із використанням прихованого прибутку. Приховане самофінансування здійснюється за рахунок прибутку до оподаткування у результаті формування прихованих резервів. На практиці реалізується як відстрочка сплати податків і виплати дивідендів. Грамотно використовуючи облікову політику, за допомогою інструментарію прихованого самофінансування можна забезпечити стабільне джерело фінансового забезпечення.

На жаль, в сьогоdnішніх умовах господарювання збитковість підприємств сфери торгівлі, що за остання два роки значно збільшилась, не дозволяє використовувати найбільше джерело внутрішнього фінансування – прибуток.

Як висновок, слід наголосити на тому, що самофінансування має ряд вагомих переваг, а саме: кошти не потрібно повертати та сплачувати винагороду за користування ними, відсутність витрат при мобілізації коштів, не потрібно надавати кредитне забезпечення, підвищується фінансова незалежність та кредитоспроможність підприємства [2].

Однак, потрібно враховувати, що фінансування діяльності підприємства лише за рахунок власних фінансових ресурсів, по-перше, не завжди можливе, а по-друге, економічно не доцільне. Тому подальші наші дослідження будуть стосуватися вивчення можливостей використання альтернативних методів фінансового забезпечення.

Література

1. Бачинський В.В. Тезаврація прибутку як важливий напрямок самофінансування суб'єктів господарської діяльності [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2009/Economics/41913.doc.htm.
2. Ткаченко Є. Ю. Оцінка рівня самофінансування підприємства на основі руху грошових коштів [Електронний ресурс] / Є. Ю. Ткаченко // Збірники наукових праць бібліотеки ім. Вернадського. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vznu/eco/2008_1/2008-26-06/tkachenko.pdf.

СТРУКТУРА ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сук О.П., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Одним із факторів забезпечення конкурентоспроможності України і підвищення якості життя людей є раціональне управління земельними ресурсами, що пов'язане з реформуванням земельних відносин країни. У сучасних умовах господарювання важливим питанням з точки зору методологічних обґрунтувань виступає пошук економічних інструментів впливу на ринок землі на підставі порівняльного аналізу економічних оцінок земельних ресурсів, а також розробка практичних рекомендацій щодо їх впровадження [1].

Земельні ресурси, як найважливіша частина природного фонду, є головним засобом виробництва у сільському і лісовому господарстві, та просторовим базисом для розміщення цих галузей виробництва, інших природних ресурсів, що обумовлює необхідність їхнього кількісного обліку. Основним завданням цього заходу є характеристика кожної земельної ділянки, землеволодіння і землекористування щодо їхніх розмірів, складу угідь, їх підвидів відповідно до прийнятої класифікації.

Розподіл земельних угідь за категоріями землевласників та землекористувачів в Миколаївській області станом на кінець року приведено в таблиці 1.

Переважає більшість земельної площі перебуває у власності та користуванні сільськогосподарських підприємств – 40,6 %. Причому, на одне сільськогосподарське підприємство припадає в середньому 139,6 га земельної площі, в тому числі – 137,4 га сільськогосподарських угідь, з яких – 129,9 га ріллі, в той час, як на одного власника землі і землекористувача припадає всього 0,34 га загальної площі та 0,32 га сільськогосподарських земель.

Таблиця 1 Розподіл земельних угідь за категоріями землевласників та землекористувачів Миколаївської області
станом на кінець року, тис. га

Показник	2000р.	2005р.	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.		2014 рік у % до 2000 року	
							тис. га	%		
<i>Усього земель (за територією)</i>										
Загальна земельна площа	2458,5	2458,5	2458,5	2458,5	2458,5	2458,5	2458,5	100,0	100,0	100,0
у т. ч.: сільськогосподарські угіддя	2013,3	2010,9	2008,9	2008,6	2007,1	2006,7	2006,2	81,6	100,0	99,6
з них: рілля	1698,0	1697,8	1698,3	1698,1	1698,9	1699,0	1699,2	69,1	100,0	100,1
багаторічні насадження	36,5	36,1	36,2	36,2	35,8	35,7	35,7	1,5	100,0	97,8
сіножаті та пасовища	273,1	273,7	271,2	271,2	269,3	268,9	268,2	10,9	100,0	98,2
<i>Сільськогосподарські підприємства</i>										
Кількість господарств, одиниць	5259	5575	6551	6724	7070	7159	7149	х	х	135,9
Загальна земельна площа – всього	1633,1	1087,4	1075,0	1061,1	1038,7	1000,2	998,2	100,0	40,6	61,1
- в розрахунку на одне господарство	310,5	195,0	164,1	157,8	146,9	139,7	139,6	х	х	45,0
у т. ч.: сільськогосподарські угіддя – всього	1587,8	1063,5	1057,5	1044,5	1022,2	984,4	982,5	98,4	49,0	61,9
- в розрахунку на одне господарство	301,9	190,8	161,4	155,3	144,6	137,5	137,4	х	х	45,5
з них: рілля – всього	1428,5	986,6	996,6	985,6	965,5	929,9	928,5	93,0	54,6	65,0
- в розрахунку на одне господарство	271,6	177,0	152,1	146,6	136,6	129,9	129,9	х	х	47,8
багаторічні насадження	22,9	15,9	13,5	13,1	13,0	13,0	12,9	1,3	36,1	56,3
сіножаті та пасовища	133,4	60,6	47,5	45,7	43,7	41,5	41,1	4,1	15,3	30,8
<i>Господарства населення</i>										
Загальна земельна площа	265,2	735,6	746,4	758,2	781,6	803,2	808,5	100,0	32,9	304,9
у т. ч.: сільськогосподарські угіддя	253,2	720,1	728,9	740,5	763,7	786,0	791,3	97,9	39,4	312,5
з них: рілля	216,2	633,1	645,9	654,9	678,5	707,0	712,4	88,1	41,9	329,5
багаторічні насадження	11,4	13,9	16,6	17,1	16,9	17,0	17,1	2,1	47,9	150,0
сіножаті та пасовища	25,6	72,8	66,2	68,3	68,1	61,8	61,6	7,6	23,0	240,6

Слід також відзначити, що порівняно з 2000 роком загальна площа земель, що перебуває у власності та користуванні сільськогосподарських підприємств Миколаївської області зменшилась на 38,9 % при збільшенні їх чисельності на 35,9 %, що призвело до зменшення площі в розрахунку на одне підприємство на 55,0 %. Схожа динаміка спостерігається відносно площі сільськогосподарських угідь, ріллі, багаторічних насаджень, сіножатних та пасовищ – їх площі відповідно зменшились на 35,0, 43,7 та 69,2 %. При цьому загальна площа земель, що перебуває у власності та користуванні господарств населення зростає на 204,9 %.

Структура земель, які знаходяться у власності та користуванні сільськогосподарських підприємств та господарств населення значно відрізняється. Так, у сільськогосподарських підприємствах частка ріллі складає 93,0 %, що на 4,9 в. п. переважає даний показник по господарствах населення. При цьому частка багаторічних насаджень, сіножатних та пасовищ відповідно на 11,8 та 7,6 в. п. менша від даного показника по господарствах населення.

В цілому можемо зазначити, що незважаючи на деяку позитивну динаміку на шляху становлення структури земельного фонду області до оптимальних показників, ситуація у сфері земельних ресурсів та землекористування залишається вкрай критичною. Дисбаланс у структурі земельних угідь погіршується значною роздрібненістю цих земель серед власників та землекористувачів. Для вирішення цієї проблеми особливо гостро постає необхідність запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення, що дасть змогу власникам земельних часток повністю реалізувати своє право власності на земельні частки, а також створить нові сприятливі можливості для консолідації земель сільськогосподарського призначення та управління в цілому.

Література

1. Ступень М. Г. Шляхи вдосконалення раціонального використання земель сільськогосподарського призначення / М. Г. Ступень, М. С. Богіра // Землевпорядний вісник. – 2007. – № 5. – С.33-36.

НАПРЯМИ ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ СОБІВАРТОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Ярошенко Р.І., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Собівартість продукції є одним із найважливіших економічних показників господарської діяльності підприємства, в якому відображаються зростання продуктивності праці, економія ресурсів, технічний прогрес.

Собівартість використовується як основний інструмент управління виробництвом та забезпечення діяльності підприємства на принципах комерційного розрахунку, що передбачає зіставлення витрат підприємства з його доходами, собівартості продукції з прибутком, отриманого від її реалізації.

Іншими словами, собівартість вважають сумою всіх витрат на створення продукції, вираженою у грошовій формі, одночасно зазначаючи, що собівартість продукції – це об'єктивна економічна категорія, а її існування зумовлене, насамперед, тим, що кожне підприємство мусить у межах собівартості відшкодувати витрачені ним ресурси, щоб безперервно продовжувати виробництво. Отже, собівартість забезпечує процес відтворення виробництва, охоплюючи витрати підприємства, пов'язані з цим процесом, тобто її основу становлять затрачені засоби виробництва та оплата праці.

Показник собівартості використовується для оцінки економічної ефективності використання основних і оборотних засобів виробництва, вибору оптимальних варіантів організації управління, внутрішньогосподарських і міжгосподарських економічних зв'язків, при вирішенні питань впровадження нової техніки і технології, підвищення якості продукції тощо.

Собівартість як економічний показник використовують для:

- оцінки рівня господарювання підприємства та його структурних підрозділів;
- контролю за ефективністю витрачених ресурсів;
- визначення економічної ефективності інвестиційної та інноваційної діяльності, впровадження заходів щодо забезпечення більш ефективного процесу господарювання;
- розробки і встановлення цін на продукцію (роботи, товари і послуги);
- визначення економічної доцільності та вигідності здійснення підприємницької діяльності за різними об'єктами господарювання.

При обґрунтуванні шляхів зниження собівартості продукції рослинництва, насамперед, потрібно пам'ятати, що з підвищенням продуктивності земельних угідь знижується собівартість. Отже, фактори, що зумовлюють таке підвищення, можна розглядати як фактори зниження собівартості продукції рослинництва. Серед них особливе значення мають [1]:

- впровадження прогресивних систем землеробства, науково обґрунтованих сівозмін і передової технології виробництва;
- послідовна інтенсифікація виробництва;
- впровадження у виробництво кращих сортів рослин, дотримання всіх вимог і передових способів вирощування сільськогосподарських культур;
- дотримання вимог при внесенні органічних та мінеральних добрив з метою забезпечення позитивного балансу гумусу;

- удосконалення галузевої структури підприємств з орієнтацією на вимоги ринку, досягнення при цьому раціональної концентрації виробництва, що забезпечує краще використання ресурсів, більш швидке запровадження досягнень науки, техніки, передової практики.

Важливим фактором зниження собівартості продукції є підвищення продуктивності праці на основі комплексної механізації та автоматизації виробництва і раціональної побудови організаційної структури приватних підприємств, впровадження в них досконалого внутрішньогосподарського економічного механізму та ефективних орендних відносин.

Істотного зниження собівартості продукції можна досягти завдяки вдосконаленню системи управління виробництвом і впровадженню наукової організації праці. Ці заходи забезпечують зменшення накладних витрат, а отже, і зниження собівартості продукції рослинництва.

Аграрні підприємства з високорозвинутим сільським господарством для знаходження найбільш ефективних галузей сільськогосподарського виробництва складають по кожній з них виробничий бюджет. Він являє собою визначені по відповідній галузі всі види постійних та змінних витрат, а також доходи в розрахунку на одиницю площі з метою визначення прибутковості. Особливістю розрахунку таких бюджетів у названих країнах є те, що нерідко до уваги беруться, крім загальноприйнятих видів витрат, і так звана віддача на землю. Вона розглядається як специфічний елемент витрат, який повинен відшкодовуватися вартістю реалізованої продукції і який має бути достатній для покриття витрат, пов'язаних з відтворенням землі. Віддача на землю за умови, що вона є товаром, може бути визначена як добуток процентної ставки за довгостроковими банківськими вкладками на ринкову вартість гектара землі або може бути розрахована з орієнтацією на величину орендної плати за землю [2].

Собівартість продукції підприємства є найважливішим узагальнюючим показником економічної ефективності її виробництва. У ній відображаються всі сторони господарської діяльності. Від її рівня залежать фінансові

результати діяльності підприємств, темпи розширеного виробництва і, звичайно ж, їх фінансовий стан. Зниження собівартості продукції сприяє збільшенню прибутку та підвищенню конкурентоспроможності. Отже, за умови постійного пошуку нових методів і факторів зниження собівартості продукції діяльність підприємств в Україні може вийти на новий, більш ефективний рівень функціонування.

Література

1. Коваленко Ю. С. Сільськогосподарське підприємство в ринковому середовищі / Коваленко Ю. С. — К. : ІАЕ УААН, 2000. — 200 с.
2. Андрійчук В. Г. Економіка аграрного підприємства. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Андрійчук В. Г. — К. : КНЕУ, 2000. — 355 с.

Секція 3. Формування інноваційної стратегії підприємств і механізм її реалізації

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ І МЕТОДИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Бондюченко Ю.В., студентка 2 курсу

Обозна А.О., к.е.н., доцент

*ВП «Миколаївська Філія Київського Національного Університету
Культури і Мистецтв»*

Стратегічне управління є ніщо інше, як діяльність, направлена на розробку та реалізацію ключових цілей підприємства, що забезпечують його розвиток та процвітання.

Іншими словами, стратегічне управління – це процес вибору дієвої стратегії розвитку підприємства, що ґрунтується на прогнозуванні динаміки зовнішнього середовища, розпізнаванні проблем та врахуванні експертних рішень, направлених на створення та підтримку конкурентоспроможності та переваги підприємства чи організації.

Інноваційна стратегія підприємства – це комплекс заходів, правил прийняття рішень та способів трансформування підприємства з наявного у нове (плановане) становище шляхом впровадження інновацій – технологічних, продуктових, організаційних, економічних та інновацій у сфері позиціонування підприємства на ринках товарів та послуг [1].

Процес формування інноваційної стратегії має такі етапи:

1. Аналіз зовнішнього середовища ,що покликаний виявити нові економічні можливості для підприємства або небезпеки ,що можуть йому загрожувати.
2. Виявлення стратегічних альтернатив (набір перспективних дій).

3. Аналіз внутрішнього середовища з метою виявлення слабких та сильних сторін підприємства, його потенційних конкурентних переваг.
4. Оцінка стратегічних альтернатив з урахуванням конкурентних переваг підприємства.
5. Уточнення та корегування стратегії.

Аналіз зовнішнього середовища дозволяє своєчасно прогнозувати дії, направлені на досягнення конкретних цілей та дає можливість знівелювати потенційні небезпеки або перетворити їх на вигідні можливості.

Зробивши аналіз зовнішнього середовища, слід визначити, чи має підприємство достатньо ресурсів, аби скористатися новими можливостями, або які проблеми можуть виникнути через слабкість підприємства. Задля цього проводять аналіз слабких та сильних сторін фірми. Метод, за допомогою якого проводиться даний аналіз, представляє собою комплексне дослідження основних функціональних зон компанії, а саме: маркетингу, фінансів, бухгалтерського обліку, виробництва, персоналу, організаційну культуру та імідж фірми.

Виявлення альтернатив включає в себе такі стадії:

1. Збір інформації про поточний стан фірми
2. Аналіз відхилень від заплановано стану
3. Проектування плану та його оцінка

Наступна стадія-корегування стратегії до рівня, що відповідає цілям функціонування та розвитку фірми.

Механізм реалізації інноваційної стратегії направлений на забезпечення взаємозв'язку між досвідом компанії та реальним існуючим положенням [2].

Перш за все, на основі отриманої за допомогою аналітичної роботи інформації використовуються такі механізми реалізації інноваційної стратегії, як:

- забезпечення персоналу знаннями з організації методів креативного мислення, навчання його навичкам роботи в умовах інноваційного

середовища. Під інноваційним мисленням розуміють вміння послідовно і систематично робити висновки на основі відповідних інноваційних понять, законів та категорій;

- Забезпечення правової захищеності інновації;
- Використання ресурсів підприємства згідно з стратегією, що реалізується;
- Підвищення рівня доставки продукції(зниження термінів доставки продукції, удосконалення пакування);
- Застосування інноваційних методів ціноутворення з метою залучення нових клієнтів;
- Зростання обсягів виробництва інноваційної продукції;
- Підвищення контролю за збереженням матеріальних ресурсів;
- Оптимізація структури капіталу;
- Мінімізація непродуктивних витрат;
- Зростання обсягів реалізованої інноваційної продукції [3; 4].

Формування та реалізація інноваційної стратегії забезпечує досягнення конкурентних переваг підприємства, забезпечує підвищення конкурентоспроможності інноваційної продукції, дає потужний поштовх розвитку фірми в цілому.

Література

1. Инновационная стратегия развития предприятия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://studme.org/15941024/investirovanie/innovatsionnaya_strategiya_razvitiya_redpriyatiya
2. Этапы формирования инновационной стратегии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://investobserver.info/etapy-formirovaniya-innovacionnoj-strategii/>
3. Янсен Феликс. Эпоха инноваций / Янсен Феликс; пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 2002. – XII, 308 с.

4. Коюда В. О. Інноваційна діяльність підприємства та оцінка її ефективності : [монографія] / В. О. Коюда, Л. А. Лисенко. – Х. : ФОП Павленко О.Г.; ВД «ІНЖЕК», 2010. – 224 с.

БІЗНЕС-ПЛАН ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ

Бурковська А.І., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Перед початком кожного етапу вдосконалення виробництва необхідно вирішити питання: чи варто вкладати кошти та витратити зусилля на реалізацію конкретного проекту? Інструментом вирішення цієї проблеми служить бізнес-план, розробка якого дозволяє узгодити інноваційні можливості підприємства з потребами ринку на визначений період часу. В умовах ринкових відносин будь-який інноваційний захід, спрямований на впровадження та комерціалізацію новацій, прийнято розпочинати зі складання бізнес-плану.

Процес розробки бізнес-плану є одним з напрямів планування. Бізнес-план являє собою документ, в якому описується конкретна бізнес-ідея та можливі шляхи її реалізації. Відповідно, у бізнес-плані інноваційного проекту описується інноваційна бізнес-ідея, тобто задум вкласти кошти у впровадження та комерціалізацію новацій. Бізнес-план є робочим інструментом, за допомогою якого забезпечується комплексне бачення цілей та способів їх досягнення, а також всіх ризиків, які супроводжують реалізацію інноваційного проекту [1]. Бізнес-план дозволяє найбільш ефективно оцінити бізнес-ідею, її реальність, потенційну прибутковість та можливі ризики. Успішна реалізація інноваційних проектів в процесі ведення

бізнесу дозволяє досягати конкурентних переваг, підвищувати прибутковість діяльності підприємства та розвиватися у довгостроковій перспективі [2].

Суворого стандарту щодо складання бізнес-плану не існує. Його склад, структура і деталізація визначаються специфікою бізнесу, розміром підприємства, цілями, з якими складається бізнес-план, перспективами розвитку бізнесу. До бізнес-плану інноваційного проекту у разі необхідності додається розділ «Правовий захист» [3]. Представимо укрупнену структуру та зміст бізнес-плану інноваційного проекту у таблиці 1.

Таблиця 1. Принциповий склад розділів і цілей бізнес-плану

Назва розділу	Склад розділу	Мета
1.Резюме	Результати та висновки бізнес-плану	Об'єктивна оцінка продукції, діяльності фірми
2.Характеристика фірми	Загальне описання компанії та бізнесу, аналіз ринкової стійкості, опис продуктів та послуг	Основа для аналізу і розрахунків
3.Маркетинговий план	Маркетингова ситуація, аналіз діяльності конкурентів, програма здійснення стратегії	Вплив позитивних і негативних факторів попиту, купівельної спроможності
4.Продуктова політика фірми	Аналіз рівня конкурентоспроможності	Обґрунтування можливого рівня продаж, формування цінової політики
5.Виробничий план	Опис виробничого циклу	Виявлення потреби у виробничих потужностях та трудових ресурсів, розрахунок рівня виробничих розходів
6.Управлінсько-організаційний розділ	Опис управління фірмою	Розрахунок потреби капіталу та кошторису загальновиробничих витрат
7. Аналіз чутливості	Аналіз ефективності проекту, проектування грошових потоків	Розрахунок фінансових показників, обґрунтування умов беззбитковості
8. Оцінка і страхування ризиків	Аналіз типів ризиків, можливості його виникнення, можливі збитки	Розробка заходів попередження ризиків, форм та умов страхування

Джерело: побудовано за даними [1].

Незважаючи на відсутність законодавчих актів, які прямо зобов'язують розробку бізнес-планів, сьогодні в Україні прийнята значна кількість указів, які формують ділове середовище підприємства. Функціонування в ньому передбачає необхідність розробки бізнес-плану для одержання фінансування проекту. Підвищення обізнаності підприємців і управлінців та переймання зарубіжного досвіду стосовно бізнес-планування приведе український бізнес на новий більш високий рівень розвитку. Наявність обґрунтованого бізнес-плану сприяє залученню капіталу, визначенню планів на майбутнє, ретельному вивченню передбачуваних ризиків і можливих труднощів, які можуть перешкодити практичній реалізації бізнес-проекту. Його впровадження дозволить значно підвищити ефективність діяльності підприємства, його конкурентоспроможність і скоротити витрати. В умовах ринкової системи господарювання бізнес-план – це активний робочий інструмент управління, відправний пункт усієї планової та виконавчої діяльності підприємства. Бізнес-план дає змогу аналізувати, контролювати й оцінювати успішність діяльності в процесі реалізації підприємницького проекту, виявляти відхилення від плану та своєчасно коригувати напрямки розвитку бізнесу [4].

Бізнес-план дає можливість оцінити існуючу економічну ситуацію і власні інноваційні можливості, визначити перспективи ведення та розвитку бізнесу, визначити всі необхідні дії по досягненню поставлених цілей. У процесі ґрунтовної підготовки бізнес-плану аналізуються ринкові тенденції, складаються прогностичні звіти, порівнюються фактичні значення показників з запланованими, що у сукупності дає можливість виявити та усунути проблеми до того, як вони можуть виникнути в процесі реалізації інноваційного проекту, тобто бізнес-план дає можливість запровадити заходи щодо мінімізації ризиків в разі небажаного розвитку подій.

Література

1. Арапова О. М. Використання бізнес-плану для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства / О.М. Арапова, Д.С. Кожухаренко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 1 (6). – С. 71-75.
2. Чичун В.А., Паламарчук В.Д. Бізнес-планування як фактор успішної підприємницької діяльності // Соціум. Наука. Культура. – 2010. – 21(18). – 86 с. – С. 58-63.
3. Янковець Т. М. Економічна сутність бізнес-плану інноваційного проекту / Т. М. Янковець // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2013. – Вип. 1 (38). – С. 317-321.
4. Данік Н.В. Бізнес-планування як інструмент здійснення фінансового менеджменту в сучасних умовах розвитку України / Данік Н.В. // МНУ ім.. В.О. Сухомлинського. – 2014. – №1. – С. 129-133.

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В УМОВАХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Гончарук В.О., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасний стан аграрного сектору вимагає формування стратегії інноваційного розвитку аграрних підприємств. Одним із головних напрямків, можна вважати створення системи енергетичної незалежності аграрних підприємств. Тобто можливість підприємства забезпечити власні енергетичні потреби за рахунок біопалива.

Біопаливо виробляється в результаті термічної обробки органічних сполук без доступу повітря, так званого піролізу. Біомасою прийнято

визначати всі органічні речовини як рослинного, так і тваринного походження, джерелом яких служить нині існуюча біосфера нашої планети. Термін «біопаливо» охоплює всі види твердого або рідкого палива, які виробляють з біомаси. Форми біомаси для її використання як біопалива є досить різноманітними. Біомаса, як енергетичний ресурс може мати декілька напрямів використання: її можна спалювати, переробляти у рідкі біопалива, а також виготовляти біогаз.

Першим етапом формування інноваційної стратегії виробництва біопалива в аграрного підприємства є формування цілей, тобто системи майбутніх дій суб'єкта господарювання та механізмів їх забезпечення. Чітке визначення основних напрямів діяльності, робочих принципів у зовнішньому середовищі, можливостей підприємства для визначення критеріїв оцінки чинників вибору інноваційної стратегії аграрного підприємства, найбільш адекватної зовнішнім і внутрішнім реаліям. Внутрішні чинники передусім відповідають за системне узгодження усіх елементів у процесі інноваційної діяльності підприємства.

Можна виділити такі елементи формування інноваційної стратегії:

- Технічні можливості. Технічні можливості відіграють неабияку роль, тому що формування технічної та технологічної системи виробництва біопалива «з нуля» набагато важче, ніж при на основі існуючих на підприємстві технологій. Можна вважати, що найбільшою проблемою виступає проблема пошуку інноваційних технологій, щодо виробництва біопалива. У цьому аспекті особливого значення набуває створення в Україні системи інформаційного забезпечення підприємств щодо наявності вітчизняних та іноземних технологічних інновацій, можливостей їх використання в регіонах країни.

- Організаційні можливості. Впровадження інноваційної стратегії потребує наявності відповідних організаційних та управлінських можливостей. Основна їх функція – звести до мінімуму ризику від впровадження змін, які здебільшого виникають у консервативних

підприємствах. Що призводить до негнучкості та нездатності розвивати раціоналізаторські пропозиції працівників, які є основою інноваційної діяльності.

- Фінансування. Плануючи впровадження стратегії виробництва біопалива, необхідно обрати структуру можливих джерел фінансування. Сьогодні існують кілька варіантів фінансування інноваційних проектів, по-перше реалізація власними коштами підприємств, існує варіант залучення кредитних коштів, та найбільш проблемним варіантом є використання коштів державних інвестиційних проектів, через непрозорість механізму розподілу бюджетних коштів робить пільгові кредити недоступними майже для 60% аграрних підприємств.

Отже, виробництво біопалива в аграрних підприємствах потребує вибір стратегії інноваційного розвитку. Якому передую деталізований аналіз можливостей та перешкод щодо реалізації інноваційних цілей, успіх якого залежить від встановлення оптимального переліку зовнішніх і внутрішніх чинників. Останні, відтак, повинні відображати організаційні, економічні, технологічні аспекти функціонування підприємства.

Література

1. Гавриш В. І. Альтернативні паливно-енергетичні ресурси в агробізнесі / В. І. Гавриш // Економіка АПК. – № 7. – 2007.
2. Калінеску Т.В. Стратегічний потенціал підприємств : формування та розвиток : [монографія] / Т.В Калінеску., Ю.А. Романовська, О.Д. Кирилов. – Луганськ :. Видавництво СНУ ім. В. Даля. – 2007.

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ

Гречмак В.В., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Інтенсифікація виробництва – процес виробництва, що базується на застосуванні найефективніших засобів і предметів праці, кваліфікованої робочої сили, передових форм і методів організації праці, зростаючої інформованості про найновіші досягнення науково-технічного прогресу тощо. Інтенсифікація виробництва суттєво відрізняється від екстенсивного розвитку виробництва, що базується на кількісному зростанні засобів виробництва і має витратний характер інтенсифікації виробництва, на відміну від нього, має антивитратну спрямованість, оскільки супроводжується зменшенням витрат живої та уречевленої праці на одиницю продукції.

Розрізняють такі форми інтенсивності виробництва:

- фондозберігаючу,
- працевзберігаючу,
- матеріало- і ресурсозберігаючу,
- всебічну.

За фондозберігаючої інтенсифікації виробництва зростає завдяки впровадженню нової техніки і технології, що зменшує потреби в робочій силі за одночасного зростання складної праці. Внаслідок цього підвищується продуктивність праці.

За працевзберігаючої форми інтенсифікації виробництва посилюється завдяки зростанню інтенсивності праці певного незмінного числа працівників або виконанню обсягів робіт меншою кількістю працюючих.

Матеріало- та ресурсозберігаюча форма інтенсифікації виробництва передбачає застосування найекономічніших предметів праці і більш

раціональне використання тих самих предметів праці, а також споживання меншої кількості сировини, електроенергії тощо.

Всебічна форма їх раціонально поєднує всі попередні форми, завдяки чому якісно зростає ефективність виробництва.

З погляду еволюційної структури технологічного способу виробництва найбільшою витратою матеріалів, енергоносіїв, ресурсів, праці характеризувався технологічний спосіб виробництва, що базувався на ручній та машинній праці їм відповідали старі системи організації виробництва і праці, архаїчні форми управління.

В умовах НТР, особливо її другого етапу, що почався в другій половині 70-х – на початку 80-х ХХ ст., у розвинутих країнах світу втілюються всі форми інтенсивності праці. Впровадження фондозберігаючої форми пов'язано з автоматизацією виробництва, використанням технологічного устаткування з програмним управлінням, комп'ютерів і мікропроцесорів, промислових роботів, гнучких виробничих систем, появою «безлюдних виробництв». Як результат – у 3-4 рази зростає продуктивність устаткування і праці, поліпшується якість продукції. Передумовою впровадження цієї форми їв було значне зростання витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки (НДДКР), збільшення інвестицій у нові технології, машини, устаткування, засоби зв'язку, підвищення загальноосвітнього і кваліфікаційного рівнів працівників та ін.

Отже, інтенсифікація виробництва – це процес концентрації сукупних затрат уречевленої і живої праці, що передбачає збільшення виходу продукції і підвищення економічної ефективності її виробництва. Інтенсифікація виробництва сільськогосподарської продукції полягає у веденні розширеного виробництва, яке забезпечується за рахунок додаткових капіталовкладень, технічно удосконалених засобів виробництва і висококваліфікованої праці. Інтенсифікація аграрного виробництва має багатофакторний характер і вимагає комплексного, системного підходу до його дослідження та впровадження. Інтенсивний розвиток сільського господарства за такого

підходу сприятиме економічному зростанню сільськогосподарських підприємств, формуванню кваліфікованого людського капіталу, забезпеченню продовольчої безпеки та збереженню довкілля.

Література

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000.– 864 с.
2. Березівський П.С. Напрями інтенсифікації розвитку сільськогосподарських підприємств / П.С. Березівський, П.Н. Особа // Економіка АПК. – 2009. – №6 (174). – С.18-25.
3. Ткаліч О.В. Основні фактори інтенсифікації аграрного виробництва / О.В. Ткаліч // Економіка АПК. – 2009. – №12 (180). – С. 8-12.

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УМОВАХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН

Гурський В.П., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Реалізація інноваційної політики на державному рівні потребує зовсім іншої, ніж нині діюча система управління науково-технічним розвитком. Державне замовлення на фундаментальні результати науки повинні мати не тільки пріоритет за своєю значущістю, але і більш вигідне фінансове та матеріально-технічне забезпечення.

Що стосується управління інноваційними процесами на рівні підприємства, то основними стимулюючими факторами тут можуть стати розвиток товарно-грошових відносин та поява конкуренції на ринку. У центр фірмової політики організації, а відповідно і системи управління нею,

повинна бути поставлена боротьба за конкурентоздатність продукції, що виробляється, та рентабельність виробничої діяльності, включаючи інноваційну.

Формування системи управління інноваційним процесом в умовах переходу до ринкової економіки повинно бути спрямоване на збільшення вкладу наукових організацій у створення високо розвинутого виробництва промислової продукції:

- у першу чергу предметів споживання;
- в освоєння ресурсозберігаючих та екологічно-чистих технологій;
- у здійснення прогресивних структурних зрушень у матеріальному виробництві та суттєве підвищення конкурентоздатності промислової продукції.[1]

Механізм управління інноваційним процесом в умовах формування ринкової економіки повинен базуватись на наступних принципах:

- органічній єдності науково-технічного прогресу з економічним, соціальним і духовним розвитком суспільства;
- демократизація та децентралізація управління, розвиток самоуправління в сфері науки і техніки;
- першочергової державної підтримки науково-дослідних робіт світового рівня, а також робіт, що забезпечують вирішення найважливіших проблем країни, шляхом вибору науково-технічних пріоритетів і концентрації зусиль на їх реалізацію;
- збалансованому розвитку фундаментальних, прикладних досліджень та розробок за рахунок прямої державної підтримки, економічного стимулювання інноваційної діяльності підприємств;
- підтримки конкуренції та підприємництва у науково-технічній сфері, здійснення антимонопольних заходів;

- багатоваріантності і рівноправності усіх форм організації науково-технічної діяльності, об'єднанні колективної та індивідуальної науково-технічної творчості;
- максимальному використанню можливостей світової науки і техніки для забезпечення науково-технічного прогресу в Україні.[2]

Вихід з економічної кризи неможливий без оживлення інноваційно-інвестиційного процесу, без оновлення основного капіталу на принципово новій конкурентоздатній основі. Тому необхідне створення та послідовна реалізація інноваційно-інвестиційного механізму, що забезпечує великомасштабний приплив капіталу для модернізації виробництва та відповідає новим економічним та соціально-політичним реаліям. Вихідним елементом даного механізму повинна стати селективна інноваційно-інвестиційна стратегія, сутність якої на даному етапі розвитку полягає у тому, щоб обрати вузькі пріоритетні виробництва, де конкуренція ресурсів зможе у порівняно короткий термін забезпечити успіх та ланцюгову реакцію перелому у більш широким сферах народногосподарського комплексу. Ця обставина прямо пов'язана зі стратегією структурної перебудови економіки, спрямованої на пріоритетний розвиток в одних сферах і галузях виробництва та скорочення і переорієнтування виробництва в інших галузях і сферах.

Важливим фактором реалізації державної інноваційної політики є організаційно-функціональне забезпечення як неодмінний елемент механізму управління інноваційним процесом в Україні. Цей механізм включає:

- створення скоординованої узгодженої системи структур, що забезпечують реалізацію державної інноваційної політики;
- удосконалення організаційних структур фінансового забезпечення реалізації державної інноваційної політики, які базувались би на різних формах власності.[3]

Створення відповідних умов для оптимального розвитку науково-технічного потенціалу національної економіки стає одним з найважливіших принципів створення системи і формування механізму управління інноваційної політики. При усьому розмаїтті національних підходів до економіки усі країни прагнуть до розробки та реалізації державної інноваційної політики.

Механізм створення та розповсюдження нововведень, маючи суттєві національні особливості, передбачає три загальні складові [4]:

- систему державної підтримки фундаментальних та пошукових досліджень;
- різноманітні форми, та джерела фінансування і непрямого стимулювання досліджень;
- максимальне стимулювання інноваційного підприємництва та його підтримку.

Література

1. Бажал Ю. М. Економічна теорія технологічних змін : [навчальний посібник] / Ю. М. Бажал. – К. : Заповіт, 1996 . – 240 с.
2. Геєць В. М. Інновативно-інноваційний шлях розвитку: модернізаційний проект розвитку української економіки і суспільства початку ХХІ століття / В. М. Геєць // Банківська справа. – 2003. – № 4 (52). – С. 3–32.
3. Рубан В. Інноваційна модель стратегічного розвитку України: методологія і досвід / В. Рубан, О. Чубукова, В. Некрасов // Економіка України. – 2003. – № 6 (499). – С. 14–19.
4. Стеченко Д. М. Державне регулювання економіки : [навч. посібник] / Д. М. Стеченко. – К. : МАУП, 2000. – 176 с.

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Давід І.С., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

На результати господарської діяльності великий вплив має технічний розвиток. У зв'язку з його багатовекторністю і великою складністю, важливого практичного значення набуває регулярна система управління інноваційними процесами на підприємстві. Процес управління інноваційною діяльністю дозволяє здійснювати ефективний вибір стратегічних програм і проектів та забезпечує належний рівень і своєчасність впровадження інноваційної системи у практичну підприємницьку діяльність [1, с.120].

Головні цілі при визначенні стратегії управління інноваційною діяльністю – запобігти розпаду науково-інноваційної сфери, знайти шляхи забезпечення її незалежності від кризових явищ у суспільстві та впливу на технологічну реконструкцію економіки. Вони повинні забезпечуватись через вирішення таких завдань [2, с.25]:

- створення передумов для швидкого та ефективного впровадження технічних новинок у всіх сферах діяльності, так і економіки в цілому;
- збереження і розвиток стратегічного науково-технічного потенціалу в пріоритетних напрямках розвитку;
- створення необхідних та достатніх матеріальних умов для збереження кадрового потенціалу науково-інноваційної сфери, недопущення еміграції висококваліфікованих наукових кадрів.

Розробка стратегії інноваційного розвитку передбачає прийняття стратегічних завдань, оцінку можливостей та ресурсів для їх виконання; аналіз альтернатив; підготовку конкретних програм, проектів, бюджетів; оцінку сильних та слабких сторін діяльності суб'єктів зі врахуванням обраних цілей. Аналізується стан розвитку науково-інноваційної сфери, види

існуючих науково-інноваційних структур, напрями їх діяльності та можливість конкуренції між ними, перспективи розвитку. Обираються фактори, що приймаються за основу для з'ясування інноваційної стратегії [3, с. 140].

Виділяють такі стратегії інноваційного розвитку, як: стратегію наступу, традиційну стратегію, стратегію за нагодою та змішану стратегію. Під час формування стратегії інноваційного розвитку слід обрати метод чи модель формування інноваційної стратегії, який для аналізованого підприємства є найбільш оптимальним. Для цього застосовують SWOT-аналіз [4, с.78].

Вибір підприємством певної інноваційної стратегії залежить від багатьох чинників, серед яких: умови і фактори зовнішнього середовища, сфера діяльності підприємства, номенклатура та асортимент її продукції, тривалість життєвого циклу товарів, її можливість здійснювати моніторинг науково-технічної інформації щодо ринку новацій, рівень науково-технічного та технологічного потенціалу тощо. Для розроблення стратегії інноваційного розвитку можна застосовувати різні методи та моделі, але зважаючи на поведінку організації та зовнішнього середовища, формування корпоративної стратегії інноваційного розвитку підприємства повинно закінчуватися розробкою стратегічних висновків за кожним видом бізнесу щодо можливих альтернативних напрямків, які може обирати підприємство на стадії реалізації стратегії інноваційного розвитку.

Література

1. Галушка З.І., Комаринський І.Ф. Стратегічний менеджмент: Навч. методичний посібник. – Чернівці, 2006. – С. 120-124.
2. Ігнат'єва І.А. Стратегічний менеджмент: теорія, методологія, практика: Монографія. – К.: Знання України, 2005. – С. 25.
3. Пономаренко В.С., Пушкар О.І., Тридід О.М. Стратегічне управління розвитком підприємства: Навч. посібник. – Х., 2002. – С.140.

4. Гончарова С.Ю., Отенко І.П. Стратегічне управління: Навч. посібник. – Х.: ХНЕУ, 2004. – С. 78.

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Дібрівна Ю.Г., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Головною ознакою процесів, що відбуваються у сучасному світі, є глобальна інтеграція економіки, політики, науково-технологічної сфери, природоохоронної діяльності і соціального добробуту. Україна як незалежна держава живе у взаємопов'язаному та взаємозалежному світі.

У сучасних умовах глобалізації економічного життя розвинуті країни, де наука виконує роль головного економіко-відтворювального фактора, забезпечують свій розвиток за рахунок вдосконалення існуючих технологій, техніки та використання принципово нових наукових досягнень.

Перехід до ринкової системи господарювання загострив необхідність активізації інноваційних процесів в економіці України. Складний етап реформування економіки потребує посилення інноваційної активності і нового підходу до інновацій, що поєднують знання і техніку з ринком.

Інноваційна стратегія — один із засобів досягнення цілей підприємства, який відрізняється від інших засобів своєю новизною, передусім для даного підприємства, для галузі ринку, споживачів, країни в цілому.

Інновації визначають основні показники виробничо-господарської діяльності підприємства, напрямок змін на довгостроковий період, забезпечують конкурентоспроможність підприємства в майбутньому.

Економічна стратегія загалом та інноваційна зокрема розробляється для того, щоб отримати якомога чіткіше уявлення про майбутній розвиток організації. Її розробка потребує активного використання системного підходу, який забезпечує організації певну збалансованість і загальний напрям розвитку

Значення інноваційної діяльності для промислових підприємств у сучасних умовах постійно зростає. Тим часом статистичні дані останніх років підтверджують той факт, що промислові підприємства зазнають серйозної кризи в інноваційній сфері і, якщо не починати активних заходів для його подолання, як з боку держави, так і керівництва промислових підприємств, несприятливі наслідки будуть мати місце в найближчому майбутньому [1].

Нині більшість українських підприємств усвідомила, що необхідні інноваційні, принципово нові методи управління персоналом та організацією в цілому, впровадження інноваційних проектів у виробництво.

Інновації необхідні в організаційній, виробничій, фінансовій, науковій сферах, оскільки саме в комплексі вони приносять найефективніший результат.

Як переконує світова та українська практика, вміле використання всього потенціалу підприємства, раціональна організація та управління ним мають вирішальну роль, особливо в кризових умовах.

Розробка інноваційної стратегії є завданням не з простих, вимагає залучення великої кількості висококласних спеціалістів з маркетингу, менеджменту, фінансів, які добре знають специфіку виробничої діяльності підприємства. В умовах ринкової економіки розробляти стратегію, як правило, починають з дослідження чинників, що впливають на величину, обсяг і характер попиту на інноваційну продукцію підприємства.

Можливості України у сфері неоекономіки можна і потрібно шукати в проблемному полі постіндустріальної економіки, а саме тих потенційних «точках зростання», де українська наука вже володіє такими випереджаючими конкурентними перевагами. Накопичені знання плюс

«людський капітал», помножений на політичну волю реформованих інститутів влади, — ось формула випереджаючого інноваційного розвитку України в XXI столітті.

Більшість підприємств України усвідомлює необхідність здійснення інноваційної політики, але успішне її здійснення повинно ґрунтуватися на відповідній нормативно-правовій базі. Правові передумови державної інноваційної політики закладені в Конституції України, в якій стаття 54 гарантує громадянам свободу наукової, технічної та інших видів творчої діяльності, захист інтелектуальної власності, авторських прав.

Виходячи з розуміння, що в сучасному світі економічна та політична ситуації швидко змінюються, інноваційна стратегія розвитку підприємства повинна розроблятися так, щоб при необхідності її можна було оперативного модифікувати чи обрати іншу, не відступаючи від кінцевої мети. Тому формулювання кінцевої мети організації (підприємства) набуває дуже важливого значення й через це, напевне, саме з неї, а не з аналізу чинників впливу на попит на продукцію підприємства, слід розпочинати розробку інноваційної стратегії. Хоч остаточна стратегічна мета формулюється з урахуванням як основного напрямку економічного розвитку підприємства, визначити який якраз допомагає аналіз вищезгадуваних чинників попиту, так і з урахуванням існуючих традицій і принципів, за якими підприємство буде економічні відносини зі своїми партнерами, конкурентами й споживачами[2]. Мета має бути сформульована просто, зрозуміло для всіх і виражатися в конкретних економічних показниках. Так підприємцеві буде легше доводити до працівників фірми завдання, виконання яких забезпечуватиме досягнення мети.

Вибір конкретної стратегії інновації здійснюється з обліком внутрішньо фірмових і зовнішніх умов функціонування підприємства, виходячи із системи взаємозалежних критеріїв. Саме інноваційні стратегії є основою сучасного управління інноваційною діяльністю в умовах постійних змін навколишнього середовища.

В основі розробки інноваційної стратегії мають лежати стратегічні управлінські рішення, які:

- орієнтовані на майбутнє і на постійні зміни середовища;
- пов'язані з залученням значних матеріальних ресурсів, широким використанням інтелектуального потенціалу;
- характеризуються гнучкістю, здатністю адаптуватися до змін ринкових умов;
- ураховують неконтрольовані організацією зовнішні чинники .

На сучасному етапі загострюється конкуренція і підвищуються вимоги споживачів, тому постійні нововведення можуть стати одним із факторів отримання конкурентних переваг.

Пошук ефективних організаційних форм управління нововведеннями, створення механізму інтеграції та координації діяльності в процесі розробки й впровадження нововведень вимагають підвищення уваги до інноваційного менеджменту як сукупності організаційно-економічних методів та форм управління у різних ланках і насамперед на рівні первинної ланки — підприємства.

Для найбільш ефективного розвитку інноваційної політики в Україні необхідно на первинному етапі впровадити позицію декларування і впровадження на загальнодержавному рівні основних принципів інноваційної доктрини зобов'язана змінитися вивіреною стратегією запуску дієвих інституційних механізмів її реалізації.

Однак цей етап має декілька ключових проблем розвитку інноваційної політики України:

- 1) впровадження інноваційної ідеології на всіх поверхах і сферах соціуму;
- 2) запуск ефективних інституційних механізмів стратегічного інноваційного прогнозування;
- 3) активізація соціокультурного ресурсу в створенні національної інноваційної економіки [3].

Крім того, при цьому також встає і проблема фінансування інноваційної діяльності. Певна частина інноваційних проектів фінансується за рахунок інвестицій. Однак, це не може в достатній мірі забезпечити розвиток інноваційного процесу на підприємствах. Головне фінансування цього напрямку повинне здійснюватися за рахунок коштів самого підприємства. Тому перед підприємствами постає завдання розробки нових стратегій з урахуванням інноваційного розвитку.

Стратегія розвитку підприємства передбачає забезпечення сталих темпів її зростання та функціонування в перспективі і ґрунтується на використанні науково-технічних досягнень у сфері техніки, організації, технології, управлінні, тобто на комплексі інновацій .

В основі розробки інноваційної стратегії мають лежати стратегічні управлінські рішення, які відображають урахування всіх питань з її здійснення.

Література

1. Афонін І.В. Інноваційний менеджмент:учеб. посібник – М.:Гардарики, 2007. – 224 з
- 2.Ковтун О. І. Стратегія підприємства : підручник / О. І. Ковтун. - Львів : Новий Світ-2000, 2009. - 680 с.
3. Макаренко І. П. Проблеми інноваційної політики України в умовах реформування економіки // Економіст. — № 4 — 2005. — С. 40–44.

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Дуляба Н.І., доцент

к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства

Львівська комерційна академія

Однією з основних помилок обраних напрямів розвитку торговельних підприємств є намагання завоювати якомога більшу частку ринку, наростити товарооборот без впровадження інновацій та пошуку більш ефективних рішень у сфері техніки, технології, маркетингу, управління тощо. Торгівля, як сполучна ланка між виробництвом та споживанням, не може залишатись осторонь загальних тенденцій розвитку економіки. Розвиток торговельних підприємств в сучасних умовах не можливий без здійснення, впровадження інновацій як в короткостроковій перспективі, так і стратегічного характеру.

Для забезпечення стратегічного розвитку торговельним підприємствам доцільно реалізувати напрями вдосконалення, пов'язані з реалізацією інновацій, насамперед, закріплених у положеннях «OSLO» секретаріатом та експертами ОЕСР спільно з Фондом розвитку країн Північної Європи [1]. До них відносяться: продуктова, процесова, маркетингова, організаційна. Проте, ми вважаємо за доцільне, зважаючи на особливу роль торгівлі в співпраці зі споживачами, її особливу соціальну функцію, доповнити пропонування для реалізації перелік інновацій, соціальними інноваціями.

Продуктова інновація в загальному вигляді передбачає створення нового продукту, надання нової послуги чи суттєве вдосконалення існуючих, надання їм нових властивостей. Оскільки торговельні підприємства не створюють нові продукти, а виступають реалізаторами виготовленої промисловими підприємствами продукції, стратегічна реалізація продуктивних інновацій, пов'язана із формуванням товарного асортименту, повинна ґрунтуватись на:

- принципівому переходу на реалізацію якісної продукції. Відмова від реалізації товарів неналежної якості та не відповідних споживчих властивостей стане поштовхом для виробників щодо підвищення якості виробництва;

- з врахуванням зростання вимог споживачів, продажу товарів, екологічно чистих, органічних, безпечних для здоров'я;

- постійного розширення асортименту товарів шляхом впровадження нових товарних груп, які раніше не продавались такими торговельними підприємствами, але є особливо актуальними для їх клієнтів.

Проте, найважливіші продуктові інновації торговельні підприємства повинні здійснювати шляхом реалізації торговельних послуг, зокрема, стосовно супутніх та додаткових. Розширення переліку послуг повинно забезпечити підвищення комфортності споживання придбаних товарів у покупців та підвищувати репутацію торговельних підприємств, забезпечувати завоювання «своїх» покупців.

Процесові інновації полягають у реалізації нового або значно поліпшеного способу продажу товарів або надання торговельних послуг. Вони пов'язані зі змінами в технології, устаткуванні та програмному забезпеченні. Відтак, реалізація процесових інновацій торговельних підприємств в сучасних умовах полягає в модернізації та заміні торговельного обладнання, впровадження програм автоматизованої обробки даних. Все це повинно забезпечити підвищення механізації, автоматизації праці в торгівлі, зростання її ефективності. Важливим напрямом процесової інновації для багатьох торговельних підприємств є запровадження електронної торгівлі. Запровадження нового способу обслуговування покупців дозволяє зекономити їх час, забезпечує безконтакте придбання, дозволяє систематизувати та раціоналізувати придбання товарів. Для торговельних підприємств така інновація є додатковим джерелом конкурентних переваг та нарощування обсягів товарообороту, зростання ефективності.

Щодо маркетингових інновацій, то вони для торговельних підприємств повинні ґрунтуватись на реалізації нових методів продажу, включаючи зміни у викладці товарів, їх фасуванні, пакуванні, формуванні цін. Такі новації повинні носити клієнтоорієнтований характер, враховувати переваги, смаки, можливості клієнтів, що дозволить завойовувати нових клієнтів.

Організаційні інновації стосуються реалізації функції організування в менеджменті торговельних підприємств. Будь-які зміни, які стосуються удосконалення організаційної структури, організації здійснення окремих функцій торговельних підприємств, повинні реалізовуватись з метою забезпечення їх стратегічного розвитку.

На думку І. М. Підкамінної та І. О. Совершенної, «Соціальними інноваціями є незначні зміни технології при вельми чуттєвій еволюції купівельних звичок. Наприклад, цілодобовий магазин, можливість доставки продуктів безпосередньо до дому споживача, можливість придбання товарів у кредит, різновиди технології «вбивця черг» [2, с.158]. Разом з тим, реалізація соціальних інновацій повинна полягати ще й у створення особливих умов придбання товарів для особливих груп покупців: зручна викладка товарів для інвалідів, створення особливих цінових умов для малозабезпечених категорій покупців.

Загалом, стратегічна реалізація інновацій торговельними підприємствами повинна здійснювати безперерійно, орієнтуватись на динамічний розвиток потреб споживачів та НТП і забезпечувати зростання ефективності та конкурентоспроможності торговельних підприємств.

Література

1. Propozed Guidelines for Collecting and Interpreting Technological Innovation Data: OsIs Manual. – Paris, OECD, Eurostst. – 2002. – 94p.
2. Підкамінний І. М., Совершенна І. О. Інноваційний розвиток підприємств роздрібної торгівлі / І. М.Підкамінний, І. О.Совершенна //Бізнес-інформ. – 2013. – №1. – С. 156-159.

РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Заремба М.М., студентка

Національний університет «Львівська політехніка»

На сьогодні актуальним залишається питання формування та реалізації інноваційної стратегії розвитку підприємства. Щоб мати змогу конкурувати у зовнішньому середовищі, підприємство має активно впроваджувати інновації у своїй діяльності. Провівши оцінювання інноваційної діяльності підприємств, прослідковується тенденція відсутності впровадження інновацій, що спричиняє скорочення життєвого циклу підприємства. Це можна пояснити такими причинами: по-перше, інновації – це «дорога» діяльність, що супроводжується купівлею нової техніки, устаткування, яка є результатом науково-технічного прогресу, а по - друге – ризик втрати коштів через неможливість прогнозування бажаного результату.

Управління інноваціями має базуватися на інноваційному потенціалі підприємства та змін у зовнішньому середовищі, що опосередковано впливають на підприємство. Інноваційний потенціал – це можливість до розвитку, покращання та прогресу [2].

Можна погодитися з В.Поляковим, який вважає, що кожна організація чи підприємство є не відокремленою частиною навколишнього середовища, а його невід'ємною складовою з багаторівневими зв'язками в просторі та часі. Саме тому інноваційний механізм управління підприємством має враховувати всі аспекти розвитку підприємства у просторі функціонування та часі на основі універсальних закономірностей розвитку систем [1, с 114].

На підприємстві важливо формувати та реалізувати стратегію інноваційного розвитку, щоб досягти стратегічних цілей, адже лише завдяки інноваціям підприємство може у довгостроковій перспективі отримати

бажані результати. Інноваційні стратегії є дієвим засобом не лише для досягнення розвитку, але і для набуття конкурентних переваг (більша продуктивність праці в порівнянні з конкурентами, низька собівартість продукції, швидке реагування на потреби ринку тощо).

Реалізація інноваційної стратегії розвитку складний та трудомісткий процес. Тож пропонується такий механізм їх реалізації, який містить наступні етапи:

1. Обговорення та аналіз вибраної інноваційної стратегії (обирається на етапі формування стратегії, з урахуванням інноваційного потенціалу підприємства, внутрішнього та зовнішнього середовища).
2. Вибір та реалізація обраних ініціатив працівників щодо оптимальних шляхів реалізації стратегії.
3. Оцінювання реалізації обраних ініціатив, за допомогою системи критеріїв.
4. Контроль стратегії (оцінка результативності, створення системи контролюючих змін, за необхідності розроблення коригувальних дій, порівняння результату функціонування підприємства з встановленими цілями).
5. Створення системи стимулювання щодо успішної реалізації обраної інноваційної стратегії.
6. Регулювання стратегії, шляхом прийняття управлінських рішень.

Насамкінець слід відзначити, що єдиного механізму реалізації стратегій інноваційного розвитку підприємств не існує, адже кожне підприємство є унікальним і необхідно враховувати специфіку його діяльності. Розробка та реалізація стратегій інноваційного розвитку дає змогу забезпечити ефективну динаміку розвитку і зберегти конкурентні переваги підприємства на обраному сегменті.

Література

1. Космидайло, І. В. Інноваційна спрямованість як засіб економічного росту [Текст] / І.В. Космидайло // Актуальні проблеми економіки. - 2006. - № 6 – с. 112-116.
2. Матюх С.А. Формування стратегії інноваційного розвитку промислового підприємства // Вісник Хмельницького національного університету – 2010 - №2 – с. 206 – 209.

ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ ЭЛЕКТРОЭНЕРГЕТИКИ БЕЛАРУСИ КАК ОДНО ИЗ ВАЖНЕЙШИХ НАПРАВЛЕНИЙ ПОВЫШЕНИЯ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ ЭКОНОМИКИ

Киселева Т.А., аспирант

Белорусский государственный университет

Повышение энергоэффективности национальной экономики, измеряемой показателем энергоемкости валового внутреннего продукта (ВВП), является одним из важнейших направлений развития экономики страны. Существенные возможности снижения энергоемкости ВВП имеются в энергогенерирующей системе страны. Ежегодно миллиарды долларов затрачиваются на покупку энергоресурсов, прежде всего природного газа, на базе которого осуществляется производство электрической и тепловой энергии. Главным производителем электрической энергии является Министерство энергетики РБ, а производство тепловой энергии сосредоточено примерно поровну на электростанциях Минэнерго РБ и в котельных предприятий различных ведомств. В Минэнерго около 90 % производства всей электроэнергии в стране сосредоточено на 12 крупных электростанциях, которые оснащены устаревшим энергетическим

оборудованием, в частности на паротурбинных агрегатах. Коэффициент полезного действия этих агрегатов составляет менее 40 %. Это означает, что более чем 60 % энергии первичных энергоресурсов не используется. Одним из направлений повышения энергоэффективности производства электроэнергии является переход от паротурбинной технологии к парогазовой, которую можно считать инновационной. Коэффициент полезного действия данной технологии достигает более 50 %, что обеспечивает существенную экономию топлива. Такой переход может осуществляться либо переоборудованием действующих паротурбинных агрегатов в парогазовые, либо на основе установки нового парогазового генерирующего оборудования взамен физически и морально устаревшего паротурбинного. Данные два направления в настоящее время реализуются в Белорусской энергосистеме. Однако этим не исчерпывается возможность использования парогазовых технологий. Устаревшее паротурбинное оборудование установлено также на теплоэлектроцентралях (ТЭЦ), размещенных в областных центрах и промышленных узлах. Переход на парогазовую технологию на этих электростанциях обеспечивает существенную экономию первичных энергоресурсов. Реализация программы модернизации действующих электростанций на базе указанной инновационной технологии обеспечит годовую экономию природного газа в размере нескольких сотен миллионов долларов. Благодаря этому примерно на 10-15% может быть обеспечено повышение эффективности производства энергии.

Другим важным направлением повышения энергоэффективности производства энергии является расширение ее производства на базе предприятий и организаций с использованием инновационных технологий рассредоточенного производства энергии, в частности распределенной когенерации энергии. Когенерация представляет собой комбинированное производство электрической и тепловой энергии. Общий энергетический коэффициент полезного действия достигает более чем 90 %, в частности

удельный расход топлива на производство электроэнергии составляет 145 г.у.т./кВт·ч, а удельный расход топлива на производство тепловой энергии составляет 160 кг.у.т./Гкал. Технологической основой указанных когенерационных установок является газомоторное оборудование. Повышение энергоэффективности данной когенерации по сравнению с централизованной системой энергоснабжения обеспечивается: во-первых, за счет более высокого энергетического коэффициента полезного действия, во-вторых, за счет отсутствия потерь энергии в энергетических сетях, так как энергия вырабатывается на месте ее потребления, а не вдали от потребителей, что имеет место для централизованной системы энергоснабжения. Повышение энергоэффективности производства энергии при этом можно оценить величиной порядка 15-20 %. В настоящее время общая установленная мощность когенерационных генерирующих источников составляет в Беларуси примерно 600 МВт. Это сравнительно небольшая величина по сравнению с экономическим потенциалом этих установок. Поэтому представляется необходимым расширение масштабов развития когенерационных генерирующих источников в Республике Беларусь.

Реализация рассмотренных двух инновационных технологий обеспечит существенное повышение производства энергии в стране и благодаря этому понижению энергоемкости ВВП как главного показателя энергоэффективности национальной экономики. Важным при этом является определение оптимальных пропорций в развитии централизованной и децентрализованной систем энергоснабжения на базе отмеченных инновационных технологий. Указанная когенерационная система производства энергии является альтернативой централизованной системе энергоснабжения, т.к. она приводит к сокращению производства электрической и тепловой энергии на крупных электростанциях Белорусской энергосистемы, однако в полной мере заместить централизованное производство она не должна, т.к. оно является также исключительно важным направлением обеспечения экономики страны энергией. Их развитие не

отрицает необходимости сооружения Белорусской АЭС, т.к. атомная станция нацелена на экономию только 4-5 млрд. м³ природного газа из примерно 21 млрд. м³ импортируемого из России.

Литература

1. Государственная программа развития Белорусской энергосистемы до 2016 г. Утверждена Постановлением Совета министров РБ от 12.02.2012 г. №194.
2. Падалко Л.П., Морозов С.Г. Экономические аспекты выбора оптимального направления развития системы энергоснабжения Беларуси // Вестник БНТУ, вып. 4., 2008 - с.76-83.

ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМИ В УМОВАХ КОНКУРЕНТНОГО РИНКУ

*Козут У.І., к.е.н., доцент, Найчук-Хрущ М.Б., к.е.н. доцент
Національний університет «Львівська політехніка»*

Безумовним є той факт, що Інтернет, як інформаційне середовище, сьогодні є особливо цінним інструментом комерціалізації результатів діяльності підприємств. Він надає величезні можливості у організації інформаційної взаємодії. Проте, Інтернет як інструмент реклами, істотно відрізняється від традиційних рекламних засобів не тільки своїми властивостями, а й застосовуваними підходами.

За даними Інтернет Асоціації України (ІнаУ), близько 40% обсягу ринку на сьогодні представляють прямі продажі майданчиків рекламодавцям без залучення посередницьких структур [1]. Так, за даними дослідження, проведеного Інтернет Асоціацією України, обсяг ринку медійної інтернет-

реклами України за 2015 рік склав 1 млрд 288 млн. грн, що, у свою чергу, на 27% перевищило відповідний показник 2014 року в гривневому вимірі [2].

Однією з основних сучасних технологій Інтернет-реклами є RTB-платформа (з англ. Real Time Bidding), що дозволяє влаштовувати аукціон рекламних оголошень в реальному часі. Люди звикають до того, що вони можуть, не встаючи із стільця і не виходячи з будинку, дізнатися про те, де, як і за яку ціну вони можуть купити певний товар або послугу. Але навіть якщо вони нічого не куплять, інформація про дану компанію запам'ятається [3].

Цікавою є приклад пошукової реклами, що допомогла корпорації Google стати найбагатшою рекламною компанією світу. Така реклама розглядається як підвид контекстної реклами, що використовується в пошукових системах. Її специфічною характеристикою є те, що вибір рекламних повідомлень, що демонструються, визначається з врахуванням пошукового запиту користувача. Оплата пошукової реклами може базуватися на різних принципах: за кількістю показів рекламного повідомлення, за кількістю кліків користувачів пошукової системи, за принципом аукціону ключових слів. Цей вид інтернет-реклами належить до найефективніших, оскільки тематика рекламних повідомлень, що демонструються, максимально відповідає поточним інтересам користувача. Відбувається, так зване, звужування відомої «купівельної лійки» до її фінальної стадії і надання відповіді, пристосованої до потреб споживача.

Розглянемо Facebook, другу найбільшу цифрову рекламну кампанію в США. Так як Google асоціюється з пошуком, Facebook є, перш за все, соціальною мережею. Стрічка новин вважається достатньо складним алгоритмічним контентом. Компанія презентує основи багатьох додатків і сайтів, посилань, улюблених музичних та відеоматеріалів, за якими можна визначити багато інформації про користувачів сайту. В той час, коли Google переміщує споживачів до самого дна «купівельної лійки», Facebook виступає більше як телебачення, яке розповсюджує безліч історій про клієнтів, які

безліч компаній вивчають і сподіваються перехопити їхню увагу розповсюджуючи брендингові повідомлення, відповідно до вподобань потенційних клієнтів.

Іншим дієвим інструментом Інтернет-реклами є геоконтекстна реклама. Хоча під нею найчастіше розуміють рекламу в мобільних телефонах з урахуванням місця розташування користувача, та недооцінювати її вплив не варто. До неї, зокрема, належить реклама на веб - картах (наприклад, Google Maps, Яндекс Карти, Карты@Mail.ru), яка відноситься до розряду LBA (location - based advertising). Рекламні повідомлення показуються користувачеві при перегляді ділянки карти з урахуванням контексту запиту. Наприклад, можна переглянути всі салони краси в певному районі міста.

Сьогодні маркетингові агентства активно вивчають українську Інтернет-аудиторію, проте, можуть надати далеко не повну інформацію для планування рекламної кампанії в мережі. У зв'язку з цим широко використовується інформація, надана провайдерами за допомогою, так званих, користувацьких лічильників. Саме лічильники дозволяють визначити, наскільки популярний той або інший сайт, і надалі вирішувати чи варто на ньому розміщувати рекламу.

Загалом, слід відмітити, що ідеальної, універсальної реклами, яка би задовольняла всі вимоги маркетологів та виробників продукції чи власників компаній, не існує. При виборі того чи іншого методу вивчається структура ринку, здійснюється його сегментація, враховуються особливості кожного товару чи послуги, що продається через Інтернет.

Ефективність Інтернет-реклами прийнято визначати співвідношенням кількістю показів до кількості кліків або кількості хостів. Хост в інтернет-маркетингу - це користувач, який переглядає сторінки сайту, що рекламується [4]. Тут слід зазначити: самі рекламодавці кажуть, що це достатньо суперечливий показник – не завжди ті, хто клікає, заходять на потрібний сайт. З іншого боку, навіть інформація на банері може досягати споживача і без того, що він клікне на банер. Отож, можна говорити про

високу ефективність реклами в мережі Інтернет, порівняно з рекламою на телебаченні, але при значно менших вкладеннях грошових коштів і вищим співвідношенням вкладених в рекламу грошей і отриманого від неї прибутку.

Література

1. Інформаційне агентство УНІАН [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.unian.ua/society/831939-rinok-mediynoji-internet-reklami-v-ukrajini-za-pivroku-viris-na-37.html>.
2. Ринок медійної інтернет-реклами в Україні в 2015 році зріс на 27% . Watcher - Інтернет-видання про інтернет-бізнес в Україні та маркетинг в соціальних медіа [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://watcher.com.ua/2016/02/12/rynok-mediynoyi-internet-reklamy-v-ukrayini-v-2015-rotsi-zris-na-27/>
3. Вільна енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: uk.wikipedia.org/wiwiki/Інтернет-реклама.
4. Ефективність інтернет-реклами: від чого вона залежить? Офіційна Інтернет-сторінка компанії «WebStudio2U» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://webstudio2u.net/ua/internet-ad/475-internet-adv-effectivity.html>

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Коломойцев А.І., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Сьогодні інновації в глобалізованому світі відіграють ключову та вирішальну роль. Побудова ефективної економіки України потребує розвитку інноваційної політики під впливом високої конкуренції, що

посилюється в умовах реалізації інтеграційних процесів. Широкомасштабна інноваційна діяльність у сучасних умовах є фундаментом стабільного й ефективного економічного зростання як окремо взятої галузі, так і країни загалом.

В аграрному секторі економіки України склалася ситуація, в якій наукові розробки не повністю відповідають потребам сільського господарства, що певною мірою є відображенням незбалансованості інноваційної системи, відсутності узгодженості між реальними потребами галузі та діями наукових установ. Низький рівень інноваційної активності сільськогосподарських товаровиробників є також і результатом їхньої низької прибутковості поєднано з недосконалістю фінансової системи. Тобто існує комплекс проблем, вирішення яких перш за все полягає в активізації ролі держави через розроблення концепції, стратегії та механізмів регулювання інноваційного розвитку аграрного сектору.

Аграрна інновація – це різновид інновації, що реалізується в аграрному секторі економіки з метою підвищення ефективності його діяльності та забезпечення стабільного розширеного відтворення сільськогосподарського виробництва.

Недоліки економічної політики останнього десятиріччя відбилися на розвитку всього агропромислового комплексу, а особливо у сфері сільського господарства: відбулось відставання аграрного сектору від інших галузей національного господарства за ключовими технічними, економічними й організаційними параметрами. Сільське господарство потрапило до жорстких цінових диспропорцій, втратило постійні канали збуту своєї продукції та придбання матеріально-технічних ресурсів. Як наслідок, відбулось порушення обігу фінансових ресурсів галузі за всіма основними параметрами – зокрема, отримання виручки від реалізації продукції та залучення кредитів й інвестицій, а також отримання державної фінансової підтримки.

Важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування інноваційного підприємництва відіграє інноваційна інфраструктура. Зокрема, такі її основні елементи, як технопарки, бізнес-інкубатори, технополіси, які сприятимуть виходу інновацій на ринок. На сьогоднішній день інноваційна інфраструктура України ще дуже слабка і характеризується неповнотою, а тому потребує все-бічної підтримки з боку держави.

Проголошений курс керівництва країни на інноваційний розвиток економіки вимагає фахівців-професіоналів для його реалізації у сфері управління інноваційними процесами в АПК. Досвід сьогодні показує, що розвиток наміченого курсу стримує відсутність інноваційного мислення та інноваційної культури в суспільстві, а також брак сучасних креативних знань [2].

Через недосконале законодавство в Україні залишаються нереалізованими велика кількість інноваційних проектів зі середньостроковим терміном окупності. У такому випадку можна прогнозувати, що через фінансові проблеми підприємств така тенденція продовжуватиметься і надалі. Це також гальмує приплив інвестицій і підвищує ризик для іноземних інвесторів.

Однією з проблем, звичайно, постає відсутність фінансового механізму інноваційної діяльності. Основним джерелом фінансування витрат на інновації є власні кошти підприємств (реінвестиційні кошти). Водночас, у розвинених країнах у "підживленні" інноваційної діяльності визначальну роль відіграє розгалужена і досить динамічна мережа приватних інвестиційних і венчурних фондів. Через відсутність чіткої системи правил і гарантій приватний капітал ще не рухається в бік інноваційної сфери.

Особлива роль у посиленні інноваційної активності в аграрній сфері та вирішенні вище окреслених проблем належить державі, яка при виробленні економічної, науково-технічної і соціальної політики визначає пріоритети базисних інновацій на федеральному та регіональному рівнях, формує ринковий механізм її реалізації. Тому потрібно скоригувати традиційну

однобічну орієнтацію на переважно капіталомісткий хіміко-технологічний шлях інтенсифікації агровиробництва на індустріальній основі. Для цього потрібно активніше використовувати всі досягнення НТР, її агротехнічні, технологічні, організаційно-економічні та інші інноваційні напрямки [1].

Зважаючи на викладене вище та перспективи співпраці України з країнами Світової організації торгівлі й ЄС, курс на інноваційний розвиток національного АПК варто розглядати як стратегічне завдання, а всі заходи, що передбачають у цьому напрямі, як пріоритетні. Тобто їх повинні фінансувати, насамперед, не лише з державного і місцевих бюджетів, а й за рахунок коштів приватних інвесторів, оскільки йдеться про якісно новий чинник зростання агропромислового виробництва й ефективного вирішення продовольчої проблеми в державі. Застосування новітніх досягнень науки й техніки, прогресивних технологій та високотехнологічних напрацювань, випуск нових і екологічнобезпечних видів продуктів харчування, що користуються підвищеним попитом на внутрішньому та зовнішньому ринках, дадуть змогу досягти високої ефективності сільського господарства й мати потрібні кошти для вирішення складних завдань соціального розвитку й інфраструктурної перебудови села.

Таким чином для розвитку інноваційної діяльності в Україні необхідно здійснити комплекс організаційно-економічних заходів, що охоплюватимуть:

- здійснення ефективної державної інноваційної політики, погоджуючи темпи і пропорції розвитку науки, технологій і виробництва;
- вдосконалення механізму захисту прав інтелектуальної власності та процедур патентного захисту інновацій;
- забезпечення сприятливого клімату для створення власних наукомістких виробництв повного циклу шляхом використання різних форм державної підтримки;
- розвиток інноваційної інфраструктури шляхом покращення системи інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, сертифікації і впровадження розробок, підготовки і перепідготовки кадрів;

- забезпечення комерціалізації наукових результатів шляхом формування основ для ефективного партнерства державного та підприємницького секторів в інноваційній сфері;

- розширення міждержавного співробітництва в галузі наукових розробок та інноваційної діяльності, координації зусиль в питаннях розвитку пріоритетних для кількох держав напрямків[3].

Реалізація напрямків розвитку інноваційної діяльності в Україні дасть змогу значно підвищити рівень інноваційної активності промислових підприємств, стабілізувати прискорений процес оновлення виробництва, ефективно використовувати внутрішні та залучені зовнішні інвестиції на інноваційну діяльність.

Інноваційні підходи до розвитку аграрної сфери є вагомим стимулятором зростання національної економіки в цілому та засобом вирішення різноманітних соціально-економічних та глобальних викликів як у розвинених країнах, так і країнах, що розвиваються. Особлива потреба в них виникає у період, коли економіка країни перебуває на етапі подолання економічного спаду. За таких умов система державних пріоритетів повинна спрямовуватися на формування інноваційного потенціалу в усіх сферах суспільного розвитку, зокрема і в аграрному секторі, акцентуючи при цьому увагу на відтворенні людського капіталу, зростанні капіталізації ринкової вартості компаній, що здійснюють інноваційні розробки. На основі зазначеного можна зробити висновок, що аграрний сектор України потребує не тільки відродження агропромислового виробництва за попередніми параметрами, якими б якісними вони не здавалися, але й на здійснення інноваційних структурних перетворень, досягнення випереджаючих параметрів розвитку продуктивних сил та суспільних відносин та становлення якісно нової структури АПК.

Література

1. Волосюк М.В. Напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення інновацій- ного розвитку агропромислового комплексу України // Проблеми науки.– 2012.– №12. – С. 19– 23.
2. Гросул В.А. Проблеми інноваційної діяльності в Україні // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму.– 2010.– №1(3), Т. 1. – С. 76–82.
3. Проект ЄС «Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні» Інноваційна політика: європейський досвід і рекомендації для України (том 3). – Київ. – 2011.

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Краснокутська Н.С., професор

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Тихонченко Р.С., аспірант

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Традиційними об'єктами диференціації у підприємствах торгівлі є ціна, асортимент, комунікації, обслуговування, персонал, мерчандайзинг, інтер'єр і місцезнаходження. Але із посиленням впливу клієнтів на діяльність підприємств торгівлі ці форми диференціації перестають виконувати функції «унікального» набору ресурсів і компетенцій, що становить основу конкурентних переваг інноваційного типу. Вони можуть бути досить легко бути відновлені конкурентами, а отже перевага стає нетривалою і легко втрачається, що руйнує диференціацію і породжує коммодитизацію, тобто знеособлення товарів і послуг підприємства торгівлі.

За умов формування інноваційних стратегій диференціації стійкість

конкурентних переваг, створених за рахунок фізичних факторів (місця знаходження або інтер'єр), може бути забезпечена за допомогою розширення каналів продажів. У зарубіжній науковій літературі та практиці діяльності підприємств торгівлі такі стратегії отримали назву «омніканальних», «універсальних» або «інтегрованих» продажів [1; 2; 3; 4]. Ці стратегії передбачають послідовну інтеграцію всіх каналів продажу, які використовуються підприємством торгівлі (рис. 1).

Формування омніканальних стратегій ґрунтується на забезпеченні доступу до асортименту та послуг підприємства незалежно від місця знаходження клієнта та каналу продажу. Прикладами застосування омніканальних стратегій диференціації у торгівлі може біти використання поряд із традиційними та інтернет-магазинами електронних довідкових служб, інтернет-консультацій, шоу-румів, центрів обслуговування типу «24/7» з безкоштовною доставкою тощо.

Рис. 1. Перехід від моно- до омніканальних стратегій диференціації

Диференціація в омніканальній стратегії підприємства торгівлі забезпечується завдяки збільшенню зручності покупок і сприйняття всіх комунікативних каналів підприємства як єдиного цілого.

Як зазначають консультанти сервісу Workabox [5], «у цьому ключі

надзвичайно важливим фактором стає здатність відстежувати покупця і бути поряд з ним на кожному кроці, зустрічаючи його в кожному каналі комунікації і збуту, до якого він звертається». Тому, на відміну від моно- або мультिकанальних стратегій, омніканальність дозволяє сформувати цілісне враження про послуги підприємства та впливає на його ділову репутацію. За рахунок інтеграції усіх каналів продажів формується єдина ціннісна пропозиція підприємства для кожного клієнта, що забезпечує встановлення партнерських взаємовідносин.

За результатами досліджень науковців Гарвардської школи бізнесу, омніканальні стратегії забезпечують п'ять видів соціально значущих ефектів для підприємства роздрібною торгівлі [3; 6]:

1) взаємодію з клієнтами та спеціальні омніканальні пропозиції, що розширює число потенційних покупок від існуючих клієнтів;

2) використання інформації з різних каналів і результатів маркетингових досліджень з одного каналу для прийняття ефективних рішень в інших каналах (наприклад, у сфері формування асортименту та мерчандайзингу);

3) вирівнювання цін на товарний асортимент за різними каналами, що підвищує репутацію підприємства;

4) зниження витрат персоналу на обробку документів (рахунків, гарантійних зобов'язань, реєстраційних записів) за рахунок переведення їх в електронну форму та використання хмарних технологій;

5) сумісне використання матеріальних і фінансових ресурсів різними каналами продажів, що дозволяє скоротити питомі витрати за рахунок ефекту масштабу.

Література

1. Окутина Т. Стратегия omni-channel: какие новые возможности открывает интеграция для ритейлера? / Т. Окунина // Материалы XII Московского международного бизнес-форума «TOP-marketing». – 2012. – 18 с.

2. Савеньер А. Исследование : омниканальность как возможность увеличить продажи в магазинах / А. Савеньер // Торговля [Электронный ресурс]. – 2014. – Февраль. – Режим доступа : <http://ua.fashionmag.com/news>.
3. Уэстенберг Э. Практические результаты розничной торговли через универсальные каналы / Э. Уэстенберг Б. Попат Д. Стайн // Cisco IBSG. – 2012. – №11. – С. 1-8.
4. Sealey D. Omnichannel Retailing for Digital Marketers / D. Sealey [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.thesealeys.co.uk/marketing/omnichannel-retailing-for-digital-marketers>.
5. Омніканальність: бути чи не бути? Нова епоха роздрібної торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://workabox.ua>.
6. Neslin S. Key Issues in Multi-Channel Customer Management: Current Knowledge and Future Directions / S. Neslin, V. Shankar // Journal of Interactive Marketing. – 2009. – Vol.23. – P. 70-81.

НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕНСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗЕРНОВИРОБНИЦТВІ

*Кушнірук В.С., к.е.н., доцент кафедри управління виробництвом
та інноваційною діяльністю підприємств
Миколаївський національний аграрний університет*

За останні 3-5 років у технологіях виробництва зернових і інших сільськогосподарських культур відбулись революційні зміни, які стали можливими завдяки науково-технічному прогресу. До них можна віднести зміну структури посівних площ, нові техніко-технологічні можливості, появу нових сортів і гібридів, використання мікродобрив, ЗЗР, біостимуляторів тощо.

Могутніми чинниками інтенсифікації виробництва зерна в Україні є використання сучасних сортів і гібридів, прогресивних технологій, передових систем живлення і захисту рослин. Ці зміни є закономірними, вони викликані науково-технічним прогресом та розвитком людського суспільства і спрямовані на якісну зміну принципів сільськогосподарського виробництва і глибокі соціально-економічні перетворення в аграрному секторі.

Інтеграція України у світовий економічний простір потребує переведення вітчизняного аграрного виробництва на якісно нову - інноваційну модель розвитку та формування сучасної ринкової технологічної і технічної політики. Останніми роками у технологіях виробництва сільськогосподарської продукції відбуваються кардинальні зміни. Інноваційна концепція розвитку агротехнологій полягає у зниженні енерго- та ресурсомісткості технологічних операцій, біологізації землеробства, оптимізації термінів виконання передбаченого комплексу операцій, забезпеченні екологічності виробництва.

Інноваційна діяльність у сфері зерновиробництва є важливою складовою продовольчої безпеки країни.

Стратегічним завданням розвитку зернової галузі Миколаївської області є створення високопродуктивного і конкурентоспроможного зернового господарства. Вирішення цього завдання значною мірою залежить від формування оптимальної структури посівних площ для одержання найвищого економічного ефекту та виробництва високоякісної продукції на основі застосування інноваційних технологій виробництва.

Нині у землеробстві розробляють, вивчають і впроваджують кілька технологій землеробства - інтенсивну, біологічну (органічну) та прямої сівби (No-till). Застосування певного виду технологій залежить від ґрунтово-кліматичних умов, фінансово-економічного стану сільськогосподарського підприємства, рівня його матеріально-технічного забезпечення.

Особливо важливе значення для підвищення ефективності зернового виробництва мають інтенсивні технології, які концентрують новітні досягнення науки і техніки та дають змогу найповніше реалізувати потенційну продуктивність сортів відповідно до ґрунтових особливостей і погодних умов і забезпечують одержання високих урожаїв. Проте, враховуючи вплив кризових явищ на економіку країни, нестачу в сільськогосподарських підприємствах мінеральних добрив, засобів захисту рослин, пально-мастильних матеріалів і технічних ресурсів, важливого значення набуває впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, адаптованих до місцевих природних умов на основі визначених пріоритетів та інноваційних рішень, які разом із відносно високою врожайністю могли б забезпечувати економне використання матеріальних ресурсів і були екологічно безпечними для навколишнього природного середовища. Важливою складовою при цьому є високопродуктивна і високотехнологічна техніка.

Разом з тим, застосування інтенсивних технологій потребує збільшення сільськогосподарськими підприємствами виробничих витрат з розрахунку на 1 га посіву зернових до 1,5 рази і більше. Це не завжди забезпечує на практиці відповідний економічний ефект, оскільки важливим є випереджаюче зниження собівартості одиниці зернової продукції.

Впровадження інновацій у сільському господарстві, зокрема зерновиробництві, забезпечить перспективи щодо розвитку зернового господарства, які поки що повною мірою не використовуються сільськогосподарськими підприємствами. Покращення параметрів функціонування галузі дозволить досягати одночасно декількох соціально-економічних ефектів: поліпшити якість продукції, підвищити урожайність, зменшити собівартість продукції тощо. Зважаючи на це, пріоритетами розвитку зернового господарства Вознесенського району Миколаївської області мають бути такі: реалізація заходів щодо стабілізації обсягів виробництва та створення необхідних передумов для їх збільшення,

розроблення ефективних механізмів щодо широкого використання інновацій та прогресивних методів управління виробництвом, впровадження заходів з підвищення технічного рівня та фінансової стійкості підприємств, широкомасштабне застосування інноваційних ресурсозберігаючих технологій, ефективна державна підтримка з метою підвищення конкурентоспроможності продукції; активізація інвестиційних процесів.

Література

1. Бороденко К. С. Інноваційне забезпечення розвитку зерновиробництва / К. С. Бороденко // Економіка АНК. — 2011. — № 1. — С. 139—144.
2. Єрмаков О. Ю. Інноваційний розвиток зерновиробництва в сільськогосподарських підприємствах: монографія / О. Ю. Єрмаков, Г. М. Саранчук ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — К.; Ніжин, 2011. — 195 с.
3. Карамушка О. М. Інноваційний розвиток насінневих підприємств зернового підкомплексу / О. М. Карамушка // Агросвіт. — 2012. — № 21. — С. 44—49.
4. Крайняк О.К. Економічний та енергетичний аналіз технологій вирощування зернобобових культур / О.К. Крайняк // Інноваційна економіка: Всеукр. наук.-виробн. журнал. — 2009. — № 4. — С. 109—113.
5. Мазнев Г. Є. Оцінка ефективності інноваційних технологічних процесів в аграрному виробництві / Г. Є. Мазнев // Экономика и управление. — 2011. — № 4. — С. 13—18.

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА

Лаврова О.М., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Нестабільність зерновиробництва значною мірою пов'язана з необґрунтованим розміщенням посівів пшениці озимої після нетрадиційних попередників (соняшник, стерньові), порушенням системи обробітку ґрунту, особливо передпосівного, а також із проведенням сівби насінням низьких репродукцій, завищенням норм висіву, порушенням строків сівби, недовнесенням добрив та спрощуванням інших агротехнічних заходів.[1]

Валове виробництво, урожайність зернових культур та якість зерна в значній мірі залежать від техніко-технологічного рівня його виробництва. Лише через розтягування тривалості збирання урожаю втрати зерна становлять щорічно 3,5-4,0 млн.тонн, а зібране із запізненням зерно втрачає свою якість і з категорії продовольчого переходить в фуражне.

Можна стверджувати, що найважливішим ресурсом підвищення конкурентоспроможності зернового господарства є техніка. З одного боку, це головний регулятор обсягу робіт і процесів, які виконуються одним працівником, а з іншого – засіб для використання нових технологій, наукоємних процесів, що дають змогу значно підвищити продуктивність землі та збільшити віддачу матеріально-технічних ресурсів, які використовуються у виробництві [2, с. 200]

Для виробництва валового збору зерна в сільськогосподарських підприємствах налічується 182,6 тис. тракторів, при технологічній потребі більш як 400,0 тис., 44,3 тис. зернозбиральних комбайнів при технологічній потребі 75,0–80,0 тис. од., 90,0 тис. плугів при технологічній потребі 151,0 тис. од., 124,0 тис. культиваторів при технологічній потребі 210,0 тис. од.,

68,5 тис. зернових сівалок при технологічній потребі 102,5 тис. од., 25 тис. зерноочисних машин при технологічній потребі 50,8 тис. од. та інші технічні засоби, що становить менше половини технологічної потреби. До того ж із зазначеної техніки понад 80% відпрацювала амортизаційні строки, через що значно зростають обсяги ремонтних робіт та потреба в новій техніці. [3, с. 21]

Враховуючи вплив кризових явищ на економіку країни, нестачу в сільськогосподарських підприємствах мінеральних добрив, засобів захисту рослин, пально-мастильних матеріалів і технічних ресурсів, важливого значення набуває впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, адаптованих до місцевих природних умов на основі визначених пріоритетів та інноваційних рішень, які разом із відносно високою врожайністю могли б забезпечувати економне використання матеріальних ресурсів і були екологічно безпечними для навколишнього природного середовища. Важливою складовою при цьому є високопродуктивна і високотехнологічна техніка.

Інноваційні ресурсозберігаючі технології вирощування зернових культур потребують застосування широкозахватних комбінованих агрегатів, нових робочих органів для забезпечення сприятливих умов розвитку рослин, економії енергоносіїв, зменшення кількості операцій при обробітці ґрунту. Перш за все, це комбіновані вітчизняні та зарубіжні агрегати типу Європарк (АГ-6; «Європарк 6000»; Sy-Компактор; FARMET К-600 та інші), комбіновані сівалки прямого висіву різних типів (АПП-6; FARMET БСК-600; АТД-18,35 і АТД-11,35 HORSCH АГРО-СОЮЗ; «Бурго», «Great Plains» та ін.). Машинно-тракторні агрегати комбінованої дії скомплектовані з метою суміщення технологічних операцій підготовки ґрунту й одночасної сівби (Sy-Компактор + Solitair 9; FARMET К-600 + ДТ-6; FARMET К-600 + СПУ- 6ЛД; FARMET К-600 + «Клен-6»), зменшення витрат пального та ефективного використання енергетичних ресурсів за рахунок оптимального відсотка завантаження двигуна [4, с. 18].

Значну інноваційну роль у забезпеченні високої ефективності сільськогосподарської техніки відіграють електронні системи. В конструкції тракторів і сільськогосподарських машин вони входять як незамінна складова частина у вигляді системи, що охоплює всю галузь рослинництва. Застосування супутникової навігаційної системи DGPS дає можливість знизити рівень фізичного навантаження, зменшити енергозатрати, приділити більше уваги технологічному процесу й одержати позитивний ефект завдяки максимальному використанню ширини захвату, недопущенню великих перекриттів між суміжними проходами та перевитрат насіння, а також прогресивній організації праці.

Це дасть можливість виконувати механізовані польові роботи якісно та в оптимальні агротехнічні строки. Джерелами фінансування мають стати власні кошти, кредитні ресурси (довгострокові кредити), кошти державного лізингового фонду, часткової компенсації державою вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва тощо [2, с. 226].

Література

1. Галяс А., Гаврилюк В., Гаврилюк Д. Методи мінімізації аграрних ризиків та підвищення ефективності зерновиробництва / А.Галяс, В.Гаврилюк, Д.Гаврилюк – К.: Канадсько-українського зерновий проект-II - 2008 - 81 с
2. Россоха В.В. Формування і розвиток виробничого потенціалу аграрних підприємств: [монографія] / В.В. Россоха. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 444 с.
3. Програма “Зерно України – 2015”. — К.: ДІА, 2011. — 48 с.
4. Володка М. П. Енергозберігаючі технології вирощування озимої пшениці і шляхи економії енергетичних ресурсів / М. П. Володка, І. М. Пасічник // Інноваційна економіка. – 2008. – № 2. – С. 17 – 21.

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ

Лук'янчук Н.Ю., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Забезпечення конкурентоспроможності організації в довгостроковій перспективі ґрунтується на інноваціях в економічній, виробничій, маркетинговій, соціальній, управлінській сферах.

Тому для планування та впровадження інновацій розробляються інноваційні стратегії. Інноваційні стратегії спрямовані на пошук найперспективніших напрямів розвитку організації, випуску нових видів продукції та послуг з використанням наукових досліджень, передових технологій, які забезпечують ефективне використання ресурсів.

Інноваційна стратегія — це узгоджена сукупність управлінських рішень, що впливають на інноваційну діяльність підприємства і мають довгострокові наслідки.

Інноваційна діяльність спрямована на створення та виробництво нової продукції, технології, надання нових послуг. Існує тісний взаємозв'язок між інвестиціями та інноваціями: інноваційні процеси потребують значних інвестицій, в той же час інновації стають джерелами інвестиційних надходжень.

Стратегія підприємства є основою формування стратегії інноваційного розвитку, визначає роль, місце, базу і сутність інноваційної діяльності, в той же час інноваційна стратегія поглиблює, уточнює і сприяє реалізації стратегії підприємства.

Інноваційна стратегія передбачає розподіл ресурсів підприємств, наприклад, відношення власних та залучених засобів, співвідношення ресурсів, направлених на розвиток власних розробок і придбання ліцензій тощо. На теперішній час пошук необхідних нововведень у виробництво, їх реалізація стають однією з найважливіших запорок розвитку організації.

Для успішної діяльності підприємства необхідно своєчасне виявлення, освоєння, і практичне використання найновіших досягнень науково-технічного процесу. Для здійснення цих процесів мають проводитись на основі ціленаправленої інноваційної політики наукові дослідження та розробки з залученням висококваліфікованих спеціалістів

При виборі інноваційної стратегії визначають цілі, що пов'язані з досягненням стратегічних цілей підприємства.

Цілі інноваційної стратегії — це система основних орієнтирів довгострокової інноваційної діяльності, у відповідності до якої розробляється інноваційна стратегія, вибираються найбільш ефективні шляхів її досягнення і формується портфель інноваційних проектів для довгострокового інвестування.

Місія підприємства розглядається як мета існування підприємства, стратегічні цілі підприємства визначають бажаний стан системи у майбутньому, стратегія визначає, яким шляхом будуть досягатись обрані цілі.

Стратегія інноваційного розвитку підприємства має такі притаманні їй риси: процес її розробки закінчується формуванням загальних напрямків, які спроможні забезпечити його економічне зростання; для неї істотним є посилення зворотного зв'язку, що дозволяє здійснювати пошук найбільш обґрунтованих рішень з безлічі нових альтернативних варіантів та корегувати раніше сформульовані стратегічні цілі інноваційного розвитку; їй притаманна невизначеність, що пов'язано з неможливістю передбачення шляхів розвитку тощо.

Література

1. Ансофф И. Стратегическое управление. – М.: Экономика, 1989. – 520 с.
2. Гриньова В.М., Власенко В.В. Організаційні проблеми інноваційної діяльності на підприємствах. – Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2005. – 200 с.

3. Йохна М.А., Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2005. – 400 с.
4. Статистичний щорічник України 2005 рік. – Київ.: Консультант, 2006. – 664 с.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХОДУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ З КРИЗОВОГО СТАНУ НА ЗАСАДАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Мартинова М.Я., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Економічна криза в сільському господарстві проявляються у скороченні обсягів виробництва, посиленні аграрного перенаселення, зростанні нереалізованих запасів та в інших формах. Аграрні кризи тісно пов'язані з промисловими, оскільки під час цих криз скорочується попит на сільськогосподарські машини, мінеральні добрива, інші промислові товари, що негативно впливає на розвиток промислового виробництва.

Головною причиною аграрних криз є суперечність між потребами розвитку продуктивних сил у сільському господарстві та існуючими там формами власності. Аграрні кризи триваліші, ніж промислові. Це зумовлено як особливостями розвитку сільського господарства (сезонність, залежність від погодних умов тощо), так і більшою тривалістю структурних змін у цій сфері, політикою «ножиць цін», яку проводять уряд і крупні промислові компанії, та ін. Найбільше аграрні кризи вражають дрібні фермерські господарства, зростає їх іпотечна заборгованість, кількість банкрутств тощо [1].

Характерною рисою сучасних світових економічних відносин є інтенсивний розвиток процесів глобалізації із залученням національних економік у світову господарську систему, посилення їх взаємної залежності [2]. У постіндустріальному суспільстві все більшу роль відіграє теоретичне знання, що є головним джерелом технологічних нововведень і сприяє раціональному плануванню технологічного та соціального розвитку країн світу.

Сучасний кризовий стан, в якому опинилася національна економіка, також в певній мірі є результатом того, що провідні галузі українського господарства не є пристосованими до загальносвітових потреб та не можуть гідно конкурувати на зовнішніх ринках. Саме тому все більш гострим стає питання впровадження інноваційних технологій на промислових підприємствах [3].

Агропромислове виробництво в Україні за продуктивністю й ефективністю здебільшого відстає від усіх країн-членів Європейського Союзу. Тому тільки на основі інноваційного розвитку можна радикально підвищити ефективність сільського господарства, конкурентоспроможність продовольчої продукції. Спрямовання економічного розвитку АПК на інноваційну модель вимагає впровадження заходів з використання новітніх досягнень науки та техніки. Адже сучасний вітчизняний ринок інновацій передбачає створення реальних умов для переходу економіки на інноваційно-інвестиційну модель розвитку[4]. Абсолютно очевидно, що у вирішенні даних проблем активну роль повинна відігравати держава, розробляючи комплексну програму інноваційного розвитку галузі, визначаючи пріоритети і встановлюючи систему заходів прямого і непрямого регулювання.

Таким чином, можна сказати, що основними напрямками інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств, що сприятимуть підвищенню їх економічної, ефективності:

- технологічні (розробка і впровадження якісно нових технологій виробництва і зберігання сільськогосподарської продукції, що

характеризуються максимально корисним результатом; вдосконалення технологічних процесів з метою скорочення тривалості виробничого циклу переробки сільськогосподарської сировини при забезпеченні необхідної якості продукції; розробка і впровадження власних пакувальних ліній, що відповідають технологічній специфіці вироблених продуктів; вдосконалення тари, упаковки і способів перевезень);

- асортиментні (розробка і виробництво екологічно безпечних продуктів масового споживання; підвищення споживчих якостей продукції; проходження сертифікації і стандартизації;
- маркетингові (кон'юнктурні дослідження ринків збуту і виявлення нових споживчих сегментів, пошук і формування інформаційних баз даних про ринкове середовище і споживчі властивості товарів конкуруючих підприємств, пошуки партнерів по впровадженню і фінансуванню інноваційних проектів);
- інфраструктури! (формування інституційних структур, що охоплюють весь цикл інноваційного супроводу виробничої діяльності від генерації нових науково-технічних ідей і їх відпрацювання до випуску і реалізації наукоємної продукції).

Отже, інноваційний розвиток сільськогосподарських підприємств стане можливим лише за умови вирішення наступного комплексу завдань:

- сформувати комплекс взаємопов'язаних галузевих інвестиційно-інноваційних програм і проектів, які реалізують ідеї по всьому ланцюжку: від фундаментальних досліджень до освоєння інноваційних ринкових ніш;

- забезпечити наукову і науково-технічну сферу фінансовими і матеріальними ресурсами. Найважливішу роль у вирішенні питань фінансування різних проектів має відігравати державно-приватне партнерство, покликане встановити стійкі зв'язки між наукою і ринком, забезпечити комерціалізацію результатів досліджень і розробок;

- створити інституційне середовище для здійснення і впровадження інновацій.

Для цього необхідно створити спеціалізовані організації у вигляді загальнодержавних і регіональних галузевих інвестиційно-інноваційних фондів, технологічних і науково-освітніх альянсів та інших структур, а також розробити відповідні закони і норми, оскільки надзвичайно важлива своєчасність впровадження результатів наукових досліджень. До складу інституційного середовища повинні також увійти інформаційна - аналітична система і система методологічного забезпечення, що надають повний спектр інформації, рекомендацій і вказівок суб'єктам інноваційного процесу;

- створити конкурентоздатні центри знань шляхом об'єднання вищих навчальних аграрних закладів і науково-дослідних організацій з метою встановлення гнучкої, швидкої і плідної співпраці по різних напрямках інноваційної діяльності;
- визначити систему стимулювання у сфері створення і розповсюдження інновацій;
- підсилити роль суб'єктів аграрного підприємництва в інноваційному процесі, стимулювати впровадження розробок у виробництво шляхом розширення доступності фінансових ресурсів, зниження податкового навантаження та інших стабілізаторів;
- забезпечити контроль за використанням інновацій з метою визначення їх доцільності і відповідності екологічним, технічним та іншим вимогам;
- визначити форми участі держави у контролі і управлінні інноваціями та інноваційними проектами;
- розробити методи обліку впливу інновацій на соціально-економічні параметри аграрної системи [5].

Перехід сільськогосподарських підприємства на інноваційний шлях та нововведення потребує системності і комплексності для вирішення всіх складних питань.

Література

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000.
2. Гальчинський А., Геєць В., Кінах А., Семиноженко В. Інноваційна стратегія українських реформ. – К. : Знання України, 2002., с . 120-121.
3. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник / О.І.Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та ін.; під.ред.проф. М.П.Денисенка. - К.: ВД "Професіонал", 2004. - 960 с.
4. Баран С.І. Методи підвищення ефективності інноваційної діяльності в аграрному секторі / С.І. Баран // Науковий вісник НЛТУ України – 2009р.
5. Антикризисное управление: 17-модульная программа менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 11 / в.и. Кошкин – М.: иНФРа-М, 2000. – 560 с.

ЗАСТОСУВАННЯ ЄДИНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ЗАПОРУКА ОПТИМІЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

Мельник А.В., бакалавр

Лакіза В.В., старший викладач

Національний університет «Львівська політехніка»

Інновації – невід’ємна складова успіху сучасних підприємств. Саме вони сприяють так званим «ривкам» виробництв і покращенням технологій. 20-21 ст. відомі створенням та впровадженням інновацій, що кардинально змінило уявлення щодо виготовлення продукції та затрат ресурсів. Натомість зросла конкуренція між різними підприємствами, що, в свою чергу, теж

сприяє прагнення виробників до покращення якості, і набули значної ваги маркетингові тактики та стратегії, спрямовані на приваблення споживачів.

Проте не потрібно забувати, що інновації потрібні і в основних аспектах функціонування підприємств. Жодна діяльність не буде успішною, якщо вона є безладною, погано контролюється, працівники є невмотивованими, а ресурси витрачаються ненормовано. Заради уникнення таких помилок варто застосовувати приймати різноманітні інноваційні рішення, які дадуть можливість усунення та/або мінімізації ймовірних проблем на шляху досягнення як поточних, так і стратегічних цілей організації.

Нами пропонується запровадження єдиної системи обліку на підприємстві, яка полягає у створенні єдиної бази з інформацією про всі показники функціонування підприємства: від прибуття/вибуття ресурсів, кількості товарів на складах, замовлення, статистичного огляду показників попередніх періодів щодо продуктивності праці працівників, їх рівня підготовки, виконавчості тощо. Користуючись консолідованими даними, керівник матиме можливість приймати найбільш ефективне управлінське рішення, яке ґрунтуватиметься не тільки його фаховості, але й на реальних статистичних даних, які дадуть повне, достовірне та актуальне бачення стану організації. Дана інновація дозволить оптимізувати організаційну структуру управління, елементи діяльності та витратні статті підприємства тощо.

Наша пропозиція стосується створення для підприємства єдиного інформаційного ресурсу для отримання потрібних даних. Нажаль, на даний момент немає цілісного програмного забезпечення, яке б надавало такі можливості. Проте можна видозмінити яскравий приклад використання автоматизованих систем управління "1С: Управління виробничим підприємством 8,3" на платформі "1С: Підприємство 8,3", яке дає змогу підвищити прозорість основних бізнес-процесів, управління продажем, обладнанням, якістю та можливість повного контролю над процесом

виробництва, починаючи з обліку витрат на випуск готової продукції і закінчуючи доставкою продукції клієнту.

“1С: Підприємство”, а також і схожі Trim; Галактика ERP; PLM-рішення від Dassault Systèmes, набір додатків Oracle Applications, EIS Globus Profession належать до категорії АСУП (автоматизована система управління підприємством), що вирішує завдання бухгалтерського обліку, планування, кадрів, постачання, збуту, і має такі основні підвиди: MES – Manufacturing Execution Systems (системи управління виробництвом); MRP – Material Requirements Planning (системи планування потреб в матеріалах); MRP II – Manufacturing Resource Planning (системи планування ресурсів виробництва); CRP – C Resource Planning (система планування виробничих потужностей); PDM – Product Data Management (автоматизовані системи управління даними); SRM – Customer Relationship Management (системи управління взаємовідносинами з клієнтами); ERP – Enterprise Resource Planning (планування ресурсів підприємства); IRP – Intelligent Resource Planning (система інтелектуального планування) [1].

Видозміна таких систем управління може виглядати як звичайний сайт в Інтернеті, де б все поділялося на свої категорії, наприклад, продукція, працівники, запаси, але і могло згрупуватися по бажанню керівника до груп статистичного огляду виробництва чи попиту на кожен із видів продукції, інтенсивність купівлі, її сезонність, або ж давало узагальнену інформацію стосовно кожного працівника задля оцінювання його загальної продуктивності тощо.

Застосування єдиної системи обліку для абсолютно всіх процесів (виробництва, фінансів, маркетингу) дасть змогу грамотно оцінити реальні можливості підприємства з оптимальними часовими затратами на пошук та моніторинг значних інформаційних масивів з від фільтрування інформаційних шумів, з'ясування похибок у різних формах звітності та ін. Саме комп'ютеризація та автоматизація на підприємстві допоможе досягти в максимально короткий термін швидких змін щодо покращення роботи

організації, узгодженості її внутрішніх процесів, максимального стеження за ресурсами та оптимального використання трудового потенціалу абсолютно всіх груп працівників. Така єдина система обліку сама відстежуватиме найслабші сфери функціонування підприємства, тому що лише цілісний грамотний підхід дасть можливість реалізувати наявний потенціал підприємства, а швидке ознайомлення із відхиленнями та недоліками під час виробничого процесу допоможе якнайшвидше їх усунути.

Література

1. Капрачев И. О стилях и классах (реальность и мифология компьютерных систем управления предприятием) / И. Капрачев // Делойт и Туш СНГ [Электрон, ресурс]. — Режим доступа: cfin.ru/itm/styleclass.shtml.

ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Музика А.М., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Ефективний інноваційний розвиток підприємства можливий лише за умови вибору оптимальної інноваційної стратегії та її успішної реалізації. Однак на сьогодні відсутня методика, яка б давала змогу здійснити науково обґрунтований вибір інноваційної стратегії підприємства. Інноваційна стратегія – один із засобів досягнення поставлених цілей підприємства, який відрізняється від інших своєю новизною, передусім для даної організації, для галузі ринку, споживачів, країни в цілому.

Слід зазначити, що будь-які стратегічні кроки організації мають інноваційний характер, оскільки вони так чи інакше ґрунтуються на

нововведеннях в економічній, виробничій, збутовій чи управлінській сферах. Інноваційна стратегія реалізується в рамках стратегічного планування. З вибором стратегії пов'язана розробка планів, проведення досліджень, здійснення інших форм інноваційної діяльності [1].

Основа розроблення інноваційної стратегії ґрунтується на теорії життєвого циклу виробництва, ринковій позиції підприємства та її науково-технічній політиці. Virізняють такі типи інноваційних стратегій:

- стратегія наступу – характерна для суб'єктів господарювання, які базують свою діяльність на принципах підприємницької конкуренції. Вона пов'язана з їх прагненням досягти технічного й ринкового лідерства шляхом створення та впровадження нових продуктів. Особливістю наступальної інноваційної стратегії є активна участь співробітників фірми у створенні та впровадженні інновацій. Рідкісним є випадок, коли інновація “приходить” у фірму від зовнішнього джерела в довершеному вигляді.
- стратегія захисту – спрямована на те, щоб утримати конкурентні позиції підприємств на вже наявних ринках. Головна функція такої стратегії – оптимізація співвідношення “витрати–випуск” у виробничому процесі. Як правило, у неї вносяться істотні поліпшення, що сприяє впровадженню новації в інших сферах, за іншим призначенням чи перенесенню на інші ринки. Головна функція такої стратегії – оптимізація співвідношення “витрати – випуск” у виробничому процесі.
- імітаційна стратегія – використовується підприємством, які не є піонерами у випуску на ринок тих або інших нововведень, але долучилися до їх виробництва, придбавши у фірми-піонера ліцензію.
- залежна стратегія – характер технологічних змін у даному разі залежить від політики підприємств, які виступають як “батьківські” стосовно “залежних” підприємств, що не роблять спроб змінити свою продукцію, бо вони тісно пов'язані з вимогами до неї від головної

організації. Малі організації такого типу поширені в капіталомістких галузях, їхній ринковий успіх безпосередньо залежить від успіху у споживачів основного продукту головної фірми. Вони не здійснюють інноваційний пошук самостійно, але забезпечують високі критерії якості роботи і гнучкість пристосування до вимог нових технологій та ринків збуту. Значна частина їх зайнята в сервісному бізнесі та в просуванні продукції на нові ринки.

- традиційна стратегія – цей тип стратегії не передбачає значних технологічних змін, тому він лише умовно належить до інноваційного. Часто виробництва стають традиційними внаслідок закріплення за ними певних інноваційних форм на тривалий період їхнього “життєвого циклу”.
- стратегія “за нагодою”, або стратегія “ніші”, є реакцією керівництва на зовнішні сигнали ринку чи інституційного середовища. Інноваційна діяльність тут полягає в пошукові інформації щодо можливостей, які з'являються у фірми за нових обставин, знаходженні особливих ніш на наявних ринках товарів і послуг, що мають споживача з нетиповим, але значущим різновидом потреб [2].

Досліджуючи той чи інший варіант інноваційної стратегії, кожен управлінець повинен враховувати всі сторони свого підприємства, що мають відповідати загальній стратегії розвитку та бути прийнятними для неї за рівнем ризику й передбачати готовність ринку до сприйняття новизни.

Таким чином, при визначенні найбільш привабливої інноваційної стратегії організації дотримуються певних критеріїв, серед яких найважливішими є:

- відповідність можливостям і загрозам зовнішнього середовища;
- відповідність цілям організації і сумісність з її місією;
- досягнення конкурентних переваг за рахунок використання сильних сторін фірми і слабкості конкурентів, нейтралізації або компенсації слабких сторін підприємства і сильних сторін (переваг) конкурентів;

- наявність необхідних ресурсів, наукового, технічного, виробничого, кадрового потенціалів;
- досягнення балансу між усіма структурними підрозділами фірми;
- використання ефекту синергізму інноваційної діяльності як єдиної системи.

Високий ризик інноваційної діяльності обумовлює певні ускладнення з пошуком джерел фінансування і відповідно специфіку їх фінансування. Зовнішні інвестори не охоче йдуть на фінансування інноваційних проектів, а фінансування за рахунок власних коштів для багатьох вітчизняних підприємств практично неможливе. В умовах перманентного бюджетного дефіциту сподіватися на державне фінансування також нереально.

Для фінансування інновацій перспективним є використання венчурного фінансування, яке в Україні поки що тільки зароджується за підтримки міжнародних фінансових організацій.

Можливе також використання багатоканального інвестування, залучення портфельних інвесторів, що містять ризикові проекти у свої диверсифіковані пакети в надії дістати високий прибуток на випадок удачі.

У будь-якому випадку для того, щоб зацікавити інвесторів, необхідні детальний аналіз інноваційного проекту, аналіз можливих сценаріїв розвитку подій, оцінка ризику.

Оскільки розвиток подій вже в ході реалізації інноваційного проекту може здійснюватися декількома напрямками (внаслідок впливу чинників зовнішнього і внутрішнього середовища господарювання), то інноваційна стратегія з метою мінімізації ризику повинна передбачати поетапне фінансування і можливість модифікації структури джерел інвестування у випадку зміни умов реалізації проекту, а також зміни умов фінансування. Ця модифікація (відмова від одних із попередньо визначених джерел і залучення інших і/чи зміна пропорцій ресурсів, які мобілізуються з різних джерел) повинна бути адекватною новій ситуації, новому сценарію розвитку подій.

Поетапне фінансування дозволяє не ризикувати всіма коштами відразу, дає певну гнучкість у формуванні структури джерел фінансування інновацій. Однак тут необхідно підтримувати певний компроміс між перевагами і недоліками гнучкого управління формуванням структури інноваційних ресурсів і перевагами і недоліками фінансування, наприклад, на умовах довгострокового кредитування.

Отже, управління інноваційними процесами в організації не обмежується лише вибором інноваційної стратегії. Зусилля вищого керівництва необхідно спрямовувати на те, щоб забезпечити реалізацію вибраної стратегії. Це великою мірою залежить від інноваційного потенціалу організації, який визначається станом її внутрішнього середовища.

Література

1. Бовин А.А., Чередникова Л.Е., Якимович В.А. Управление инновациями в организациях : Учебное пособие. - М. : Омега-Л, 2006. – 415 с.
2. Стадник В.В. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / В.В. Стадник, М.А. Йохна. - К. : Академвидав, 2006. – 464 с.

ЯКІСТЬ – ОСНОВНИЙ ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

Нич К.О., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

У теорії та практиці сучасного управління існує безліч різних аспектів, з допомогою яких обґрунтовується висока значимість феномена якості для забезпечення успішного функціонування підприємств і організацій. Однак, незважаючи на свою множинність і різнобічність, практично всі ці аспекти

містять в собі єдине загальне положення про те, що на сучасному етапі розвитку економічних систем саме якість їх роботи є найважливішою умовою їх ринкової конкурентоспроможності. Таким чином, проблеми управління якістю стають для підприємств актуальними тоді, коли вони реально стикаються з проблемою конкуренції і необхідністю забезпечення власних конкурентних переваг.

У загальному випадку існують три базових інструменту отримання підприємствами конкурентних переваг:

- мінімізація виробничих витрат (цінова конкуренція);
- конкуренція на основі підвищення якості;
- використання ринкової влади.

Важливою умовою конкурентоспроможності економіки країни, регіону, підприємства є забезпечення відповідної якості та конкурентоспроможності продукції. Таким чином, конкурентоспроможність продукції підприємства необхідно оцінювати, як і щодо регіональних підприємств-конкурентів, так і згідно з міжнародними стандартами та вимогами якості продукції.

Канонічне визначення поняття «якість продукції» є таким: якість — це сукупність властивостей та характеристик продукту, котрі надають йому здатність задовольняти встановлені або передбачувані потреби.

Конкурентоспроможність продукції відображає сукупність властивостей, що показує міру задоволення конкурентної потреби стосовно аналогічної продукції, яка репрезентована на ринку. Конкурентоспроможність у найширшому розумінні визначає можливість продажу товару на конкретному ринку в конкретний проміжок часу. Конкурентоспроможною можна вважати однорідну продукцію з технічними параметрами і техніко-економічними показниками [5, с.85].

Для виробника продукція без дефектів, які б негативно впливали на її продаж, має найвищу цінність. Для споживача найвища цінність з'являється лише тоді, коли властивості продукції максимально відповідають його

інтересам. Тому виробник завжди повинен усю свою увагу приділяти задоволенню попиту споживача. Саме ця проблема задоволення попиту існує зараз, оскільки відбулося насичення ринку продукцією, і нові потреби традиційними формами обслуговування не можуть бути забезпечені, що призводить до негативних результатів діяльності підприємства [2, с.45].

Забезпечити конкурентоспроможність продукції неможливо без комплексного вирішення економічних питань якості, а витрати на виготовлення продукції зростають більшою мірою, ніж підвищується її якість.

Вибираючи товар, споживач свідомо або несвідомо враховує експлуатаційну якість товару, порівнює його граничну корисність (цінність) з витратами, пов'язаними з експлуатацією виробу.

Якість => Задоволеність споживача => Цінність / Вартість

Отже, для того, щоб товар був конкурентоспроможним, необхідно оптимізувати всі ланки виробничого циклу товару так, аби ціна продукції відповідала її якості, а також рівню сервісу, та щоб товар був доступним для споживача.

Згідно з традиційним уявленням про процес підвищення якості, для забезпечення переваг товару, що поставляється, за рівнем ціни, якості, умовами поставки й сервісу виробник змушений зазвичай витратити додаткові кошти, що виділяються ним із прибутку, і, як результат, підвищувати ціну продукції.

Для вітчизняних підприємств застосування вищезазначеної системи якості є ще більш важливим, зважаючи на те, що сертифікати даних систем є міжнародними і це допоможе їм вийти на нові зарубіжні ринки зі своєю конкурентоздатною продукцією. Це є важливим фактором забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, враховуючи той факт, що Україна намагається вступити до Європейського Союзу.

Управління якістю продукції повинно здійснюватися системно, тобто на підприємстві повинна функціонувати система управління якістю

продукції, що являє собою організаційну структуру, яка чітко розподіляє відповідальність, процедуру, процеси та ресурси, котрі необхідні для управління якістю.

Забезпечення необхідної якості продукції повинно мати постійний характер і контролюватися на всіх стадіях виробництва продукції. Для цього необхідно створити відрегульовану систему дій, що сприятиме задоволенню потреб споживачів як на вітчизняних так і на міжнародних ринках та покращенню процесу виробництва.

Література

1. Вандяк Н.П. Значення підвищення якості продукції на підприємствах харчової промисловості / Вандяк Н.П. // Стратегія ресурсозберігаючого використання аграрно-економічного потенціалу на основі активізації інноваційно-інвестиційної діяльності – об'єктивна передумова інтеграції країни в світове співтовариство. Збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції 18 травня 2007 р. – Тернопіль, 2007. – С. 39
2. Галичев А.В. Основы управления качеством продукции / А.В.Галичев. – М. : РИА «Стандарты и качество», 2001. – 424с.
3. Кардаш В.Я. Маркетингова товарна політика: Підручник. – К.: КНЕУ, 2001. – 240с.
4. Конкурентна стійкість на ринок: оцінка конкурентоспроможності як чинник визначення стійкості підприємства ринку//Легка промисловість. – 2003, №3. – С.37.
5. Лайко П.А., Бабієнко М.Ф., Бузовський Є.А., Іщенко Т.Д. Якість сільськогосподарської продукції та продуктів харчування як вирішальна складова продовольчої безпеки. // Економіка АПК. – 2005. – №1. – С.12.

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

Онда М.М., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Жорсткість, непередбачуваність і мінливість ринкового середовища в сучасних умовах потребують виваженого прогнозу результатів діяльності підприємства. Відставання підприємств України в інноваційній сфері від підприємств інших країн світу не дозволяє їм забезпечити високий рівень конкурентоспроможності, а отже, і стійкий економічний розвиток.

Аналіз останніх публікацій із проблеми показує, що вивчали цю проблему відомі такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як: Д. Аакер, І. Ансофф, М. Портер, А. Градов, Р.А. Фатхутдінов, А.П. Гречан, А.В. Гриньов, С.М. Ілляшенко, Д.М. Черваньов, Н. Чухрай та ін [1].

Стратегію інноваційного розвитку підприємства можна визначити як сукупність дій і методів управління інноваційною діяльністю, що забезпечують конкурентні переваги на інноваційній основі.

Під *інноваційною стратегією* розуміють погоджену сукупність інноваційних рішень, що здійснюють визначальний вплив на діяльність підприємства і мають довготермінові та нерідко незворотні наслідки. Інноваційна стратегія забезпечує ефективну динаміку розвитку процесу відтворення на підприємстві [2].

Стратегія інноваційного розвитку підприємства має такі притаманні їй риси: процес її розробки закінчується формуванням загальних напрямків, які спроможні забезпечити його економічне зростання; для неї істотним є посилення зворотного зв'язку, що дозволяє здійснювати пошук найбільш обґрунтованих рішень з безлічі нових альтернативних варіантів та корегувати раніше сформульовані стратегічні цілі інноваційного розвитку; їй

притаманна невизначеність, що пов'язано з неможливістю передбачення шляхів розвитку тощо. Вона засновується на використанні таких принципів: врахування змін зовнішнього середовища, багатоваріантність, альтернативність, специфічність, наявність стратегічних і оперативних задач.

В умовах динамічного розвитку ринкового середовища, в якому функціонує підприємство, єдино правильним напрямом розвитку підприємства залишається інноваційний.

Інноваційний тип розвитку – спосіб економічного зростання, ґрунтований на постійних і систематичних нововведеннях, орієнтованих на суттєве поліпшення всіх аспектів діяльності господарської системи, на періодичному перегрупуванні сил, якого потребують логіка НТП. Для успішної діяльності підприємства необхідно своєчасне виявлення, освоєння, і практичне використання найновіших досягнень науково-технічного процесу. Для здійснення цих процесів мають проводитись на основі ціленаправленої інноваційної політики наукові дослідження та розробки з залученням висококваліфікованих спеціалістів. Ціль і стратегія підприємства повинні кореспондуватись з можливостями підприємства щодо використання нововведень, досягнень світової науки і техніки.

Мета і завдання функціонування системи з можливістю використання певних ресурсних чинників у створенні інноваційних товарів і формуванні конкурентних їх переваг.

Інноваційна активність суб'єкта господарювання визначається його спрямованістю на реалізацію стратегічних цілей розвитку в умовах ринкової конкуренції з метою забезпечення стійкості функціонування підприємства та його успішності у довгостроковій перспективі на шляху вступу до ЄС[3].

Для успішної діяльності підприємства необхідно своєчасне виявлення, освоєння, і практичне використання найновіших досягнень науково-технічного процесу. Для здійснення цих процесів мають проводитись на основі ціленаправленої інноваційної політики наукові дослідження та розробки з залученням висококваліфікованих спеціалістів. Ціль і стратегія

підприємства повинні кореспондуватись з можливостями підприємства щодо використання нововведень, досягнень світової науки і техніки.

Місія підприємства розглядається як мета існування підприємства, стратегічні цілі підприємства визначають бажаний стан системи у майбутньому, стратегія визначає, яким шляхом будуть досягатись обрані цілі. Політика визначає певні правила, в яких конкретизується, за якими законами, способами, принципами будуть досягатись поставлені цілі. Засобами втілення розроблених стратегії та політики будуть проекти, визначені у програмі з реалізації стратегії. Таким чином відбувається декомпозиція системи від стратегічного до тактичного рівня.

Хоча інноваційні стратегії орієнтуються на створення місії, але містить планування підцілей, які мають бути досягнуті у короткостроковий період. Обов'язковою вимогою є підпорядкованість під цілей головній меті підприємства. Структурованість інноваційної стратегії дає змогу застосувати альтернативу у певній частині стратегії без шкоди іншим складовим.

Незважаючи на індивідуальний підхід до розробки інноваційних стратегій, існує певний розподіл за певними подібними ознаками, напрямками, методами побудови інноваційних стратегій.

Отже, у сучасних умовах інноваційний стратегічний розвиток є невід'ємною складовою у плануванні діяльності підприємства, орієнтованого на успіх. Інноваційні стратегії надають підприємству багато переваг, у тому числі фактори зовнішнього та внутрішнього впливу, ресурсні перспективи, а також унікальні можливості здійснення діяльності за рахунок творчого підходу до створення нововведень. Від управління інноваційними стратегіями залежить ефективність результатів та позиціонування фірми на ринку, особливо в умовах інтеграції України до Європейського Союзу.

Література

1. Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє: Щорічник. – Випуск 14–15 / За заг. ред. М. В. Лазаровича. – Тернопіль: Видавництво ТНЕУ «Економічна думка», 2010. – 340 с.
2. Матюх С.А. Формування стратегії інноваційного розвитку промислового підприємства // Вісник Хмельницького національного університету – 2010 - №2 – с. 206 – 209.
3. Янковець Т.М. Обґрунтування взаємозв'язку стратегічного управління й інноваційного розвитку // Проблеми науки – 2009 – № 6 – с. 26 – 31.
4. Тарасенко І.О., Королько О.М., Белявська К.С. Оцінка інноваційної активності підприємства в системі стратегічного управління // Актуальні проблеми економіки – 2009 - №9 – с.133 – 141.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Проскурня А.І., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

В даний момент питання розвитку сучасних аграрних підприємств є досить складним. Це зумовлено посиленням конкуренції на ринку сільськогосподарської продукції, а також з виходом України на міжнародний рівень, що зумовлює необхідність формування інноваційної моделі розвитку сільського господарства. З одного боку це свідчить про те, що Україна ще недостатньо розвинена, порівняно з іншими країнами Європи, а з іншого – ми можемо спостерігати позитивні зрушення у даній сфері. Без інновацій неможливо підвищити конкурентоспроможність виробництва продукції та здійснити ринкові перетворення. Інноваційний розвиток передбачає

узгодженість у часі та просторі всіх стадій процесу – науки, виробництва та збуту.

Головною причиною низької інноваційної активності вітчизняних виробників вважається відсутність економічних механізмів зацікавленості у впровадженні новацій у виробництво. Інноваційну діяльність підприємства проводять в основному самостійно через обмежені фінансові можливості для вирішення науково-технологічних проблем. Технічний рівень засвоєної вітчизняним виробництвом продукції знижується, впроваджуються в основному нововведення, які не потребують значних фінансових витрат. Зарубіжні товари витіснили з внутрішнього ринку національну наукомістку продукцію, а через високі витрати на освоєння продукції сучасного технологічного рівня підприємства намагаються ігнорувати довготривалі наукомісткі проекти [1].

Інноваційний розвиток аграрної сфери неможливий без достатнього фінансового забезпечення. Сьогодні ключовою є проблема залучення інвестиційних ресурсів в інноваційний розвиток та їх раціонального використання, і від розв'язання даної проблеми залежать можливості подальшого економічного розвитку аграрного виробництва. Інвестиційний дефіцит, зумовлений згортанням державної фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств, відсутністю розвиненої фінансово-кредитної інфраструктури, зміною домінант державної аграрної політики, зумовленою вступом України в СОТ, перманентним збільшенням диспаритету цін на промислову та сільськогосподарську продукцію, високим рівнем зношення матеріально-технічної бази аграрного виробництва низькою інвестиційною привабливістю окремих сегментів аграрної сфери, - є фактично основною перешкодою для активізації інноваційного попиту товаровиробників [2].

Основним завданням інноваційного розвитку є забезпечення розвитку, прискорення впровадження у виробництво усіх елементів у рамках стратегічних та поточних планів. Комплексне планування розвитку й

підвищення ефективності діяльності повинні знаходити висвітлення в бізнес-плані розвитку підприємства, показниках ефективності виробництва та планах капітальних вкладень і капітального будівництва.

Перешкодами для інноваційної діяльності аграрних підприємств стають неефективна законодавча, правоохоронна, судова влада, їх асиметрія; існуючий господарський порядок, що створює додаткові витрати інноваційної діяльності та є несприятливим до інновацій; високі трансакційні витрати інноваційної діяльності; домінування короткострокових інтересів над довгостроковими у господарюючих суб'єктів; брак інфраструктури та кадрів для інноваційної діяльності. Разом з тим, наявні проблеми інноваційної діяльності вітчизняних підприємств не можна зводити тільки до дефіциту фінансових ресурсів, значна їхня частина обумовлена інституційними проблемами мікро- і макрорівнів.

Література

1. Смолінський В.Б. Проблеми державного регулювання інноваційної діяльності в аграрній сфері економіки // Науковий вісник НЛТУ України.– 2011.– Вип. 21.2. – С. 286–290
2. Шкільов О.В. Інноваційний розвиток виробництва економічного прогнозування, 2002. –80с.

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГРУНТОВОГО ПОКРИВУ

Пучков С.В., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

В умовах ринкової економіки для сільськогосподарських підприємств зростанням ефективності є перехід від статичних конкурентних переваг до

динамічних, що забезпечують підвищення рівня доданої вартості завдяки впровадженню моделі ресурсозбереження. При цьому для впровадження моделі потрібно оптимально поєднати цілі землекористування (отримання якісних та високих врожаїв – як наслідок збільшення прибутку) із скороченням енергоресурсів ґрунту на одиницю виробленої продукції. Тому вироблення енергозберігаючої стратегії ґрунту на інноваційній основі та її реалізація є першочергове завдання керівників сільськогосподарських підприємств.

Головним показником родючості ґрунту є гумус. Як основна складова енергоресурсу ґрунту він приймає участь у формуванні конкурентних переваг землекористування. Бездефіцитний вміст гумусу в ґрунті забезпечить його природну родючість, що в свою чергу на достатньому рівні забезпечить поживними речовинами та водою рослини. Мінералізуючись, гумус, у ґрунті переходить у мінеральні рухомі з'єднання азоту, фосфору, калію. Але на сьогоднішній день щоб забезпечити високі врожаї власники земель почали вносити все більші дози мінеральних добрив і пестицидів без внесення органічних, що спричиняє «спалювання» гумусу, забруднення ґрунту нітратами та важкими металами, що призводить до зниження урожайності культур та екологічних збитків. Як зазначає Горлачук В.В. при оптимальному вмісту гумусу в чорноземах 6%, фактичний рівень на Миколаївщині в середньому складає лише 3,01%, а в окремих районах області – 1,5-2% [1, с.120]. Неконтрольоване внесення мінеральних добрив призведе до забруднення ґрунту баластною складовою міндобрив (миш'як, хлор, свинець, фтор, кобальт). А через рослини вони попадуть до організму людини. За останній час асортимент мінеральних добрив значно розширився. Найбільше токсичних речовин міститься в комплексних та фосфорних мінеральних добривах. Ще одним чинником погіршення стану земель стало недотримання науково обґрунтованих сівозмін. У зв'язку з проведенням земельної реформи в Україні земля стала володінням фермерів і дотримання сівозміни, збереження родючості ґрунту відійшло на другий план

поступивши місце отриманню прибутку «любою ціною». Важливим чинником стало те, що багато фермерів, а це колишні трактористи, доярки та робітники, не мали наукової бази, маючи тільки загальні уявлення про вирощування сільськогосподарської продукції не могли дотримуватися агротехнології. Зміна (збільшення) в структурі посівних площ на користь «ринкових культур» погіршила якісний склад попередників та підірвала кормову базу для тваринництва, що призвело до недостатнього виробництва гною для відтворення родючості ґрунтів. Багато сільгоспвиробників у гонитві за надприбутками на одному і тому самому місці сіють соняшник по два а деякі і по три роки поспіль. А після соняшнику розміщують зернові культури, підвищуючи норми внесення мінеральних добрив. Тоді як агрономічною наукою доказано, що на одному і тому самому місці соняшник можна сіяти не раніш ніж через 7-8 років. А після соняшнику в сівозміні на наступний рік це поле треба відводити під пар як найбільш сприятливий попередник для всіх наступних культур у сівозміні. У структурі посівних площ трави складали: у 1990 р. – 18,5%; у 2000 р. – 9,9%; у 2010 р. – 2,5%. Тоді як соняшнику і ріпаку: у 1990 р. – 9,2% та 0,02%; у 2010 р. – 26,2% та 5% [3]. Тобто потрібно у сівозмінах збільшувати площі гумусоутворюючих культур – однорічні і багаторічні трави, та скорочувати площі під такі культури – соняшник, ріпак та кукурудза.

Розглянемо втрати гумусу при реалізації зерна у якості сировини на експорт. Якщо із зібраних в 2014 р. 63,79 млн.т. зерна уряд продав на експорт 34,6 млн.т. зерна по ціні 1580 грн/т, то у результаті цього виручка склала 55,7 млрд.грн. ($34,6 \cdot 1580 = 55668$ млн.грн.). Виходячи із середньої врожайності 35 ц/га, втрати гумусу, зумовлені виносом урожаю, складатимуть 0,603т/га. Тобто на експорт разом із зерном відходить 21 млн.т гумусу ($34,6 \cdot 0,603 = 20,86$ млн.т), що відповідає 420млн.т. гною (знаючи, що в 1т. гною 50кг гумусу маємо $21 \cdot 0,05 = 420$ млн.т) У грошовому виразі це буде складати приблизно $420 \cdot 150 = 63$ млрд.грн. Отже втрати від реалізації зерна на експорт будуть 63млрд.грн-

55,7млрд.грн=7,3млрд.грн. Але якщо ми реалізуємо зерно на експорт не у якості сировини а у формі виробленого продукту то це дасть нам змогу не тільки збільшити прибутки але і збільшити площі однорічних та багаторічних трав, площі кормових угідь за рахунок скорочення площі орних земель.

На прикладі нашого дослідження можемо вважати, що для забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектора економіки, рівня продовольчої безпеки країни, стійкості агроландшафтів, забезпечення екологічної рівноваги повинно відбуватися на основі бездефіцитного балансу гумусу в ґрунті. В іншому разі наступить такий період, коли через критично низький вміст гумусу в ґрунті навіть підвищені дози мінеральних добрив економічно й екологічно себе не виправдають. Для цього необхідно удосконалити структуру посівних площ, переглянути напрями реалізації продукції, відновити тваринницьку галузь для отримання гною, мотивувати власників землі до оптимального поєднання мінеральних та органічних добрив, на державному рівні розробити програми по навчанню фермерів та малих сільгоспвиробників.

Література

1. Горлачук В.В. «Інноваційне управління земельною власністю»: монографія/ В.В.Горлачук, А.В.Січка; за ред. В.В.Горлачука. – Миколаїв: Іліон, 2013. – 180с.
2. Єщенко В., «Сівозміна – порядок на землі»/ В.Єщенко, В.Опришко : Газета Агробізнес сьогодні. – опубліковано в журналі №9 (208) травень 2011.
3. Статистичний щорічник Миколаївської області за 2009 рік. – Миколаїв: ГУС у Миколаївській області, 2010. – 635с.

СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Решетніков В.С., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Стимулювання розвитку регіонів – це комплекс заходів, які спрямовані на досягнення сталого розвитку регіонів шляхом поєднання економічних, соціальних та екологічних інтересів на загальнодержавному та регіональному рівнях, максимально ефективного використання потенціалу регіонів в інтересах їх жителів та держави в цілому. Для державного стимулювання розвитку регіонів укладаються угоди між Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською, Севастопольською міськими радами.

В основу співпраці місцевих органів влади з вищими і центральними органами влади належить покласти принципи європейської демократії, що концентровано викладені у проекті Європейської Хартії регіональної демократії, зокрема принцип «сплетіння» інтересів, який передбачає спільне вирішення завдань, що стоять перед ними. Тобто, держава та регіони мають тісно співробітничати (кооперуватися) з метою досягнення консенсусу між загальнонаціональними та регіональними інтересами.

Формування і реалізація запропонованої моделі має ґрунтуватися на положеннях концепції демократичного врядування, теорії соціальних мереж, нової інституційної теорії, що передбачають формування рівноважного механізму взаємодії між секторами суспільства, побудованому на засадах діалогу, консультацій і співпраці. З положень концепції демократичного врядування, що мають визначальне значення, необхідно виділити:

- участь громадян (реалізується завдяки забезпеченню права голосу громадян у прийнятті рішень – прямо або через посередництво легітимних інститутів, які представляють їх інтереси, свободі асоціацій і слова,

делегуванню владою інститутам громадянського суспільства певних повноважень, готовності сторін публічно-управлінських відносин до конструктивного діалогу і співпраці);

- партнерство (органи публічної влади, бізнес, громадські організації об'єднують зусилля задля вирішення актуальних проблем суспільного розвитку);

- прозорість (повнота інформації про діяльність органів публічної влади, її доступність для усіх, хто у ній зацікавлений);

- чутливість (здатність публічних інститутів чутливо реагувати на потреби громадян) [1, с. 98].

Слід констатувати, що модель демократичного врядування, при визнанні всього її потенціалу, поки що не повною мірою знаходить своє впровадження в системі публічної влади України. Контроль громадян за діями влади як на центральному, так і на регіональному рівні не має системного характеру. Органи влади досить часто лише формально запроваджують елементи партнерства з громадянами. Суттєві проблеми існують з верховенством права, справедливим характером діяльності судів та інших державних установ. Безвідповідальність, низька дієвість та ефективність, відсутність стратегічного мислення є характеристиками сучасного управління процесу в Україні. Для підвищення ефективності реалізації політики регіонального розвитку необхідно привернути увагу на розробку механізму узгоджених заходів загальнодержавного та регіонального регулювання і стимулювання інвестицій. І першим напрямом узгоджених дій повинно бути забезпечення посилення державного контролю за цільовою витратою коштів бюджету, що направляються на інвестиції у формі безповоротного фінансування і кредитування. Має бути розширена практика спільного державно-комерційного фінансування інвестиційних проектів, а також використання частини бюджетних коштів на реалізацію особливо ефективних і швидкоокупних інвестиційних проектів і об'єктів малого бізнесу, незалежно від їхньої галузевої приналежності й форм

власності для прискорення структурно-технологічної перебудови виробництва. [2, с. 137].

В Україні вже зараз реалізується подібний механізм стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу. В регіонах за ініціативою Мінекономіки та Деркомпідприємництва створені регіональні та місцеві Фонди підтримки підприємництва, завданням яких є компенсація на конкурсній основі частини процентної ставки за рахунок регіональних та місцевих бюджетів. Однак, дані установи не володіють достатньою фінансовою спроможністю. В середньому їхні річні фінансові ресурси складають 1 млн. гривень на регіон. [5, с. 126].

Діяльність органів місцевого самоврядування в Україні, зокрема регіонального рівня, не створює достатніх можливостей для виконання масштабних програм та проектів, спрямованих на вирішення стратегічних питань розвитку регіону. Угода дозволяє значною мірою подолати ці та інші обмеження. Його результатом є поєднання ресурсів регіону (області) – інтелектуальних, фінансових, організаційних – з державними ресурсами. Угода гарантує, що в межах даного регіону держава буде діяти з урахуванням пріоритетів діяльності регіональної влади, і навпаки.

Література

1. Беленький П.Ю. Регіональна політика збалансованого соціально-економічного розвитку / П.Ю. Беленький, О.О. Другов // Регіональна економіка. - 2005. - № 1. - С. 96-106.
2. Єрошкіна О.О. Бюджетний механізм державного регулювання розвитку депресивних регіонів: світовий досвід / О.О. Єрошкіна // Держава та регіони. Серія:Державне управління. - 2010. - № 1. - С. 136-139.
3. Петкова Л.О. Теоретико-методологічні засади економічного зростання в Україні: регіональні аспекти: дис. ... доктора екон. наук : 08.10.01 / Л.О. Петкова. – К., 2006. – 443 с.

КОНКУРЕНТНА ІНФОРМАЦІЯ У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ

Тищенко С.І., доцент

Миколаївський національний аграрний університет

Потрібна для підприємства інформація поступає із оточення підприємства – суб'єктів зовнішнього середовища. Таким чином інформація, як відображення зовнішнього світу в даному контексті стає відображенням середовища (оточення) підприємства.

Основною сферою інтересів інформаційно-аналітичної роботи в діяльності підприємств виступає конкурентна інформація (інформація про конкурентів), яка може трактуватись як продукт, додана вартість, яка отримана в результаті збору, оцінки, аналізу, інтеграції та інтерпретації всіх доступних даних, що відповідають одному або багатьом аспектам потреб головних керівників і є критично необхідним в даний момент часу або може бути потенційно важливим при прийнятті рішення [4, с. 28].

Визначення конкурентної інформації служить трьома основним цілям:

- виділяє конкурентну інформацію від звичайної інформації (неоціненого матеріалу);
- підкреслює динамічну, циклічну природу конкурентної інформації;
- висуває на перший план взаємодію старших менеджерів з працівниками відділу конкурентної інформації.

Конкурентна інформації потрібна для скорочення невизначеності та ризику при прийнятті рішень. Часто варіанти, прийнятні для підприємства, будуть залежати від того, наскільки швидко можна виявити проблеми. В свою чергу, вибір найбільш підходящого варіанту залежить від знання ймовірних наслідків. Як тільки вибрано курс дії, стає необхідним знати, що може відбутись, якщо внести зміни або доповнення до прийнятого рішення.

Інформація конкурентного характеру охоплює потенційні ефекти (наприклад загрози і можливості), створені всіма зовнішніми елементами ділового оточення, які чинять вплив на поточну та майбутню конкурентоздатність підприємства, її «циркуляція» має циклічний характер (рис. 1).

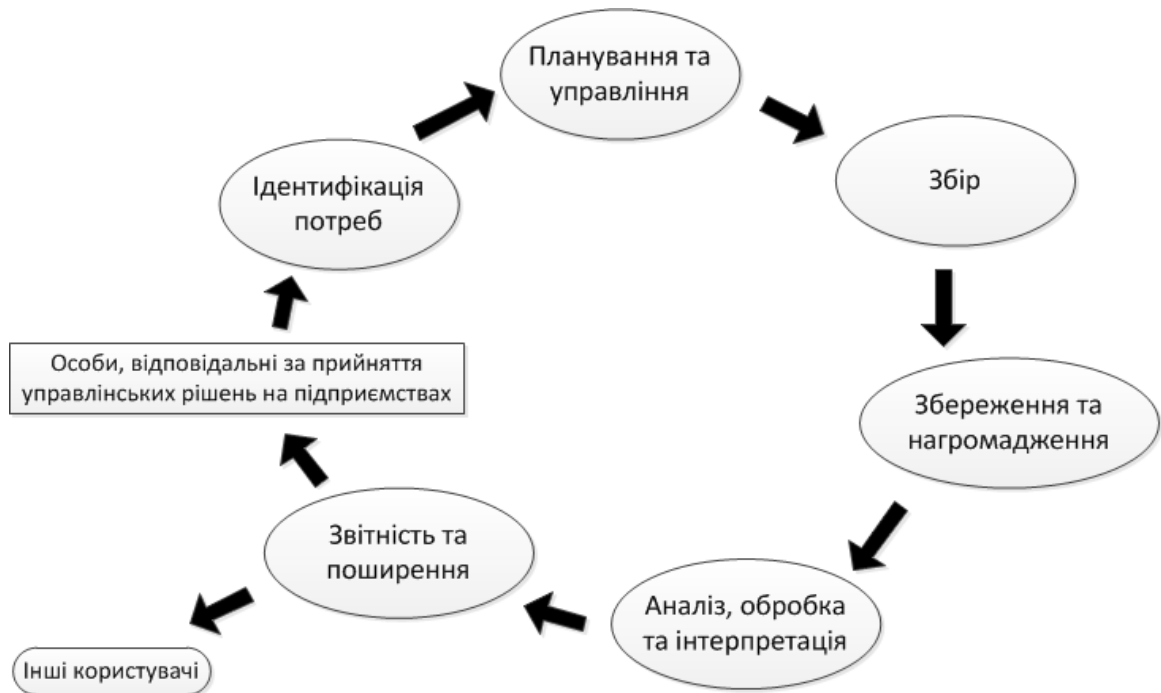

Рисунок 1 - Циклічність конкурентної інформації*

**Джерело: розроблено автором на основі [4, с.28]*

Для діяльності на зовнішньому ринку підприємству необхідна інформація, причому вона повинна бути певним чином опрацьованою і підготовленою. Окрім цього, інформація має бути актуальною і потрібною саме для конкретного підприємства [30]. Зрозуміло, що при виході на ринок певної країни можна збирати та обробляти найрізноманітнішу інформацію з багатьох сфер та галузей діяльності, але очевидним є той факт, що ресурси інформаційно-аналітичної системи є не безмежними, крім того, будь-яка інформація має певну вартість, виражену або у безпосередній її ціні, або у оплаті праці фахівця, який буде її добувати. Саме тому потрібно ідентифікувати яку саме інформацію потрібно збирати, визначивши таким чином, загальний напрямок роботи системи інформаційно-аналітичного забезпечення. Також при виборі напряму роботи аналітичного підрозділу

необхідно враховувати той факт, що підприємство потенційно може змінити як галузь чи спеціалізацію, так і розпочати роботу паралельно в новій галузі (в тому числі і під впливом отриманих даних – наприклад в одній галузі зникли стратегічні перспективи для діяльності, але з'явилась в іншій). В такому разі неактуальна в минулому інформація може виявитись критичною [1].

Крім цього, потрібно враховувати технологічний аспект діяльності підприємства, адже технологічна компетентність відіграє важливу роль у підтриманні та посиленні конкурентних позицій компаній. На сьогодні компанії стикаються з багаточисельними труднощами, серед яких посилення конкурентної боротьби, ріст мінливості ринків, конвергенція ринків – входження нових конкурентів з товарами-замінниками на їх територію тощо. Знання відповідних технологічних змін та тенденцій є одним із головних елементів технологічної компетентності. Для цього необхідно уважно контролювати інновації в галузі основних (фундаментальних) технологій, та відслідковувати нові технології, які носять небезпечний для діяльності компанії характер [2].

Література

1. Анализ конъюнктуры рынка. Маркет Аналитика [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу: <http://www.marketanalitika.ru/marketingoviy-analiz/etapy-provedeniya-analiza.html>.
2. Моніторинг стану інноваційного розвитку суб'єктів господарювання пріоритетів інвестиційно-інноваційної політики в умовах обмежених фінансових ресурсів [колективна монографія] / відп. ред. Л.Г. Ліпич. – Луцьк: ПФ «Смарагд», 2012. - 358 с.
3. Орлов В.М. Теоретичні основи інформаційного забезпечення діяльності підприємства на сучасному етапі / В.М. Орлов, Л.В. Шостак, О.В. Орлова, Т.Я. Продай // Вісник Волинського інституту економіки і менеджменту. – №2. – 2011. – С. 252–260.

4. Фляйшер К. Стратегический и конкурентный анализ. Методы и средства конкурентного анализа в бизнесе / К. Фляйшер, Б. Бенсуссан. – Москва: Бином, 2005. – 541 с.

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ЛІДЕРСТВА

Халашенко В.Д., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Інноваційна стратегія на мікрорівні визначається базовими стратегіями розвитку підприємства, характером виникаючих при цьому інноваційних завдань, наявністю інноваційного потенціалу підприємства.

Стратегічне управління являє собою діяльність по розробці і реалізації місії, найважливіших ключових цілей організації та засобів їх досягнення, що забезпечують її розвиток в конкурентному та нестабільному зовнішньому середовищі. Стратегічне управління - це безперервний процес вибору та реалізації стратегій організації на основі прогнозу динаміки зовнішнього середовища, розпізнавання проблем і врахування експертних рішень, спрямованих на створення і підтримання конкурентної переваги організації.

Інноваційна стратегія розвитку підприємства – це комплекс цілей і установок, правил прийняття рішень і способів переходу підприємства (фірми) зі старого (наявного) стану до нового (цільового) стану на основі впровадження інновацій - технологічних, продуктових, організаційних, управлінських, економічних, соціальних і позиціонування підприємства на конкурентних ринках товарів і послуг. Тобто інноваційна стратегія завжди виражається у визначенні типу цільової поведінки підприємства на конкурентних ринках. Все різноманіття стратегій поведінки підприємств на ринках інновацій можна об'єднати в дві великі групи: стратегії активної

інноваційної поведінки створення нових ринків і стратегія пасивного прямування за ринком інновацій. Перший вид стратегій, часто іменований технологічним, являє собою реагування на події та можливі зміни у зовнішньому середовищі, шляхом проведення постійних технологічних інновацій. Обравши одну або кілька активних стратегій, підприємство вибирає в якості головного фактору успіху використання нової технологічної ідеї. Якщо технологія, втілена в новому продукті або послугі, що є абсолютно новою для ринку, то підприємство реалізує стратегію технологічного лідерства. Вибір компанією стратегії "лідерства" означає політику постійного виведення на ринок абсолютно нової продукції. Відповідно, всі наукові дослідження і розробки, система виробництва і маркетинг націлені на створення товару, що не має аналогів, причому дослідження тут носять не тільки прикладний, але і фундаментальний характер. Це обумовлює необхідність створення стратегічних альянсів у сфері науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) з іншими науково-технічними організаціями, венчурних фондів і венчурних підрозділів усередині компанії[1].

Існує багато прикладів успішного впровадження на ринок нового продукту і капіталізації прибутку за рахунок забезпечення стратегії першості на ринку. Вибір підприємством стратегії "технологічного лідерства" означає необхідність не лише розробки нової технічної ідеї, проведення НДДКР, виробництва пробної партії, але й організацію ринкового тестування продукту, його запуск серійного виробництва, здійснення заходів по впровадженню нового товару на ринок, організацію постійної оцінки конкурентоспроможності товару на ринку.

Результатом обрання стратегії "технологічного лідерства" стає проведення великого обсягу маркетингових досліджень і складання маркетингової програми з продукту, що включає в себе:

- аналіз оцінки стану ринку;
- вибір маркетингової стратегії виходу на ринок;

- визначення товарної, цінової, збутової та комунікаційної політики підприємства на даному ринку;
- аналіз умов досягнення беззбитковості;
- бюджет процесу впровадження нового товару;
- заходи щодо контролю над ходом його виконання[2].

Багато фірм, які обрали стратегію "технологічного лідера", трансформувалися в транснаціональні компанії (ТНК), відомі всьому світу: ЗМ, Intel ("Інтел"), Microsoft, Xerox, Ford, GE, Federal Express, а також інноватори другого покоління - Sinclair, Osbourne і Apple, Advanced Memory Systems і Genetech. Технологічні інновації та тимчасова монополізація ринку, як правило, виявляються високоприбутковими, що дає новаторам конкурентні переваги.

Однак вибір даної інноваційної стратегії має і ряд негативних моментів. Через відсутність ринкового досвіду реалізації нової ідеї технологічні лідери стикаються з високим ступенем ризику і невизначеності. Невизначеність, з якою мають справу лідери, пов'язана з трьома основними практичними проблемами – технологічною, ринковою та діловою. Технологічна невизначеність полягає у відсутності гарантій можливості втілення розробленої нової технологічної ідеї в кінцевий продукт. Досить типовою є ситуація, коли величезні витрати на фундаментальні та прикладні дослідження виявляються збитковими в силу неможливості комерційного використання результатів. Безумовно, навіть комерціалізовані науково-технічні знання накопичуються і формують наукову базу для подальших інновацій. Проте, якщо компанія не змогла диверсифікувати даний ризик, вона може потрапити в досить складну фінансову ситуацію[3,5].

Ринкова невизначеність пов'язана зі складністю прогнозування купівельної реакції на абсолютно нову продукцію. Компанії намагаються знизити рівень невизначеності шляхом створення спеціальних споживчих центрів тестування нової продукції і проведення пробних продажів. Однак очевидно, що дані маркетингові заходи можуть здійснюватися вже на

кінцевих стадіях розробки продукту, коли існує дослідний зразок або вже випущена пробна партія. У разі негативної ринкової реакції у компанії з'являється кілька альтернатив. Компанія може спробувати вдосконалити (адаптувати) новий продукт під нові вимоги споживачів. Компанія може вибрати новий цільовий ринок для новинки. І, нарешті, компанія може відмовитися від виробничої стадії і заморозити проект. Очевидно, що будь-який з цих варіантів вимагає значних фінансових ресурсів і веде до втрати тимчасової переваги, найважливішого фактора успіху реалізації стратегії лідерства[3].

Третя проблема пов'язана з невизначеністю реакції на інновацію з боку конкурентів і ринкових контрагентів, а також з можливими змінами макроекономічних факторів. Компанія-новатор повинна бути готова до імітації конкурентами своєї продукції, причому конкуренти будуть знаходитися в більш вигідних умовах, так як зможуть врахувати маркетингові помилки лідера і запропонувати ринку вдосконалений продукт. Знизити ступінь залежності від конкурентів компанія – технологічний лідер може шляхом ліцензування, встановлення стандартів якості та формування тісних взаємин зі своїми постачальниками[4]. Що стосується факторів макросередовища, то ризик їх зміни притаманний інноваційній діяльності всіх компаній і, як правило, носить доволі передбачуваний характер. Найбільш ефективним способом зниження негативних наслідків змін у макроекономічній ситуації, законодавчому регулюванні та соціальному середовищі є формування широко диверсифікованого бізнес-портфеля компанії.

Література

1. В.Г. Федоренко Основи менеджменту, електронний ресурс, режим доступу:

http://pidruchniki.com/1410072650947/menedzhment/osnovi_menedzhmentu

2. http://studopedia.com.ua/1_214737_formuvannya-strategii-innovatsiynogo-rozvitku.html
3. http://studme.com.ua/15941024/investirovanie/innovatsionnaya_strategiya_razvitiya_predpriyatiya.htm#172
4. http://studme.com.ua/109005177042/menedzhment/strategicheskiy_menedzhment.htm
5. Т.О.Скрипко Інноваційних менеджмент, електроний ресурс, режим доступу:
http://pidruchniki.com/13761025/menedzhment/osnovni_zasadi_innovatsiynogo_menedzhmentu#636

ЕКОЛОГІЧНИЙ РИЗИК ІННОВАЦІЙ

Хилько І.І., старший викладач

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується суттєвими змінами в співвідношенні факторів економічного зростання, – на перше місце виходять інноваційні фактори і їх частка постійно зростає.

Так, за даними Лондонського економічного інституту у економічно розвинених країнах частка інноваційних факторів у прирості ВВП складає 70% і більше. Інноваційні процеси, їх втілення у нових продуктах і технологіях, методах організації виробництва і збуту служать основою підвищення конкурентоспроможності як окремих підприємств, так і економік країн у цілому, створюють базу для прискорення їхнього економічного розвитку.

Однак, інновації і інноваційна діяльність пов'язані зі значним ризиком, оскільки зміст інновацій складають зміни, які розглядаються як джерело

доходу, а процеси і результати змін містять істотну частку елементів невизначеності і спричиненого нею ризику. При цьому раціональна поведінка полягає в тому, щоб не ігнорувати ризик, а належним чином враховувати для обґрунтування заходів, спрямованих на його попередження, зниження чи компенсацію. Аналіз проявів різних видів ризику інноваційної діяльності свідчить, що в останні роки різко зросла частка екологічних ризиків, втрати від проявів яких в навколишньому природному середовищі (НПС) є особливо значними і ігнорування цього факту загрожує самому існуванню людської цивілізації, крайньою мірою, у її нинішньому вигляді.

Екологічний ризик інновацій – це загроза втрати ресурсів (зниження доходів чи збільшення витрат) суб'єктів інноваційного процесу внаслідок його екодеструктивного впливу. За результатами досліджень ряду економістів вплив технологічного фактору на кризову екологічну ситуацію є вирішальним.

Перш за все, об'єктами екологічного ризику стають екологічно-чутливі галузі – сільське господарство, туризм, риболовні промисли тощо. Але і суб'єктами і об'єктами екологічних ризиків можуть стати самі підприємства-забруднювачі. Так, на території підприємств хімічної галузі зберігається в середньому 5% від обсягу забруднюючих речовин, які вони "виробляють". Враховуючи обмежену територію підприємств не важко обчислити концентрацію цих речовин, дозу, яку отримують робітники та ризик захворювань персоналу. Один з ризиків інноваційної діяльності полягає в її не прогнозованих ефектах, які проявляються згодом. В Україні яскравим прикладом стала аварія на ЧАЕС. Економічні збитки від аварії у зв'язку з вилученням с/г земель з обороту, з погіршенням здоров'я громадян, постраждалих від аварії, з відчуженням лісових ресурсів, тощо досить суттєві.

Ілляшенко С. М. запропонував класифікацію екологічних ризиків інновацій за природою виникнення і основними ознаками прояву: природно-екологічний, ризики катастроф, техногенний, еколого-нормативний,

соціально-екологічний, еколого-політичний, еколого-демографічний, еколого-економічний [1]. В економіці для оцінки ризику найчастіше використовують імовірнісний підхід, але високий ступінь невизначеності і ризику інноваційних проектів потребує розробки заходів щодо його штучного зниження, що передбачає наявність точної оцінки не лише величини можливих збитків і ймовірності їх виникнення, а й ступеня впливу окремих факторів на загальний ризик проекту. Саме тому система управління екологічними ризиками інноваційних проектів є багаторівневою і багатофакторною і базується на результатах аналізу та оцінки рівня ризику. Рівень екологічного ризику конкретних інновацій доцільно визначати залежно від очікуваної величини можливих втрат K_e , яку співставляють з пороговими рівнями областей ризику.

1. Безризикова область – очікувана величина вартісної оцінки можливих втрат близька до нуля ($K_e \gg 0$). Це ідеальна ситуація, коли в інноваційному проекті передбачені і попереджені всі можливі види екологічного ризику. Відповідно до концепції стійкого розвитку такі проекти в майбутньому мають переважати.
2. Область мінімального ризику – очікувана величина можливих втрат у вартісному виразі не повинна перевищувати загальної величини надходжень від реалізації проекту до всіх фондів охорони НПС від реалізації проекту. До цієї області належать такі розміри очікуваних втрат, які в разі реалізації ситуації ризику втратить держава у вигляді недоотриманих коштів до Державного фонду охорони НПС у складі Держбюджету, а також регіони у вигляді недоотриманих коштів до місцевих фондів охорони НПС.
3. Область підвищеного ризику – очікувана величина вартісної оцінки можливих втрат може бути більшою за відрахування до всіх фондів охорони НПС від реалізації проекту, але не повинна перевищувати загальної величини надходжень від всіх платників зборів в державі за розділом Держбюджету.

4. Область критичного ризику – очікувана величина можливих втрат у вартісному виразі може бути більшою за кошторис розділу Бюджету «Охорона НПС та ядерна безпека», але не повинна перевищувати обсягу коштів, які надходять до бюджетів усіх рівнів на природоохоронні заходи.
5. Область неприпустимого ризику – очікувана величина вартісної оцінки можливих втрат перевищує загальну величину надходжень до Держбюджету та місцевих бюджетів від усіх платників збору.

Незважаючи на великий рівень ризику, саме застосування інноваційних технологій покликане покращити економічне становище в Україні, адже успіхи НТП, зокрема, впровадження рециклічних технологій, використання якісного обладнання, освоєння сучасних методів очищення дозволяють зменшити шкідливі викиди, обмежити застосування в виробництві складно відтворюваних або не відтворюваних ресурсів, а значить, знизити екологічні ризики.

Література

1. Ілляшенко С.М. Управління екологічними ризиками інновацій: монографія / С.М. Ілляшенко, В.В. Божкова; за ред. д-ра екон. наук, проф. С.М. Ілляшенка. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2004. – 214 с.

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ І МЕХАНІЗМ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Ходань І.О., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Інноваційна стратегія реалізується в рамках стратегічного планування. З вибором стратегії пов'язана розробка планів, проведення досліджень,

здійснення інших форм інноваційної діяльності. Основа розробки інноваційної стратегії ґрунтується на теорії життєвого циклу продукту, ринковій позиції фірми та її науково-технічній політиці.

Для України характерна залежність економічного зростання від експорту сировини і агропромислової продукції з низьким ступенем переробки, який виключає або значно знижує інноваційну складову виробництва. Непідготовленість більшості підприємств до реалій сучасної економічної ситуації України пояснюється, в першу чергу тим, що минуле було практично повністю визначене і обмежене плановими завданнями, зовнішнє середовище не стимулювало, а часто навіть перешкоджало формуванню інноваційних моделей управління.

Українські аграрні підприємства схильні обирати традиційну інноваційну стратегію розвитку. Традиційна стратегія не передбачає значних технологічних змін, тому вона лише умовно належить до інноваційної. Часто виробництва стають традиційними внаслідок закріплення за ними певних інноваційних форм на тривалий період їхнього "життєвого циклу". Тому, якщо фірма на підставі ретельного аналізу ринкової ситуації та становища конкурентів цілком впевнена у сталості ринку та споживчих перевагах своєї продукції, вона може свідомо дотримуватися традиційної стратегії. Водночас, ця стратегія передбачає вдосконалення форм обслуговування традиційної продукції, тому їй також притаманні риси інноваційної поведінки.

Інноваційна діяльність у сільському господарстві визначається різноманіттю видів сільськогосподарської продукції, значною диференціацією по регіонах і технологічною залежністю виробництва від природних умов, відокремленістю виробників від наукових установ, різноманітністю організаційних форм сільськогосподарської діяльності.

Однією з головних причин низької інноваційної активності вітчизняних аграрних підприємств можна визнати брак фінансових ресурсів, беручи до уваги сучасний стан економіки та політичну нестабільність на Сході України.

Разом з тим, навіть наявні ресурси у прибуткових підприємствах використовуються не завжди ефективно та не спрямовуються в аграрні інноваційні нововведення. Тобто, відсутній попит на інновації в Україні, що означає відсутність мотивації до інновацій з боку власників аграрних підприємств та держави.

Для практичної реалізація інноваційного шляху розвитку економіки необхідним є формування певної моделі розвитку, котра передбачає використання нових організаційних форм у виробничій і підприємницькій сфері, що суттєво прискорить процеси передачі інноваційних розробок у різні галузі.

Інноваційна модель розвитку економіки – це теоретичне вираження інноваційних пріоритетів, напрямів, структур, систем мотивації, стратегій, механізмів тощо, які спрямовані на формування інноваційного типу розвитку національної економіки.

Ефективна стратегія інноваційного розвитку підприємства спрямовується на усунення слабких сторін, які перешкоджають його успішній діяльності та заважають використовувати потенційні можливості. Слід зазначити, що базується вона на визначенні та використанні факторів, під впливом дії яких підприємство може ефективно функціонувати шляхом сприяє створення конкурентних переваг. При цьому важливо врахувати умови постійних змін зовнішнього середовища, які особливо характерні для галузі сільського господарства, де сильні сторони суб'єкта господарювання з часом можуть перетворитися на слабкості. Тому стратегія інноваційного розвитку має бути орієнтована не скільки на максимально ефективне використання існуючих можливостей, скільки на виявлення і розвиток тих можливостей і характеристик, які визначатимуть успіх підприємства у майбутньому.

З огляду на дану ситуацію українські аграрні підприємства не поспішають підвищувати свою інноваційну активність, залишаючи її на низькому рівні. Для ефективного функціонування сільського господарства,

необхідним є постійне поновлення продукції, впровадження нових методів управління та сучасних технологій, формування повноцінної інфраструктури. Підвищення активності інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств є однією з головних передумов стабільності та сталого розвитку аграрного сектору економіки, оскільки це дозволяє не лише змінити характер виробничої діяльності, але і наповнити її новим значенням і практичним змістом. За таких умов господарюючі суб'єкти повинні обирати розвиваючу ринкову стратегію функціонування, яка стає визначальним чинником досягнення економічного лідерства, важливим інструментом у конкурентній боротьбі.

Отже, інноваційна діяльність аграрних підприємств в Україні знаходиться на дуже низькому рівні, що спричинене відсутність мотиву. Підприємці, в тому числі і державні аграрії, звикли до певної зони комфорту: малі затрати та чималі прибутки, з використанням людських ресурсів. Перехід до більш інноваційного процесу праці рахується не актуальним. Тому важливе значення для впровадження інновацій аграрного сектора має стимулювання перш за все власників.

Література

1. Алтухова Н.В. Проблеми інноваційного розвитку агропромислового комплексу України / Н.В. Алтухова // Агросвіт. – 2012. - № 2. – С. 48-54.
2. Дудар Т.Г. Інноваційний менеджмент: навч. посібник / Т.Г. Дудар, В.В. Мельниченко. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
3. Захарченко В.І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: навч. посібник / В.І. Захарченко, Н.М. Корсікова, М.М. Меркулова. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.
4. Лайко П.А. Удосконалення інноваційної діяльності в АПК – вимоги часу. / П.А. Лайко, М.Ф. Бабієнко, П.М. Музика, Є.А. Бузовський, О.І. Гойчук, М.М. Кулаєць // Економіка АПК. – 2007. – № 12. – с. 85-91.

5. Санто Б. Инновация как средство экономического развития: пер. с венг. / Б.Санто. – М. : Прогресс, 1990.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Човага С.В., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Питання розвитку інноваційних процесів у сфері сільського господарства є актуальним в період подолання кризи в Україні.

Згідно закону України «Про інноваційну діяльність», інновації – це новостворені (застосовані) і (або) удосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [1].

Особливо важливим є залучення інноваційних технологій при здійсненні підприємствами зовнішньоекономічної діяльності. Проблемою при цьому виступає підтримка науково-технічного потенціалу. Не останню роль відіграє підтримка освітнього потенціалу на належному рівні, а також фінансування проектів розвитку інноваційної діяльності.

Економічну сутність інновації в своїй праці «Теорія економічного розвитку» розкрив Й. Шумпетер. Економічна сутність інновації полягає у створенні нового товару та подальшої його комерціалізації в ринкових умовах з метою одержання більш високого прибутку [2, 84-154].

Інноваційний розвиток аграрного сектору означає його якісне реформування, що базується на зростанні виробничих показників із

одночасним удосконаленням соціально-економічного механізму сільського господарства, а також взаємопов'язаних з ним галузей.

Але в аграрному секторі інновація є певним видом товару. Як відомо кожен товар має свої специфічні форми прояву. Так, інновації в аграрній сфері мають велику специфіку форм прояву, основними з них є:

- підлягає використанню як інтелектуальний ресурс;
- при масовому розповсюдженні втрачає новизну, в результаті чого спонукає до створення нових інновацій;
- може носити поліпшувачий та модифікуючий характер;
- має вартість, яка визначається не суспільно необхідними, а індивідуальними витратами праці;
- передбачає можливість продажу на різних стадіях розробки тощо [3, с. 75-84].

Але основна сутність інноваційної діяльності в аграрній сфері економіки полягає у розробці та впровадженні в аграрне виробництво прогресивних методів ведення господарства, в основі яких лежать методи ефективного виробництва продукції, застосуванні нового покоління техніки, використанні нової кадрової політики тощо з врахуванням накопиченого наукового та інноваційного потенціалу.

Сутність інноваційного розвитку різних галузей господарства не містить принципових розходжень. Проте в агропромисловому комплексі характер і основні напрями інноваційного процесу істотно відрізняються.

Виділимо основні особливості інноваційного процесу в агропромисловому виробництві:

- значний асортимент сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки;
- суттєва відмінність в технологіях виробництва різних видів продукції рослинництва і тваринництва;

- значний розрив у часі стосовно створення нових розробок та їх масовим освоєнням;
- залежність від природно-кліматичної зони;
- провідна роль науково-дослідних установ;
- сезонність сільськогосподарської праці.

Розвиток інноваційної діяльності в сільському господарстві України є важливим напрямом по нарощуванню конкурентних переваг. Тому що аграрна галузь економічно розвинутих країн поступово перетворюється в наукомістку галузь виробництва.

При існуванні нарощування обсягів виробництва та рівня конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції одним із перспективних напрямів розвитку аграрних підприємств України є використання інноваційних підходів до здійснення господарської діяльності в сільському господарстві.

На сучасному етапі розвитку агропромислового комплексу України важливу роль відіграє впровадження новітніх технологій та досягнень науково-технічного прогресу. Широке впровадження інновацій в усіх напрямках діяльності сільськогосподарських підприємств сприяє: зростанню продуктивності праці, економії різних видів ресурсів, скороченню витрат і зниженню собівартості аграрно-продовольчої продукції, нарощуванню обсягів і підвищенню ефективності сільськогосподарського виробництва.

Отже, інновації є засобом підвищення ефективності виробництва продукції, а також засобом адаптації підприємства до змін соціального, економічного, політичного середовища [4].

Література

1. Про інноваційну діяльність – Закон України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15> - Дата останнього доступу 09.04.2016р.

2. Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследования предпринимательской прибыли, капитала, кредита и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер; пер. с англ. Л. И. Кравченко. – М.: Прогрес, 1982. – 455 с.
3. Марчук Л. П. Про специфіку комерціалізації результатів наукових досліджень / Л. П. Марчук // Вісник аграрної науки Причорномор'я : зб. наук. праць. Економічні науки. Сільськогосподарські науки. Технічні науки. – Миколаїв : МДАУ, 2009. – Вип. 4 (51). – С. 75 – 84.
4. Осецький В. Л. Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки / В. Л. Осецький, Т. Г. Затонацька // Фінанси України. – 2006. – № 7. – С. 38 – 49

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Чуприна Н.Д., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Реалізація інноваційної політики на державному рівні потребує зовсім іншої, ніж нині діюча система управління науково-технічним розвитком. Державне замовлення на фундаментальні результати науки повинні мати не тільки пріоритет за своєю значущістю, але і більш вигідне фінансове та матеріально-технічне забезпечення.

Що стосується управління інноваційними процесами на рівні підприємства, то основними стимулюючими факторами тут можуть стати розвиток товарно-грошових відносин та поява конкуренції на ринку. У центр фірмової політики організації, а відповідно і системи управління нею, повинна бути поставлена боротьба за конкурентоздатність продукції, що виробляється, та рентабельність виробничої діяльності, включаючи інноваційну. На сьогодні досі є ряд суттєвих перешкод для інноваційного

розвитку підприємств в Україні. Як зазначено в науковій праці І.А. Жукович та Ю.О. Рижкової, інноваційну діяльність підприємств в Україні стримують такі фактори: нестача власних коштів (81,7% від загальної кількості обстежених промислових підприємств); недостатня фінансова підтримка держави (50,9%); великі витрати на нововведення (49,3%); недосконалість законодавчої бази (33,5%); високий економічний ризик (32,5%); відсутність фінансових коштів у замовника (31,7%); тривалий термін окупності нововведень (29,5%); низький платоспроможний попит на продукцію (25,5%); нестача інформації про нові технології (17,1%); відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами і науковими організаціями (16,7%) та інші.

Формування системи управління інноваційним процесом в умовах переходу до ринкової економіки повинно бути спрямоване на збільшення вкладу наукових організацій у створення високо розвинутого виробництва промислової продукції:

- у першу чергу предметів споживання;
- освоєння ресурсозберігаючих та екологічно-чистих технологій;
- у здійсненні прогресивних структурних зрушень у матеріальному виробництві та суттєве підвищення конкурентоздатності промислової продукції [1].

Механізм управління інноваційним процесом в умовах формування ринкової економіки повинен базуватись на наступних принципах:

- органічній єдності науково-технічного прогресу з економічним, соціальним і духовним розвитком суспільства;
- демократизація та децентралізація управління, розвиток самоуправління в сфері науки і техніки;
- першочергової державної підтримки науково-дослідних робіт світового рівня, а також робіт, що забезпечують вирішення найважливіших проблем країни, шляхом вибору науково-технічних пріоритетів і концентрації зусиль на їх реалізацію;

- збалансованому розвитку фундаментальних, прикладних досліджень та розробок за рахунок прямої державної підтримки, економічного стимулювання інноваційної діяльності підприємств;
- підтримки конкуренції та підприємництва у науково-технічній сфері, здійснення антимонопольних заходів;
- сприяння розвитку ринку науково-технічної продукції збалансованого розвитку, наукового, освітнього та виробничого потенціалів;
- багатоваріантності і рівноправності усіх форм організації науково-технічної діяльності, об'єднанні колективної та індивідуальної науково-технічної творчості;
- максимальному використанню можливостей світової науки і техніки для забезпечення науково-технічного прогресу в Україні.

Формування механізму управління інноваційною діяльністю направлене на орієнтацію діяльності підприємства на безупинний пошук і реалізацію ринкових можливостей інноваційного розвитку в мінливих умовах зовнішнього середовища функціонування. Інноваційний розвиток спирається на постійний пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємства в рамках його місії і вибраної мотивації діяльності [2, с. 27]. Він тісно пов'язаний з модифікацією існуючих і формуванням нових ринку збуту.

На сьогодні сталий і успішний розвиток підприємства в першу чергу асоціюється з його ефективною інноваційною діяльністю. Ефективна інноваційна діяльність в системах будь-якого масштабу потребує наявності достатньо складних механізмів спів організації процесів функціонування цих систем з процесами їх розвитку та оновлення. Тобто необхідно формувати оптимальну інноваційну стратегію для підприємства.

Формування інноваційної стратегії повинно ґрунтуватись на розробці теоретичних основ сутності рушійних сил інноваційного розвитку підприємства, а при їх відсутності або неврахуванні ставиться під загрозу розробка ефективних інноваційних стратегій.

Державне регулювання інноваційної діяльності представляється як цілеспрямований вплив органів державного управління на економічні інтереси інститутів інноваційної сфери [3, с. 351].

Реалізація інноваційної стратегії може принести максимальний результат тільки тоді, коли ресурсні, процесні, продуктові та ринкові стратегії будуть взаємоузгодженні між собою, тобто існує злагоджена система.

Література

1. Федулова Л.І. Інноваційна економіка: підручник/ Л.І. Федулова. – К. : Либідь, 2006. – 408 с.
2. Управление инновациями: Учебное пособие для студентов вузов, обуч. по направлению подготовки дипломированных специалистов "Инноватика" : В 3 кн. / Под ред. Ю.В. Шленова . М. : Высш. шк., 2003. – 460с.
3. Организация инвестиционной и инновационной деятельности. Учеб. пособие для вузов по спец. «Экономика и управление на предприятии»/ Янковский К. П., Мухар И. Ф. - СПб: Питер, 2001. - 380с.

ТРАНСАКЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ІДІОСИНКРАТИЧНИХ ТА ВИСОКОСПЕЦИФІЧНИХ ТОВАРІВ

Яцина В.В., канд. екон. наук

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут»

На шляху фірми-виробника високоспецифічної продукції, при проведенні звичайної господарської діяльності постійно виникає безліч бар'єрів – починаючи з самого етапу входження на ринок і закінчуючи безліччю інших економічних та адміністративних бар'єрів.

Відомий вчений О. Уільямсон за рівнем специфічності активів розглядає всі трансакції згідно наступних характеристик [1]:

- 1) разовий обмін на ринку;
- 2) обмін масовими товарами, що повторюється.
- 3) повторюваний контракт (інвестиції у специфічні активи).
- 4) інвестиції в унікальні, ексклюзивні товари.

Наведені ознаки можна частково застосувати при аналізі виробництва специфічних товарів, беручи до уваги той факт, що ринкова ціна на продукцію, що виробляється, розраховується окремо в кожному випадку з урахуванням технологічних особливостей та побажань замовника, тому вести мову про конкурентну боротьбу треба в іншому аспекті, ніж запропоновано. А що стосується витрат на оплату посередників, на адаптацію та втрати через недосконалість виробництва, то впевнено можна стверджувати, що тут кількість трансакційних витрат велика, але для можливості їх оцінки та кількісного вимірювання потрібно проаналізувати всі трансакції стосовно саме виробництва специфічних товарів.

Враховуючи специфічність виробництва, природним є той факт, що кожне виробниче підприємство з метою уникнення конкурентів, намагається запатентувати свою технологію виробництва, або ж зберегти в таємниці деякі нюанси виготовлення окремих вузлів. Цілком зрозуміло, що виробник високоспецифічних товарів не зацікавлений у проведенні разових трансакцій та співпраці з випадковими контрагентами, внаслідок використання у своїй виробничій діяльності коштовного устаткування та проведення в багатьох випадках тривалого технологічного процесу. Тому при повторному укладенні контракту продавець специфічної продукції буде намагатися збільшити продажну ціну, усвідомлюючи переваги свого положення над іншими виробниками, а покупець, навпаки, розуміючи неспроможність контрагента реалізувати товар іншим замовникам (внаслідок його специфічності), буде вимагати певних знижок та покращення умов контракту у свій бік, погрожуючи змінити постачальника [2]. Триває складний переговорний

процес, що може супроводжуватись значними трансакційними витратами. Ризик зриву угоди в даному випадку призводить до великих збитків, навіть до банкрутства фірми на відміну від розривання контракту на продаж масових товарів. Це можна віднести до вагомих недоліків виробництва специфічних товарів.

Попри з цим, виробництво специфічних товарів порівняно з масовими, має і певні переваги, а саме:

- внаслідок масштабів виробництва та складного технологічного циклу собівартість продукції та рівень прибутку значно вище;
- обмежена кількість виробників в галузі та майже повна відсутність заміників товару спричиняє низький рівень конкуренції, що значно скорочує деякі витрати, у тому числі і трансакційні;
- ринок продажу виробничої продукції стійкий та менш схильний до цінових коливань;
- при виробництві специфічних або ідіосинкратичних товарів з'являються так звані відношення взаємозалежності, які О. Уільямсон називає «фундаментальною трансформацією ринкових відносин», коли виникає вже не ринковий, а партнерський вид співпраці [1]. Річ у тому, що коли фірма тільки вступає в галузь, вона несе високі витрати на те, щоб зайняти певний її сегмент. Але після цього, – і це є значною перевагою перед виробництвом масових товарів, – тісна співпраця із замовником, виконання його індивідуальних побажань – в результаті призводять до спільної розробки, що спрямована на вдосконалення продукції, що виготовляється. Тобто, виробник «приспосовує», так би мовити, свій товар під конкретні вимоги замовника. Це, звісно, потребує залучення та утримання штату кваліфікованих фахівців, придбання додаткового обладнання, перенастроювання деяких циклів або всього технологічного процесу та інших витрат. Але, незважаючи на це, в подальшому, при повторній закупці або розміщенні заказу на виробництво того ж самого товару, для зменшення

безлічі витрат, у тому числі й трансакційних, покупцю вигідніше звернутися до того ж виробника.

Таким чином, то при повторній трансакції спостерігається суттєве зменшення трансакційних витрат на пошук ділових зв'язків, отримання якісної інформації про партнера, ведення переговорів та укладання контрактів, вимірювання, та ін., але, з іншого боку, з'являється великий ризик появи опортуністичної поведінки з обох сторін, внаслідок високої специфічності продукції.

Література

1. Уильямсон О. Экономические институты капитализма: Фирмы, рынки, «отношенческая» контрактация [Текст] / О. Уильямсон. – СПб. : Лениздат; CEV Press, 1996. – 702 с.
2. Архієреєв С.І. Классификация трансакционных издержек производства товаров промышленного назначения / С. І. Архієреєв, В. В. Яцина // «Оралды Гылым Жаршысы» («Уральский научный вестник»). Серия : Экономические науки. Государственное управление. – Казахстан : «Фирма Север+», 2014. – № 15 (94). – С. 48–56.

Секція 4. Інформаційно-правові аспекти євроінтеграційних процесів аграрної сфери України

ПЕРСПЕКТИВИ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Гураль Ю.І., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток торговельних відносин з Європейським Союзом набуває для України все більшого геополітичного та гео економічного значення.

Двосторонні відносини України з Європейським Союзом ґрунтуються на положеннях Угоди про партнерство та співробітництво (УПС), що була підписана 1994 р. і набрала чинності 1998 р. Експорт з України до ЄС має право користуватися перевагами Генеральної системи преференцій (ГСП) з 1993 р. Визначено, що преференції ГСП зменшують митні тарифи ЄС на товари, імпортовані з України, до 2%, тоді як ставки для країн, що користуються режимом найбільшого сприяння, становлять приблизно 4% [1]. Українські підприємства-експортери сільськогосподарської продукції не використовують весь потенціал ГСП.

Фундаментальною метою Угоди про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС є зростання обсягів торговельно-економічних зв'язків і інвестиційних потоків шляхом лібералізації торгівлі та гармонізації регуляторного середовища в результаті взаємовигідних домовленостей. Проте зона вільної торгівлі несе як можливості економічного зростання, так і загрози для країни, її галузей і підприємств. Основною характерною особливістю потенційної угоди про ЗВТ між Україною та ЄС є існування несиметричності між партнерами Угоди як у рівні економічного розвитку, так і в розмірах економіки. За будь-яких умов, визначених у ході переговорів,

слабший партнер завжди ризикує більше, ніж сильніший. Особливо асиметричність проявляється у сфері сільського господарства.

Високий рівень підтримки аграрної галузі, який існує в ЄС, та технологічна відсталість у поєднанні з низьким рівнем державної підтримки сільського господарства в Україні зумовлюють підвищені ризики передусім для АПК України. Як показав досвід перебування України в СОТ, вітчизняні сільськогосподарські виробники не готові змагатися з більш конкурентоспроможними імпортерами, які отримують державні субсидії на виробництво сільськогосподарської продукції на більш високому рівні. Угода про створення зони вільної торгівлі передбачає нульову ставку митних тарифів по більшості товарних груп з обох сторін. Однак, крім тарифів, значною мірою доступ до європейських ринків українським товарам обмежують нетарифні бар'єри, такі як невідповідність стандартів продукції, відмінність митної системи та процедур оцінки відповідності продукції. Спрощення та пришвидшення експортно-імпортних операцій сприятиме кращому задоволенню потреб українських споживачів і здешевленню продовольчих товарів на внутрішньому ринку. Для повноцінного використання можливості преференційного доступу до європейського ринку українським виробникам доведеться більш чітко контролювати джерела сировини, матеріалів та інших компонентів і на кожному етапі виробництва документально підтверджувати їх походження [2]. Впровадження зони вільної торгівлі між Україною та ЄС матиме як позитивні, так і негативні наслідки для різних груп особливих інтересів.

Враховуючи особливості сучасного стану АПК України, можна навести низку аргументів на користь інтеграції до структур ЄС. Економічний потенціал ЄС та динаміка його розвитку дає можливість дійти висновку про те, що Європейський Союз є великим ринком збуту для вітчизняних сільськогосподарських товарів та джерелом наповнення внутрішнього продовольчого ринку України. До того ж торгівля з ЄС є важливим джерелом надходження вільноконвертованої валюти, дозволяє обмежувати бартер,

масштаби якого в посткризових умовах загрожують економічній безпеці країни.

Наслідки впровадження зони вільної торгівлі між Україною та ЄС для вітчизняного АПК

Позитивні	Негативні
<i>для держави</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • реформування аграрного сектору економіки; • зменшення адміністративних витрат на роботу митниці та інших державних органів; • подолання корупції на митниці та в державних органах сертифікації; • зростання експорту переробленої агропродовольчої продукції до ЄС і третіх країн, поліпшення торговельного балансу 	<ul style="list-style-type: none"> • зменшення надходжень митних платежів до бюджету; • витрати на гармонізацію стандартів харчових продуктів; • витрати на перекваліфікацію фахівців із стандартизації харчових продуктів і митного оформлення; • витрати на переобладнання санітарно–технічних лабораторій і митниць
<i>для споживачів</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • здешевлення європейської агропродовольчої продукції на українському ринку; • підвищення якості вітчизняних та імпортованих продовольчих товарів; 	
<i>для експортерів</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • набуття конкурентних переваг порівняно з іншими експортерами до ЄС; • здешевлення української агропродовольчої продукції на європейських ринках; • зростання якості української агропродовольчої продукції • заощадження коштів і часу на експортні операції; • потенційне розширення ринків збуту агропродовольчої продукції у третіх країнах 	<ul style="list-style-type: none"> • надмірні витрати на підвищення якості агропродовольчої продукції; • - витрати на сертифікацію і стандартизацію агропродовольчої продукції
<i>для імпортерів</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • здешевлення імпортованих продовольчих товарів на українському ринку, що посилить їх конкурентоспроможність; • - зменшення витрат часу на митні процедури 	<ul style="list-style-type: none"> • посилення конкуренції з українськими виробниками агропродовольчої продукції, що підвищили конкурентоспроможність

<i>для виробників, що орієнтовані</i>	<i>на внутрішній ринок</i>
<ul style="list-style-type: none"> • підвищення якості агропродовольчої продукції • здешевлення інвестиційних ресурсів та інноваційних технологій; • - можливість швидкого виходу на зовнішні ринки в разі несподіваної зміни кон'юнктури внутрішнього продовольчого ринку 	<ul style="list-style-type: none"> • зростання рівня конкуренції з боку виробників агропродовольчої продукції з ЄС; • можливе підвищення цін на сировину на внутрішньому ринку; • затрати на пристосування до нових стандартів, технічне переоснащення сільськогосподарського виробництва

Співробітництво України з Європейським Союзом необхідне для технологічного оновлення вітчизняного сільськогосподарського виробництва, підвищенню рівня зайнятості на селі. Виробничі технології більшості українських сільськогосподарських підприємств відстають від тих, що їх використовують провідні європейські країни[3]. Протягом десятиліть українські сільськогосподарські підприємства були фактично відрізані від світового агропродовольчого ринку. Тому їх вихід на європейський ринок має велике значення як джерело досвіду та практичних вмінь конкурувати з виробниками інших країн, розробляти та реалізовувати стратегію виробничо-комерційної діяльності, зорієнтованої на світову кон'юнктуру продовольчих ринків. При цьому слід зазначити, що вміння успішно діяти на міжнародних ринках веде до підвищення рівня та якості задоволення потреб національних споживачів.

Однією з тенденцій сучасного економічного розвитку є формування вертикально та горизонтально інтегрованих маркетингових систем, учасниками яких є фірми та підприємства різних країн. Інтеграція українських сільськогосподарських виробників у такі маркетинг-логістичні ланцюги та регіональні кластери дасть змогу виходити на нові перспективні агропродовольчі ринки збуту, раціоналізувати власне виробництво, гнучкіше реагувати на зміни міжнародної економічної кон'юнктури. Очевидно, саме тут Україна може отримати знання щодо розробки й реалізації результативної антимонопольної політики та недопущення надмірної концентрації ринку окремими його учасниками. Розвиток співробітництва з

ЄС неминуче означає необхідність запроваджувати відповідні правила та стандарти вироблення й реалізації економічної політики, поведінки первинних економічних агентів. А це, у свою чергу, сприятиме формуванню прозорого середовища виробничо-комерційної діяльності на національному ринку, що має надзвичайно велике значення для України. Розвиток міжнародного співробітництва в цілому та економічних зв'язків з ЄС зокрема безпосередньо впливає на раціональніший розподіл ресурсів, у тому числі ресурсу праці, підвищення ефективності економічних процесів, тобто має позитивні наслідки в довготерміновій перспективі [4]. Пристосування до нових стандартів і правил торгівлі, що неодмінно пов'язано з поглибленням відносин із ЄС у рамках зони вільної торгівлі, потребуватиме від українських сільськогосподарських виробників збільшення витрат у короткостроковій перспективі. Однак у довгостроковій перспективі це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності національної агропродовольчої продукції і, як наслідок, закріпленню своїх позицій на внутрішньому ринку та збільшенню експорту на світові ринки. Крім того, українські споживачі матимуть доступ до більш якісних і дешевих продовольчих товарів. Здійснення реформ, які пов'язані з угодою про вільну торгівлю з ЄС, посилять довіру іноземних компаній до української економіки, що буде сприяти припливу іноземних інвестицій в АПК України.

Для розвитку зовнішньоторговельних перспектив АПК України слід продовжити дослідження механізмів державного управління щодо впровадження європейської моделі забезпечення якості та безпеки продовольства, завершення підготовки гармонізованих до міжнародних вимог галузевих стандартів продовольчої продукції, створення мережі лабораторій із контролю якості харчових продуктів. У подальших дослідженнях необхідно приділити увагу вдосконаленню земельних відносин та раціоналізації землекористування за зразком розвинутих країн ЄС, розробці механізмів поліпшення державної охорони земель, посилення захисту прав власності селян на землю. У найближчій перспективі необхідно

розробити алгоритм зміцнення інвестиційної та інноваційної складової розвитку аграрного сектору економіки України.

Література

1. Режим доступу: [Електронний ресурс] - <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Дем'яненко М. Я. Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможного аграрного виробництва / М. Я. Дем'яненко, Ф. В. Іванина // Економіка АПК. – 2009. – № 9. – С. 3.
3. Липов В. В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини / В. В. Липов. – К. : Професіонал, 2008. – С. 157–158.
4. Бабенко А. Г. Державне регулювання та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору / А. Г. Бабенко // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 85–88.

ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АГРАРНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

Голобля Д.Л., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток інтеграції на європейському рівні є сучасною ознакою прогресивних змін у сільському господарстві та порівняно новим напрямом досліджень вітчизняної аграрної науки. Європейські орієнтири надають аграрному сектору відповідний вектор розвитку та відкривають нові можливості для відродження сільського господарства, створюють додаткові порівняльні переваги на агропродовольчому ринку в умовах глобалізації економіки.

Необхідно зазначити, що у структурі іноземних капіталовкладень головним інвестором в економіку України залишається країни ЄС. Тому інтеграція нашої країни до ЄС є значним кроком вперед, який несе як позитивні зрушення, так і серйозні виклики, серед яких – необхідність забезпечення національного інтересу у сфері продовольчої безпеки та конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника.

Так, за оцінками експертів проєвропейської орієнтації, Україна може отримати чималі вигоди в сфері сільського господарства, зокрема внаслідок:

- зростання експорту української продукції в ЄС;
- розширення доступу на ринки третіх країн через гармонізацію стандартів з ЄС;
- покращення інвестиційного клімату внаслідок пристосування національного законодавства до норм і правил ЄС;
- скасування субсидування експорту сільськогосподарської продукції з ЄС до України;
- поступове збільшення квот на експорт з України до ЄС окремих видів сільськогосподарської продукції.

Ймовірні випробування, яких зазнає Україна після вступу до ЄС:

- посилення конкуренції на внутрішньому ринку, особливо в короткостроковій перспективі, за рахунок усунення тарифних і скорочення нетарифних бар'єрів;
- обмеження доступу українських товарів на європейські ринки під приводом їх невідповідності європейським стандартам і сертифікатам;
- вилучення з режиму вільної торгівлі майже 400 товарних позицій, в основному сільськогосподарських товарів, лібералізація експорту яких на ринки ЄС була б для України найбільш вигідною;
- скасування вивізного мита на насіння соняшнику, що може позбавити вітчизняні переробні комбінати сировини;

- збереження в ЄС системи багатомільярдних дотацій аграрного сектора, що робить експорт української продукції в ЄС та в третіх країнах неконкурентоспроможним [1].

Для успішного розв'язання завдань євроінтеграції аграрний сектор економіки України має достатньо передумов: багатий природно-ресурсний та експортний потенціал, вагомий людський капітал, поступово зростаючу інвестиційну привабливість, збережений уклад сільського життя та багатовікові традиції ведення сільського господарства. У цьому контексті дослідження та наукове осмислення досвіду формування європейської аграрної моделі сприятимуть проведенню структурних реформ у галузі сільського господарства та підвищенню рівня конкурентоспроможності агропродовольчої продукції на європейському та світовому ринках.

Крім того на даний час постала необхідність у поліпшенні якості інформаційного забезпечення в сільському господарстві, яка зумовлена тим, що, угода з ЄС передбачає серйозні коригування нормативних практик в Україні, зокрема у сферах конкуренції, державної допомоги, державних закупівель, вживання санітарних і фітосанітарних заходів, технічного регулювання, захисту прав інтелектуальної власності, забезпечення сталого розвитку та ін.

Активізацію процесу оновлення та вдосконалення законодавства в сфері державної підтримки сільського господарства необхідно проводити з урахуванням глави 17 розділу 5 згаданої Угоди, яка присвячена сільському господарству та розвитку сільських територій[2].

Глибокий аналіз ключових положень Угоди показує, що основними загрозами для сільськогосподарських виробників у перспективі можуть бути: посилення конкуренції на внутрішньому ринку, особливо в короткостроковій перспективі, обмеження доступу українських товаровиробників на європейські ринки через недотримання стандартів якості.

Необхідність впровадження зазначених норм суттєво вплине на зміст аграрно-правового інституту державної підтримки сільського господарства і

потребує вже у найближчому часі розробки та прийняття спеціальних програм. Так, слушним є пропозиція фахівців щодо прийняття Програми адаптації АПК до роботи в умовах спільного європейського ринку[3].

Органам державної влади спільно з українськими товаровиробниками слід докласти чимало зусиль для поступового наближення до норм і стандартів ЄС у сфері торгівлі сільськогосподарською продукцією та суміжних галузях, наприклад, стандартів і правил оцінки відповідності, санітарних й фітосанітарних правил, прав інтелектуальної власності, сприяння торгівлі, державних закупівель та конкуренції, обов'язкових до виконання положень стосовно пов'язаних із торгівлею енергетичних аспектів, у тому числі таких, як інвестиції, транзит і транспортування.

Література

1. Гайдуцький П. Україна – ЄС: проблеми інтеграції [Електронний ресурс] / П. Гайдуцький // Джерело тижня – 7 червня 2013 року. – Режим доступу: <http://agroconf.org/content/gayduckiyukraina-es-problemy-integracii>
2. Рекомендації учасників Другого засідання Робочої групи: «Україна –ЄС на шляху до розширеної зони вільної торгівлі» на тему: Потенціал Зони вільної торгівлі між ЄС та Україною для розвитку аграрного сектору економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/2011_table/0609_rekom.pdf
3. Угода про асоціацію між Україною та ЄС і його державами-членами (текст) / Комітет з питань європейської інтеграції Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://comeuroint.rada.gov.ua/komevoint/control/uk/publish/article?art_id=56220&cat_id=45826.

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ АГРАРНОГО СЕКТОРА

Шатова О.А., бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток сучасного світу іде еволюційним шляхом лібералізації та глобалізації економіки: це об'єктивний та незворотний процес. Розташування України є таким, що вона близька як до країн Європейського Союзу (ЄС), так і до країн колишнього Радянського Союзу. Україна є транзитною державою між Сходом та Заходом. На теперішній час для України існує проблема визначення інтеграційної стратегії розвитку. [1]

Україна розпочинає шлях асоційованого члена ЄС у один з найважчих періодів своєї історії. З метою подолання системної кризи, консолідації країни, протистояння зовнішній агресії та подолання її наслідків, як ніколи важливо забезпечити максимальний позитивний ефект євроінтеграції для розвитку українського суспільства. Європейський вибір має стати підґрунтям для загальнонаціонального єднання на основі ідеї модернізації країни. Відновлення гарантій усім, без винятку, жителям України їхніх конституційних прав у повному обсязі – перший український серйозний іспит України в ролі асоційованого члена ЄС.

Євроінтеграційні процеси стають невід'ємною ознакою та напрямком розвитку аграрного сектора економіки України. У зв'язку з цим, необхідною є розробка аграрної політики, яка б враховувала соціально-економічну, екологічну, демографічну та інші складові, та базувалася б на ознайомленні, вивченні та застосуванні на практиці досвіду ведення сільського господарства у зарубіжних країнах, який викликає закономірно підвищений інтерес. Першочергового значення при цьому набуває взаємообумовлена діяльність держави та господарюючих суб'єктів, спрямована на забезпечення продовольчої безпеки, зокрема, на регіональному рівні, та комплексний підхід при плануванні розвитку територій. [2]

Тому сьогодні виникає необхідність дослідити основні етапи євроінтеграційних процесів України та оцінити їх вплив на розвиток сільського господарства. Це дасть змогу виявити загрози, пов'язані з реалізацією євроінтеграційних намірів, змінах зовнішньої політики, митного законодавства тощо.

Для успішного розв'язання завдань євроінтеграції аграрний сектор економіки України має достатньо передумов: багатий природно-ресурсний та експортний потенціал, вагомий людський капітал, поступово зростаючу інвестиційну привабливість, збережений уклад сільського життя та багатовікові традиції ведення сільського господарства. У цьому контексті дослідження та наукове осмислення досвіду формування європейської аграрної моделі сприятимуть проведенню структурних реформ у галузі сільського господарства та підвищенню рівня конкурентоспроможності агропродовольчої продукції на європейському та світовому ринках. [3]

Крім того на даний час постала необхідність у поліпшенні якості інформаційного забезпечення в сільському господарстві, яка зумовлена тим, що, угода з ЄС передбачає серйозні коригування нормативних практик в Україні, зокрема у сферах конкуренції, державної допомоги, державних закупівель, вживання санітарних і фітосанітарних заходів, технічного регулювання, захисту прав інтелектуальної власності, забезпечення сталого розвитку та ін.

Поглиблюючи співпрацю з ЄС, Україна отримає нові стимули для розвитку внутрішнього ринку і поглиблення економічної спеціалізації регіонів. На внутрішнє споживання буде спрямоване аграрне виробництво з його оновленою структурою. Разом з тим розширення зовнішньоекономічних перспектив українського сільського господарства стане можливим завдяки переходу на вирощування більш конкурентоспроможних видів рослин і порід тварин, розширенню сфери застосування передових аграрних технологій, заохоченню сучасного та сталого сільськогосподарського виробництва,

обов'язковою умовою якого є захист довкілля, поширенню методів органічного виробництва та використанню біотехнологій.

Література

1. Гайдуцький П. Україна: проблема інтеграції [Електронний ресурс] / П. Гайдуцький // Національна безпека і оборона – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/files/category_journal/NSD_141-142_ukr.pdf
2. Гайдуцький П. Україна – ЄС: проблеми інтеграції [Електронний ресурс] / П. Гайдуцький // Джерело тижня – 7 червня 2013 року. – Режим доступу: <http://agroconf.org/content/gayduckiyukraina-es-problemy-integracii>
3. Експрес-випуск Державної служби статистики України 14.02.2014 № 88/0/03.5вн-14 // <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Економічне зростання аграрних підприємств в умовах зміцнення зовнішньоекономічних зв'язків України

RURAL ECONOMIES: THE KEYSTONE OF FOOD SECURITY

Etsegbe Sadiq Quadry, Abimbola Olawuyi.....3

EXPERIENCE IN ACADEMIC INTERNATIONAL COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND MOLDOVA

Olena Kotykova, Olena Babenko.....7

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ РЕГІОНАЛЬНИХ ОРГАНІВ НЕДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В АКТИВІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Алексеева Ю.І......11

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗЕМЕЛЬНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Альбещенко О.С......14

АКТИВІЗАЦІЯ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ЗМІЦНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ

Арістова О.М......17

УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЗЕД

Баранова Т.Ю......20

УПРАВЛІННЯ КОНТРАКТНИМИ РИЗИКАМИ В УМОВАХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Баришник Л. С......25

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄС

Булименко М.О......28

СТИМУЛЮВАННЯ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ВИХОДІ НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК

Галунець Н.І......31

ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЗМІЦНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ

Голубенко В. А......35

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК НА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: ПОГЛЯД ІЗ-ЗА КОРДОНУ

Данелюк К. М......38

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ЯК МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Єгорова М. О......41

РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА ЕТАПІ ТРАНСФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ <i>Запутляєва К.О.</i>	44
ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦИФІЧНІ ВИМОГИ ЩОДО ІМПОРТУ АГРОПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ <i>Калюжна О.В.</i>	47
РАЗВИТИЕ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В БЕЛАРУСИ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ <i>Киселев Д.Н.</i>	51
ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ <i>Коваленко Г.В.</i>	54
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В СИСТЕМІ СВИТОГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ <i>Козаченко А.Ю.</i>	56
ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ <i>Латул Ю.Ю.</i>	60
ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ПРИ ВИХОДІ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ ЗА УЧАСТІ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ <i>Мейдер Н.О.</i>	63
РОЛЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ <i>Олійник Т.Г.</i>	66
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ШВЕЦІЄЮ: АГРАРНИЙ АСПЕКТ <i>Полівода К.І.</i>	69
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ – КРОК ДО ПОКРАЩЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ <i>Розульська Ю.Ю.</i>	71
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ВИХОДІ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗОВНІШНІ РИНКИ <i>Солонуха А.В.</i>	74
ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА У СВІТІ <i>Сухаревська Д.Д.</i>	78
ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ <i>Тен І.В.</i>	82
ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ СИСТЕМИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ <i>Федак А.О.</i>	86

СТАНОВЛЕННЯ РИНКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ПРОДУКЦІЇ <i>Христенко О.А.</i>	90
ОСОБЛИВОСТІ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ НА РИНОК ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ <i>Януш М.В.</i>	93
<u>Секція 2. Моніторинг і стимулювання соціально-економічного розвитку держави та регіонів і просторової асиметрії розміщення продуктивних сил</u>	
FEATURES OF ECONOMIC DEVELOPMENT IN GERMANY <i>Ksenia Bilay.</i>	96
ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ОЧАКІВСЬКОГО РАЙОНУ <i>Аржанова О.В.</i>	99
НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ <i>Бугайчук Н.В.</i>	102
ПОДАТКОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ <i>Васюник Т.І.</i>	105
МОДЕЛЬ МІЖГАЛУЗЕВОГО БАЛАНСУ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ <i>Годорожа Т.О.</i>	108
ОПТИМІЗАЦІЙНІ МОДЕЛІ ПЛАНУВАННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА <i>Домаскіна М.А., Домаскіна К.М.</i>	113
РОЗВИТОК ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА НА ІНОВАЦІЙНОЇ ОСНОВІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ <i>Дриженко О.А.</i>	116
ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ <i>Євстрат'єва Т.І.</i>	119
ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГООЩАДНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ <i>Завербний А.С.</i>	122
МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ ПРИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ <i>Загребаленко Ю.Ю.</i>	124
ЗБУТОВА ПОЛІТИКА НА РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ <i>Зеленько А.В.</i>	128

ЛОГІСТИЧНИЙ АУТСОРСИНГ ЯК ФАКОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ РЕГІОНУ <i>Іваненко Т.Я.</i>	131
ЕКОНОМІЧНІ ЗАХОДИ АНТИКРИЗОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ <i>Кізін Г.В.</i>	134
ІНДИКАЦІЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ <i>Котикова О.І., Бабич М.М.</i>	137
ПРИРОДНА ОСНОВА ДЕМОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ <i>Крилова І.Г.</i>	140
ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АНТИМОНОПОЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ <i>Лунак Р.Л.</i>	142
ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-КАДРОВОГО КАПІТАЛУ ЯК ВАЖЛИВЕ ЗАВДАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ В ТОРГІВЛІ <i>Мазярко І.С.</i>	145
СТРАТЕГІЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В АГРАРНІЙ СФЕРІ РЕГІОНУ <i>Нежданова Д.М.</i>	148
МОНІТОРИНГ АСИМЕТРІЇ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ <i>Нестеренко Л.Є.</i>	151
ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ <i>Нетовканий Д.В.</i>	155
РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА <i>Павлюк С.І.</i>	157
СУТНІСТЬ ТА ДЖЕРЕЛА САМОФІНАНСУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ ТОРГІВЛІ <i>Стефанишин О.Б.</i>	160
СТРУКТУРА ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ <i>Сук О.П.</i>	163
НАПРЯМИ ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ СОБІВАРТОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ <i>Ярошенко Р.І.</i>	166

Секція 3. Формування інноваційної стратегії підприємств і механізм її реалізації

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ І МЕТОДИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ <i>Бондюченко Ю.В., Обозна А.О.</i>	170
БІЗНЕС-ПЛАН ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ <i>Бурковська А.І.</i>	173
ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В УМОВАХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ <i>Гончарук В.О.</i>	176
ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ <i>Гречмак В.В.</i>	179
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УМОВАХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН <i>Гурський В.П.</i>	181
ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА <i>Давід І.С.</i>	185
ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ <i>Дібрівна Ю.Г.</i>	187
СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ <i>Дуляба Н.І.</i>	192
РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА <i>Заремба М.М.</i>	195
ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ ЭЛЕКТРОЭНЕРГЕТИКИ БЕЛАРУСИ КАК ОДНО ИЗ ВАЖНЕЙШИХ НАПРАВЛЕНИЙ ПОВЫШЕНИЯ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ ЭКОНОМИКИ <i>Киселева Т.А.</i>	197
ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМИ В УМОВАХ КОНКУРЕНТНОГО РИНКУ <i>Козут У.І., Найчук-Хрущ М.Б.</i>	200
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ <i>Коломойцев А.І.</i>	203
ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ <i>Краснокутська Н.С., Тихонченко Р.С.</i>	208
НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕНСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗЕРНОВИРОБНИЦТВІ <i>Кушнірук В.С.</i>	211

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА <i>Лаврова О.М.</i>	215
ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ <i>Лук'янчук Н.Ю.</i>	218
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХОДУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ З КРИЗОВОГО СТАНУ НА ЗАСАДАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ <i>Мартинова М.Я.</i>	220
ЗАСТОСУВАННЯ ЄДИНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ЗАПОРУКА ОПТИМІЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Мельник А.В., Лакіза В.В.</i>	224
ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА <i>Музика А.М.</i>	227
ЯКІСТЬ – ОСНОВНИЙ ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ <i>Нич К.О.</i>	231
ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ <i>Онда М.М.</i>	235
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ <i>Проскурня А.І.</i>	238
ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГРУНТОВОГО ПОКРИВУ <i>Пучков С.В.</i>	240
СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ <i>Решетніков В.С.</i>	244
КОНКУРЕНТНА ІНФОРМАЦІЯ У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ <i>Тищенко С.І.</i>	247
ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ЛІДЕРСТВА <i>Халашенко В.Д.</i>	250
ЕКОЛОГІЧНИЙ РИЗИК ІННОВАЦІЙ <i>Хилько І.І.</i>	254
ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ І МЕХАНІЗМ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ <i>Ходань І.О.</i>	257
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В АГРАРНІЙ СФЕРІ	

Човага С.В......261

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Чуприна Н.Д......264

ТРАНСАКЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ІДІОСИНКРАТИЧНИХ ТА
ВИСОКОСПЕЦИФІЧНИХ ТОВАРІВ

Яцина В.В......267

**Секція 4. Інформаційно-правові аспекти євроінтеграційних процесів аграрної сфери
України**

ПЕРСПЕКТИВИ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Гураль Ю.І......271

ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В
АГРАРНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

Голобля Д.Л......276

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ АГРАРНОГО СЕКТОРА

Шатова О.А......280